

P A U L G O M A

C O D

«B Ă R B O S U L»

D I N D O S A R E L E

D E

S E C U R I T A T E

1 9 5 7 - 1 9 7 7

I 2217 vol. 3, 8, 10, 11, 12, 13

F. P. 22 639 vol. 1, 5

F. P. 47 310

F. P. 65 596 vol 4, 6

A U T U R A A U T O R U L U I

2 0 0 4

Istoricul Stejărel Olaru de la Institutul Român de Istorie recentă mi-a trimis un număr de pagini din dosarele mele, sugerându-mi să-i deconspir (dacă pot) pe informatorii securității, cei care erau (sunt) protejați de ghilimele.

Am declinat invitația: nu ghilimelizații (unii foști pârâcioși la școală, “maturizați” ca auxiliari ai securității, însă alții prinși cu câte ceva, amenințați, șantajați, obligați să denunțe) - nu ei îmi erau dușmanii de moarte. Scrisesem despre **Pitești**, știam cine este *capul* (un fel de a zice...) care ordonă ciomagului să lovească - altfel ciomăgașul însuși va fi ciomăgit - ci **securistul: insul în uniformă, cel care hăituiește, hărțuiește, chinuiește, umilește - chiar omoară semenii ai săi, nevinovați - pentru plată.**

Am pus pe hârtie, de la început, în mărturiile mele, ceea ce cunoscusem, adunasem (și adunasem...) din latura criminală a securistului: ființa care, dacă nu avea din naștere porniri de cruzime, intrând la *ei*, le-a învățat; le-a practicat - și a primit plată pentru asta.

În **Culoarea curcubeului** depusesem mărturie despre ceea ce îndurasem eu și familia mea și prietenii și simpatizanții - și familiile lor - din partea securității, doar pentru că cerusem... drepturi ale omului. Ceea ce ni se “dăduse”, chiar dacă uneori se petrecuse în pivnițele *lor*, rămăsese totuși, vizibil (pentru victimele care aveau ochi să vadă, care țineau minte - ca să mărturisească).

Or ceea ce arată filele din dosarele mele (selectate, toaletate, traficate de aceeași securitate - a avut timp: 15 ani!) este subterana mai... subpământică decât Jilava, decât “Submarinul de la Interne”, decât minele de plumb din Maramureș.

Oricât s-au străduit criminalii securiști să șteargă urmele faptelor lor, nu doar distrugând documente - ca cele privind atentatele din Occident împotriva mea, a fiului meu (vorbesc, în continuare, doar de *dosarele mele*); - așa cum se dovediseră incapabili să aștearnă pe hârtie rapoartele lor de... “activitate”, s-au dovedit a fi inapți, impotenți când au încercat să falsifice dosarele: analfabeții care fuseseră atunci când erau ei mari-și-tari (și în uniforme), analfabeți au rămas și atunci când s-au străduit să pelinizeze “hârtiile”.

Se va constata fără efort: Monstruosul Aparat al Terorii - securitatea - era, nu doar crud, nedrept, criminal.

Ci și grotesc. Pentru cei cu simțul umorului : comic.

1 9 5 7

Primul document (din dosarul **F.P. 47 310**) cuprinde:

“Concluziuni scrise depuse de inculpatul GOMA PAUL” la
“Tribunalul Militar București, Dosar 93/1957, judecat la 20 Martie
1957”...

...de către apărătorii mei, avocații C. Dinescu și
Victoria Radu (sora poetei Florenței Albu). Concluziunea
celor 10 pagini de pledoarie scrisă. “Achitarea”...

*

Al doilea document: “Sentința” (“nr 487 din 20 martie
1957”), pronunțată de :

“Tribunalul Militar București, compus din:
“Președinte, Căpitan de justiție SITARU VALERIU
“Asesori Popolari, Căpitan Voican Ioan,
“Căpitan Tătaru Mihai
“Procuror Militar Locot major just. Diaconescu Nicolae
“Grefier Bozaș Teodor”

După 7 pagini îndesate, concluziunile :

“Pentru aceste motive, tribunalul în unire cu concluziunile
Procurorului Militar, cu unanimitate de voturi declară culpabili pe civ.
GOMA E. PAUL și civ. POPESCU FLORIAN HORIA, studenți în
anul III la Facultatea de Filologie din București pentru delictul de
agitație publică, P.P. de art. 327 al 3 C.P.

“Asemenea cu unanimitate de voturi declară ca sînt circumstanțe
atenuante în favoarea iculpaților.

“În consecință,

“T R I B U N A L U L

“În numele Poporului

“H O T A R A S T E

“Cu unanimitate de voturi (...) îi condamnă pe GOMA E. PAUL domiciliat (...) și pe Popescu Florian Horia (...) la câte 2 (doi) ani închisoare corecțională pentru delictul de agitație publică. (...)

“Cu drept de recurs.

“Dată și citită în ședință publică astăzi 03 luna mai anul 1957.

“Președinte, Asesori, Secretar (semnăturile)”

Iată și recursul:

“Dosar Nr. 1929/957, Deciziunea nr. 1770; ședința publică de la 30 august 1957, Tribunalul Militar al Regiunii II-a Militară, colegiul de recurs, compus conform legii din:

“Președinte LT. COL. DE JUSTIȚIE DUMITRESCU ȘTEFAN

“JUDECATORI: Maior Petrescu Ioan, Căpitan Lavrov George

“PROCUROR Căpitan SCALATOIU GRIGORE

“Secretar de ședință: ZORAPAPEL TATEOS”

Patru pagini mai departe:

“TRIBUNALUL IN NUMELE POPORULUI DECIDE:

“Se resping ca nefondate recursurile (...)”

“Dată și citită în ședință publică astăzi 30 august 1957 la București.

“PRESEDINTE Lt.Col. de Justiție Dumitrescu Ștefan

“JUDECATORI: Maior Petrescu Ion, Capitan Lavrov George

“Secretar șef, Zorapapel Tateos”

[1 9 9 4]

Cu un salt de... 26 ani, iată-ne mutați “după revoluție”.
Câte și ce substanțiale schimbări s-au produs și în “justiția”
practicată în România!

Procurorul general Vasile Manea-Drăgulin declară...

“recurs în anulare (actul nu este datat, copiez o însemnare de
mână cvasiilizibilă care zice: “13.02.964”) împotriva sentinței nr.487
din 3 mai 1957 a Tribunalului Militar București și [a] deciziei nr. 1770
din 30 august 1957 a Tribunalului Militar (...) - Colegiul de recurs”,
...și cere... rejudecarea cauzei.

Ultima hârtie a episodului “recursului” din 1994:

“Curtea Supremă de Justiție, minuta deciziei nr. 1967, Dosar nr.
227/1994, în ședința publică din 8 decembrie 1994,

“În numele legii decide:

“Admite recursul în anulare (...), casează hotărârile (...) achită pe
inculpați”.

“Judecători, E. György, E. Vorobciuc, E. Gherguț”

Când Justiția poporului achită (după 36 ani)...

Într-un text publicat i-am interzis lui Manea Drăgulin
și alor lui să mă achite, să aștepte să-i achit eu pe cei de
teapa lui.

[1 9 4 1]

Nu, nu este o greșeală a mea (care aveam, atunci, aproape șase ani), ci a Securității Poporului - ea, care a fost totdeauna dotată cu o strălucită inteligență :

Citez un document din dosarul meu, găsit abia azi, 2 octombrie 2004, de ziua mea aniversară...

“România

“Președinția Consiliului de Miniștri

“Nr. 2849 c-c/ 941

“Confidențial-personal

București 11 martie 1941

“Domnule Ministru,

“Alăturat avem onoarea a vă trimite, în copie, raportul No.3092/16502-I din 8.III.1941 al Direcției Generale a Poliției, în legătură cu întâmpinarea d-lui Paul Goma, cu privire la înscrierea D-sale în masonerie, rugându-vă să binevoiți a lua la cunoștință de următoarea rezoluție a Domnului General Antonescu:

“«10.III

“« - La dosar. Toți se lapădă azi de Satană.

“« - D-lui Ministru de Interne pentru știință.

“« - Nu poate fi întrebuintat în situații înalte oficiale în regimul care condamnă forțele oculte»

“ ss/ GENERAL ANTONESCU

“Primiți, vă rugăm, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

“SECRETAR GENERAL,

“O. Vlădescu

“DIRECTOR

“Dr. Aurel Gociman

“Domniei - Sale

“DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR INTERNE”

Există o rezoluție, stânga-sus - indescifrabilă.

Există o stampilă: “INTRARE Nr. 329.050, Ziua 14, Luna 05, Anul 1977”, aceeași mână scriind în afara cadrului stampilei: “R 170577”.

*

Un al doilea document - în fapt precedându-l pe cel citat - este un Raport al Poliției - care transmite rezultatul verificărilor:

“...se constată existența unui document original - conform cu alăturata fotocopie - din care rezultă că Supremul Consiliu Masonic a convocat ședința sublimului Aeropag [corect: Areopag] în ziua de 20 octombrie 1933, pentru înălțarea D-lui Paul Goma și alții la gradul de «Cavaler KADOS» a III. [două puncte pe diagonala sus-stânga, dreapta-jos] f [trei puncte, triunghi isoscel, cu vârful în sus] fr. [trei puncte așezate ca un L inversat].

“Este știut că în ierarhia masonică sunt 33 grade din care KADOS este al 30-lea și cel mai mare dintre gradele simbolice, restul gradelor de 31, 32 și 33 constituind numai distincțiuni de ordin administrativ în organizația francmasonică (...)

“Dl. PAUL GOMA recunoaște ca a trecut prin masonerie câțiva ani, recomandat de decedatul Octavian Goga, cu rol de observator. Din alăturata fotocopie după decretul Supremului Consiliu din 1 Martie 1929 rezultă că paternitatea pe care o revendică Dl. PAUL GOMA în masonerie este exactă. Rămâne de apreciat doar cum se poate interpreta formula «observator» pe care o susține din moment ce nu mai există posibilitatea verificării, Octavian Goga fiind decedat.

“Dl. PAUL GOMA susține că, deși a fost numit membru în Consiliul Lojei prezidat de Valentin Bibescu, nu a fost de nici un folos în misiunea sa, deoarece nu putea lua parte la ședințele Supremului Consiliu prezidat de JEAN PANGAL, singur în măsură să ia hotărâri valabile. (...)

“Din însăși recunoașterea D-lui PAUL GOMA rezultă că nu a fost un simplu profan într-o Loje oarecare - ci membru în Consiliul prezidat de V. Bibescu și cu ușa deschisă spre Supremul Consiliu prezidat de Jean Pangal. Prin urmare Dl. PAUL GOMA se situează, singur reprezentativ, între cele mai mari căpetenii masonice din țară. (...)

“DIRECTOR GENERAL

“General de Divizie

“ss/ Leoveanu”

Mă întreb cu amuzament îngrozit (există și așa ceva) ce mi s-ar fi întâmplat dacă boii de securiști ar fi descoperit aceste documente în 1956, 1957? Nu bătea căpitanul Gheorghe Enoiu, la mine, ca la fasole (ce eufemism!), în nobilul și patrioticul scop de a recunoaște-cinstit că eu sunt acela (deși nu ți-s tată eu, vorba bolintineană)?

Mai trăiește, animalul! - vorbesc de Enoiu, fie-i-ar, cu anticipație, țărâna grea și strigoii aproape; și încă bine trăiește, din pensia-i grasă de securist emerit, criminalul, "Măcelarul", cum îi spuneam noi, studenții arestați în 1956. E vinovat și de moartea colegului meu de la Filologie, Ștefan Negrea... Această creatură de coșmar (dar ce caligrafie!, nici n-ai fi bănuț că e trasată de aceeași mână cu care frângea oase, rupea coaste, ciocănea capete de studenți: «La cap!, La cap!, La cap!, Dumnezeu' lui de student, să nu mai gândească! La cap!!»), în "dialog" cu un realizator al unui documentar despre atacul furgonetei Băncii Naționale din 1959, i-a urlat acestuia, în Anul Domnului, 2004, gata-gata să-l facă bucățele:

«Băăă!!! Aciia io-s anchetatoru', nu tu!»

Anchetatoru' fusese... autorul scenariului acelui film de circulație internă MAI, în care componenții "Grupului Ioanid" interpretaseră rolurile persoanelor care fuseseră înainte de a fi executați.

Gheorghe Enoiu, Mașina de Bătut de la Interne... Între doi pumni, un genunchi în coșul pieptului, ar fi urlat - dacă nu aș fi avut norocul să nu fie găsit dosarul "tizului" atunci, în 1956-1957:

«Cronologia, bă? Faci pe studentu', c-adică noi s'tem boi și nu știm ce-i aia? Scrie aciia că banditul Paul Goma era, în plus mason? Scrie! Lassă, băi, șmecheria că pe timpul odiosului fascist Antonescu tu aveai șase ani - scrie aciia numele tău?; și ce-mi umbli cu mișmașuri că atunci când ai fost primit în masonerie, încă nu te născuseși - scrie aciia numele tău, clar, nume și pronume? Ia să recunoști cinstit, cu gura ta, ca ești, în plus, mason!»

“Intrarea” documentelor în dosarul meu (nu purtam eu numele, “unic” în România: PAUL GOMA? - da de unde! mai existau vreo douăzeci de familii) s-a întâmplat să aibă loc la *14 mai 1977*, adică 8 zile după liberarea mea de la Rahova.

Ce va fi fost în capul securiștilor din prea-frumoasa-lună-mai 1977? Exact aceeași substanță: mucilagiu autentic-garantat - ca și în al securiștilor din urmă cu 20 ani (1957); ca și în al securiștilor din 1949, când s-a înființat Spurcata Organă. Mai știi: chiar băieții inteligenți, sensibili care nimereau în ea deveneau - din pricina mediului-înconjurător, din pricina “cerințelor”: analfabeți; idioți.

Cine mai avea îndoieli în legătură cu confuziile din capul anchetatorilor care l-au rupt în bătaie pe Caraion, pentru a recunoaște-cinstit că Ierunca, de la Paris, îi ceruse să-i trimită “ordinele” - «Păi ce scrie aici, bă: *ordonanța* (în franceză: “*ordonnance*”], nu *rețeta* medicamentelor de pretinzi că ai necesitate...

Cine se mai îndoiește că idioții anchetatori îi cereau unui nefericit să spună ce legături are el cu Suedia - că uite, proba: s-au găsit la percheziție scrisori trimise din Suedia - nu scrie aici, pe stampilă: SUISSE ?...

...Acela va fi, în sfârșit, convins de bezna generală din capul Organului, luînd cunoștință de cele două “piese din dosarul meu”.

Și când mă gândesc: la urma urmei aș fi putut pretinde că am fost și eu persecutat de Antonescu - nu?

Aș fi cerut și eu despăgubiri! Recuperări! - de ce nu?

Ca... Ca ce? Nu contează.

Însă acum e cam-prea-foarte târziu.

1 9 5 8

“Republica populară Română
“Ministerul Afacerilor Interne
“Regiunea Cluj Biroul «D»
“Nr. 86466 din 26 august 1958

- STRICT SECRET -
S.C. nr. 1060

“Către M.A.I. SERVICIUL «C» București

“La ordinul Dvs. nr. 0085732 din 11 august 1958, raportăm că despre deținutul GOMA PAUL nu posedăm material informativ, însă a fost pedepsit disciplinar după cum urmează:

“- La 29 decembrie 1952 [încercuit, subliniat, trimis cu o săgeată, scris de mână: “În 1956 a fost arestat!”] cu două zile izolare pentru că a făcut agitație în cameră în penitenciarul Gherla. [inexact: în 29 decembrie 1957, în camera 12 din Jilava, unde l-am avut coleg în acel moment pe I.D. Sîrbu - nu din Gherla - am fost pedepsit, împreună cu Ion Gănescu, nu la “două zile”, ci la muuult mai multe, fiindcă am ieșit binișor după Anul Nou, 1958].

“- La 2 decembrie 1957 cu 2 zile izolare pentru că s-a găsit la el un ac făcut din sârmă.

“- La 21 octombrie 1957 cu 6 zile izolare pentru că a făcut gălăgie în cameră.

“- La 23 septembrie 1957 cu 3 zile izolare pentru că nu a respectat programul.

“- La 28 august 1957 cu 2 zile izolare pentru că nu a respectat programul.

“- La 13 iulie 1957 cu 4 zile izolare pentru că nu a respectat programul.

“Toate pedepsele le-a primit în penitenciarul Jilava.

“Seful Direcției Regionale

“Lt. Colonel BREBAN IOSIF

“Seful Biroului «D»

“Căpitan Șerban Ctin”

Raportului de mai sus - dactilografiat, stampilat - i s-a adăugat o “coda” manuscrisă:

“În timpul detenției nu a fost semnalat informativ, însă pe linie disciplinară a fost pedepsit în anul 1956 (subliniat de altă mână - n.m.) cu 2 zile izolare pentru că a făcut agitație în cameră (subliniere de mână) [“camera” fiind o celulă din subsolul Ministerului de Interne - nota mea] iar în anul 1957 cu 17 zile izolare pentru nerespectarea de program și încălcarea regulamentului (subl. de mână).

Aici, o altă mână a scris cu cerneală:

“Propun, (virgula îi aparține - observația mea) să i se fixeze D.O. pe timp de 24 luni”

Semnează “Lt. maj.” ? - numele rămâne necunoscut, însă data “rezoluției” ba: “3.09.956”

Intervine apoi un “De acord” și o semnătură cu creionul. După care mâna-primă continuă (i se va fi cerut să mai adauge - deci adaugă):

“Întrucât a desfășurat activitate dușmănoasă împotriva regimului democrat popular din R.P.R, iar în penitenciar a avut o comportare rea, propunem:

“- ca la data expirării pedepsei - 21 noiembrie 1958 - să i se fixeze domiciliu obligatoriu pe timp de 24 luni în com. Lătești rn. Fetești reg. Constanța.

“Șeful Seviciului «C»

“Colonel, ” (nesemnăt)

Se constată “ordinea” în care erau ținute informațiile (de acord: doar cele neimportante, ca pedepsele cu izolarea), însă și cele importante - ca data arestării unui deținut.

Nota: “Breban Iosif” nu are legătură cu familia scriitorului, dealtfel nici nu-l cheamă “Breban”, un... pseudonim de lucru, o salopetă... Dacă nu a murit, se află și el în Israel, împreună cu subalternii săi Beiner, Grünberg...

*

“Ministerul Afacerilor Interne

“Serviciul «C»

“Nr. 14/0085732 din 6 septembrie 1958   STRICT SECRET

“Se aprobă propunerea [semnătură indescifrabilă] *)

“ R E F E R A T

“cuprinzând date asupra numitului GOMA PAUL, deținut în penitenciarul Gherla, care urmează a fi eliberat prin expirarea pedepsei la 21 noiembrie 1958.

Pe aproape jumătate de pagină este rezumată situația mea penală. Concluzia:

“Pentru aceste fapte a fost condamnat la 2 ani închisoare corecțională. În prezent se află încarcerat în penitenciarul Gherla pentru executarea pedepsei care expiră la 21.XI.1958. (...)

“Întrucât a desfășurat activitate dușmănoasă împotriva regimului democrat-popular din R.P.R., iar în penienciar a avut o comportare rea;

“PROPUNEM:

“Ca la data expirării pedepsei - 21 noiembrie 1958 - să i se fixeze domiciliu obligatoriu pe timp de 24 **) luni în comuna Lătești, raionul Fetești, regiunea Constanța.

“Seful Serviciului «C»

“Colonel Nedelcu Mihai”

*) Semnătura - indescifrabilă este, s-o vezi și să n-o crezi!, a generalului Pintilie Gheorghe (sinistrul “Pantiușa”) - de pe documentul următor.

**) Colonelul Nedelcu propune, însă altcineva dispune. “Cineva” care a corectat pe loc, cu un toc cu peniță fină, ori cu un stilou nou. Este același care, la începutul documentului de față a semnat “se aprobă” (24 luni - dactilografiat), însă a corectat, dezinvolt: “36 luni”.

*

Dealtfel, documentul ce urmează este completat pe un formular tipărit.

“Ministerul Afacerilor Interne

“Decizia Nr. 15.157

“În conformitate cu Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 337 din 11 Martie 1954, cu privire la reeducarea foștilor condamnați contra-revoluționari care și-au ispășit pedeapsa;

“În scopul prevenirii unor infracțiuni la legile Republicii Populare Romîne;

“Avînd în vedere materialele existente asupra activității desfășurate de... [de mîna, completate datele personale ale mele]

“considerat deosebit de periculos pentru securitatea statului:

“MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

“D E C I D E

“Art. 1.- Se fixează D.O. pe timp de 24 luni [corectat: “36” de aceeași mîna ca în documentul anterior] în com...[rămas necompletat].

“Art. 2.- Serviciul «C» din MAI și Direcția Generală a Miliției - Direcția Evidenței Populației - sînt autorizate să aducă la îndeplinire dispozițiile de mai sus.

“Dată în București la 11 septembrie 1958

“Adjunct al MINISTRULUI AFACERILOR INTERNE

“GENERAL LOCOTENENT

“Pintilie Gheorghe”

Așadar, cu toate că “în timpul detenției nu a fost semnalat informativ”, Cutare (eu) el-acela a fost “considerat deosebit de periculos pentru securitatea statului”. Atât de “periculos”, încât ministrul adjunct augumentează pedeapsa cu D.O. deși o aprobase pe cea propusă...

Cine să-i fi cerut socoteală lui Pantiușa?

1 9 6 1

“Ministerul Afacerilor Interne

“Serviciul «C»

“Nr. 17/796530 din 28 oct. 1961

STRICT SECRET

S.C. 91 Ex. nr. 1

[Deasupra antetului a fost pusă o stampilă :

“M.A.I. Cabinet III Nr.24.238 din 31.10.61”]

“R E F E R A T”

“cuprinzând date asupra numitului GOMA PAUL, căruia îi exprimă termenul de domiciliu obligatoriu la 21 noiembrie 1961”

“GOMA PAUL (datele, pe 3/4 pagină) (...)

“Cu raportul nr. C. 33/27722 din 23 octombrie 1961 (pe care-l anexăm) *Direcția regională MAI București avizează negativ ridicarea restricțiilor domiciliare la expirarea termenului și propune să i se prelungească D.O. cu 36 luni, deoarece a fost semnalat că întreține relații cu elemente urmărite prin acțiuni informative* (subl. de mână).

“Față de cele de mai sus,

“P R O P U N E M:

“ - La data expirării pedepsei - 21 noiembrie 1961 - să i se fixeze domiciliu obligatoriu - în continuare - pe timp de 24 luni.

“Seful Serviciului «C»

“Colonel Nedelcu Mihai”

Două băgări de seamă:

1. Direcția regională București propune o prelungire de 36 luni; Serviciul “C” de doar... 24...

2. Ca și la documentul anterior, sub antet stă scris: “Se aprobă propunerea” și semnează... același semnatar ca în 1958.

*

Același formular ca cel din 1958, este completat în 2 noiembrie 1961 - fără modificări.

Atât că în “Decizia nr. 16.285” nu e vorba de *prelungire*, ci de... “fixare pe timp de 24 luni”.

Singura modificare: de astă dată adjunct al Ministrului Afacerilor Interne nu mai este Pantiușa (“Pintilie Gheorghe”) ci “General maior Negrea Vasile”.

*

“Către Procuratura Generală a Republicii Populare Române
“memoriu

“Mă numesc Paul Goma, sînt născut la 2 oct. 1935 în Mana-Orhei URSS, nu am nici o profesie, în schimb domiciliu obligatoriu în com. Lătești, raionul Fetești, reg. București.

“În anul 1956 am fost arestat și condamnat la doi ani închisoare corecțională pentru delictul de agitație publică;

“În nov. 1958, după executarea pedepsei, mi s-a fixat domiciliu obligatoriu pentru 36 luni în localitatea în care mă aflu și acum;

“Prin decizia MAI nr... ? din 2 nov. 1961 mi s-a prelungit restricția domiciliară cu încă 24 luni - deci până în 1963.

“Nu am de unde cunoaște criteriile călăuzitoare în ridicarea restricției sau a prelungirii ei, doar bănuiesc a fi următoarele:

“1. - gravitatea faptei care a dus la condamnare;

“2. - originea socială și apartenența politică a celui în cauză precum și a familiei sale;

“3. - comportarea în timpul detenției și a domiciliului obligatoriu.

“Dacă într-adevăr acestea sînt, să le iau pe rînd:”

Și le-am luat pe rînd, cale de patru pagini mari, scrise mărunt de mână. Pe la jumătatea memoriului am ajuns la securistul Ion Livescu, cel care ne-a otrăvit existența și așa otrăvită din Satul-Nou Lătești. Pe scurt: l-am turnat!

Am luat-o cronologic: cum mă anchetase el la Securitatea din Fetești, cum mă bătuse, și cum mă dăduse afară din spital; cum îmi intra în casă, noaptea, se uita la cărțile mele, câte erau, iar după ce mă întreba dacă le-am citit pe toate (!), îmi spunea că mă țin de prostii; cum - în decembrie 1960, venind bunica mea paternă Natalia Goma din Basarabia, Livescu nu mi-a dat învoire la părinți, în Ardeal, să o văd; nici în Gara de Nord, în ziua cutare, între două trenuri, un ceas-două; cum muzica pe care o făceam era, în ochii lui, tot o “ținere-de-prostii”.

Am încheiat prin a cere o anchetă. Avertizam: dacă nu mi se face dreptate, părăsesc domiciliul obligatoriu și mă prezint la ei, la MAI, la București, cerînd să fiu arestat. În cazul în care nu mă arestează, dar nu deschid ancheta...

“Voi ruga guvernul sovietic să-mi dea cetățenie sovietică, la care am dreptul prin bunica”...

Ar fi trebuit să încep cu asta:

Spre sfârșitul anului 1961, în Lătești eram în jur de zece deoiști (prieteni) cărora ne expira termenul. Din imediata mea apropiere: studenții Horia Florian Popescu, Radu Surdulescu, “piteșteanul” Ștefan Davidescu, maiorul Dinu Vasiliu, elevul (fost, în urmă cu 15 ani) Mircea Stancu... Firește, vorbisem despre “termen”, dacă nu de când fusesem aduși în Bărăgan, atunci sigur: cu un an încheiat înainte. Cum “climatul” nu era favorabil (multora dintre deoiști li se prelungise re-prelungise restricția) hotărâsem ca, în nefericitul caz, să facem contestație cu toții - a, nu o petiție comună, prea eram terorizați de “lot” - dar să redactăm și să trimitem memorii “în cele patru puncte cardinale” (MAI, Procuratură, Marea Adunare Națională și... - am uitat care era al patrulea - ba nu: C.C. al PMR!), în care să dăm vina prelungiri(lor) pe dușmănia față de noi a locotenentului Livescu, securistul care se ocupa de noi.

Însă după ce am primit cu toții prelungiri... Am rămas singurul care s-a ținut de cuvânt, adică să facă reclamație și să ceară anchetă: *pentru care motiv ni se prelungește d.o.-ul?*

S-a întâmplat ca de Crăciun și de Anul Nou să vină tata la mine. El m-a sfătuit să nu trimit plângerile prin poștă: vor fi interceptate de seci - le va lua el și, între două trenuri, la București, le va depune la fiecare din cele “patru cardinale”, cerînd bon la registratură...

Fac o nouă pauză, cât să observ că memoriul aflat în dosarul meu de securitate nu este exemplarul adresat Securității - ci... Procuraturii... Eh, ale secilor găinării.

*

Următorul document este... un document. Nu-mi dau seama câtă este imbecilitatea structurală a securistului de tot gradul, câtă întâmplare și cât... sabotaj din partea secretarei-arhiviste...

Scrie sus, citeț: “Copie”. Una specială:

Ordinea - presupusă de mine - în care au fost redactate hârtiile va fi fost următoarea:

1. Direcția regională București trimite un anchetator la Lătești, să verifice dacă “elementul GOMA” a scris adevărul în memoriul său;

2. Redactează raportul și îl înaintează Cabinetului ministrului adjunct;

3. Ministrul (generalul Negrea Vasile) îl citește și îl

adnotează pe spațiul alb din stânga paginii - de mână.

4. Documentul este dat la redactilografiat - la “trecere pe curat”;

5. Dactilografa... re-dactilografiază - de pe margine - și comentariile ministrului !;

6. Secretarul/secretara privește munca dactilografei, confruntă originalul cu... copia (o găsește conformă) și o trimite la arhive... - de unde o dezgroapă Stejărel Olaru, în 2004 și mi-o dă mie, “elementului”.

Iată docomentul - animalul care nu există. Voi reproduce în caractere italice comentariile ministrului :

“ - Copie -

“Ministerul Afacerilor Interne

“Direcția regională București

“- Cabinet - ”

“Nr. Cab./34 din 20.II. 1962

Strict Secret

S.C. 51

Exemplar nr. 1

“C ă t r e

“Ministerul Afacerilor Interne

“Cabinetul ministrului adjunct

“Tovarășului g-ral maior Negrea Vasile”

/“S.C.

“Să fie pus în libertate și lucrat
informativ unde se va stabili.

Adjunct al ministrului Af. Interne,
G-ral maior ss/ Negrea Vasile”/

[Aceasta este decizia finală, ea se pune după citirea întregului document, însă aici se înțelege că generalul Negrea mai întâi a hotărât punerea în libertate a Elementului de mine, abia apoi a luat cunoștință și a comentat raportul subalternilor săi. Evident, ordinea nu a fost viceversică.

Încă o băgare de seamă: cel care face adnotările, pune rezoluții, acela doar semnează, nu își declină funcția, gradul; aceasta este treaba unui secretar/secretară, ultimul filtru înainte de dactilografiere - n.m. P.G].

“Raportez următoarele:

“În legătură cu cele ordonate de dv. privind memoriului numitului GOMA PAUL, element cu D.O. în comuna Lătești, raionul Fetești, din cercetările întreprinse de către noi, au rezultat următoarele:

“Susnumitul... [urmează scurta-biografie a elementului...] (...)

“...după expirarea pedepsei, i s-a fixat D.O. (...) pe timp de 36 luni, termen care expira la începutul lunii decembrie 1961.

“Pe baza unui raport întocmit de raionul M.A.I. Fetești la

acea dată, susnumitului i s-a prelungit restricțiile [sic] domiciliare cu încă 24 luni.

“Motivele prelungirii D.O. au fost următoarele:

“ - La puțin timp după sosirea sa în comuna Lătești GOMA PAUL a intrat în legătură cu foști conducători ai PNT - care aveau deasemenea D.O. - în special MARINO ADRIAN, urmărit prin acțiune informativă de către organele noastre. Din materialele existente la acțiuni, rezultă că MARINO ADRIAN s-a ocupat îndeaproape de îndobtrinarea lui GOMA PAUL cu idei PNT-iste *).

“A avut relații strânse cu VASILIU CONSTANTIN, urmărit de asemenea în acțiune de verificare. În vara anului 1961 când fiica sa VASILIU [DINA, completarea mea, a Elementului] - care este pionieră - a venit în timpul vacanței la tatăl său - GOMA PAUL a primit sarcină din partea lui VASILIU CONSTANTIN de a determina pe fiica sa să renunțe la calitatea de pioner, sarcină pe care acesta a executat-o cu multă «conștiinciozitate», iar rezultatele au fost cele scontate...**) [atât ghilimele cât și punctele de suspensie aparțin securoșilor, n. mea].

“- În legătură cu motivele pe care GOMA PAUL le arată în memoriul său și pe care le consideră că au stat la baza prelungirii făcute și din discuția purtată cu acesta, a revenit în mare parte asupra lor [?] dînd în plus câteva aspecte noi.

“Astfel, la puțin timp după sosirea sa în com. Lătești, s-a internat în spitalul din Fetești, pentru a face un tratament.

...necesar în urma bătaii cumplite administrate, la Gherla, în 19 noiembrie 1958, de către comandantul adjunct Istrate și plutonierul Șomlea - vezi, pe internet **Lătești**, continuarea **Gherlei**.

“La 2 zile după internare, din ordinul fostului comandant al raionului de securitate Fetești, lt.maj. BADICA a fost scos din spital și adus la sediul raionului, unde a fost audiat [??] asupra unor colegi ai săi de facultate. Ancheta a fost făcută de către lt. maj. BADICA și cpt. LIVESCU ION.

“În timpul anchetei cpt. LIVESCU ION a înjurat de mai multe ori pe GOMA PAUL, iar lt. maj. BADICA l-a bătut. În plus, lt.maj. BADICA a luat legătura cu conducerea spitalului și a interzis acestora să-l mai primească pe GOMA PAUL, pentru tratament în spital ***).

“ - *De unde aceste metode?*

“ - *Să i se atragă atenția ofițerului în legătură cu atitudinea lui.*

“*Adj. al ministr. Af. Interne,
G-ral maior ss/ Negrea V.*”

“În cei 3 ani de cînd GOMA PAUL are D.O. în com. Lătești cpt. Livescu s-a întîlnit cu acesta de 3-4 ori. În astfel de ocaziuni a făcut afirmații față de reclamant de genul: «te ții de prostii? bine!» «l-a amenințat că o va păți», însă nu s-a referit niciodată - fapt recunoscut și de GOMA PAUL [?] în discuțiile purtate cu această ocazie - la preocupările sale (studiul muzicii, cititul literaturii, etc).

“Mai mult, GOMA PAUL a recunoscut că aceste concluzii și le-a formulat după ce i-au fost prelungite restricțiile domiciliare. ****)

“În concluzie, pe baza discuțiilor purtate cu GOMA PAUL, cu ofițerul nostru tov. cpt. LIVESCU ION și a studierii materialelor existente la raionul MAI Fetești, raportează că memoriul a fost făcut în mod tendențios, cu scopul de a compromite pe ofițer. Fac această remarcă bazat pe următoarele considerente:

“ - În încheiere discuției ce s-a purtat cu GOMA PAUL acesta s-a exprimat că își dă seama de faptul că măsura luată nu pornește de la cpt. LIVESCU Ioan, ci s-a datorat legăturilor pe care el le-a avut cu ceilalți D.O.-iști, concluzie la care a ajuns după ce și-a analizat situația sa și a hotărît să rupă legăturile cu aceștia [?]. Acțiunea sa a fost confirmată și prin sesizările obținute de noi de la agentură.

“- Pînă în prezent s-a mai încercat de cîteva ori compromiterea ofițerului LIVESCU ION, dar în urma verificărilor făcute de noi, semnalările respective au fost socotite ca neîntemeiate.

“- Cpt. LIVESCU ION este un ofițer pregătit, disciplinat și conștiincios, exigent în muncă, fapt ce a atras asupra sa ura elementelor cu D.O.

“Restituim alăturat memoriul în original [“originalul” adresat Procuraturii, nu Securității! - n.m.] al celui în cauză.

“Seful Direcției Regionale

“Colonel de securitate

“ss/ Iani Nic.

“Pentru conformitate,

“Cpt. Dumitrescu Grigore”*****)

*) “Îndoctrinare țărănistă”? - în care caz ar fi trebuit indicați și alții, mult mai mari în grad decât Marino: Emilia Constantinescu-Vaida-Bratu, profesoara mea de armonie-contrapunct-forme-instrumentație și soțul său din D.O.: Alexandru Bratu; Leocuția; Ghiță Pop, vecinul meu...

**) Maiorul de cavalerie Dinu Vasiliu avea prea mult umor ca să ceară ajutor în operațiunea de despionierare a fiicei sale, Dina. Dealtfel, în 1961 Dina avea 15 ani, nu mai era pionier(ă), din contra, ca să zic așa. Nu această calitate mă interesa la ea. Ci toate celelalte, ne-legate de/cu cravată roșie.

***) Pentru mai multe detalii, vezi - pe internet, textul **Gherla-Lătești**.

****) Firește, noi, nesecuriștii “ajungem la concluzie *după* ce am analizat situația” - nu ca securiștii, care arestează, anchetează, condamnă abia apoi... “analizează situația”.

*****) Nu știu dacă unul dintre autorii raportului (Colonelul Iani, Căpitanul Dumitrescu) a fost civilul care m-a interogat îndelung în “biroul” Miliției din Lătești, la vreo două luni după trimiterea memoriului-contestație. Țin minte că milițianul Anghel (el în persoană) a venit să mă caute și să mă “conducă” - am reținut termenul “condus”... la “un tovarăș mare, de sus de tot, de la București”.

Că tovarășul era mare, am înțeles numaidecât: vorbea sever - dar nu răstit; mă amenința aproape la fiecare frază rostită că, dacă am mințit - în memoriu - voi fi condamnat pentru calomnie și re-trimis în închisoare. În schimb... dacă se va dovedi că nu mințisem... nu promitea că va fi pedepsit Livescu, nici că voi fi liberat, eu - ci «vom cerceta, vom face o anchetă aprofundată».

Confruntînd imaginea civilului de acum 42 ani cu expresia pe hârtie a raportului, nu găsesc vreo compatibilitate. Cu certitudine: nu civilul cunoscut de mine (evident, nu și-a spus numele - nici gradul) este autorul cretinăriei. Îți poți face o părere despre *scrisul* cuiva, după *oral*. Atunci cine să fi fost acela? O vreme am fost înclinat să cred că era chiar generalul Negrea - însă din adnotări, înțeleg că el afla abia atunci întâmplările. Fie cine va fi fost - oricum, nu colonelul Iani este civilul care mă interogase - ci altcineva.

1 9 6 5

(DOSAR de urmărire informativă I 2217/vol. 3)

Prima Notă informativă (chiar așa numită) apare la pag. 7 (cifra este scrisă de mână, Stejărel Olaru mi-a trimis filele socotite de el mai importante, deci nu el le-a numerotat).

Redactată de șeful Miliției Șercaia plut. Albu Ioan, rezemată pe informația primită de la “Agentul «Marcel Ioan»” la 7 martie 1965.

Este interesantă doar în măsura în care Organul nu știa mare lucru despre mine: doar că eram plecat la serviciu în Brașov [nu eram la serviciu în Brașov, ci în Făgăraș]; că...

“făcuse ceva pe la facultatea din Cluj [sic], pentru care fapt a fost exmatriculat” [resic].

Simpatică este încheierea:

“Nota a fost scrisă de șeful de post după cele relatate de «Agentul Marcel Ioan» pentru faptul că pe agent îl dureau mâna și nu putea scrie”...

*

A doua - tot de la Miliția Șercaia - este adresată “MAI Serviciul Raional Făgăraș” - la 3 aprilie 1965.

“Obiectul”: “investigații asupra lui Goma Paul din com. Șercaia, cerute de Dvs. cu ordinul F.N. [?] din 1965”

La “Surse oficiale” sunt identificat (datele).

“De profesie fotograf” [?] “Înainte de 1952 a locuit în Lătești raionul Fetești regiunea București” [nu înainte, ci după 1958]. “El a fost cu domiciliu Obligatoriu, Domiciliu Obligatoriu a fost ridicat la 8 martie 1962” (...) “A fost luat în evidența elementelor dușmănoase a com. Șercaia pentru faptul că a fost condamnat politic”.

La “Agentura și persoane de încredere”:

“Agenții Vădescu Nicolae și Marcel Ioan ne informează[,] iar persoana de încredere S.I. ne relatează că Goma Paul nu este originar din Șercaia (...) s-a mutat în satul Vad la nr. 182, unde locuiește și la această dată” (...) “În ultimul timp a făcut cerere la Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej să-i aprobe să urmeze mai departe facultatea și se spune că i-a fost aprobat, însă fără frecvență” (...) “El nu este cunoscut cu legături din partea unor elemente dușmănoase dar mereu pleacă din comună pe la Brașov și în alte părți și cu agentura pe care o avem nu am reușit să stabilim scopul deplasării lui. În comuna Șercaia a fost văzut mereu singur, nu a fost văzut cu prieteni, el umblă numai singur. Manifestări cu caracter dușmănos din partea acestuia în raza comunei nu cunoaștem, scandaluri, certuri sau alte fapte interzise de lege”.

“Rude și relații” :

Tata: “Manifestări dușmănoase nu se cunoaște. Nu mai lucrează, este pensionar, îngrijind doar de soția lui care este bolnavă. A fost mereu văzut venind în Șercaia - în urma verificării făcute am stabilit că vine după alimente, la alimentara”.

Mama: “(...) are la bază școala normală, învățătoare pensionară. În prezent este bolnavă în pat. Nu se cunoaște purtări proaste din partea ei”.

“Mențiuni: Goma Paul are un aparat de fotografiat, se mai ocupă și de fotografii pentru diferiți cetățeni din satul Vad, la nunți, etc. Alte nu se mai cunoaște asupra lui”.

Rapoartele milițianului Albu mi se par a fi... nu doar de-serviciu, dar și ușor părtinitoare...

*

Pagina 9 (de mână):

“MAI Regiunea Brașov, Secretariat Nr.30572 din 27 V 1965, către MAI, Raionul Făgăraș”

Nu știu ce însemnează “Secretariat” - unul din numele conspirative ale Securității? Textul - “Strict secret” :

“Numitul Goma Paul din comuna Vad-Șercaia nr. 182, în momentul de față angajat ca sezonier la IGO Făgăraș, cerînd o audiență regiunii noastre și fiind primit de Tov. Col. Mihaly, pe cerere sus-numitului a pus următorul ordin rezolutiv:

“«Din discuțiile purtate rezultă că sus-numitul și-a schimbat atitudinea față de regimul nostru. În mod inteligent și argumentat a susținut cererea lui pentru a i se aproba continuarea studiilor la Facultatea de Filologie București. Este necesar să fie ajutat prin aviz favorabil din partea organelor noastre, pentru a se putea înscrie la facultate și să fie plasat într-o muncă potrivită studiilor ce va urma. I-am comunicat că din partea organelor noastre nu va fi împiedecat în

realizarea dorinței lui de a învăța în continuare”.

“«25 mai 1965»”

“Șeful Secretariatului, Maior Ionescu Marin”

Textul este - cu excepția frazei introductive - subliniat, iar unde este vorba de avizul favorabil, marcat cu bare verticale.

Merită să mă opresc aici: în luna martie și ceva din aprilie 1965 am fost (re-re)arestat și “depus” chiar la ei, la Brașov, anchetat (în legătură cu “Ela” și bătut de însuși comandantul, apoi “data afară” fără explicații, fără scuze. După ce un securist de la Făgăraș mi-a arătat niște fotografii cu Ela “împlopătă” - după expresia lui, în traducere românească (vezi cartea **Ela**, dar și **Bonifacia**...-pe internet): moartă - am fost convocat la Brașov - prin același securist. Însă nu am spus tot ce este de spus în legătură cu “audiența”:

După liberarea din aprilie 1965, m-am întâlnit la Făgăraș cu o fostă colegă de liceu, și cu soțul său, Nelu. Îl cunoșteam și pe el, de pe când era directorul Casei Pionierilor și împrumuta instrumente muzicale orchestrei Casei de Cultură, în care și eu suflam în trompetă... Este sigur că în timpul revederii le povestisem - prietenește - necazurile (dar nu și ultima arestare - mai ales că și ei o cunoșteau pe Ela - pe atunci doar prototipul), sigur răspunsurile negative la cererile mele de reînmatriculare. Fosta mea colegă, auzind, l-a îndemnat pe soțul ei “să facă ceva”. Atunci am aflat că Nelu “era la *ei*” - la Brașov. Cred că nu am avut timp să mă mir, să mă indignez: prietenul meu (fostul...) mi-a explicat în câteva cuvinte cum să redactez o cerere de audiență “la *ei*” - dar să nu spun cine era inspiratorul... Așa am făcut - fără speranță. Oricum, de atunci nu l-am mai întâlnit ca să-i mulțumesc pentru sfatul lui, bun...

Celui care mă primise în audiență la Securitatea din Brașov - m-am prezentat la altă adresa decât cea din care ieșisem cu o lună înainte, pe brânci... - nu țin minte ce i-am cerut, nici cui m-am adresat. În hârtie este indicat ca “Mihaly”, nu-mi aduc aminte decât că acela era în civil; dar îmi aduc aminte: nu m-a bătut; nu avea accent unguresc.

Acum mă gândesc că “bunăvoința” lor s-ar fi putut explica prin faptul că tocmai murise Dej (după ce mi-au dat drumul, așa mi-am explicat, atunci liberarea...).

Care va fi fost devărul?

Nici *ei* nu-l vor fi cunoscând.

1 9 6 6

Pag. 12:

“MAI Regiunea Braşov, din 4 ianuarie 1966 către MAI - Dir. III, Bucureşti” - “strict-secret”:

“La ordinul Dvs (...) din 1.XII referitor la numitul Goma Paul, raportăm:

“Numitul G.P., în luna noiembrie 1965, pe când era student în anul III la Facultatea de filologie Bucureşti a fost arestat pentru delictul de agitaţie publică. Sus-numitul la sfârşitul lunii octombrie 1956 împreună cu Popescu Florian Horia a întocmit un plan de acţiuni provocatoare în semn de protest împotriva arestării unor elemente contrarevoluţionare din cadrul facultăţii. Ei au hotărât ca în momentul când elementele contrarevoluţionare din rândul studenţimii vor trece la acţiune, ei să sustragă cheile de la uşa intrării principale, să închidă facultatea şi să pună un afiş pe care să fie scris: «Grevă».

“Nereuşindu-le această acţiune cei în cauză au hotărât să întreprindă noi acţiuni provocatoare şi în prima şedinţă de UTM să predea carnetele de membru UTM şi să instige şi alţi studenţi să facă la fel.

“La 13.XI.1956 Goma Paul scrie un fragment cu conţinut contrarevoluţionar pe care-l citeşte în faţa studenţilor. În acest fragment se manifesta duşmănos împotriva URSS şi instiga pe studenţii să întreprindă acţiuni contrarevoluţionare împotriva regimului democrat-popular din RPR.

“Pentru faptele arătate mai sus Tribunalul Militar Bucureşti prin sentinţa nr. 487/20.III.1957 îl condamnă pe Goma Paul la 2 ani închisoare corecţională şi nu 20 cum menţionaţi Dvs. [?]. După libe-rare a fost încadrat cu D.O. [acesta să fi fost termenul: “încadrat”?, noi spuneam: “încălţat”] pe timp de 36 luni conform Deciziei MAI Nr. 15.157 din 19. IX. 1959 [inexact: 1958] în com. Lăteşti, reg. Dobrogea (...)”

“Locţiitor şef Direcţie Lt. col. Grozescu Aug.

“Şeful Serviciului Lt. col. Ispas Eliade”

Pe lângă inexactităţi - o minciună - prin omisiune: nu este menţionat suplimentul de d.o. de 24 luni - pe care, adevărat, nu l-am făcut în întregime însă nu şterge “condamnarea” iniţială.

*

De aici se sare la pag. 16 - o "Nota":

"Primit. Lt. maj. Achim Victor

"Sursa: «Panait»

"Data: În procesul recrutării - Strict secret" - [fără dată, deduc: în primul trimestru al anului 1966.

"Nota

"Sursa relatează următoarele în legătură cu Paul Goma din anul I al fac. (...) L-a cunoscut în timpul examenului de admitere când au schimbat primele impresii. Apoi la cursuri. Din discuții sursa a aflat că P.G. mai fusese student (...) dar că se află din nou în anul I, în urma unor conflicte avute prin anul 1956 când a fost arestat și ținut la închisoare mai mulți ani.

"Despre anii petrecuți la închisoare, relatează sursa, Goma a povestit în nenumărate rânduri.

"Atât sursa cât și studenții care îl înconjoară Iovan [sic] Mariana, Vasile Cornel, Moraru, Floriș Ana-Maria, Nișulescu Daria *au aflat de la Paul Goma despre zilele petrecute în așa numita «cameră albă» sau «neagră». Sursa relatează de asemenea comportarea ciudată a lui P.G.: Aproximarea lui de studenți cărora le povestește aspecte din viața lui, sau le dă să citească lucrări scrise de el într-o manieră așa cum spune el format acolo între zidurile închisorii* [subliniat de mână].

"Ciudată a fost atitudinea lui P.G. față de studentul Serafim Radu - coleg de grupă, un timp au fost prieteni și deodată brusc relațiile s-au schimbat între cei doi creîndu-se anumite conflicte. Nu mai vorbeau, nu se mai salutau. Motivele destul de banale: Goma citindu-le anumite lucrări personale, [Serafim] le-a apreciat negativ.

"*Studenții pe care Goma caută să-i apropie sunt dintre cei cu înclinații literare, el făcînd pe criticul. Goma caută ca prin povestirea anumitor fapte să introducă în sufletul acestor tineri ură și dispreț; să-i facă incapabili de a munci cinstit.*" [subl. de mână, iar "ură și dispreț" cu trei linii].

"Aflînd de anumite lucruri din închisoare ca bătaia la care erau supuși, la zilele petrecute în temnița întunecoasă, îți pierzi pur și simplu rațiunea.(...)

"Deși sursa nu a citit din lucrările literare ale lui Goma [,] din discuția avută cu *Nișulescu Daria a aflat că lucrările sunt foarte ciudate, ele fiind produsul unei maniere ce s-a născut din ură și dispreț față de tot ce s-a făcut în ultimii ani, fără să dea alte amănunte* (subl. de mână).

"Actuala prietenă a lui P.G., Mariana Ivan a relatat sursei despre legăturile lui Goma cu anumiți oameni de litere din București dintre care a numit pe Tito.

"În semestrul I Paul Goma a locuit la cămin. Lipsea tot timpul

liber, întorcându-se acasă târziu, fără să dea vreo explicație. În prezent locuiește la gazdă, sursa nu a aflat până în prezent unde locuiește.

“Panait”

“N.B. Goma Paul a fost condamnat politic. Se vor lua măsuri de lucrarea sa activă

“Lt. maj. Achim Victor”

Fiind opera lui Achim, nu mai intervin - deși mă mănâncă limba să corectez: nu cu “Tito” (Broz) eram în relații (de camaraderie), ci cu femininul... Tita (Chiper).

Oricum, notez: încă din timpul primelor examene ale anului I - deci în ianuarie-februarie 1966 - un coleg de grupă m-a anunțat că mă caută “un coleg «de acolo»”. Pentru mine “acolo” era, firește, închisoarea (pe dinăuntru...). Am coborât în holul facultății; în capul scărilor un individ necunoscut m-a luat pe după cap și, după ce mi-a reproșat: «Nu mă mai recunoști, mă Paule!» mi-a șoptit că e de la securitate și că vrea «să stăm de vorbă, prietenește». Luat pe nepregătite, atunci nu am refuzat dialogul - în fapt monologul său.

Am tăcut tot timpul, nu am răspuns la nici o întrebare. Deși îmi era foarte-foarte frică. Peste câțva timp m-a acostat iar și mi-a fixat o întâlnire la... Academia Comercială. M-am dus - am scris cum a fost - în **Soldatul câinelui**, în **Bonifacia**, în jurnale, în texte publicistice...

*

Pagina 18: o “Nota din 3.III.1966 - din antetul ei aflu alte amănunte:

“Primit: Lt.maj. Achim V.

“Sursa: «Panait»

“Casa: Steaua

“Data: 2.III.1966

“Întâln. viit.: 10.III. 1966”

“306/1/3.III.1966 Strict secret Ex. nr. 1

“NOTA

“Sursa stînd împreună cu Paul Goma (...) a participat la o discuție a lui Goma cu un student din anul I de la Franceză. Goma l-a întrebat pe acela dacă i-a adus materialele. Acesta i-a răspuns afirmativ. Sursa crede că ar fi vorba de niște lucrări literare ale lui Goma.

“Între timp a venit Mariana Ivan. Goma și cel de la Franceză au găsit momentul potrivit să se scuze, pentru ca să întrețină o discuție în doi. Doritorul acestei discuții a fost studentul de la franceză. Sursa a

rămas cu Mariana Ivan.

“În același timp la cei doi a venit un străin care a stat de vorbă cu Mariana Ivan. Sursa l-a cunoscut personal, dar numele nu i l-a aflat, căci cel care venise nu s-a recomandat. Sursa crede că acesta nu este student.

“Studentul la franceză este mai în vârstă decât Goma. Sursa întrebînd pe Goma de unde îl cunoaște, acesta i-a răspuns că vine tot de acolo, pușcărie, fără alte amănunte

“Panait”

“NB. Agentul a avut sarcina să urmărească discuțiile ce le poartă Goma Paul, manifestările ce le are în aceste discuții, relațiile ce le are, natura acestor relații.

“Goma Paul este în evid. op. II, deoarece a fost condamnat pentru activitate dușmănoasă.

“Din relatările agentului studentul de la franceză rezultă că este Petrișor Marcel tot un element fost condamnat politic urmărit în prezent de Serviciul 1 [unu] pentru activitate legionară.

Agentul a primit sarcina să urmărească natura relațiilor dintre Goma și Petrișor, dacă ei se întâlnesc la facultate, discuțiile ce le poartă, ce alte legături s-au mai făcut în facultate.

“Lt.maj. Achim Victor”

Ultimul paragraf a fost marcat cu o linie verticală, cineva a scris pe margine: “bine” și a semnat “Ag” (?)

Așadar, “locul depunerii icrelor”, cum spuneam noi, era “Steaua”. Să fi fost o instituție (cu cameră specială, a Securității, cunoscută și de mine, la Academia Comercială?, și la Fac. de Chimie?); locuința “sursei”? - simpatică distribuția: turnătorul era: “sursa” - aici, de-a dreptul: “agentul”, deși se presupune că individul era și el student (să fie chiar el, fostul securist, cel care îmi dădea “sfaturi prețioase” - și inimoase?), pe când noi, urmăriții; eram, cum altfel: “elemente”...

*

Pag. 21:

“Primit: Cpt. Blaj P.

“Agent: George Stancu

“Casa: Știrbei

“Data: 30.VI.1966

“Întâln. viit.: 6.VIII. 1966

“Strict-secret Ex. nr. 1, S.C. 22

“NOTA

“În ziua de 23.VI.1966 la ora 21,30, fiind la cinematograful

Luceafărul pentru a viziona filmul «Fantomas» cu un coleg, Bolozan Vasile (anul V stomatologie), lângă mine pe scaun era un individ - care și-a pronunțat numele complet și m-a întrebat dacă-l cunosc. Nu l-am recunoscut și s-a recomandat: *Paul Goma; mi-a spus că pe vremea când ne-am cunoscut purta mustață. Atunci am făcut legătura cu închisoarea Jilava unde am stat împreună. El a afirmat totuși că nu-i vine să creadă că nu l-am cunoscut și că unii «se fac că nu [mă] mai cunosc»* (subl. de mână).

“Mi-a spus că a făcut 2 ani de închisoare și că în continuare i s-a prelungit cu încă 4 ani (total 6 ani). În prezent e *student în anul I la Filologie. M-a întrebat despre Ivansuc [sic] Alex. Sașa, fostul meu coleg este la ambasada americană funcționar. M-a întrebat și de alți colegi cu care am fost închiși (Petcu Remus, Iliescu Paul)*” (subl. de mână).

“S-a arătat mirat că mi s-a aprobat reintrarea la facultate direct în anul IV și că el a luat-o din anul I.

“George Stancu”

“N.B. Agentul a furnizat pe baza sarcinei și instructajului făcut a ne semna elementele pe care le cunoaște din detenție și pe care le întâlnește și care ne-a semnalat și pe Paul Goma.

“Nota va fi dată lt. maj. Achim Victor pentru identificare și încadrarea informativă a numitului Paul Goma.

“Agentul nu are posibilități de a-l întâlni pe Paul Goma pentru care motive nu i-am dat nici sarcină”

“Cpt. Blaj P.”

Nu știu cine poate fi George Stancu. Oricum, un fost coleg al lui Ivasiuc, la medicină - care însă a fost pe dată reînmatriculat. Probabil-sigur chiar din acest motiv.

1 9 6 7

Pagina 28: un referat - “306/AV/ din 17 februarie 1967” - coincidență: atunci a murit tata. Nu știu dacă ei cunoșteau “amănuntul”, dar era un bun moment de atac pentru ei, hoitarii:

“REFERAT

“Cu propunerea de a se aproba contactarea numitului Goma Paul student în anul II al Fac. de limbă și literatură română, Universitatea București.

“În anii I, II și III ai Facultății de limbă și literatură română și Inst. de limbi străine urmează cursurile o serie de elemente care au suferit condamnări politice. Astfel sunt studenții Petrișor Marcel, urmărit și în prezent prin acțiune informativă de Serv. I, Michăescu Radu, asupra căruia organele noastre au făcut propunerea de deschidere a dosarului de verificare, Popescu Florin-Horia, Petcu Ristea și alții. Deasemenea în evidențele noastre mai sunt cunoscute și studentele Doina Sălăjan care în 1967 pentru scrieri cu conținut dușmănos i s-a ridicat dreptul de autor [?] și Ana-Maria Năvodaru, semnalată cu unele manifestări dușmănoase. Agentura organelor noastre care a fost dirijată pe lângă aceste elemente nu a reușit să pătrundă în intimitatea lor pentru a cunoaște concepțiile politice prezente ale sus-numiților, relațiile lor și întreaga activitate ce o desfășoară.

Din aceste motive se impune necesitatea recrutării unui agent cu posibilități de informare în rândul acestor elemente (subl. mea)

În acest scop a fost luat în studiu numitul Paul Goma, fost și el condamnat politic, deoarece în materialele informative rezultă că se află în relații de prietenie cu aceste elemente, se vizitează la domiciliu, iar în facultate poartă frecvente discuții cu ei și *posedă calitățile necesare unui agent* [subl. mea]”.

Scurta-biografie a mea este încheiată cu:

“La 22 X. [inexact: XI.] 1956 a fost arestat împreună cu colegul său Popescu Florin și condamnat la 2 ani închisoare corecțională pentru agitație dușmănoasă cu prilejul evenimentelor din Ungaria. După expirarea celor doi ani de detenție, i s-a fixat D.O. pentru 36 luni (...) care a mai fost prelungit cu încă 24 luni. (...)

“Din punct de vedere profesional este foarte bine pregătit, fapt oglindit în rezultatele obținute la examene. Are preocupări literare o serie i-au fost publicate în revistele Luceafărul și Amfiteatru, iar pentru una din ele a primit premiu la un concurs. (...)

“Contactarea numitului Goma Paul se va efectua prin metoda

atragerii treptate de către lt.maj. Achim Victor ajutat de șeful biroului Cpt. Nicolae M. în casa de recrutări «Libertății».

“La locul recrutării pe candidat îl voi aduce personal, luându-l de la domiciliul său, când după ce îmi voi declara calitatea de ofițer MAI îi spun că doresc să port unele discuții cu el. Prima discuție cu Goma Paul va fi legată de alte probleme decât cele care interesează organele noastre pentru a stabili modul cum reacționează el la primul contact cu noi. De aceea vom porni discuția de la aspecte din procesul de învățământ asupra căruia sus-numitul a adus o serie de observații critice într-o oră de seminar condusă de agentul «Aurică».

“Față de cele de mai sus propunem:

“A se aproba contactarea numitului Goma Paul student în anul II la Facultatea de limbă și literatură română în vederea recrutării lui prin atragere treptată.

“Șeful biroului Căpitan Nicolae Mihai

“Lt.maj. Achim Victor”

Acest document dezvăluie manevrele securității de... “atragere treptată”, citește: de a mă obliga să devin informator. Locul: “casa de recrutări «Libertății»” este, presupun, odaia de la Academia Comercială, aflată la parter, cred că a doua (sau a treia?) ușă pe dreapta.

Am scris în mai multe rânduri despre întâia “întâlnire”. Nu mă “adusesese” organul, fusesem convocat și mă prezentasem împreună cu Ana-Maria Năvodaru. Ana-Maria rămăsese afară, pe trotuar, privind la ferestre, încercând să mă... localizeze. Am făcut cum am făcut, m-am apropiat de fereastră și am făcut semne... A înregistrat.

A mai fost o tentativă - la Facultatea de Chimie de pe Cheiul Dâmboviței. Și aceea a eșuat - tot datorită prezenței Anei-Maria în fața ferestrelor... Iar despre cea din fața magazinului Eva am scris, au scris și ei - neadevărat, iar un șef al lui Achim a scris pe raportul lui, edulcorat, amenajat - că e... exagerat.

Rămâne chestiunea “agentului Aurică”, într-o oră de seminar condusă chiar de el - ce va fi fost: asistent? conferențiar?; bărbat, femeie? Nu mă interesează.

1 9 6 8

Între paginile 51 și 55 se află scrisă de mâna mea o “Justificare biografică”, datată: “17 februarie 1968”.

Excedat de insistențele repetate ale Securității de a mă... recruta - în ciuda faptului că nu le mai eram util “pe loc” - adică la Universitate: părăsisem facultatea pentru a doua oară, de astă dată definitiv - scrisesem această “Justificare”. Nu-mi amintesc dacă o făcusem la îndemnul cuiva (deși nu este exclus ca Laurențiu Fulga, mereu, constant binevoitor, să-mi fi sugerat “soluția”). Oricum, am avut-o alături pe Ana-Maria, cu care pașnic-conviețuiam - ziua, în cămăruța de la anticarul Sterescu, noaptea ea mergea acasă, nu ne puteam odihni în același pat, apoi condițiile de igienă erau acceptabile doar pentru un burlac obișnuit cu internatul, căminul studentesc, pușcăria, însă nu pentru o jună persoană din mediul urban...

Așadar: abandonasem facultatea - din pricina securiștilor care m-ar fi vrut “sursă” în Universitate. Dar succesul cel mai... răsunător fusese (în vara anului precedent: 1967) internarea mamei în Căminul-spital de la Domnești din apropierea Bucureștiului (numai eu știu cât de “aproape” era...). Această performanță nu ar fi fost posibilă (și acum, după 37 ani mă înfior la gândul că nu ar fi fost...) datorită intervenției lui Năvodaru. Încă nu-mi era socru, pe atunci eram doar “un prieten” al fiicei sale.

Îmi aduc aminte: într-o zi (din primăvara-vara anului 1967), în jurul prânzului mă aflu la Ana-Maria acasă, pe strada Duiliu Zamfirescu. Tatăl ei, ca de obicei, venise pentru prânz. A trecut pe la Ana-Maria, m-a găsit acolo, în câteva cuvinte mi-a spus că știa de la fiica sa situația mamei (bolnavă de scleroză în plăci) și că va încerca să intervină pentru a o interna aproape de București. În care scop să-i scriu pe o hârtie toate “datele”. Am făcut-o cu bucurie - dar cu scepticism. Cine, pe lumea asta, ne mai putea ajuta să ieșim din... mlaștina disperării? Totuși, în călătoriile săptămânale la Vad, Făgăraș, o asiguram pe mama că în curând va fi internată într-un spital-cămin (contra pensia ei), aproape de mine: o voi putea vizita de două, de trei ori pe săptămână, doar cu un tramvai și un autobuz - la ducere...

Prin august (1967) demersurile lui Năvodaru au reușit - am internat-o pe mama la Domnești (vezi **Gardă inversă**).

Acesta fusese un motiv de “victorie” a mea: internarea mamei într-un spital civilizat devenise o “promisiune-condiție” a... colaborării mele cu securitatea; am oftat ușurat, iar la următoarea “convocare” am fost “obraznic” cu ei, spunându-le că de-acum nu au cu ce să mă șantajeze: o internasem pe mama...

Porcul de superior al lui Achim (căruia eu îi ziceam “Munteanu” - dar care se numea - aflu acum, din dosar - Nicolae Mihai) m-a luat la bătaie, asigurându-mă (!) că ei pot foarte bine s-o dea afară din spital pe mama! Și că au alte “cârlige” cu care să mă țină...

Am găsit că unul din “altele” este facultatea - deja în anul II rămăsesem repetent - așa că, după ce am “dezbătut problema” cu Ana-Maria, am hotărât să abandonez studiile - cu ce altceva ar mai fi putut să mă șantajeze?

“Cu arestarea!”, mi-a răspuns căpitanul Nicolae Mihai la următoarea convocare.

Ei, da, cine i-ar fi împiedecat? Oricum, în februarie 1968 eram mult mai stăpân pe mine. În acea stare scrisesem “Justificarea biografică”. Ciudat, ne-ciudat: modul de “construcție” seamănă ca două picături de apă cu «Ce am fost, ce sunt ce voi fi», lucrarea-scrisă-la Rahova peste 9 ani, în aprilie-mai 1977. Începeam - după cum promitea titlul - prin punctarea informațiilor biografice:

Despre mine, despre părinți. Prezintă interes doar cele pe care, de atunci, le uitasem:

“Ignat Goma, fratele mai mic al tatei, n. 1912, urmează o școală de copii de trupă - fiind și el orfan de război - muzică militară la Bârlad sau/și la Focșani. Dispărut în timpul bombardamentului de la 4 aprilie 1944 de la București” (...)

“Natalia Goma, bunica mea paternă. Văduvă din primul război. Se află - încă - în Ciocâlteni, raionul Telenești, Basarabia. Vârsta: 76 ani. Până de curând a primit de la colhoz ajutor social: 10 (zece) ruble. (...)

“Familia Cuza din Ghermănești, Orhei - frații și nepoții Nadejdei Popescu (mama mea). Considerați “culaci”, au fost deportați în 1944 în Kazahstan. Din 11 persoane câte număra familia, în 195? (după moartea lui Stalin se întorc 5 (bătrânul Eugen Cuza a fost ucis în drum spre Kazahstan de către paznici, cu lovituri de bâtă). După “întoarcere” nu mai sunt primiți în sat, alungați. Bătrâna (soția lui Eugen) a “locuit” luni de zile într-un copac din fosta pădure Ghermănești.

“Dumitru Popescu (frate cu Teodor, tatăl mamei, bunicul meu matern): licențiat în teologie (România), studiază ingineria în Germania, agronomia în Belgia (...). Alcătuiește o fermă model,

mecanizată. În corespondență cu N. Iorga, cu Ionescu-Sisești, consultat în probleme de specialitate (...) În 1944 împreună cu alți “culaci”, Dumitru Popescu și soția sa - belgiancă - a fost închis într-o casă din Telenesti (în jur de 100 persoane). Casei i se dă foc. Câțiva izbutesc să sară pe fereastre. Sunt mitraliați. Restul ard de vii”.

Aici am mințit: tragediile familie Cuza și a fratelui bunicului s-au întâmplat imediat după prima ocupație a Basarabiei, în vara anului 1940 (continuate după iunie 1941, când unchiul meu Ion Cuza, militar, ajungând acasă și aflând ce s-a întâmplat cu soția și cu fetița, îl omoară cu un hârleț pe cel care denunțase NKVD-ului locul în care se ascuseseră) și nu în a doua ocupație, cea din 1944 (vezi **Săptămâna Roșie**). De ce am făcut-o ? Nu găsesc o explicație valabilă, alta decât inerția minciunilor-utile, cele care ne-au ajutat să ne strecurăm prin(tre) catastrofe...

Închei “Justificarea biografică” la sfârșitul paginei 4 astfel:

“1968 - Am 33 ani, sunt student în anul II, fac de două ori pe săptămână naveta la Domnești, mă întrețin singur și vreau să fiu lăsat în pace.

“București, 17 februarie 1968

“Paul Goma”

Încă o minciunică: nu mai eram student...

Ce impresie le va fi făcut securiștilor “Justificarea” mea - chiar dacă nu vorbisem de 1940, totuși, “mă exprimasem dușmănos” față de tovarășii noștri sovietici...? Nu știu. Și nu mă interesează.

1 9 6 9

Paginile 61-63 sunt ocupate de un raport:

“Consiliul Securității Statului

“DGII - Direcția I

121/AV/21 mai 1969

“Strict secret Ex. nr. 1

“N O T A R A P O R T

“În toamna anului 1968 cenaclul Uniunii Scriitorilor și-a început activitatea sub conducerea scriitorului M.R. Paraschivescu, ținând ședințe de lucru săptămânal, vinerea la ora 19, avînd la început ca secretar pe V. Ivănceanu, iar din luna martie a.c. pe Virgil Mazilescu.

“După câteva ședințe (...) la cenaclu nu a mai venit aproape nici un scriitor cunoscut. Ei motivau neparticiparea prin slaba calitate a lucrărilor citite, nivelul scăzut al discuțiilor și faptul că vin tot felul de persoane ce nu au nimic comun cu literatura, folosesc acest prilej pentru prezentarea ținutei vestimentare, crearea de relații și debitarea unor ineptii.

“Au fost cazuri când la unele ședințe s-a încercat să se ia poziție critică față de modul cum se desfășoară lucrările, calitatea materialelor (...) Așa a procedat secretarul cenaclului de la Uzina «23 August» și un redactor de la Editura pentru literatură. (...) Conducerea cenaclului a respins observațiile critice afirmînd că acolo nu se prezintă lucrări pentru oamenii de rînd (...)”.

“Am citat pe larg, pentru a se vedea ce doreau tovarășii și ce făceau «persoanele» care nu avea nimic comun cu literatura.

“În seara zilei de 9 mai [1969] (...) a citit Paul Goma, fost condamnat pentru activitate contrarevoluționară. A prezentat fragmente dintr-un roman al său terminat neprezentat însă nici unei edituri [inexact: fusese, din 1966], care tratează numai aspecte din închisori, în unele satirizînd administrația [sic] în altele modalitățile de anchetare, de instrucție etc... Sub pretextul criticării abuzurilor organelor MAI, autorul face subtile analogii [?] între securitate și siguranță, prezentînd lucrătorul de securitate ca un tip abrutizat, inuman. Critica sa este când violentă, când foarte subtilă [iar?], însă totdeauna cu intenția generalizării abuzurilor la nivelul tuturor organelor MAI. Toate fragmentele au avut un conținut protestatar privind activitatea organelor de stat (securitate, administrația închisorilor).

“La discuții primii au fost:

“V. Ivănceanu: s-a arătat sceptic privind apariția romanului, dar el vede adevăratul realism, elogiînd pe autor pentru curajul și geniul său; asemena gestul cu al sovieticului Soljenițin, evocările lor fiind cotate «eroice». Revine asupra «anchetei» din roman, accentuînd metodele «medievale» antiumane.

“D. Țepeneag susține că nu este nevoie să se discute de[spre] apariția romanului, cunoscută fiind «furia» cenzorului; important este că romanul s-a scris. Face unele speculații (...) înțelegând că scrind realitatea, trebuie să scrii despre securitate.

“Iulian Neacșu a criticat și elogiât romanul. Îl critică [pe autor] pentru lipsa lui de curaj de a înainta romanul unei edituri [???]

“Toți văd în opera scriitorului «reabilitarea realismului» prezentând cazul său similar lui Soljenițin, vorbind de securitate mereu la modul ironic.

“În afară de Paul Goma în seara respectivă au mai citit versuri Dana Mohor, Dușan Petrovici și Vintilă Ivănceanu.

“Atât cei care au citit, cât și toți participanții la discuții au fost filmați și înregistrați de o echipă de televiziune din RFG” [subliniere de mână și marcată cu bare verticale pe margine - nota mea și observația: echipa de televiziune era austriacă].

“Discutând cu conducerea Uniunii Scriitorilor a rezultat că nimeni nu a dat aprobare ca echipa să înregistreze cenaclul, respectivii au fost aduși de M.R. Paraschivescu. Susnumitul motivează că a avut aprobarea verbală a vicepreședintelui [șters “Laurențiu Fulga”].

“Semnificative în ceea ce privește influența negativă asupra unor tineri care frecventează cenaclul sânt aprecierile dintr-o scrisoare expediată de un student către o tânără din Brașov”.

Cum va fi ajuns scrisoarea studentului în mâna organelor? O va fi predat tânăra-din-Brașov? Oricum, nu merită citată. Concluzia:

“Organele noastre au în atenție în continuare activitatea dușmănoasă ce o desfășoară unele elemente la Cenaclul Uniunii Scriitorilor.

“Propunem să întocmim un buletin informativ pentru organele de partid.

“DE ACORD, Seful Serviciului maior Năstase Gheorghe

“Lt. major de Securitate Achim V.”

Careva - un superior, subliniitorul șef a scris în dreptul propunerii: “Da”.

*

Pagina 65 este ocupată de o “NOTA”:

“150/N.M./ 16 iunie 1969 Strict secret Exemplar nr. 1

“Acum o săptămână în redacție la «România liberă» [corect: literară] fiind de față Lucian Raicu, Valeriu Cristea și Marcel Mihaș se discuta pe un ton de alarmă ceea ce pățise cu câteva zile înainte Paul Goma. (...) a primit un telefon și i s-a fixat o întâlnire în vederea unei discuții. După cum reeșea din discuție, fie că Goma știa că e chemat de

cineva de la MAI, fie că bănuia, s-a dus la locul fixat împreună cu nevastă-sa. Acolo s-a îndreptat cineva către el [Achim, precizarea mea] și când a ajuns în fața lor, nevasta lui Goma a început să strige «ce ne tot urmărești atâta, să se termine, nu mai vreau să fie terorizată» - sau cam așa ceva [foarte așa-ceva, nota mea] (...) ...m-au întrebă și pe mine ce cred, le-am spus că poate e o confuzie. Ei erau cam timorați, crezând că e un fel de anchetă printre scriitori.

“Goma n-a avut vreme să mai vorbească cu persoana care-l chemase pentru că a dispărut imediat ce nevastă-sa a început să strige.

“Faptul e cunoscut și comentat de întreaga redacție și de cei care-l cunosc pe Goma.

“«Andrei Aurel»”

Nu știu cine poate fi “Andrei Aurel”.

*

O notă scrisă de mână:

“(...) Din verificările efectuate rezultă că într-adevăr s-a stat de vorbă cu acesta [cu Paul Goma] de către Lt.maj. Achim Victor, din cadrul Serviciului 2, fiind în prezent în contactare. Unele aspecte sânt însă exagerate. Propun ca nota să fie înaintată la Serviciul II.

“Mr. Flențiu (?) 1 VII 1969”

*

Iar acum un raport semnat de celebra “Ruxandra”, în manuscris - drept care m-am tot întrebat dacă da sau ba este... Cutare. Iată ce scrie:

“Sursa vă informează [așa vor fi vorbit sursele? la persoana a treia? sau un securist a scris de mână raportul “sursei”?] că în ziua de 25 mai a.c. Paul Goma a venit la redacție foarte agitat spunând că a avut o întâlnire cu un lucrător de la MAI pe care îl cunoștea încă de la facultate și care-i propusese încă de atunci să îl informeze despre diverse lucruri care se petreceau în anul sau grupa lui. Avusese întâlnire în stația autobuzului 34 la magazinul Eva. Goma s-a dus cu soția lui, Ana Maria Năvodaru. Pe la orele 3 la redacție Goma a povestit că Ana Maria Năvodaru l-a repezit pe respectivul lucrător, chiar l-a și injurat. Părerea lui era că i-a fost fixată această întâlnire din cauză că romanul «Ostinato» care-l avea predat la Editura pentru literatură, la o discuție cu M. Gafița acesta i-a spus că nu poate să apară fiind dușmănos vorbind despre pușcării, etc. Se pare că la editură există un referat făcut de N. Breban, ulterior acestei întâmplări, referat care recomandă publicarea cărții [?] După aceste episoade Goma a citit

la cenaclul Uniunii Scriitorilor niște fragmente, deocamdată nu știu care sânt. Goma a crezut că în urma lecturii i-a fost fixată întâlnirea. A venit spunând în redacție că el nu poate fi informator, turnător (...) El înțelege asemenea acțiune numai în sensul său pejorativ [spre deosebire de “Ruxandra”], adică spune că x este un criminal un [sau: “nu”?] dușman al țării etc și individul înfundă pușcăria. Nu înțelege că nu mahalagismul sau reaua credință stau la baza unor asemenea relații ci dimpotrivă, posibilitatea și analiza unor sensuri de a preîntâmpina unele situații dificile și adesea de a ajuta pe cineva. Dimisianu, auzind, spunea că cei care au fost în pușcării îi mai cheamă asemenea foruri și-i întreabă, avînd ascendent asupra lor [???].

“Apoi în 28 mai Goma a fost la D. Ghișe de la C.C., probabil povestind ce ne-a povestit nouă. Ghișe l-a liniștit, spunînd că nu i se poate întâmpla nimic, fiindcă întâi trebuie să existe motivele care să justifice o asemenea acțiune. Goma conchidea că de acum poate dormi liniștit, fiindcă de când discutase această întâlnire și o fixare [?] la telefon, nu mai avea liniște.

“Ruxandra

“4 iunie 1969”

Observație: semnătura (în fine, pseudosemnătura) nu se mai află, aici, între ghilimele, ca în alte rapoarte. Să însemne că scrisul este chiar al său?

*

Pag. 72-73:

“Consiliul Securității Statului

“DGII Direcția I

“121/AV/ 17 noiembrie 1969

“NOTA RAPORT

“Cu adresa nr. 240/IA/572205 din 10 noiembrie 1969 Serviciul «C» a cerut aviz pentru Goma Paul care dorește să facă o călătorie în Italia pentru a participa la al IV-lea Congres Mitteleuropa - Gorizia *ce a avut loc la începutul lunii noiembrie* [subliniat de mână, marcat cu un semn de întrebare pe margine - probabil de mâna generalului Borșan] - și Austria pentru călătorie de documentare.

Scurtă-biografie - penală, precum și lectura filmată de la cenaclu.

“Romanul care se intitulează «Ostinato» a fost respins de Direcția Presei.

“Goma Paul mai este semnalat că a participat la realizarea anchetei inițiate de Adrian Păunescu [numele Păunescului este șters, de mână] privind filmul «Reconstituirea» a lui Lucian Pintilie.

“A fost contactat de organele noastre pentru atragere la colaborare [asta era expresia consacrată?], dar a refuzat, deconspirînd [sic] față de colegii de redacție acest lucru.

“Față de cele de mai sus,

“PROPUNERE

“A se aproba avizare negativă [re-sic : Securitatea aproba... negativ!] a plecării lui Goma Paul în Italia și în Austria.

“Seful Serviciului Maior Năstase Gh.

“Lt.Maj. de Securitate Achim Victor”

1 9 7 0

Paginile 83-86:

“Consiliul Securității Statului

“Nr. 00133548 Strict secret

“Ex. nr. 1

“30 noiembrie 1970

“N O T A

“În anul 1969 scriitorul Paul Goma a prezentat Editurii pentru literatură romanul intitulat «OSTINATO» pentru a fi publicat [inexact: în 1966 am predat romanul sub titlul ‘Cealată Ithaca, cealaltă Penelopă’, iar spre sfârșitul aceluiași an 1966 o altă variantă a aceluiași, intitulată: ‘Ostinato’]

“În cuprinsul romanului este descrisă viața deținuților de drept comun și politic, tratamentul și mizeriile îndurate de aceștia, abuzurile organelor de securitate reprezentate de unii oameni limitați, unii chiar brute de asemenea în roman se mai întâlnesc numeroase expresii triviale, paragrafe obscene care culminează cu o scenă de homosexualism. Din aceste motive cartea nu a putut fi publicată, neprimind viza de la Direcția Presei, deși autorul a insistat foarte mult asupra acestui lucru”.

Deosebiri între aceste “aprecieri” ale securiștilor și cele exprimate la radio, într-o emisiunea în duplex București-Paris, în 1972, de Zoia Bușulenga, de Virgil Cândea? Una singură: securiștii nu au pretins că... “muncitorii tipografi s-au opus tipăririi cărții” - Virgil Cândea însă: da.

În continuare securistul notator povestește viața mea, apoi împrejurările în care Dieter Schlesak întâi, apoi Marie-Thérèse Kerschbaumer cunoscuseră textul și promiseseră o traducere în germană. Despre Schlesak raportează că a scris un comentariu la un post de radio din RFG - “comunicându-i autorului (cum: pe calea-undelor?) că: «pare foarte interesantă și ca ceva care se numește învingerea trecutului, aici unic»”...

“La scurt timp după apariția fragmentului în revista austriacă [*Literatur und Kritik*, iulie-aug 1970, nota mea], scriitorul Dragoș Vrânceanu care are legături cu o serie de scriitori din Italia, a primit o scrisoare de la editura Mondadori prin care se solicită următoarele:

“«Vă rugăm să ne trimiteți toate datele biografice și o fotografie a scriitorului Paul Goma deoarece intenționăm să-i publicăm romanul de scandal care i-a fost interzis în România»

“Aflînd despre toate acestea lucruri, conducerea Uniunii Scriitorilor l-a chemat pe Paul Goma să discute cu el. În discuții a

negat faptul că a trimis manuscrisul afară [sic], afirmînd că nu știe cum a ajuns să fie publicat acel fragment în revista vieneză [inexact: am spus că fragmentul fusese tradus după transcrierea benzii sonore înregistrate în timpul ședinței cenaclului]. El consideră că toată vina o poartă editura care nu i-a publicat romanul. În prezent nu mai dorește să publice vechea versiune deoarece are una nouă.

“Președintele Uniunii Scriitorilor [Zaharia Stancu, nota mea] a cerut noul manuscris și a desemnat pe criticul Ov. S. Crohmălniceanu și [pe] directorul editurii Eminescu, Ioanichie Olteanu să-l lectureze [sic] și să facă un referat în ideea de a publica cartea înainte de a apărea în vreo editură străină. Problema care se pune este aceea că acest roman e posibil să apară în două versiuni [iată care era “problema”!]

Un alt interludiu biografic - apoi:

“Lucrările literare scrise în această perioadă erau caracterizate de studenți «ca fiind produsul unei maniere ce s-a născut din ură și dispreț față de tot ce s-a făcut în ultimii ani» [inexact: “caracterizarea” vine din raportul turnătoarei “Ruxandra” - vezi-l mai sus - nota mea].

“În luna decembrie 1969 cu prilejul informării personalului ce lucrează în redacții în legătură cu întâlnirea de la Moscova a conducătorilor țărilor socialiste, Paul Goma în cuvântul său a salutat [sic] politica externă a partidului, afirmînd însă următoarele:

“«Nu înțelege de ce există o discrepanță atât de mare între această politică și politica internă. Pe plan intern nu putem face nimic și contrazicem tot ce spunem pe plan extern. Nu mă refer la alte aspecte și ar fi multe, ci numai la cel literar. Nu poți să publici. Nu mă refer la atâția alții, ci la mine. Am dat un roman și mi-a fost respins deoarece în el descriu viața pe care am trăit-o în pușcărie și nedreptățile ce s-au făcut. Anunț că voi publica acest roman în străinătate dacă în țară nu pot. Eu am răspuns la chemarea partidului când el a avut nevoie de mine, în august 1968 și am intrat în rândurile lui, dar partidul nu are încredere în mine».

“Deși a luat la cunoștință de prevederile HCM 957/66, Paul Goma întreține legături cu străini, a găzduit persoane străine care se aflau temporar în țara noastră fără să anunțe conducerea Uniunii, a trimis materiale nepublicate în țară, fapte care contravin legilor RSR.

“Seful unității” [anonim]

Cuvintele care mi s-au pus în gură nu sunt ale mele - chiar dacă sensul “discursului” a fost păstrat. Nu pot dovedi ce afirm, dar afirm: Nu am folosit niciodată - de-o pildă - “deoarece”. Nu știu de ce, dar mi-a fost totdeauna antipatică această deoarece-conjuncțională.

1 9 7 1

Paginile 95-100:

“Cons. Sec. Statului [prescurtările mele], Nr. 00133505, Strict secret, Ex. nr. 1

“15 ianuarie 1971

“N O T A

“În ziua de 6 ianuarie a.c. a sosit în țara noastră pentru câteva zile cetățeană austriacă Marie T. Kerschbaumer, traducătoare de limbă română care își pregătește o teză de doctorat sub îndrumarea profesorului Alex. Graur. Pentru acest motiv susnumita a stat la noi în anul 1970 câteva luni, reușind să intre în relații cu o serie de scriitori români. Fiind în atenția Direcției a III-a, am întreprins o serie de măsuri comune pentru a stabili activitatea ce o desfășoară M.T. K. în această perioadă.

“Printre altele a rezultat că ea a venit să ceară lămuriri de la scriitorul Paul Goma, element urmărit de organele noastre, privind traducerea unor termeni cuprinși în romanul său ‘Ostinato’, aducând în acest sens și manuscrisul scos din țară în mod ilegal anul trecut. De asemenea Paul Goma cu acest prilej i-a adus un nou manuscris intitulat ‘Ușa’, respins în iunie 1970 de Direcția Presei [am mai spus, repet: ‘Ușa’ nu a fost respinsă, pentru că... nu a fost trimisă la cenzură - însă nici editată nu a fost], ca fiind nepublicabilă datorită conținutului dușmănos pe care îl are, rugînd-o ca să-l scoată și să-l publice în Austria.

“În ziua de 10 ianuarie a.c. MTK a plecat din țară. La controlul efectuat la graniță s-au găsit cele două manuscrise introduse printre filele lucrării de doctorat și prinse în copertile acestei lucrări.

“Romanul ‘Ostinato’ (...). Din nota întocmită de Direcția Presei se desprind următoarele:

“În cuprinsul romanului este descrisă viața deținuților de drept comun și politici [este reprodus pasajul din documentul anterior]. Eroul principal fiind originar dintr-un ținut cu o minoritate săsească, se pare Sibiu, descrie situația acestora imediat după război, când au fost deposedați și deportați «în Rusia» [mă așteptam să fie pus între ghilimele «deportați» - m-am înșelat], chiar și acei care nu au făcut parte din Grupul Etnic german. De asemenea [se copiază pasajul cu ‘expresiile triviale’, ‘paragrafele obscene’, mai ales cu ‘scena de homosexualitate’, cea care, dacă nu există de loc în roman, în schimb o orificiază-excitează pe Zoe Dumitrescu Bușulenga].

Urmează o pagină și jumătate în care sunt repetate “aprecierile” anterioare. Ceva nou:

“Tot din nota întocmită de Direcția Presei la 30 iunie 1970 în

legătură cu romanul ‘Ușa’ se arată că s-au transmis editurii următoarele observații:

“- În legătură cu munca de partid a Floricăi Iosub, cu activitatea lui Bizim și a altor activiști, sânt evidențiate numai abuzurile [această înclinare de a vedea numai negrul mi-o reproșa prietenul S. Damian, nota mea], ilegalitățile, greșelile politice comise de aceștia, cu grave repercursiuni asupra oamenilor. Anchetînd activitatea unui grup legionar, Florica provoacă arestarea unui nevinovat, numai pentru că era căsătorit cu o sârboaică. Acesta va fi reabilitat post-mortem. Întrebată dacă nu regretă această eroare fatală, Florica declară că o regretă ‘ca om’, dar nu ‘ca comunist’, deoarece consideră că asemenea greșeli erau inevitabile. În introspecțiile sale, se recunoaște vinovată de arestarea și moartea lui Adam, un alt activist, pe care îl acuză [acuzase] pe nedrept de un pseudocomplot legionar, din cauză că acesta îi refuzase dragostea. Încercînd să se justifice față de soțul ei, activist și el, Florica recunoaște că se face vinovată de moartea a opt oameni, în afară de Adam, dar adaugă: «Ce contează opt oameni față de milioanele care au beneficiat?».

“Lucrînd la constituirea unei gospodării agricole, Florica provoacă arestarea unor ‘agitatori’, vede peste tot ‘comploturi chiaburești’ și trimite la Canal oameni fără nici o vină, printre care și pe învățătorul Bălan, tatăl Sofiei. Cu această ocazie este descrisă starea falimentară a unor gospodării colective, în comparație cu situația bună a ‘individualilor’.

“Sofia descrie situația învățătorilor ‘din 1948 până mai acum câțiva ani’, când era ‘calul de bătaie și sluga tuturor’, care îndeplineau o serie de sarcini: colectivizare, alfabetizare, strângerea cotelor etc, care-i ‘sufoca și înjosea’. Deasemenea erau forțați să acorde unor activiști ‘liceul prin telefon’, să le trimită diplome fictive acasă, așa cum a procedat în cazul Floricăi Iosub.

“Datorită acestui mod unilateral de prezentare [sic], o întreagă perioadă din istoria țării noastre apare numai în laturile ei cele mai tragice, mai întunecate, mai periferice [rezon!].

“- Un alt aspect politic abordat în roman este acela legat de ‘pensionarea’, de eliberarea ‘discretă’ din funcții a unor ilegaliști. În cazul Floricăi Iosub a fost vorba de ‘comprimarea’ unui cadru de rând, socotit la un moment dat ‘depășit, sociologist vulgar’. În altele, ca cel al ‘tovarășului Bizim’ sau al lui Culi, despre cadre de conducere care au fost ‘debarcate’. Despre Culi aflăm că a fost ‘o fiară, un ticălos’, ‘spaima actorilor și a scriitorilor și a plasticienilor’.

“- Într-un fragment din finalul romanului este ironizat modul în care își organizau comuniștii viața, în închisoare. În clipa în care când constată că au fost închise pe dinafară, Florica reintră în pielea fostei deținute, începe să organizeze viața grupului după principiile deținuților politici: elegerea unui șef de cameră, tragerea la sorti a paturilor, însărcinarea fiecăreia cu ținerea unor prelegeri pentru îmbogățirea cunoștințelor. Efectul este grotesc, cu evidente intenții satirice.

“- Personajele romanului manifestă în dialogurile și monologurile lor o deosebită preocupare erotică ce ia forme obsesive. Întregul roman abundă în expresii triviale, în scene de un erotism excesiv.

“Romanul nu a primit viză pentru publicare”

Nuanțez: **Ușa noastră cea de toate zilele** nu a fost trimisă la... Cenzura Presei, ci numai raportul-referat al lui Gafița - pentru o ipotetică, atunci, “descărcare”.

Oricum, din maniera gafițo-securistă de a prezenta cartea, **Ușa...** pare a fi un bun text...

Pe încă o pagină și jumătate sunt arătate biografia și... bibliografia elementului de mine, în fine, la finele paginii 6:

“P R O P U N E M:

“- Avertizarea scriitorului Paul Goma cu participarea conducerii Uniunii scriitorilor, a comitetului de partid de la Uniune, a unor redactori de la Revista ‘România literară’ unde el își desfășoară activitatea și a unor scriitori care se bucură de un anumit prestigiu în rândul colegilor săi.

“*De acord*

“Șeful Direcției, General Maior Borșan D.

“Șeful Serviciului, Lt. Colonel Năstase Gh.”

*

Trec la 22 ianuarie 1971 la Nota cu nr. 00133505. Aceasta face un re-rezumat al “activităților” mele. Oarecare interes prezintă pasajul:

“Ulterior, după lectura manuscrisului Ioanichie Olteanu a spus că, indiferent de părerea lui Ov. S. Crohmălniceanu, [ambele nume au fost șterse de mână] el nu va edita cartea până ce autorul nu va face modificările indicate de Direcția Presei cu prilejul prezentării anterioare.

“Deși Paul Goma susține că le-a prezentat o nouă variantă, într-o scrisoare trimisă lui D. Țepeneag îi relata următoarele:

“«‘Băieții’ încearcă (ori se prefac doar), acum, în ceasul al 12-lea să-mi publice ‘Ostinato’. N-am zis ba, dar le-am băgat pe gât ultima variantă, cea ‘intimă’, în care am pus la loc ce mi-au scos și am mai și adăugat. Le-am dat termen 31 martie, când expiră contractul»”

(...)

“În seara zilei de 11 ianuarie a.c. Paul Goma a fost anunțat telefonic de la Viena de către un individ că manuscritele [aflate la M.T. Kerschbaumer - nota mea] i-au fost reținute la graniță.”(...)

“Șeful direcției, general maior Borșan Dumitru”

*

O hârtie din 24 iunie 1971: din cauza proastei fotocopieri nu este integral lizibilă. Am descifrat însă că a fost înregistrată la “Cabinet vicepreședinte la 1.07 71”

“Consiliul Securității Statului

“DGII Direcția I

“PLAN DE MASURI

“Avînd în vedere situația raportată în materialul prezentat în legătură cu scriitorul Paul Goma ne propunem să acționăm în direcția prevenirii editării în străinătate a romanelor respective.

“În acest sens vom lua următoarele măsuri:

“1. Paul Goma să fie contactat de către organele noastre, în vederea influențării lui de a interveni pentru a împiedeca publicarea lucrării sale în străinătate. Contactul să se realizeze prin invitarea lui la sediul direcției. Pe un ton politic îi comunicăm că avem cunoștință de acțiunile sale pentru a obține publicarea romanelor sale în străinătate și deoarece contravine legii (H/C/M 957/1966) îi cerem să se explice. În funcție de poziția pe care o adoptă vom continua discuția cu el, sfătuindu-l cum să procedeze ca să împiedece apariția romanului în străinătate sau vom întrerupe această discuție, comunicîndu-i că vor fi informate organele competente pentru întreprinderea unor măsuri asupra sa.

“2. Concomitent vom sugera conducerii Uniunii Scriitorilor să reia discuția cu Paul Goma în vederea (...) retragerii romanelor (...). Totodată vom examina cu conducerea Uniunii Scriitorilor posibilitatea *publicării unor fragmente din romanele în cauză în coloanele unor reviste literare* [subl. mea].

“3. Propunem să se comunice ambasadorilor români din Köln și Roma să facă uz de întreaga lor audiență la editurile angajate sau care intenționează să publice romanele lui Paul Goma, pentru a le convinge să renunțe la aceasta.

“În caz extrem să uzeze de bunele oficii ale ministerelor de externe respective, apreciind că intervenția lor s-ar înscri [sic] în contextul bunelor relații dintre țările noastre [resic].

Ambasadorul de la Viena [Aninoiu, nota mea] să acționeze în același sens pe lângă M. T. Kerschbaumer traducătoarea romanului folosindu-se de faptul că aceasta s-a adresat ambasadorului român în legătură cu obiectele reținute la frontieră în ianuarie a.c. [șantajul - mama securității - observația mea].

“4. În vederea antrenării mai directe a organelor competente la influențarea lui Paul Goma în sensul menționat mai sus, vom trimite o scrisoare anonimă la Uniunea Scriitorilor și edituri [anonimitatea - tatăl securității].

“5. Pentru a ne asigura de perspectiva celorlalte romane la care

Paul Goma lucrează în prezent, vom intra în posesia manuscriselor și dacă lectura lor va arăta că sunt deasemeni, nepublicabile, le vom confisca în mod secret [Muzica! Muzica!].

“Șeful Direcției I, General Maior Dumitru Borșan”

*

“Consiliul Securității Statului

“Inspectoratul de Securitate al județului Brașov

“Servicul I

112/2/

Strict secret

2 iulie 1971

“NOTA - RAPORT

“Avînd întîlnire cu numitul Hamzea Adrian, acesta mi-a semnalat următoarele:”

Din 6 pagini, jumătate din a 5-a este dedicată și mie.

“Avocatul Jecu Silviu i-a vorbit [lui Hamzea] despre alt coleg de școală, respectiv Goma Paul. (...) Acesta a scris 2 romane al căror conținut se referă la viața de închisoare, neadmise pentru publicare la noi în țară (...) În jurul datei de 1 sept. a.c. romanul respectiv va apare în RFG în limba germană și Franța. Pe copertă scrie cam în felul următor un titlu ‘Romanul lui Paul Goma din România lui Ceaușescu’

“(...) În cel de al doilea roman Goma Paul sub acoperirea unor personaje fictive atinge în soția tovarășului secretar general al PCR și acest roman vrea să-l publice în RFG (...)

“Propun ca aceste informații să fie exploatare cu atenție pentru a nu deconspira sursa (...). Urmează în continuare să obținem și alte informații, convenind cu Hamzea A. să fiu căutat la telefon, iar el să se prezinte «MIRCEA».

“Cpt. Dima Ioan”

Există o “Nota Biroului”, semnată: Maior Faur Ioan, o “Nota Serviciului” semnată “Lt. colonel Urzică Traian” și la urmă “Nota Inspectorului șef”; semnată: “General maior Bolintineanu I.”, dealtfel o veche cunoștință de a mea - din primăvara anului 1965...

Ce/cum să spun: «Bietul Adrian - Dumnezeu să-l ierte»?

*

O Notă-raport cu Nr.00133586 din 7 septembrie 1971 (înregistrată cu Nr. 0013275/ CSS, Cabinet vicepreședinte), emanînd de la Cons. Sec. Stat., Dir. I - și care în stînga-sus poartă de mîna următoarea rezoluție-rugămintă - întărită

de stampilă:

“Tov. gl. Pacepa [a fost șters numele lui Pacepa, scris altul:

“Tov. Col. Cristian [subliniat]

“Prin Dir. Consulară vom comunica tov. ambasadori rugămintea de a contribui să nu apară un asemenea roman”

“gl. Moșoaica [?] 10.08.71”

“NOTA-RAPORT

“Din informațiile de care dispunem până în prezent rezultă că romanul lui Paul Goma intitulat ‘OSTINATO’ va fi totuși publicat la editurile ‘Suhrkamp’ în RFG, ‘Gallimard’ Franța și alta în Belgia, neidentificată încă [editura sau limba... belgiană?].

“Scrisoarea pe care Paul Goma a trimis-o editurii din RFG prin care autorul renunță la publicare a suscitat dezacordul editurii care continuă să acționeze pentru publicare.

“În același sens acționează și editura franceză care pretinde că ar fi în posesia unei declarații a autorului prin care acesta își asumă riscurile publicării cărții în străinătate.

“În cadrul acțiunilor întreprinse pentru a preveni publicarea romanului în străinătate,

“P r o p u n e m :

“- Să se discute cu ambasadorii români în RFG, Franța, Belgia asupra unor acțiuni pe care le-ar putea întreprinde în țările respective. Luăm în considerație relațiile pe care aceștia le au cu editurile în cauză, cu personalități politice, culturale, financiare [?] din aceste țări prin intermediul cărora ar putea influența în sensul menționat mai sus.

“Din câte cunoaștem, ambasadorii români respectivi urmează să sosească în țară pentru concediu.

“Seful Direcției I

“General maior D. Borșan”

*

“Ministerul Afacerilor Externe

“Expeditor: Köln, Nr. 40.182, Data 29.09.1971”

Prin tampoane se indică intrările:

“CSS Cabinet președinte: la 1 oct. 1971;

“CSS Cabinet vicepreședinte: la 2 octombrie;

“INTRARE No 122.546 04. 10. 1971”

Iar în partea de jos a paginii la “Lucrarea s-a trimis Tovarășilor Paul Niculescu-Mizil”, un nume șters, apoi “Dumitru Popescu”, apoi “Ion Stănescu”, alt nume șters,

apoi unul care se termină în "...ulea" (Dulea?)

"Vă informăm că romanul lui Paul Goma intitulat 'Ostinato' a apărut cu câteva zile în urmă la editura Suhrkamp din Frankfurt/Main și nu în editura Fischer cum am fost informați anterior. Traducerea: M.T. Kerschbaumer.

"Pe partea interioară asupra copertei după ce se face un foarte scurt rezumat al romanului, se arată că acesta a trebuit să stea multă vreme în sertar, deoarece «potrivit părerii funcționarilor români competenți pentru literatură nu venise timpul pentru o răfuială atât de largă cum erau și practicile stalinismului». În continuare se arată că în România au fost publicate în reviste numai câteva capitole din roman și că editura Suhrkamp a fost făcută atentă asupra manuscrisului de către cunoscători ai literaturii române care au apreciat că aceasta reprezintă «cel mai important eveniment literar în România după 1944» și că editura a găsit întemeiate părerea acestora.

"Comparându-l cu Marcuse se spune că «Goma arată în 'Ostinato' că teroarea de stat are corespondență în dispoziția noastră a tuturor de a ne lăsa terorizați, că nu poate să existe numai un stalinism de stat, ci și un stalinism sufletesc. Tocmai această idee - se spune în continuare - ferește cartea de a cădea în tonuri antisovietice sau anticomuniste, în ciuda criticii vehemente împotriva birocrăției brutale și a menținerii absurde pe linie».

"Paul Goma este comparat și cu Soljenițyn [sic], arătându-se că Goma a fost adeseori numit «un Soljenițyn [re-sic] român». În acest context se face asociația între romanul scriitorului sovietic [!] 'O zi din viața lui Ivan Denisovici' și 'Pavilionul canceroșilor'.

"Editura a trimis pe adresa ambasadorului român un exemplar al volumului împreună cu o scrisoare în care se exprimă părerea că această carte va fi apreciată și se cere a se interveni pentru ca Paul Goma să poată veni la Târgul de Carte de la Frankfurt (14-19 octombrie a.c.), în care scop editura i-a trimis invitație la care nu a primit nici un răspuns.

"Menționăm că tovarășul Meliusz Jozsef, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, care se află într-o vizită în RFG ne-a informat că la Frankfurt a fost invitat la o masă unde se afla și editorul și directorul Târgului de carte. Editorul l-a solicitat să intervină pentru ca Paul Goma să vină la târg. S-ar demonstra, după părerea editorului că prin acest fel de a proceda cursul de democratizare a vieții interne din România nu a fost întrerupt. Apoi tovarășul Meliusz ne-a informat că editorul a spus că romanul lui Paul Goma va apare în Franța (editura Gallimard), Italia (Einaudi) și într-o editură din Anglia.

"Ambasada apreciază că nu ar fi oportun să se aprobe venirea lui Paul Goma la Târgul de Carte de la Frankfurt, avînd în vedere că prezența sa ar fi folosită pentru reclama cărții într-un mod speculativ. Considerăm acest lucru cu atât mai puțin oportun, cu cât în cadrul Târgului de la Frankfurt va fi prezentat de către editura Rombach volumul tovarășului Nicolae Ceaușescu [!].

“Totodată ambasada va încerca să-l determine pe directorul Târgului internațional de carte de la Frankfurt să nu se lase antrenat în sprijinirea unei reclame zgomotoase a volumului lui Goma, așa cum intenționează editura, cerându-i să intervină pe lângă editură în sensul arătat mai sus.

“Vom încerca ca și prin Direcția Cultural «din MAE vest-german» să intervenim pentru a obține sprijinul necesar în reducerea la minimum posibil a propagandei în jurul acestei lucrări; subliniind că apariția acestui volum constituie un act neprietenesc [așa!] care vine în contradicție cu atmosfera care s-a statornicit în relațiile dintre cele două țări [așa-așa!] și care ar putea avea consecințe defavorabile asupra încrederii reciproce care trebuie să anime cele două părți în dezvoltarea acestor relații în viitor. Considerăm că în același scop ar trebui să fie invitat la MAE român și ambasadorul vest-german la București.

“Vă rugăm să dispuneți a ni se comunica indicațiile dv.

“Propun, de asemenea, să nu răspund scrisorii editorului, urmînd ca atașatul cultural al ambasadei să discute direct cu șeful editurii, în situația în care și dv...”

Aici se întrerupe discursul pe hârtie al ambasadorului la Bonn, Oancea și nu mai știu cum, el era atunci bulibașă în RFG - am în arhivă “documentele” prin care se adresa editorului, rugîndu-l, amenințîndu-l ca la ei, la Secu - măcar pentru faptul că ultima frază lizibilă este la prima persoană.

Nu știu cine a acoperit, la fotocopiare, finalul. Probabil-sigur, ca să nu se vadă numele “diplomaților” seci - și azi aflați în serviciul patriei dragi.

S-a observat “stilul”; prin nimic deosebit de al securiștilor-cinstiți - doar prin faptul că diplomații au scris corect numele proprii străine.

*

Mai există o scrisoare către Ambasada RSR din Köln, “Tov. Ambasador”, în care se “recomandă” intervenții pentru ca editura să renunțe la publicare. Nu are antet, nu este datată (probabil în sept. 1971), nu este semnată. Trec peste ea.

*

“Consiliul Securității Statului
“121/AV/ 6 octombrie 1971,

Strict secret

“NOTA RAPORT

“În ziua de 5 octombrie a.c. a avut loc Plenara lărgită a organizației de partid din cadrul Uniunii Scriitorilor.

“La încheierea lucrărilor, ca urmare a faptului că unii dintre vorbitori au criticat atitudinea scriitorului Paul Goma, i s-au cerut explicații privind scoaterea cărții sale și publicarea în străinătate. În cuvântul său Paul Goma a spus:

“«Mă mir că acum sânt întrebat de această carte. Majorității tovarășilor din prezidiu am trimis, în 1970, un memoriu în care arătam că nu mi se publică. În sală există cel puțin 10 persoane care cunosc conținutul cărții ca și situația ei»

“În continuare arată, pe date, când a scris cartea, unde a depus-o, la cine a fost chemat să discute despre ea și ce i s-a comunicat.

“«Cartea mea a fost anunțată în două planuri editoriale consecutive. În 1969 am publicat un fragment în ‘Viața românească’. Editura mi-a cerut ultima dată un referat de la un scriitor cu o puternică personalitate politică. Nu am găsit. În prezent manuscrisul a dispărut. Tov. [aici locul lăsat gol de dactilografă nu a fost completat de mână - presupun: Gafița] mi-a spus că este ‘foarte sus’.

“«Eu nu am încălcat nici o lege, trimițându-l afară, căci această lege nu există. Când am trimis cartea, nu exista. Eu am acoperire scrisă că atunci când am trimis-o, cartea urma să apară [în România], fiind anunțată pe coperta cărții lui [spațiu necompletat]. Am bătut la toate ușile, mă cunosc și femeile de serviciu. Timp de 3 ani de zile nu mi s-a spus că nu apare. Mi s-a spus că dacă o mai cioplesc, va putea să apară. Abia în 5 aprilie 1971 am fost anunțat că nu poate fi publicată. Atunci a expirat și contractul. Mi-am luat manuscrisul sub braț și cu asta, basta.

“«Nu am știut că e o carte anticomunistă. Dacă știam, nu o trimiteam, [fiindcă] există o securitate cu care am mai avut de a face și precis o să mai am. Împresia mea este că hotărîrea de nepublicare a cărții n-a venit nici de la Direcția Presei, nici de la tov. [spațiu necompletat]. N-ar fi trebuit să spun [să fi fost numele lui Ceaușescu?] Ascultînd Europa liberă mi-am dat seama că nu se vorbește despre text, ci [de faptul] că n-a fost publicat aici.

“«La 1 iulie a.c. am fost chemat să protestez (n.n. să ceară editurii ca să nu mai publice cartea) [nota Securității]. Dar era dreptul meu [care?- înregistratorul a omis să-l transcrie]. Am fost anchetat, amenințat că voi fi dat afară de la ‘România literară’, că voi fi arestat. Atunci le-am sugerat să scoată 50 exemplare aici, ca să se afle că a fost publicată. Mi s-a spus că pun condiții partidului. Tov. [spațiu necompletat - să fie Z. Stancu?] mi-a schimbat în scrisoarea trimisă ‘sânt nevoit’ cu ‘s-a hotărît’. Neamțul nu a acceptat, spunînd că a cheltuit prea mulți bani. Povestea se termină la acest microfon.

“«Eu nu-mi fac autocritica. Dacă tov... [spațiu necompletat, presupun că D. Popescu-Dumnezeu, aflat alături, la prezidiu] își găsea 5 minute și pentru mine, nu ajungeam aici. Nu am încălcat nici o lege. Eu m-am apropiat de partid în august 1968, când el avea nevoie și de mine, când mi-am dat seama că apără libertatea și adevărul».

“În continuare prezidiul adunării a arătat că nu este cadrul să se discute această problemă [dar “prezidiul adunării” deschisese focul, acuzându-mă că... pusesem în mâna dușmanului o armă] (...)

“Menționăm că au existat și scriitori care în cuvântul lor i-au luat apărarea spunând că nu este vinovat [spațiu necompletat - îl completez eu: m-au apărat atunci scriitori cu care nu eram prieten, cu care nu mă vizitam - cu care mă doar salutăm: Ion Lăncrănjan, Mihai Ungheanu, Darie Novăceanu, Mihai Novicov, Al. Jar - ei m-au apărat de atacurile încrucișate, ca la anchetă, ale lui Eugen Barbu și Dinu Săraru]

Nota se sfârșește aici - nu-mi dau seama dacă a continuat, oricum, nu există nici încheiere, nici semnătură.

*

Un document provenit la la Ambasada României din Franța - semnează tovarășul vostru Flitan:

“M.A.E, Paris

“(Intrare la CSS Cabinet vicepreședinte: 12.X.71;

“INTRARE: 15 10 71)

“1. Ca răspuns la telegramele Dvs. (...) din 21 sept. și 4 octombrie informez următoarele:

“Tovarășul Gh. Junescu, secretar III a avut o discuție cu unul din directorii editurii Gallimard, dl. François Erval, în legătură cu romanul ‘Ostinato’. Erval a afirmat că nu întreține corespondență cu scriitorul Paul Goma, dreptul de publicare a fost cumpărat de la editura Suhrkamp. (...) În prezent romanul este în curs de traducere. Erval a evitat să dezvăluie numele traducătorului.

“La remarca [lui Junescu - nota mea] că Paul Goma este departe de a fi un scriitor reprezentativ pentru literatura românească actuală, (...) Erval a menționat că publicare cărții respective nu se înscrie în așa-zisul «program serios» - care aduce din ce în ce mai puține venituri, ci în cel de «redresare financiară», conținând pe aviditatea publicului pentru «lucrările interzise în țările de est».

“Din discuție a reeșit că, în stadiul în care se găsește pregătirea volumului, editura nu acceptă (...) renunțarea la publicare, pentru că ar pierde suma plătită editurii vest-germane și pentru că se scontează pe încasări importante din difuzarea volumului pe rețeaua franceză și internațională.

“2. În legătură cu acest caz reamintim că *Ambasada a sesizat*

Direcția relațiilor culturale încă din 15 martie a.c. (adresa nr. 429) despre faptul că romanul este depus la editura Gallimard și am cerut să fim informați dacă există avizul Direcției Presei, adresă la care nu s-a primit nici un răspuns [subl. de mână]

“3. În situația care s-a creat, sântem de părere că ar fi bine să se discute cu Paul Goma, împreună cu care să se găsească o soluție de retragere a lucrării de la Gallimard. Începând cu data de 20 octombrie, François Erval va fi la Târgul internațional de carte de la Frankfurt/Main.

“ss. C. Flitan”

*

“Consiliul Securității Statului U.M. 0755/U

“Nr.311/0014798 din 16 - X - 971 Strict secret, Exemplar nr.1

“C ă t r e, U.M. 0729

“Din datele pe care le deținem asupra lui Paul Goma (...) vă comunicăm următoarele:

“Cazul tinde să ia amploare crescândă, prin exploatarea lui propagandistică intensă de către organele de presă și oficiile de informare dușmane.

“(...) cotidianul de mare tiraj ‘Suddeutsche Zeitung’ care apare la München a publicat un articol intitulat «Cazul Goma se extinde» (...) rezultă că Suhrkamp a vândut drepturile Europei libere care îl transmite sub lozinca lansată de N. Bernard: «respingerea cenzurii - informare liberă a celor 20 milioane de cetățeni români».

“Analizând faptul retragerii demonstrative a standului românesc de la Târgul de Carte din Frankfurt/Main, contramandarea vizitei la târg a tovarășului ambasador Oancea și zvonurile care circulă în legătură cu măsurile de represiiune ce s-ar fi luat sau urmează să se ia în țară împotriva lui Paul Goma, organele străine de propagandă au tras concluzia că *guvernul român ar fi fost afectat în mod deosebit de cazul Goma și de propaganda ce se face pe această temă. Din această cauză au hotărât să-și intensifice acțiunile de ponegrire a politicii noastre interne, exploatând cu insistență motivul Goma care se pretează la această acțiuni * [marcat pe margine pasajul dintre asteriscuri].

“Pe linia acestei orientări se înscrie și corespondența transmisă din București de Jon [sic] Vinocour, corespondent al Associated Press și intitulată «O vizită la Paul Goma - guvernul român își agravează greșelile». (...) Paul Goma ar fi făcut următoarele afirmații:

“- Goma nu a dorit ca romanul său să devină un instrument politic internațional;

“- Guvernul român își agravează greșelile încercând să sugrume cartea, după ce a greșit interzicând publicarea ei în țară;

“- Măsurile luate de oficialitățile noastre după apariția cărții în RFG realizează efectul contrariu celui dorit și anume lansarea și mai mult a romanului;

“- Cartea reprezintă în forme artistice moderne experiența de viață, ca fost deținut politic a autorului, după revoluția din Ungaria;

“- Cartea terminată în urmă cu cinci ani a fost scoasă în septembrie 1970 din țară și predată editurii Suhrkamp;

“- Sesizate de apariția romanului în străinătate, autoritățile române ar fi exercitat presiuni asupra autorului de a-și atrage asentimentul cu privire la traducerea și publicarea cărții;

“- Un număr însemnat de scrisori ale lui Goma adresate editurii nu ar fi fost lăsate de cenzura română să plece, datorită conținutului lor care nu corespundea cu indicațiile ce i s-ar fi dat lui Goma de către autorități;

“- După adoptarea măsurilor de îmbunătățire a muncii ideologico-ideologice și cultural educative, numite de Goma în interviu ca proclamarea unei politici culturale rigide, sau o recidivare a stalinismului cultural, autoritățile române l-ar fi determinat să semneze o scrisoare prin care își retrăgea acordul de publicare. Faptul că această scrisoare nu a fost redactată [corect: dactilografiată] la mașina obișnuită a lui Goma a dus probabil la ignorarea ei de către destinarii vest-germani.

“- Diferiți activiști de partid și din alte organe [sic] ar fi încercat să-l convingă pe Goma verbal și în scris că romanul ‘Ostinato’ este lipsit de valoare artistică, că nu corespunde realității socialiste din România, că are un caracter antisovietic și că poziția social-politică a lui Goma este mult prea mărunță ca să-și poată permite să afirme stările de lucruri pe care le afirmă romanul său;

“- Goma s-ar fi plâns că îl așteaptă excluderea din PCR și aceasta nu pentru că ar fi reală afirmația potrivit căreia, în România, s-ar reîntoarce la putere vechii staliști; această afirmație nu este fondată întrucât, după Goma, în țara noastră ar exista o generație de tineri staliști, preocupați în mod deosebit de cariera lor. Pentru aceasta ei practică un oportunism lipsit de scrupule;

“- Cazul Goma este legat de demisia lui Nicolae Breban care a renunțat la funcția sa în semn de protest împotriva unei evoluții [nu: involuții?] interne în sensul întoarcerii la metodele staliniste.

[S-a observat: “traducerea” presei este tot opera securiștilor, deci, atât escamotarea unor afirmații, edulcorarea altora, greșeli de limbă germană și engleză - mai grav: de limbă română]

“În cursul zilei de 21 octombrie a.c. posturile de radio au transmis recenzii ale romanului ‘Ostinato’ și prezentări ale autorului în care se fac paralele între literatura lui Dostoievski și Goma pentru a se sublinia «duritatea» politicii interne a statului nostru. (...)

“Referitor la tipărirea și publicarea romanului de către editura Suhrkamp din relatările directorului, Dr. Unseld rezultă că editura a primit manuscrisul lui Goma *cu un an în urmă prin M.T.*

Kerschbaumer [subliniat de mână] (...) Dr. Unseld susține că atât înainte cât și după semnarea contractului a încercat să intre în legătură cu Uniunea Scriitorilor (...) dar neprimind răspuns, a trecut la publicarea romanului care va apare la Gallimard, Franța, Mondadori, Italia și Heinemann, RFG [?] El susține că dacă Paul Goma ar veni la Târgul de carte, s-ar elimina posibilitatea ca presa să facă speculații politice în jurul romanului și nu s-ar face un caz special din tipărirea acestuia. A menționat că în situația în care Goma ar suferi repercursiuni în România ca urmare a tipăririi romanului său, * atunci el personal cât și editura Suhrkamp va trece la «escaladarea politică» în apărarea autorului și va începe o campanie de presă în defavoarea țării noastre*» [pasajul dintre asteriscuri a fost marcat pe margine, de mână]

“Șeful Unității” [semnat de mână, probabil Borșan]

*

“Strict secret, Ex. Nr. 1 - 00124652 - 08.11. 1971

“N O T A

“În urma unor discuții avute cu legăturile oficiale de la Editura Eminescu și Univers, cât și cu diferiți poeți și scriitori, am aflat că retragerea noastră de la Târgul de carte de la Frankfurt a fost socotită o mare greșeală, întrucât în standul românesc rezervat României au fost expuse cărțile lui Paul Goma (Ostinato), apărută [sic] în RFG fără aprobare. Aceștia afirmă că «unui anonim i s-a făcut un serviciu inconmensurabil, deoarece zeci de edituri străine au cerut să-l publice pe Goma, făcându-ne un mare deserviciu».

“Un alt comentariu (...) au afirmat că «nici nu se putea o reclamă mai mare unui scriitor anticomunist din lagăr».

“Toate observațiile erau cu deosebire îndreptate spre lipsa de tact diplomatic de care au dat dovadă cei de la Centrala Cărții.

“Considerăm utilă informarea la buletin cu datele de mai sus”

Fără semnătură.

*

“Primit: Lt. col Diaconu Ion

“Sursa: «Moldovan Radu»

“15 nov. 1971

Strict secret, Ex. nr. 1

“N O T A

“Cu vreo 3 săptămâni în urmă înainte de Plenara C.C. al P.C.R. consacrată problemelor ideologice, a avut loc o plenară largită de partid a Uniunii Scriitorilor, prezidată de tov. Dumitru Popescu, secretar al CC al PCR. La această ședință a fost discutat și cazul

scriitorului Paul Goma care, după ce a încercat timp de câțiva ani de zile să-și publice în țară un roman, nereușind, l-a trimis în RFG, unde i s-a tipărit. În momentul de față a apărut și ediția a II-a și e pe punctul de a se tipări și în SUA, Franța etc.

“Nu știi prea mult despre conținutul cărții dar schema lui generală e cam următoarea: eroul principal a avut 17 frați (sau 18). Pe unii dintre ei (4 sau 5) i-au împușcat legionarii. Alții au murit în închisorile regimului nostru [curat, al nostru!]. Se pare că în jurul acestui fapt se leagă - la modul cel mai general - toată acțiunea și întreaga problematică a romanului [la modul foaaarte general... - observația mea].

“Prozatorul Nicolae Velea (altfel printre cel mai nevinovat [sic] personaj din lumea scriitorilor) mi-a relatat câteva aspecte de la această plenară.

“Ședința decurgea normal; se discutau problemele literaturii (...) în lumina propunerilor în 17 puncte ale tov. Nicolae Ceaușescu [citește: Tezele din iulie]. La un moment dat a intrat cineva în negru - omul în negru - și a dat un bilețel cuiva din prezidiu care stătea lângă tov. Dumitru Popescu (...). Imediat cursul ședinței s-a schimbat. Cineva din prezidiu a pus problema transfugilor și a trădătorilor: Breban, Țepeneag și Paul Goma [‘Breban’ și ‘Țepeneag’ : scrise de mână; numele meu la mașină]. Cei care au vorbit cu mai mult aplomb [?] în această chestiune au fost Eugen Barbu, Corneliu Leu, Ion Lăncrănjan, Nicolae Stoian. Eugen Barbu l-a criticat pe tov. Dumitru Popescu că l-a susținut pe Breban, l-a propus în C.C., l-a susținut să meargă la Festivalul de la Cannes. De asemenea Ion Lăncrănjan care însă l-a criticat pe tov. Dumitru Popescu indirect, exprimându-se cam așa: «Cine a fost găgăuță care l-a vârlt în Comitetul Central și l-a ajutat să plece cu filmul în străinătate?»

“Cam aceiași scriitori - și alții - [dar nu și Săraru, cel mai agitat critic al meu, în tandem cu E. Barbu, încât la un moment dat am exclamat: «Dar conlucrează în armonie Securitatea cu Jandarmeria!»] au discutat și cazul Goma, criticându-l aspru. De asemenea câțiva membri ai prezidiului. Dar, cum remarca N. Velea, mult prea puțini față de numărul celor care participau. Și mai nimeni din generația tânără a celor sub 40 ani. Sala se dezinteresa vădit de discuții.

“Paul Goma s-a justificat - pe scurt - cam așa: câțiva ani de zile a încercat să publice cartea în țară. A avut nenumărate audiențe la C.C. al PCR, la Secțiile Presă și propagandă, Literatură și Artă. Nu i s-a aprobat publicarea. Cum o carte apărută în țară poate apoi să fie publicată în străinătate, el a cerut să i se tipărească aici numai în 5 exemplare, ca apoi s-o poată trimite în afară. Nu i s-a aprobat nici acest lucru.

“N. Velea spune că atunci când câțiva dintre participanți - fie din sală, fie din prezidiu - cereau ca Paul Goma să fie exclus din partid apoi deferit justiției, participanții, mai ales cei din jumătatea din fund a sălii făceau lung: murmur, m.m.m. [învățăm de la «Moldovan» cum se transcrie un murmur]. S-a hotărât ca acest caz să fie discutat și epuizat în altă ședință, când se va pune la vot excluderea. Velea spune

însă că mulți participanți presupuneau că, văzându-se atitudinea sălii, probabil această ședință nu se va mai ține, de teamă că nu se va întocmi [corect: întruni] o majoritate pentru excludere.

“O urmare a cazului Paul Goma la Târgul de carte (...) delegatul nostru a observat că în standul RFG se afla și cartea lui Paul Goma în germană, ediția a II-a. S-a prezentat la directorul expoziției și i-a spus că din cauza unei cărți din standul RFG România își retrage participarea. Directorul i-a replicat: «Bine, dar nu trebuie să faceți asta. Spuneți care este cartea aceea și o vom scoate». Delegatul nostru nu i-a spus nimic și a telefonat la București. A doua zi a primit dispoziții, prin ambasadă, ca standul nostru să rămână totuși în expoziție.

“Criticul Nicolae Ciobanu mi-a spus că după toate acestea, șeful statului s-a sesizat și a dorit să citească romanul lui Paul Goma. După ce l-a citit, s-ar fi exprimat astfel: «Dacă s-ar fi discutat serios cu autorul și acesta ar fi făcut unele mici modificări, cartea ar fi putut să apară. Ce ar fi putut să ne facă rău? Ce mare rău ne-a făcut nouă filmul lui Lucian Pintilie?»

“15 nov. 1971   «Radu Moldovan»

“N.B. Paul Goma este în atenția Serviciului 2, unde se va da o copie de pe notă. Cele semnalate de informator sânt confirmate și pe alte linii.

“Lt. col. Diaconu Ion”

Povestea cu Ceaușescu, nu doar bunul, dar și extrem de înțeleptul, cel care nu face “prostii” ca subalternii săi - constituia diversiunea și ea grosolană, dar crezută de masele largi de români necăjiți:

«Dac-ar fi știut Ceaușescu, nu s-ar fi întâmplat ce s-a-ntâmplat...».

Eu nu o cred; știu, de la arestarea din 1977, citindu-mi dosarul adevărat (în fine: nu pelinizat ca cele de după decembrie 1989) că Ceaușescu nu putea citi texte obișnuite, el înțelegea numai literele... - însă doar majusculele.

Ceea ce era departe de a fi cazul cu **Ostinato**.

*

“121/26 noiembrie 1971

Strict secret, Ex. Nr. 1

“N O T A

“cu privire la unele atitudini față de publicarea romanului
‘Ostinato’ de Paul Goma

“Într-o discuție pe care sursa [«MATEI»] a avut-o cu poetul Marius Vulpe (23.XI.1971), acesta și-a exprimat revolta față de faptul

că conducerea de partid și de stat a luat hotărîrea drastică (după el) de a-i înfometa pe poeții tineri spre a-i sili să scrie poezii despre și pentru partid. El s-a arătat foarte interesat de vâlva ce se face în Occident romanului ‘Ostinato’ de P. Goma, tipărit în RFG, dînd de înțeles că «scăparea de lipsuri și necazuri» a unui scriitor tânăr de la noi este doar publicarea sa în Occident.

“Într-o altă discuție (tot la 23.XI.1971), atât Petru Vintilă cât și Ion Iuga (de față fiind și Rusalin Mureșan) și-au exprimat admirația față de «curajul lui Goma» și față de cele «un milion de mărci» pe care desigur le-a câștigat Goma cu romanul său în Occident. «Față de sărăcia în care sîntem ținuți și la care sîntem obligați - a spus Ion Iuga - Goma ăsta e un nabab!» Petru Vintilă și-a exprimat îndoiala că P. Goma își va putea încasa banii vreodată, căci pentru asta trebuie să plece în RFG, în Franța. Or nu i se va permite să plece.

“Romanul lui P. Goma a creat o anume stare de spirit printre scriitori, caracterizată mai ales printr-o neliniște și grijă față de «măsurile represive» (cum le numește Marius Vulpe) pe care conducerea nu putea să le ia [sau: va putea să le ia?] împotriva scriitorilor.

“Mihail Cosma de exemplu, cu care a discutat sursa la 25.XI.1971 a declarat că e «bine infomat» asupra unor «măsurî energice» care urmează să se ia, atât împotriva lui Paul Goma, cât și împotriva oricărui scriitor care numai dacă ar publica ceva în Occident, dar s-ar împotrivi într-un fel sau altul «tezelor din iulie» - așa cum s-a întîmplat în unele cazurii. El a citat drept «defetiste» unele pasaje din răspunsurile date de unii scriitori la ancheta revistei ‘Luceafărul’ întreprinsă recent de A. Păunescu. Printre scriitorii cu răspunsuri «defetiste și dușmănoase» Cosma i-a citat pe D.R. Popescu, Ion Caraion, L. Fulga, Marin Sorescu. El a pomenit chiar despre un «ecou favorabil tezelor din iulie» pe care aceste răspunsuri l-ar fi stîrnit în Occident.

“În general, scriitorii cu care sursa a discutat despre Paul Goma și romanul său se împart în două tabere pro și contra publicării romanului său în Occident. Precumpănește tabăra celor care sunt de partea lui Goma: Ion Nicolescu (care a spus cu entuziasm: «iată, un scriitor în luptă cu un regim și-un stat întreg!»), Ion Iuga, Rusalin M., Petru Vintilă, I. Serebreanu (care a declarat că el ar face ca și Goma, dacă ar avea posibilitatea să-și trimită volumele de versuri în Occident - respinse aici de edituri) și alții îl laudă pe Paul Goma, îi supralicitează [sic] curajul și-l admiră. Mai puțini au o atitudine critică. Printre aceștia, așa cum s-a notat mai sus și Mihai Cosma.

“Marius Vulpe însă este poate cel mai fidel partizan al ideii de-a publica în străinătate cu orice preț, dintre câți au discutat cu sursa.

“«MATEI»”

*

“Consiliul Securității Statului

“Direcția I

Strict secret, 13 decembrie 1971

“N O T A R A P O R T

“În atenția organelor noastre se află scriitorii Paul Goma care recent a publicat ilegal în RFG romanul ‘Ostinato’ și Leonid Dimov, element cunoscut cu o serie de manifestări și acțiuni ostile și Dumitru Țepeneag care din septembrie 1970 se află în Franța unde prin articolele ce le publică și discuțiile ce le poartă se situează de asemenea pe o poziție ostilă.

“În ziua de 10 decembrie a.c. Leonid Dimov a avut o întâlnire cu cetățeanca [sic] franceză Micheline Lebarbier care a sosit în țară cu o bursă din partea Consiliului Culturii (...) în scopul documentării în vederea lucrării de doctorat. Ea a fost trimisă de Țepeneag D. ca să discute cu Dimov despre posibilitatea scoaterii în mod ilegal a două manuscrise, unul al lui Paul Goma, altul al lui Sorin Titel (...) și tot cu ajutorul lui Dimov să facă cunoștință cu cei doi scriitori.

“Acesta [Țepeneag] a sfătuit-o să fie foarte atentă, deoarece Paul Goma este în atenția organelor de securitate. Micheline este hotărâtă să scoată ambele manuscrise și are în vedere două soluții:

“- Mai întâi va discuta cu atașatul cultural de la Ambasada Franței ca să le scoată prin valiza diplomatică;

“- Dacă acesta nu acceptă, le va lua personal, dar nu va intra în posesia lor decât în ziua plecării (17.XII.1971).

“În seara aceleiași zile Leonid Dimov a condus-o la redacția revistei ‘România literară’ unde i-a făcut cunoștință cu cele două elemente [cum așa, pluralul masculindru nu este: «Elementi!»?].

“Cunoscînd faptul că Paul Goma are manuscrise numai cu conținut dușmănos, că el este pregătit și a mai făcut și alte încercări de a scoate noi materiale pentru a-i fi publicate în străinătate, pentru preîntâmpinarea unei noi acțiuni ilegale organele noastre au întreprins imediat următoarele măsuri:

“-Leonid Dimov și Paul Goma au fost puși în filaj.

“-Am fost acasă la Paul Goma să-l invităm pentru a purta o discuție cu el în scopul avertizării în legătură cu noile acțiuni ilegale pe care le întreprinde, dar nu a răspuns la apelul nostru, deși se afla în casă. Am luat legătura cu soția sa telefonic, care ulterior ne-a comunicat că el consideră că este o acțiune ilegală a organelor noastre și dacă dorim să discutăm cu el, ne invită luni 13 decembrie a.c. la orele 10 la Uniunea Scriitorilor, deoarece la această discuție dorește să participe și vicepreședintele Laurențiu Fulga, cu care între timp s-a consultat.

“În discuție ce le vom purta cu acest prilej îi vom atrage atenția asupra următoarelor fapte:

“- Întâlnirea cu Micheline Lebarbier și intenția de a scoate din țară un nou manuscris;

“- întâlnirea cu ziaristul vetsgerman Dern Wolfgang avută în același scop.

“- întâlnirea și acordarea ziaristului american John Vinocur [sic] a unui interviu difuzat și publicat;

“- intenția de a scoate manuscrisul romanului ‘Ușa’ prin M.T. Kerschbaumer (oprit de organele noastre la graniță);

“- Ține pregătit în pachet [sic] materiale și a încercat în repetate rânduri să le scoată din țară venind cu ele la redacție în acest scop ca să le dea diferitelor persoane care plecau în străinătate.

“- Am luat legătura cu Leonid Dimov și l-am invitat la biroul de informații al MAI, prilej cu care va fi de asemenea avertizat în legătură cu acțiunile pe care le întreprinde.

“- Discuțiile vor avea loc în ziua de 13 decembrie a.c. orele 9 și se vor referi la următoarele fapte:

“- Mijlocirea întâlnirii dintre Micheline Lebarbier și cei doi scriitori, deși știe în ce scop dorește respectiva să-i cunoască.

“- Mijlocirea întâlnirii dintre John Vinocur [re-sic] și Paul Goma și rezultatul acestei întâlniri aranjate de el.

“- A adus de la Paris o serie de comisioane (scrisori) și cărți ale unor fugari [sic], deși cunoștea că nu are voie.

“- Deasemenea vom întreprinde și următoarele măsuri:

“- Propunem ca Micheline Lebarbier să fie scoasă din țară datorită acțiunilor ilegale pe care le întreprinde. Când se va lua această măsură nu i se va motiva în nici un fel, pentru a nu putea, atunci când va ajunge în Franța, să întreprindă acțiuni de propagandă [subtil, subtil...]

“- Avînd atâtea exemple când la orice persoană venită din Franța în numele lui Țepeneag și din RFG trimisă de Dieter Schlesak care se adresează lui Dimov sau Paul Goma este bine primită și solicitată să scoată un manuscris din țară, *propunem ca un cadru de la U.M.0755 să joace acest rol pentru a intra în posesia materialelor pe care dorește să le expedieze, deoarece luînd măsuri severe de siguranță este foarte greu să-i facem o percheziție secretă* [subl. mea]. Această acțiune trebuie întreprinsă până la 19 decembrie, când se reîntoarce Dumitru Țepeneag.

“- Atunci când Dumitru Țepeneag se reîntoarce în țară, pe lângă faptul că va fi luat în filaj încă de la sosire, vom studia și întreprinde toate măsurile pentru instalarea I.C.O. [microfoane?] la domiciliul său din str. Mecet nr. 29 A.

“- Dirijarea tuturor informatorilor cu posibilități pentru a cunoaște întreaga sa activitate.

“- Organele noastre să poarte o discuție cu scriitorul Sorin Titel în ideea avertizării sale privind intenția de a da un manuscris ca să fie scos ilegal din țară și în același timp de atragere a sa la colaborare ținînd cont de faptul că anul trecut când se afla la Timișoara era folosit ca gazdă casă de întâlniri.

“- Separat de discuțiile purtate cu Leonid Dimov să se discute cu soția acestuia (a mai fost contactată de organele noastre în iulie a.c.,

înainte de a pleca în Franța) deoarece știm că are mare influență asupra sa și în prezent este speriată de situația soțului”.

Aici se întrerupe documentul. Nu știu câte pagini - peste 3 - cuprindea.

1 9 7 2

“Consiliul Securității Statului
Direcția I

121/AV/ 15.I. 972
Strict secret Ex. nr. 1
Nr. 00133011

“N O T A - R A P O R T

“În prezent, în lumea literară din țara noastră (nu numai a creatorilor, ci și a celor care «consumă» literatura creată) se comentează în mod deosebit trădarea lui Nicolae Breban, prin rămânerea sa în RFG, publicarea romanului ‘Ostinato’ al lui Paul Goma în străinătate fără aprobările necesare și atitudinea dușmănoasă pe care a avut-o D. Țepeneag față de țară în perioada cât a stat la Paris.

“Marea majoritate a oamenilor de litere condamnă acțiunile întreprinse de aceste elemente, atât pentru deserviciul pe care l-au adus politicii partidului și statului nostru, cât și pentru faptul că aruncă o umbră asupra activității creatoare, conform cu indicațiile date de către partid, ce o desfășoară «breasla» din care ei fac parte.

“Deși se comentează că dacă nu ar fi existat «cazul» N. Breban, acțiunile întreprinse de Paul Goma și D. Țepeneag nu ar fi avut amploarea pe care o au în prezent, trebuie să analizăm activitatea acestor elemente și măsurile ce urmează să fie luate asupra lor, prin prisma influenței dăunătoare pe care o pot avea asupra unor persoane cu concepții asemănătoare sau dornice de o falsă popularitate.

“Faptul că până în prezent nu au fost luate nici un fel de măsuri asupra lui Paul Goma și Dumitru Țepeneag, elemente care au încălcat legea, generează comentarii și implicit păreri împărțite în două categorii:

“a) «Ei trebuie să fie trași la răspundere, să nu-și închipuie că li se permite orice. Chiar și Maxim Gorki a fost exclus din partid când a încălcat disciplina de partid» [ei, dacă însuși Maxim Ghiorki a fost... - nota mea];

“b) «Nu trebuie repetată greșeala făcută de sovietici cu scriitorii Sinianski [sic] și Daniel pe care i-au condamnat făcând din ei - pentru lumea din Occident - niște eroi și deschizându-le porțile tuturor editurilor anticomuniste. Nesanționarea lor este o dovadă elocventă a forței și trăiniciei regimului nostru. Sânt foarte puțini aceia care consideră că de teamă nu pot fi luate măsuri».

“Acestea sunt comentariile, dar situația se prezintă mult mai complicată, necesitând o analiză atentă din toate punctele de vedere.

“Faptul că organele noastre nu au întreprins nimic asupra lui Paul Goma și D. Țepeneag, iar primul nu a fost sancționat nici pe linie de partid sau administrativă, apreciem că a avut ca efect adoptarea unei atitudini de sfidare din partea acestor elemente față de noi și înfăptu-

irea [sic] unor noi acțiuni ilegale.

“Paul Goma a refuzat recent să se prezinte la o discuție cu organele noastre, afirmând că el fiind membru de partid și membru al Uniunii Scriitorilor, trebuie să purtăm această discuție la sediul Uniunii Scriitorilor, de față cu conducerea acestei instituții (a fixat și o oră în acest sens, prezentându-se însă cu o oră întârziere). Organele noastre nu au acceptat această soluție [dacă nu au acceptat “această soluție”, de ce era întârzierea un păcat ? - comentariul meu, inocent].

“- A acordat interviuri unor ziariști străini (Dern Wolfgang, John Vinocour) ce au fost publicate sau difuzate de Europa liberă.

“- A căutat să scoată ilegal manuscrise (ultima dată în luna decembrie 1971, prin franțuzoaica Micheline Lebarbier).

“- Din date recente rezultă că și manuscrisul romanului ‘Ușa’ se află la Marie Thérèse Kerschbaumer, în Austria (persoana care i-a tradus primul roman) și așteaptă numai consimțământul lui Goma pentru a încheia contractul de publicare.

“Reîntoarcerea lui Dumitru Țepeneag după cele declarate și scrise în perioada când se afla în Franța este considerată de unele persoane ca un «act de mare curaj» din partea acestuia.

“Imediat ce a sosit, a prezentat un memoriu conducerii Uniunii Scriitorilor unde, după descrierea faptului că i s-a făcut o percheziție la domiciliu pe motiv că nu s-a întors la termen din străinătate, deși el solicitase prelungirea vizei, cere textual:

“«Solicit din partea Uniunii Scriitorilor al cărui membru sânt, asistență juridică pentru lămurirea situației create în urma percheziției motivate prin ‘urmărire penală’ pentru neîntoarcere la termenul respectiv din străinătate.

“«Consider această percheziție drept un act de încălcare a legalității, un act de provocare, pe care nu mi-l pot explica decât ca o intimidare și un îndemn la exil»

“Un alt aspect generat de situația celor două elemente este și acela al influenței pe care o au o serie de străini ce cunosc limba română și sânt dornici de câștiguri ușoare. Ei caută să obțină prin diverse mijloace manuscrise nepublicate în țară, în scopul editării lor afară [“act mâncat”, ar spune un personaj din Caragiale; securiștii acceptă că... dincolo de raza Brațului Lor cel Lung este “afară”, “în libertate” - spre deosebire - și în opoziție cu: “înăuntru” - nota mea] pentru a primi diverse sume importante de bani (M.T. Kerschbaumer, M. Lebarbier).

“Problema cea mai importantă care se pune considerăm că este aceea privind posibilitatea ca și alte elemente din rândul scriitorilor dornici de căpătuială și de o falsă popularitate, văzînd că nu se întreprinde nimic împotriva celor care încalcă legea, să încerce scoaterea și editarea în străinătate a unor manuscrise care să aducă prejudicii statului nostru.

“Până în prezent este cunoscută intenția lui A.E. Baconski de a publica în Austria romanul ‘Liga cerșetorilor’ care are un conținut ostil. Cu prilejul apropiatei plecări în străinătate pentru un an de zile s-a discutat de către conducerea Uniunii cu el despre această problemă,

dar glumind, el a răspuns cu o întrebare:

“«Lui Goma ce i s-a întâmplat?»

“Asemenea intenții și-a manifestat și Ion Nicolescu, element urmărit de organele noastre.

“Bazându-ne pe cunoașterea psihologiei unor asemenea persoane, apreciem [apreciați, tovarăși! - îndemnul meu] că acesta este pericolul cel mai mare, mai ales avînd în vedere faptul că editurile din Occident nu țin seama de valoarea scriitorului ci de faptul ca el să trimită un material îndreptat împotriva orânduirii noastre socialiste și elemente care să scrie asemenea materiale se vor găsi, fiind ademiniți [sic] de falsele succese.

“Înainte de a prezenta propunerile pentru rezolvarea celor două cazuri, considerăm că trebuie întreprinsă o acțiune în care să fie angrenată întreaga rețea informativă a organelor noastre, indiferent de problema în care lucrează, pentru a depista [depistați, depistați - tot va rămâne ceva ne-de... ‘pistat! - parafraza îmi aparține] elementele cu intenții de a publica diverse materiale în străinătate; care să fie potrivnice statului nostru, avînd în vedere în primul rând foștii legionari, condamnați [ce buni, legionarii-condamnați la casa comunistului; țapi ispășitori de serviciu - băgare de seamă neoriginală], elementele urmărite sau cele cunoscute cu atitudini anarhice sau manifestări ostile și care, bineînțeles, au preocupări literare.

“Atât Paul Goma cât și D. Țepeneag au încălcat legea și acțiunile întreprinse de ei pot fi încadrate la infracțiunea de «propagandă împotriva statului socialist» prevăzute și pedepsite de art. 166 C.P. aliniatul 2 (Activitate dușmănoasă întreprinsă de ei este prezentată detaliat în materialele alăturate).

“Considerăm însă că trebuiesc alese acele măsuri care să nu le creeze avantaje, deoarece din datele ce le deținem rezultă că doresc să fie arestați, fiindcă în actuala conjunctură politică orice sancțiune primită de ei în țară ar putea contribui la creșterea popularității lor în Occident și se pare că acest lucru îl așteaptă.

“Avînd în vedere cele raportate mai sus,

“P R O P U N E M:

“A se aproba întreprinderea uneia sau a mai multor măsuri dintre cele menționate mai jos:

- PAUL GOMA -

“1/ Să fie pus în discuția organizației de partid pentru excluderea sa, deoarece a încălcat disciplina de partid.-

“2/ Să fie scos din funcția de redactor de la revista ‘România literară’.-

“3/ Să se discute cu forurile competente pentru a nu fi publicat [nu mai aveam voie să public din aprilie 1970 - precizarea mea] și nici să nu i se mai acorde împrumut de la Fondul Literar.-

“4/ Să fie adus la organele noastre și avertizat, atrăgîndu-i-se atenția că la prima încălcare a legii va fi trimis în instanță [«Umflați-! !»];-

“5/ Să punem toate datele necesare la dispoziția organelor de

partid, care să organizeze demascarea sa la un anumit nivel în cadrul redacției, a biroului Uniunii, a Comitetului Uniunii etc...);-

“6/ Să se înceapă urmărirea penală a sa «pentru infracțiunea de propagandă împotriva statului socialist», fără a avea ca scop trimiterea în instanță, ci numai audierea sa, a 2-3 martori și efectuarea unei percheziții, ca totuși să se afle că nu-i permite nimeni să încalce legea.-

“7/ Poate fi analizată și eventuala publicare a romanului ‘Ostinato’ avînd în vedere faptul că prin această măsură ar anula definitiv interesul cercurilor din străinătate pentru el; dar trebuie să acceptăm riscul unor speculații gazetărești în străinătate și alte lucruri neprevăzute ce ar decurge din această măsură.-

“8/ Să nu se întreprindă nimic asupra sa, ținîndu-l astfel într-o permanentă stare de încordare.-

“- DUMITRU ȚEPENEAG -

“1/ Să se ia legătura cu organele competente pentru a împiedeca reangajarea sa în funcția de redactor la editura ‘Cartea Românească’, post pe care l-a solicitat.-

“2/ Să nu i se permită publicarea nici unui material și să nu i se aprobe împrumuturi de la Fondul literar.-

“3/ Să fie chemat la organele noastre și avertizat pentru activitatea dușmănoasă ce a desfășurat-o în străinătate împotriva României Socialiste.-

“4/ Să se înceapă urmărirea penală asupra sa pentru infracțiunea de «propagandă împotriva statului socialist» prevăzută și pedepsită de art. 166 C.P. alin. 2, fără însă a urmări trimiterea în instanță, ci numai anchetarea sa și crearea unei atmosfere în acest sens...”

Nici acest document nu are final. Judecînd după numerotarea - de mîna - nici nu a existat așa ceva.

*

“121/ AV/ 19 ianuarie 1972

“Strict secret. Ex. Unic.

“N O T A

“Ceea ce s-a numit în ultimul timp cazul Goma-Țepeneag (tipărire peste hotare de texte respinse de editurile românești sau declarații la posturile de radio străine) a provocat mai puține comentarii decît era de așteptat. Aș îndrăzni să cred [îndrăzniți, tovarăși surse! - nu este incorect spus, pentru că se spune și: «tovarăși curve»] că dacă acest caz nu s-ar fi suprapus, în timp, peste cazul N. Breban (caz care trebuie analizat aparte), acțiunile regretabile [?] ale lui Goma și Țepeneag ar fi trecut aproape neluate în seamă. Ele au căpătat o relativă amploare numai pentru că s-au petrecut simultan cu trădarea [de trei ori!] lui Breban, adică a unui ins căruia i se acordaseră onoruri și responsabilități politice cu o ușurință de-a dreptul condamabilă. Trădarea lui Breban are un caracter net dușmănos față de regimul socialist din România; acțiunea lui Goma poate părea

dușmănoasă la o analiză superficială și, mai ales, poate deveni efectiv dăunătoare dacă este amplificată din greșeli de apreciere și de conduită ale organelor interne [ca să vezi cine mă justifică, mă apără, mă cântă - vorba ostașului Cosașului!]; pălăvrăgelile lui Țepeneag nu au nici o importanță în sine - ele putînd dăuna numai dacă sunt amplificate și integrate în rezonanțele cazului Breban”.

[În ziua de 22 martie 1977, ieșind de la “întrevederea cu Burtică”, îi spuseseam lui Breban să nu-și facă iluzii în privința “întoarcerii la afaceri” a lui; comuniștii îi persecută pe «dușmani» - ca mine - dar pe «trădători» ca el nu-i uită și nu-i iartă (aducere aminte a mea - vezi **Culoarea curcubeului**.)]

“Afirmațiile acestea se cer demonstrate (...) luînd fiecare caz:

“PAUL GOMA

“Cazul lui Goma P. nu poate fi în nici un caz comparat cu cazul Breban. Fără să fac parte dintre admiratorii lui, sînt încredințat că Goma are vocație de scriitor. Primul semn al vocației sale îl constituie faptul că el vrea să fie scriitor, nimic altceva decât scriitor. Incontestabil că tipărirea cărții sale în străinătate constituie o abatere de la legile țării și că ea poate fi speculată de elementele dușmănoase regimului socialist din România. Socotesc însă că acest caz trebuie analizat cu luciditate rece, fără enervările explicabile provocate de contextul în care s-a produs abaterea lui Goma. (...) apariția cărții lui în RFG -ar fi avut ecoul pe care l-a avut dacă întîmplarea nu făcea ca ea să coincidă cu trădarea lui Breban. Coincidența respectivă i se poate imputa oricui, numai lui Goma, nu! [bunișor avocat, azi-măine are să spună că sunt fiu al unei singure mame și că îmi iubesc bunica].

“Cred că o încercare de a înțelege psihologia lui Goma ar fi în măsură să explice acțiunea lui și eventual să sugereze calea cea justă în fixarea atitudinii față de el. Nu trebuie uitat că Goma este un om traumatizat într-o epocă depășită, dar la o vîrstă a lui când orice act se imprimă trainic în pasta moale a unei conștiințe în formare. Poate că el nu înțelege - sau nu vrea să înțeleagă - că în actuala conjunctură politică denunțarea vehementă a epocii de abuzuri și ilegalități ar dăuna regimului [mai scurt: «Nu e momentul!» - vezi-i pe Gafița, pe S. Damian, dar și pe Monica Lovinescu, pe D.C. Mihăilescu, pe G. Adameșteanu]. (Mărturisesc că eu însumi nu înțeleg bine *de ce ar dăuna* [subl în text], dar vîrsta și experiența mea mă ajută să accept avertismenul celor în drept, deși - repet - nu îl înțeleg). El este îndreptățit să creadă că garanția cea mai sigură a nerepetării unei asemenea perioade de abuzuri o constituie tocmai denunțarea lor deschisă, fără rezerve. Cred că din punct de vedere psihologic și politic Goma are dreptul să urască acea perioadă și să nu dorească repetarea ei. Nimeni nu-l poate condamna pentru această atitudine care dovedește o conștiință. Greșeala poate începe de la căile pe care Goma

le-a ales ca să-și manifeste, ca scriitor, această conștiință: trimiterea manuscrisului - respins de Direcția Presei din țară - în străinătate.

“Rămâne, totuși, sub semnul întrebării și justetea sau injustetea măsurii luate de Direcția Presei. Nu trebuie să se uite că Goma, într-o sedință de la Uniunea Scriitorilor, în prezența lui Zaharia Stancu [numele a fost șters, de mână, în dactilogramă] și a tuturor redactorilor revistelor literare a anunțat, cu ani în urmă, hotărîrea lui de a-și asuma toate riscurile și de a tipări cartea refuzată peste hotarele țării. (Personal, am relatat la timp această declarație a lui Goma). Dacă el n-ar fi crezut cu tărie în vocația sa de scriitor, în datoria lui de a denunța niște acte - pe care partidul însuși le-a condamnat, încredințându-ne pe toți că nu se vor mai repeta - Goma ar fi putut să-și asume riscul de a anunța intenția și apoi de a o și realiza.

“Cred în prezent că Goma este gata să-și asume și suferința unei sancțiuni. Aș îndrăzni să cred că aproape o și dorește. [aici un nume - completat de mână, ca de obicei - a fost șters, au mai rămas «G.» la început și un «T.» pus desupra ștersăturii] mi-a relatat că, la Uniunea Scriitorilor s-a și făcut o analiză a cazului Goma, cu participarea acestuia și cu enunțarea sancțiunilor de care este pasibil). Nu se poate ca el să nu fie conștient de faptul că romanul său nu este o capodoperă - chiar dacă, asemenea oricărui scriitor, își socotește lucrarea foarte bună. El mai știe că în actuala conjunctură politică orice sancțiune primită de el în țară îi mărește șansele de a tipări orice altă carte în Occident. Neluarea de măsuri împotriva lui îl ține într-o permanentă alarmă.

“Nu dispun de toate elementele informative pentru o analiză completă a cazului Goma, dar sânt încredințat că nu trebuie repetată greșeala făcută de sovietici cu scriitorii pe care i-au condamnat, făcînd din ei eroi (...) (Simianski [corectat: Sinianski!] și Daniel). Mai mult chiar, nu mă îndoiesc că nesancționarea lui Goma și tipărirea în România a unei cărți - ori măcar a unui fragment inofensiv [sic] sub semnătura lui ar pune în derută anumite cercuri de acolo, l-ar discredita. În orice caz, după tipărirea unei cărți în țară vor exista mai puține premise [sic] pentru apariția alteia peste hotare.

“Nesancționarea lui Goma va fi o dovadă elocventă a forței și trăiniciei regimului nostru. Îndrăznesc să cred că este mai puțin dăunătoare cartea lui Goma - pe care n-am citit-o, dar despre conținutul căreia am fost informat încă în vremea când a publicat un fragment în ‘România literară’ - decât recentul volum ‘Istoria Românilor’ de C.C. Giurescu și Dinu C. Giurescu (editura Albatros). În acest masiv studiu, în partea care privește istoria noastră contemporană surprinde faptul că numele lui Lucrețiu Pătrășcanu nu este menționat niciodată; nici în legătură cu Insurecția Armată de la 23 August 1944, nici în legătură cu activitatea Partidului Comunist Român, nici măcar faptul că a fost cel dintâi ministru comunist din istoria României. Această carte imprimată la trei ani de la reabilitarea lui Pătrășcanu poate provoca surprindere și confuzie. Ea s-a tipărit de o editură de stat a cărei producție se adresează în mod special tinere-

tului; cine a fost interesat ca într-o istorie națională - cea dintâi după monstruoasa istorie falsificată a lui ROHL [acesta să fie adevăratul nume al lui Roller - în care caz de ce nu-și va fi ales, de pildă : Rohlereanu?], dacă exceptăm greoaiele și controversatele tratate întocmite de Academie - numele lui Pătrășcanu să lipsească, atunci când este înfățișată epoca în care rolul și aportul lui nu pot fi contestate? Nu mă îndoiesc că cine va analiza această problemă își va da seama cât de primejdioasă, din punct de vedere politic, este această omisiune, care poate arunca o umbră de neîncredere asupra unei hotărâri categorice a partidului [așa!].

“Pe lângă această gravă greșală, cea a lui Goma devine aproape de neluat în seamă (Exceptînd bineînțeles încălcarea dispozițiilor de netrimiteri peste hotare a manuscrisului - pe care nu o pot analiza, neavînd textul acestor reglementări normative).

“COSTEA”

Așa apare pe dactilograma lor, în care numele proprii din text sunt completate de mână, însă cele “conspirative”, ale turnătorilor, tot dactilografiate, sunt puse între ghilimele. Or aici, întâi fusese dactilografiat pseudonumele: “CAMIL” - peste acesta a fost scris: “COSTEA”.

N-o să-mi bat capul să deduc cine o fi Camil-Costea. Nici măcar pentru că în raportul său mi-a fost mai puțin defavorabil decât ale celorlalți.

Presupun că este - era, în 1972 - o canalie bătrână, un ne-scriitor, probabil vechi activist de partid “în domeniu” (eclipsă spartă de mine:) în presă, cultură, propagandă.

*

O Nota (Nr.00133015 din 21 ianuarie 1971 (anul este greșit, corect: 1972) - tot strict-secretă):

“Referitor la intenția lui Paul Goma de a publica în RFG un nou roman.

“Din datele de care dispun organele noastre rezultă că măsurile luate de organele de partid, de conducerea Uniunii Scriitorilor și de organele de securitate pentru a preveni noi acțiuni dușmănoase ale scriitorului Paul Goma nu au avut efectele scontate. Acest fapt rezultă din următoarele:

“1. Sîntem în posesia unor informații din care rezultă că Paul Goma a scos ilegal din străinătate un al doilea manuscris de roman, intitulat ‘USA’ [sic] care urmează a fi publicat tot de editura ‘SURKAMF’ [corect: SUHRKAMP]. Traducătoarea este de asemenea

aceiași [sic-sic] care a tradus și ‘OSTINATO’. Din convorbirile avute de P.G. cu traducătoarea în lunile noiembrie și decembrie 1971” rezultă că nu a fost încheiat contractul cu editura”. [“convorbirile” fiind... scrisorile interceptate]

“(...) Informațiile au fost confirmate și de săptămânalul ‘BAYERM KURIER’ [sic] din München care, în ultimul număr al anului 1971 [iar 1971?] într-un articol despre ‘revoluția culturală’ din România, amintește că în acest an va mai apare în RFG un roman al lui P.G. sub titlul ‘TOR FÜR JERDENTAG’ [sic] (poarta pentru toate zilele [resic]). Romanul este același pe care autorul l-a intitulat în versiunea română ‘UȘA’”.

Se repetă: tentativele autorului de a-și trimite manuscrisele în Occident - apoi:

“- În cursul anului 1971 Paul Goma a luat legătura cu mai mulți ziariști străini: Dern Wolfgang și Schmit din RFG și John Vinocour - american (...)

“- În decembrie 1971 studenta franceză la București Mischeline [sic] Lebarbier a încercat la indicația lui D. Țepeneag aflat atunci la Paris să intre în contact cu Paul Goma pentru a-i scoate un manuscris din țară în mod ilegal. Ea s-a folosit în acest scop de intermediul lui Leonid Dimov. Organele noastre au avertizat cu această ocazie pe Leonid Dimov, iar Mischeline [resic] Lebarbier a fost chemată în același scop de un funcționar al direcției de relații [ce fel de relații?, cu cine?: “eclipsă socialistă”!] din Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Din informațiile noastre Mischeline L. a renunțat la intenția sa de a scoate manuscrisul lui P.G.”

De la vizita Mischelinei am păstrat amintiri din cele mai plăcute - și amuzante:

Dimov a avut ideea: să plecăm de la redacție și să mergem toți patru alături, la celebra crăsmă «Jerca» (după numele responsabilului), loc de popas îndelungat al pictorilor, sculptorilor. Ne-a tentat cu vinul fiert cu piper negru al lui Jerca...

Sorin Titel a șters-o pe neobservate, am mers numai noi trei: Dimov, Micheline, eu.

Crășma era plină-plină-plină. Am găsit un colț de masă (un fel de a vorbi, mesele pe picior erau rotunde) și ne-am dedat plăcerilor papilare. Vinul fiert cu piper și scorțișoară a întrunit sufragiile noastre, ale autohtonilor și delirurile junei france. Dimov a început să recite versuri din poeți francezi din secolul XVII-lea; a trecut la poetul român, altfel cotidian, Dimov; apoi la... colinde vechi românești - la care mă pricepeam, deci am mormăit și eu, apoi am cântat din toată

inima. Dimov, bătrân subversiv, a tras-o pe cântece liturgice, întâi în românește, apoi în rusește - în care mă avea complice avizat... Ni s-a alăturat și Micheline cu la-la-la... Și alți consumatori - care, nu știu de ce (ei de ce: de-aceea!) s-au dat și ei la “agitație mistică”, făcându-ne cu ochiul - e-he, complicitatea mioritică din negura veacurilor...

La un moment dat am fost siliți să ne strângem în de noi și mai și (eram cu toții, în paltoane!), ca să-i facem loc unei namile de milițian - cred că avea doi metri înălțime, un metru diametru, motiv pentru care nici nu i-am văzut epoleții, deci gradul... Dimov s-a întrerupt, l-a... cercetat de jos în sus (cu privirea - mai degrabă poznașă decât îngrijorată - a unei rațe care cată spre cer...), apoi a început să mormăie o colindă școlărească. Milițienoiul a tresărit, s-a făcut și mai înalt, abia atunci ne va fi băgat de seamă la poalele... lui. A dat să se răsucescă cu spatele: imposibil; a rămas așa, a băut vin...

Noi am reluat colindele: întâi încet, încetișor, apoi din ce în ce mai tare... Când am dat-o pe liturghie - în rusește - milițianul a răcnit:

«“Doamne-miluieste”, bă, că s’tem în România, nu-n Rusia!» - și ne-a tras el un exemplu de “Doamne miluieste” de cea mai pură... extracție de bas rusesc.

Asistența - cu prudența ei de veacuri - a rămas asistândă.

Milițianul s-a aplecat spre noi - i s-a adresat lui Dimov, cerîndu-i să-i amintească... cutare colindă. Dimov și cu mine i-am satisfăcut pe dată cererea. S-a luminat, a început și el s-o cânte, întâi încetișor, apoi urlînd-o. Dimov care se vedea: avea “autoritate” l-a potolit, l-a îndemnat să cânte abia șoptit - dealtfel în tot... «Jerca» se auzea doar clinchet de pahare...

Când milițianul nostru a fost beat-pulbere (probabil venea dintr-un schimb lung, greu, vinul fiert îl fulgerase), și răcnea din toate puterile colinde și răspunsuri bisericești - dar numai în românește! - noi ne-am strecurat cu greu afară, în ninsoare. Când ne-am îndepărtat, Dimov:

«La proces o să fim martorii acuzării sau instigatorii?»]

“2. Paul Goma adoptă o atitudine sfidătoare față de măsurile care au fost luate în legătură cu el. Concomitent pozează în victimă a abuzului și pretinde respectarea legalității. Astfel:

“- A refuzat invitațiile făcute de organele noastre care-i cereau să se prezinte pentru discuții. Menționăm că una din aceste invitații i s-a adresat în formă de rugămintă, iar a doua conform procedurii penale în cazul cercetării socrului său”.

Pentru întâia oară aflu că organele m-ar fi invitat “conform procedurii penale” în cazul socrului. Lui Petre Năvodaru i se deschisese o anchetă în chestiunea exploziei Centrului de Calcul din București, nu pentru că ar fi avut vreo vină (dealtfel, de mulți ani nu mai lucra acolo), ci pentru că refuzase - el spunea că încercase, dar nu izbutise... - să-l convingă pe ginerele său “să se lase de prostii”. În aprilie-mai 1977 aveam să aflu că fusese anchetat de însuși “Grenadă”, colonelul de veselă amintire Vasile Gheorghe, șeful anchetelor penale din Calea Rahovei. Ancheta a durat multe luni și s-a soldat cu... darea afară a lui Năvodaru, ca director-adjunct al Oficiului de Statistică și trimiterea ca redactor la o revistă economică.

“Paul Goma a apreciat invitațiile ca fiind ilegale, pretinzând că, calitatea sa de membru al PCR nu dă dreptul organelor de securitate să-i adreseze asemenea invitații. Pentru această bază el a cerut organelor de securitate să respecte legalitatea. Ulterior P.G. a pretins că o discuție cu organele noastre să aibă loc la Uniunea Scriitorilor și în prezența unor membri din conducerea acesteia. De asemenea, că și la aceasta s-a prezentat cu jumătate de oră întârziere față de ora pe care o fixase el însuși.”

Securitatea poporului minte ca de obicei: la “întâlnire” m-am prezentat cu cinci-zece minute întârziere, însă la Uniune nu era prezent(ă) nici o organă. Fulga zicea că tovarășii lor de sus nu se lasă deconspirați... Apoi ce nevoie de alți securiști, când îi aveau la fața locului pe operetistul Traian Iancu, pe fotbalistul farfuriot Hobană...?

“- Interviuurile pe care le-a acordat în 1971 unor ziariști străini [cutare, cutare] reprezintă de asemenea acte de sfidare din partea lui P.G., atît prin modul în care s-a procedat la contactarea acestora, cât și prin conținutul interviurilor date.

“x

“Sântem de părere că situația ce s-a creat nu poate fi lăsată pe mai departe fără măsuri, deoarece:

“1. În cercurile literare și cele apropiate acestora “cazul” Goma continuă să rețină atenția alături de cel al lui D. Țepeneag și N. Breban. Marea majoritate condamnă actele lor care aduc deservicii țării și umbresc activitatea pozitivă a breslei scriitoricești. Unii dintre ei își manifestă indignarea pentru că cei în cauză nu sunt trași la răspundere.

“2. Faptul că nu s-au luat măsuri asupra lui Goma și Țepeneag stimulează alți scriitori la atitudini similare. Problema preocupă pe mai

mulți scriitori dar până în prezent cunoaștem doar intenția lui I. Nicolescu și A.E. Baconski [sic] de a publica în occident lucrări neacceptate de editurile noastre.

“3. Publicarea romanului lui P. Goma în RFG a suscitât interesul unor persoane din Occident care cunosc limba română și care văd în aceasta o sursă importantă de câștig. Este cazul lui M.T. Kerschbaumer care se preocupă acum de alte romane ale lui Paul Goma. De asemenea franțuzoaica Micheline Lebarbier care a încercat să obțină manuscrise nepublicate la noi de la Paul Goma și Sorin Titel.

“x

“Din punct de vedere juridic faptele lui Paul Goma constituie infracțiune, prevăzută și pedepsită de art. 166 al. 2 Cod Penal (propagandă și acțiuni care pun în pericol securitatea statului). Apreciem însă că aplicarea acestei măsuri ar fi speculată de propaganda reacționară din străinătate, în acest fel continuând să aducă deservicii țării iar Paul Goma ar apărea ca o victimă.

“De aceea considerăm că măsurile ce se vor lua trebuie să urmărească, pe de o parte scoaterea treptată a lui Paul Goma la periferia societății [așa!] și pe de altă parte prevenirea extinderii influențelor asupra altor scriitori ariviști și dornici de înavuțire [așa și iar așa!], precum și îmbunătățirea atmosferei din rândurile scriitorilor.

“În acest scop propunem:

“1. Să se analizeze poziția lui Paul Goma ca membru al PCR. Totodată să fie destituit din funcția de redactor la revista ‘România literară’. Aceste măsuri să se realizeze într-o atmosferă de subapreciere [așa! așa!] a lui ca scriitor. O perioadă de timp să nu mai fie acceptat în funcții literare sau în alte domenii ale culturii.

“2. Să nu i se mai acorde nici un împrumut de către Fondul Literar și să fie somat să-și plătească datoriile (...).

“3. Să începem urmărirea penală asupra lui nu în intenția de a da curs acțiunii penale, ci pentru a avea posibilitatea ca prin acte procedurale să descurajăm activitatea sa dușmănoasă și a preveni acțiuni similare din partea altora [așaaa? așa!].

“Președintele Consiliului Securității Statului

“Ion Stănescu”

Încă o dată: ei au greșit anul: 1972, nu 1971 - dealtfel, pe prima pagină există, de mână, o mâzgăleală semnată de Achim (devenit căpitan!), care încearcă se spună că această Notă “a fost prezentată de col. Ioan (?), primvicepreședinte[lui]” și pune data: 27 - I - 1972.

*

Trec la 22 ianuarie 1971 la “Nota cu nr. 00133505”. Aceasta face un re-rezumat al “activităților” mele. Oarecare interes prezintă pasajul:

“Ulterior, după lectura manuscrisului Ioanichie Olteanu a spus că, indiferent de părerea lui Ov. S. Crohmălniceanu, [ambele nume au fost șterse de mână] el nu va edita cartea până ce autorul nu va face modificările indicate de Direcția Presei cu prilejul prezentării anterioare.

“Deși Paul Goma susține că le-a prezentat o nouă variantă, într-o scrisoare trimisă lui D. Țepeneag îi relata următoarele:

“«‘Băieții’ încearcă (ori se prefac doar), acum, în ceasul al 12-lea să-mi publice ‘Ostinato’. N-am zis ba, dar le-am băgat pe gât ultima variantă, cea ‘intimă’, în care am pus la loc ce mi-au scos și am mai și adăugat. Le-am dat termen 31 martie, când expiră contractul»”

(...)

“În seara zilei de 11 ianuarie a.c. Paul Goma a fost anunțat telefonic de la Viena de către un individ că manuscritele [aflate la M.T. Kerschbaumer - nota mea] i-au fost reținute la graniță.”(...)

“Șeful direcției, general maior. Borșan Dumitru”

*

“Consiliul Securității Statului

Strict secret, Exemplar nr. 1

nr. 100/00133049

“27 februarie 1972

“ D O C U M E N T A R

“privind unele măsuri de influențare întreprinse de organele de securitate asupra unor persoane din rândul scriitorilor cunoscute cu atitudine negativă:

“GOMA PAUL

“A scris o serie de lucrări cu conținut ostil orânduirii noastre ca ‘Ostinato’ - ‘Ușa’ - ‘În Cerc’ - ‘Șapte minus unu’. Dintre acestea Paul Goma a prezentat unele spre publicare dar au fost respinse de edituri.

“(...) Începînd din anul 1969 organele de securitate au informat periodic conducerea de partid și comitetul PCR Municipal București despre activitatea acestuia. Pe baza datelor puse la dispoziție pe această cale s-au purtat discuții cu el de către tov. Dumitru Ghișe în iulie 1971 și de către Colegiul de partid al Municipiului București în noiembrie 1971. În momentul în care Paul Goma organiza scoaterea din țară a unui manuscrit prin intermediul unei cetățene franceze și în scopul de a-l influența să renunțe la ideea sa, organele noastre au încercat să poarte cu el o discuție. Paul Goma a refuzat însă să

răspundă invitației ce i s-a adresat.

“Țepeneag Dumitru (...)”

“Dimov Leonid (...)”

Și acest document este lipsit de final.

*

“Consiliul Securității Statului

121/AV 2 martie 1972

“N O T A R A P O R T

“Scriitorul Paul Goma a primit recent din Franța o scrisoare de la editorul Claude Gallimard prin care este anunțat că romanul său ‘Ostinato’ ce a apărut la editura acestuia a fost bine primit de presa franceză. Tot cu acest prilej editorul îl invită pe Paul Goma să facă o călătorie în Franța, prilej cu care poate să cunoască personal conținutul cronicilor apărute. El așteaptă să fie anunțat de data sosirii.

“Față de cele de mai sus,

“Propunem a se aproba

“- *Punerea scrisorii în circuit pentru a ajunge la destinație.*[s.m.]

“- Aprobarea vizei de călătorie în Franța a scriitorului Paul Goma și a soției sale în situația că va da curs invitației făcută de editorul ‘Gallimard’.

“Prin aceasta credem că vom diminua foarte mult efectul propagandei ce s-a făcut în jurul romanului ‘Ostinato’ și al autorului său în Occident și în același timp vom împiedeca reînceperea unei noi campanii de propagandă pe care cu siguranță că editura ‘Gallimard’ o va efectua în situația când Paul Goma nu va primi viză pentru o călătorie în Franța.

“Șeful Direcției

“General Maior

“Borșan D.”

D O S A R   I I

- 29 iunie 1973 - 17 aprilie 1977 -

“Dosarul de urmărire informativă nr. 6201,
privind “Bărbosul”

Ministerul de Interne, Unitatea I/151

Volumul I, 350 file

Deschis la 12.03.1971

Sâmbătă 24 ianuarie 2004

Azi am primit un plic groscior, conținând 350 file, trimis tot de Stejărel Olaru în urmă cu trei săptămâni. Expeditorul mă anunță că nu-mi va putea trimite curând o a treia felie, din motive strict materiale - am dedus că plătește din buzunarul său fotocopiile - să tot fii istoric în România! În scrisoarea însoțitoare Stejărel Olaru îmi scrie:

“Chiar dacă sunt istoric, prefer să mă ajut de presă, pentru a ține în actualitate *astfel de subiecte care, din păcate, încep să nu mai intereseze pe nimeni*” (s. m.); “Pe măsură ce studiez dosarul Dvs. constat (...) că s-a umblat și cernut/greblat cu nesimțire, filele fiind amestecate, iar ordinea pierdută în graba cu care au lucrat “băieții” la sustragerea documentelor. Am citit azi în dosar că ați fost scos de sub urmărire în anul 1986, dar nu se spune nimic despre încercarea de asasinat (...) asupra Dvs. [în 1982: cartea explosivă; în 1983 tentativa de otrăvire n.m.], iar Serviciul de Informații Externe (SIE), moștenitorul DIES afirmă că nu deține nici un dosar de arhivă pe numele dvs. De parcă Direcția I ar fi putut să vă urmărească în Occident, fără să fie sprijinit de DIE! Voi încerca (...) să depun o cerere pe numele lui Haiducu...”

“În ce privește discuția noastră despre informatori (...) nu sunt convins de argumentul dvs.: gândiți-vă la ce presiuni sau șantaje ar fi putut fi supus un informator ca «Ruxandra»...”

Dar chiar acesta era argumentul meu când am refuzat să-i împărtășesc bănuielile mele! Nedecarat: orgoliul meu de... autor, care “crede” în persoanele sale, făcute de el, numite de el, cu înfățișarea hotărâtă de el: Ivasiuc, Băran, Titus Popovici, Aurel Covaci... - și nu acceptă “sugestiile” Securității, prin “dosarele” bine-bine fabricate.

Îmi mai trimite o pagină din *Evenimentul zilei* din 2 oct. 2003, cea pe care o aveam (semnată de Mariana Bechir). Promite o alta - despre Achim - peste o lună-două.

Nici aceste documente nu aduc noutăți, doar numele unor securiști. În schimb, scrisori ale mele trimise lui Țepeneag, (5 sau 6), lui Cristovici și Monicăi Lovinescu - între iulie 1973 și aprilie 1974, precum și două cereri ale mele, una adresată Ministrului de Interne, alta lui Ceaușescu, cerînd să mi se autorizeze aducerea în țară a unui aparat Gestetner...

Încă nu știu ce voi face cu ele. Sînt tentat să le copiez și să le introduc în jurnal - unde altundeva să le “difuzez”? Însă când mă gândesc la descifrare... - chiar dacă scrisorile sunt bătute la mașină, atunci (1973-74) o făcusem “economic”, la un rând, iar fotocopiaza lui St. Olaru le-a înnegrit...

M-am hotărît: le bag în jurnal - traista mea de cerșetor - și le dau pe internet.

Interesul are să mi se poarte, nu asupra “surselor”, a “informatorilor” - la urma urmei și ei/ele victime, ci asupra Vinovatului Suprem:

S e c u r i t a t e a

1 9 7 3

*

“121/92/75394/ 29 iunie 1973, Strict secret, Ex. nr. 1

“N O T A [din 29 iunie 1973]

“Luni 25 iunie a avut loc o convorbire cu (...) Aurel Dragoș Munteanu [și aici numele proprii au fost completate cu majuscule, în spațiile libere lăsate în acest scop în dactilogramă - n.m.] a spus:

“- Cei care-l utilizează și-l speculează [?] nu au nevoie de un Goma exilat și domiciliat în străinătate, ci de un Goma stabilit la București, care să creieze un «caz Goma», punând în încurcătură conducerea noastră. Numai așa merită el investițiile ce s-au făcut și publicitatea plătită organizată în jurul numelui său [sic]. Cei care l-au inventat pe Goma [re-sic] au nevoie de un Goma contestatar la București, căci [contribuția securistului la gramatizare - n.m.] de ăia care înjură regimul de pe poziție [sic] sînt destui și se mulțumesc cu o leafă modestă.

Mă iubea, mă iubea peste poate ADM-ul, «ciomăgașul cu papion» - dealtfel a fost răsplătit, după 1990, pentru devotamentul față de Organ: Televiziunea, unde a televiziozis, tare, ce-i șoptea Organul; la ONU - unde făcea ce-i ordona același Organ.

“Vlaicu Bîrnă a intervenit (...):

“Goma a fost acum câteva zile aici. Venise să-i ceară lui Traian Iancu o adeverință sau adresă către autoritățile vamale (...) ca să-i elibereze cărțile confiscate la aeroport. (...) Mulți scriitori susțin că atât Goma cât și Țepeneag sînt suspecti. Ei cred că activitatea lor în străinătate este sprijinită de autoritățile noastre, nu se știe în ce scop, probabil pentru a justifica unele măsuri coercitive împotriva scriitorilor. Și Zaharia Stancu mi-a spus că Goma și Țepeneag sunt utilizați de Securitate, a precizat Vlaicu Bîrnă”.

“B. 2”

“N.B. (...) Atitudinea provocatoare a lui Paul Goma după întoarcerea din străinătate pare să confirme spusele lui Aurel Dragoș Munteanu cu privire la scopul reîntoarcerii lui în țară.

“- Informatorului i-am trasat sarcina să stabilească [?] și alte comentarii ce se fac în legătură cu P.G. și să încerce a-l contacta direct.

“Lt.Col.

“Albescu Mircea”.

*

“121/AV/ 3 iulie 1973, Strict secret Ex. nr. 1

“NOTA

“Sursa vă informează că Paul Goma a venit să se intereseze care-i starea lui la România Literară, întrebând secretara, apoi pe G. Dimisianu. Aflându-se în redacție și Adrian Marino care l-a întrebat din ce va trăi, P.G. a spus că începând din luna iulie editura Gallimard îi va vira 1000 fr. fr. lunar în contul drepturilor de autor pentru “UȘA”. Că el nu are intenția să-i schimbe decât dacă va ajunge la mare ananghie [subliniere de mână]. Că-i va cere lui Fulga, cu care zice că nu a vorbit încă, o hârtie prin care să se arate perioada în care a lucrat la România literară.

“«RUXANDRA»

“N.B. (...) Informatoarea va urmări în continuare comentariile ce le face susnumitul sau alți scriitori în legătură cu acest element

“Cpt. Achim Victor”

Concluzie - provizorie, ca toate concluziile:

«RUXANDRA» este/era un fel de coleg(ă) de redacție. Însă nu un scriitor. Dactilografă, secretară, femeie de serviciu, curieră. Numai că acestora nu le dădeam să citească ceea ce comiteam. Getei Gheorghiu, celebrissima dactilografă, îi dădeam să-mi bată la mașină textele, însă știu că ea folosea “metoda oarbă”, adică nu citea (și nu înțelegea) ceea ce dactilografia. Atunci? Cui îi voi fi încredințat dactilograma **Gherla**? Sau “Ruxandra” o șterpelișe de la unul din cei cărora le dădusem să citească?

Nu știu *cine* este. Ba știu, dar... nu vreau să aflu!

Cât despre Achim... Când mă acostase prima oară - la începutul anului 1966 - era locotenent. Iată-l, după șapte ani, căpitan. La ei se avansează după vechime, nu după merite - care “merite”? Ei, care: merite-în-apărarea-cuceririlor-poporului - ce, e puțin lucru? Să fii semianalfabet, dar să-i terorizezi pe niște nevinovați - pentru că îi urăști: ei știu fiind “ceteți-cântăreți”, cum atât de parfumat suna limbajul liturgic din Basarabia în secolul al XIX-lea - prin intermediul altora oarecum-vinovați, în fond, victime ale șantajului lor: “sursele” - nu era un Pitești-mai-dulce - dar și mai cumplit prin ravagiile sufletești pricinuite? Să primești bani, bani mulți - pentru munca de călău și de belitor și de căcănar; și apartament bun; și slujbe bune pentru nevastă, soră, cumnată; și școală bună pentru copii - orice-am crede noi,

“bandiții poporului”, ei/ele organili, vorba lui Ceaușescu, aveau copii! Iar copiii lor nu știau ce face “tăticuțul la ei, la cazarmă”. Uneori nici chiar nevestele...

Reiese că, la urma urmei, tot noi, victimele eram vinovați - de... indiscreție.

*

“121/AV/ 3 iulie 1973, Strict secret, Ex. nr. 1

“NOTA

“Sursa vă informează că în ziua de 18 iunie au venit la redacția României Literare [sublinierea mea, pentru a evidenția: “au venit”] Ana Maria și Paul Goma. Au stat puțin, circa o oră în birou cu Cristina Anastasiu, Sorin Titel, L. Dimov (cu care a și venit), Ioana Creangă (...) I-a reproșat lui Sorin Titel că nu răspunde la scrisori (...) A spus că la vamă i s-au reținut edițiile franceză și germană ale cărții, dosarul cu tăieturile de presă, dosarele pe care le mai avea, chiar și volumul Faulkner, tradus de el în românește.

“(...) după părerea mea, experiența străinătății a folosit. Nu pare deloc entuziasmat, nu pare nostalgic și cred că această «așezare» de care vorbește este poziție de tatonare, să vadă cum e primit și ce va mai face. Nici chiar nevasta sa cea guraliv-teribilistă nu mai este așa. Cred că examenul străinătății i-a mai tăiat mofturile și fasoanele.

“«RUXANDRA»

“N.B. (...) Informatoarea va urmări comentariile ce se fac în prezența lui Goma și când el este plecat, părerea colegilor despre activitatea ce a desfășurat-o el afară. De asemenea, va urmări să stabilească contacte mai frecvente cu acesta. Sorin Titel și Leonid Dimov sînt elemente ce se află în atenția organelor noastre, cunoscuți cu activitate ostilă. Sînt redactori la revista România Literară. Cristina Anastasiu-Condiescu este legătura apropiată a lui «Grama» și ea redactor la revista România literară.

“Cpt. Achim Victor”

Chiar trecut prin filtrul gramatizator al redactorului casei (Securității, se înțelege), rămâne de neimitat stilul troglodit al trogloditului Achim (cică s-a făcut editor, tolomacacul analfabetnic!: ce va fi editînd: **Ghidul Securistului Patrihot?**). Oricum “Ruxandra” nu era colegă de birou cu noi - dacă a spus: “a stat în birou cu Cristina...” Atunci cu cine era ea colegă de birou - în afară de Achim?

Pentru prima oară apare “GRAMA” - o bănuiesc pe lumina lumii Achim în găsirea acestui alt “cod” care să mă desemneze.

*

“121/AM 11- 7 -73

“Raport” (din 11-07-73, scris de mână).

“Într-o discuție pe care am avut-o în ziua de 11-07-73 cu sursa personală [sic] «Lascăr», acesta mi-a relatat că și-a format tot mai mult impresia că în jurul lui Paul Goma, întors recent din Franța, se creiază în mod tacit un curent de simpatie, de aprobare a atitudinii și «curajului» arborat [sic] de acesta, atât în străinătate, cât și după întoarcerea în țară. (...)

“Paul Goma frecventează destul de des restaurantul Uniunii Scriitorilor, însoțit în permanență cam de aceleași persoane: Virgil Mazilescu, Cezar Ivănescu, Gabriel Dimisianu (red. șef. adj. la România Literară) (...) ocupînd de obicei câte două mese unite.

“Printre scriitorii aflați la alte mese, «Lascăr» a observat priviri «binevoitoare» spre Goma și chiar manifestări mai deschise. (...) Ion Negoitescu s-a ridicat de la masa sa, a mers la Goma și la [sic] îmbrățișat, iar Catinca Ralea îi trimitea «bezele».

“«Lascăr» era contrariat de lipsa totală de opinie ce există în rândul scriitorilor, care nu i-au [re-sic] atitudine împotriva unui dușman ca Paul Goma, lipsă de opinie manifestată chiar de unele vârfuri scriitoricești cu funcții de conducere în Un. Scriitorilor ca Eugen Jebeleanu, prezent la toate aceste manifestări.

“Lt. Col. [Albescu Mircea]”

*

La 10 iulie 1973 U.M. 0610 către U.M. 0920 București:

“Vă facem cunoscut că în atenția unității noastre continuă să se afle «GRAMA» și «TRAIAN» La 15 iunie a.c. «GRAMA» s-a reîntors în țară și i-a comunicat, în Franța, lui «TRAIAN» că «planul pentru toamnă rămâne neschimbat». La rândul său «TRAIAN» îl anunță pe un alt scriitor, Virgil Tănase [numele completat de mână pe dactilogramă] că «toamna anului 1973 va fi pentru mulți decisivă» și cere insistent manuscrise (...)

“Seful unității” [un colonel, indescifrabil].

*

“M.I., Direcția IX-a către Direcția I, nr. 942/00233817 din 14 VII 1973 - Strict secret, exemplar unic:

“NOTA

privind filajul ob. «GOM» [iar mi-au schimbat numele de cod?] în ziua de 12.VII.1973 între orele 7,00-0,20 din 13.VII. 1973

“ACTIVITATEA OBIECTIVULUI:

“La ora 13,25 «GOM» a plecat de acasă și a mers la căminul

spital din str. Barbu Delavrancea - ora fiind 14,10 [acolo era internată mama, bolnavă de scleroză în plăci - n.m.]

“La ora 15, 10 a plecat de aici și a mers acasă, unde a intrat la ora 15,45.

“La ora 18,50 «GOM» și «GETA» au plecat de acasă, au mers în bd. Ana Ipătescu la revista România Literară, ora fiind 19,10

“De aici au plecat la ora 20,10 și au mers la Casa Scriitorilor din cal. Victoriei, ora fiind 20,20

“La ora 23,15 «GOM» și «GETA» au plecat de la Casa Scriitorilor și au mers acasă, ora fiind 0,20.

“Filajul continuă

“Adjunct șef Direcție, Colonel Friptu Ioan

“Șeful Serviciului, Maior Ionescu Gheorghe

“Șeful Secției, Maior Simonfi Gheorghe”

Noutăți: Filajul ne dă alte nume de cod - Ana Maria devine “GETA”...

Nu ar fi fost mai economic să ne încredințeze nouă “cronometrarea” activităților dușmănoase? Ce întrebare stupidă! Și ce făcea ministrul lor (Stănescu? Coman?) cu stocul de ceasuri de mână: le vindea la negru?

Aceeași lălăială în Notele următoare (vreo 5 la număr), raportînd filajul din 10, 11, 12, 13, 14, 15 iulie. În zelul lor tovarășesc, dublat de o imbecilitate structurală, marii-filatori fac “precizări” aiurea, de pildă că Ana (pardon: “GETA”) s-a dus “în str. Evoluției, la mama ei” - când mama Anei e moartă din 1948, iar de “strada Evoluției” nu am auzit.

*

Iată și o “notă din sursa «MOLDOVAN RADU» - fără interes, altul, decât că individul stătuse cu Pituș și cu mine la o masă. Și că Lt.col. Diaconu Ion care primește nota, adaugă în continuarea informației primite de la «MOLDOVAN»:

“N.B. Paul Goma, venit recent din Franța (...) Am reținut că a stat izolat și a scris două cărți pe care urmează să le publice în Franța”.

O rezoluție - în capul Notei, de mână:

“Tov. Achim

“Dați și tov. Pele să extragă partea cu filmul” [semnătură indescifrabilă și scris deosebit de al lui Diaconu Ion]

*

Acum spargerea apartamentului:

“Ministerul de Interne, Direcția I, din 20 iulie 1973, Strict secret, Ex. unic”, [aprobată de cineva indescifrabil - semnătură asemănătoare cu a lui Diaconu]

“NOTA RAPORT

“La 16 iulie a.c. «Grama» a plecat împreună cu soția la mare, în satul «2 mai». Vom folosi absența sa din București pentru a pătrunde în locuință, să controlăm valiza cu care el a fost în iunie 1972 la Paris.

“Cheia de la apartament o mai au două persoane, Năvodaru Petre, socrul lui «GRAMA» și Kosak Vladimir, o cunoștință a familiei.

“Pentru realizarea acțiunii vom proceda astfel:

“ - Cu o zi înainte Năvodaru P. va fi pus în filaj ca să putem fi anunțați dacă vine la locul unde acționăm.

“Lui Kosak V., element contactat de noi, i se va fixa o întâlnire în oraș *la o oră după ce vom efectua pătrunderea* [subl. de mână, pe margine o notă - indescifrabilă - n.m.] ca să nu aibă posibilitatea să treacă pe la locul respectiv.

“În apartament pătrunde cpt. ACHIM VICTOR împreună cu unul din ofițerii Direcției a V-a care cunosc amănunte în legătură cu lucrarea.

“Timpul necesar pentru lucru este de maximum 15 minute.

“Afară va aștepta o mașină a filajului care în situația când socrul lui «GRAMA» va veni, să fie anunțați de dispecerat, iar ei să ne anunțe în interior prin aparatura folosită în acest scop.

“Vecinii nu ridică probleme, fiind plecați la serviciu.

“Vom lua legătură cu biroul C.I. din Mangalia ca să verifice dacă obiectivul nu a plecat de pe litoral.

“Pătrunderea se va face dimineata în jurul orei 9.

“Vă rugăm să aprobați executarea acțiunii împreună cu măsurile propuse.

“Cpt. Achim Victor

“*De acord* / Șeful serviciului Lt. Colonel Nicolae Mihai”

Adăugat de mână:

“În ziua de 23.07. a.c. s-a executat pătrunderea și controlul valizei. Lucrurile au fost găsite și scoase în totalitate. Din controlul efectuat a rezultat că nu s-a umblat la acel loc.

“Cpt. Achim”

Nu am idee ce putea/u fi “lucrarea/lucrurile” căutate în valiză. Un manuscris? Nu. Probabil îmi introduseseră în valiză (unde: în mâner? - fiind fabricată în China, singura ei parte rigidă, moale - și ieftină) un aparat de ascultat... Când mi-l montaseră? Oricând - la vamă, de pildă.

Căcăcioșii! Se jucau de-a hoții și vardiștii - dar ei erau... hoți (pozitivi)!

*

În 20 iulie 1973 cpt. Opreșor Onițiu înaintează:

“NOTĂ RAPORT [scris de mână]

“Sursa «URZICEANU» relatează următoarele aspecte în legătură cu comentariile ce se fac după întoarcerea lui Paul Goma în țară:

“(...) în trecerile pe la România Literară, după ce și-a manifestat nemulțumirea (...) că a fost scos, a abordat unele aspecte ale «libertății de creație» la noi, comparativ cu alte țări. Consideră greșit modul cum forurile conducătoare de la cultură și artă interpretează documentele de partid referitoare la libertatea de exprimare (...) Nu înțelege de ce (...) numai unii scriitori au dreptul să atace probleme mai dificile din «perioada stalinistă», iar când alții - printre care și el - au încercat să facă același lucru, au fost puși la index, taxați de reacționari etc. S-a referit la Marin Preda, la Breban și alții (...) Nu este de acord cu această «discriminare» (...): unii au voie să scrie despre orice, alții nici măcar nu sunt publicați (...)”

*

“(...) Informatorul, datorită poziției sale intransigente [?] în timp ce Goma era în redacție, nu este în redacție cu el, iar cele relatate le cunoaște prin alți colegi de redacție

“Cpt. Opreșor Onițiu”

“De acord” zice un “col.” “Biriș”? - la “22.07.73”

*

“121/93/75394/ 25 iulie 1973, Strict secret

“NOTA

“Sursa («B.2») află următoarele:

“Duminică 24 iulie Sergiu Dan cu soția au fost invitați la dejun de Mihai Gafița, redactorul șef al editurii Cartea Românească. (...) Gafița l-a informat pe Sergiu Dan asupra stadiului în care se află apariția unei noi ediții a volumului «Jurnal de noapte» (...)

“...a venit vorba de Paul Goma; Gafița a observat:

“- E limpede că nimeni din conducerea de partid nu se gândește să ia vreo măsură represivă împotriva lui Goma. A fost la mine, la editură. Mi-a cerut să mă apropiu de fereastră ca să-mi arate un individ postat pe trotuar. «Îl vezi? Mă urmărește din ziua în care am venit». Apoi m-a întrebat dacă sântem dispuși să publicăm volumele apărute în străinătate. I-am răspuns că problema mă depășește”.

În continuare “B.2.” raportează despre candidații la președinția Uniunii... Securistul (Lt. Col. Albescu Mircea):

“N.B.: Paul Goma [numele e completat de mână] este lucrat în D.U.I.

“Despre cartea sa «Jurnal de noapte»...”

Este limpede: Boul care a scris de mână numele proprii, în loc să îl numească pe Sergiu Dan, m-a făcut pe mine autor al unui ‘Jurnal de noapte’ (nu e rău titlul!).

*

“005/002816/104/B/ON/ 26.07.1973”

Cpt. Opreșor înaintează un Raport despre “scriitorii la mare” între 24-25 iulie. Este vorba și de mine - în trecut. S-a oprit îndelung la idila Nina Cassian-Dan Ciachir, apoi la Casa Scriitorilor de la Neptun. “Mr. Bojin M. și cpt. Opreșor Onițiu, unde, fiind contactați de informatorii «Podaru», «Basarabeanu» și «Vlad» - din mediul creației literare (curat mediu!, curată creație literară!) au rezultat următoarele aspecte:

“(...) În ‘2 Mai’ se aflau Paul Goma cu soția. *Acesta marea majoritate a timpului stă în casă fiind preocupat de definitivarea unor lucrări literare începute în Franța și în RFG. Are o comportare foarte suspicioasă, afirmând că «nici aici nu este lăsat în pace, deoarece de mai multe zile este urmărit chiar și pe plaje [sic] de ofițeri de securitate»* [subl. în text].

“Locuiește la aceiaș [sic] gazdă cu Virgil Tănase, însă nu prea ies [lipsește un rând - de la fotocopiat] pază la domiciliu, pentru a fi cineva permanent în casă. Cu toate acestea în seara zilei de 24.07.73 Paul Goma și Tănase Virgil au făcut o vizită la domiciliul lui Dan Laurențiu, (...) aflat și el cu soția la ‘2 Mai’. În timpul vizitei care a durat cca 2 ore s-a ascultat muzică înregistrată pe bandă, adusă de Paul Goma din străinătate, s-a băut votcă, iar discuțiile au avut loc pe o terasă.

“(...) P. Goma a precizat că în această toamnă intenționează să predea la Ed. ‘Cartea românească’ un număr de cinci lucrări literare pe care le are acum în curs de finisare. În funcție de modul cum acestea vor fi apreciate, cenzurate sau date la tipografie, el va adopta atitudinea corespunzătoare față de regimul actual (...)”

Raportul continuă cale de 12 pagini...

*

București, 1 August 1973

Dragă Tepe,

de bine ce-ai lăudat mersul-înainte al poștei, ai deocheat-o: scrisoarea ta expediată în 14 iulie mi-a ajuns în 31. Fii mai reținut al'dat', ca să n-o stârnești...

Să trăiți, dom' general, permiteți-mi să raportez:

[Pe atunci între noi era un joc: Tepeneag avea o manieră căprărească de a dialoga cu prietenii: dînd ordine. Mazilescu, Turcea, Dimov, Tănase, eu îi zicem: "dom' sergent", "dom' plotoner" - aici l-a înălțat în grad, l-am... generalizat]:

Petrecut două săptămâni la marea cea, nu atât Neagră, cât Rece (...) Acolo compătimit cu Virgil Tănase-Țonțu (ce-ar fi să publice sub numele ăsta?). El traducea proze porcografice de Balzac, în răgazuri puneam țara la cale + Dan Laurențiu. Păcat că nu a fost de față Cezar Ivă. (rămas post gurist nunta lui Mazilă). Nu mare pierdere, cântat al'dat și urechii noastre dulci, curagioase cânticele. Cu toate că solist, dat acordul (fără marturi) că viitorul 'propiat ne îngăduie acompaniem - eu, mereu nemulțumit, am propus deplină egalitate: un cvintet: Țonțu, Laurențiu, Cezar, Mihai Ursachi, je.(...)

Aseară văzut Mona, Marie-France. Obosite de-atâta pământ național. Nego povestit chestii cu trestii, greu de urmărit. Torin Sisel vorbit tot timpul despre sine, că el este cel mai mare scrî. rom.! «Mai mare și decât Breb?», întreb. «Mai!» «Și decât Marinpré?» «Și» «Dar decât Țé.Pé?» Aici a stat ce-a stat (pe loc), apoi a aplicat stratagema: pâra: «Mona, uite că Paul nu mă lasă-n pace...» Țonțu urmărit scena în tăcere superioară: știe că cel-mai și-mai el este. Păcat că lipsit Mazilă Escu: ar fi luat caimacul celmai-ului.

GeoDum întâlnit Breb la Sinaia, pe drum de întoarcere către Creația Scriitoriceație. Breb citea V. Rom din mers. «Ceva interesant?», întreabă Geo. «O proză formidabilă!» răspunde Breb. «Extraordinară!», adaugă. Geo roagă Breb să coboare de pe cal până la nivelu-și, întru citire: un fragment din romanul Brebanului.

Scumpit carnea - ieftinit slănina, untura, zburătorătaniile. Masili largi de cumpărători: «Păi nu-i scumpire reală! Scumpire ar fi fost dacă se scumpea și nu se găsea. Da' se găsește - din belșug. Dacă ținem seama că statul ne mai dă 7 lei pe lună, asta face 84 pe an, 840 pe 10 ani, 8.400 pe 100 ani, cu 2.000 lei mai mult decât o Mobra...»

[De aici scrisoarea e ciuruită de ștersăturile cenzurii - presupun că numai fotocopia păstrată, nu și originalul lăsat să ajungă la Tepeneag. Cuvinte, grupuri sunt complet acoperite de tuș negru. Las la o parte o bună jumătate de pagină]

(...) Să nu crezi că scriitorii sunt cei de pe urmă. Atât doar că sar în ochi. Mai trist e că masele largi de nescritori își fac planul că ce-or să facă, dreagă cu cei 7 lei pe lună. Nu i-a atins, nimic nu-i atinge - ceea ce e trăsătura națională cu care ne mândrim. Literatura e atunci când ea ne distrează nițel - citat din opinia cititoarească. Literatura e atunci când e mai frumos ca-n viața asta de [ștersătură hotărîtă a

“căcat”-ului]. Scriitor e atunci când ai bani, când efectuezi călătorii peste hotare și te dă la televizor. Poetul trebuie să fie mereu frumos, mereu înalt, mereu trist - și să învățăm din opera lui cum să ne iubim frumos - o adolescentă. Alta: Poietul nostru trebuie să fie corect îmbrăcat și să citească din poeziile dânsului, mai ales aia cu Mihai Viteazul.

(...)

*

În 6 august este propusă:

“NOTA

“Miercuri 1 august, m-am întâlnit la ora 13 la restaurantul Doina cu Virgil Tănase. După masă, pe la orele 15 urma să se ducă la aeroport să-l primească pe francez [Paul Otchacovski - n.m.]. (...)

“V. Tănase vrea o legătură serioasă cu mine și de durată (...)

“«DONA ALBA»”

“N.B. Virgil Tănase (...) are relații suspecte cu «TRAIAN» și «GRAMA». Informatoarea va continua contactarea acestui element (...)

“Cpt. Achim Victor”

*

O Nota-raport scris(ă) de mână, de cpt. Opreșor, fără dată.

“Sursa «PODARU» relatează (...) că Paul Goma era revoltat de faptul că i s-a desfăcut contractul de muncă, nu acceptă explicații date de conducătorii revistei, ocazie cu care a stat de vorbă și cu sursa [ca să vezi!]. (...) Realitatea este că G. Ivașcu s-a bucurat de coincidență, a scăpat astfel de Goma și să nu mai aibă ‘probleme’.

“P. Goma și când era angajat nu făcea nimica în redacție și refuza categoric aproape sistematic să semneze vreun articol pentru a nu vedea «cei de dincolo» că el colaborează cu ăștia. (...) Bravează în erou, dar nu poate fi abordat în amănunt asupra celor ce a făcut prin RFG și Franța. Evită să discute despre Țepeneag. Speră că problema serviciului se va rezolva de la sine, fiind conștient că este un «caz» (...)

*

“(...) Informatorul are posibilități sporadice de a-l contacta în măsura în care este căutat de obiectiv motiv pentru care nu i s-au trasat sarcini exprese în legătură cu Paul Goma.

“Cpt. Opreșor Onițiu”

*

“151/AV/22 august 1973, Strict secret ex. nr. 1

“NOTA

“Joi 16 august am avut întâlnire cu Tănase Virgil la ‘Doina’. Eu am ajuns mai repede. L-am văzut trecând spre fond [așa să fi scris inițial «DONA ALBA», informatoarea?; sau dactilografa a modificat, pentru că nu se cade să vorbești de “fund” în Casa Curilor?] pe P. Goma. A venit V. Tănase la masa mea, i-am fost prezentată lui Goma (...) Am ajuns lângă statuia aviatorilor și ne-am oprit. Eu (și V. Tănase propusese mai înainte asta) am spus: «Hai să mergem la Ovidiu». Dar Goma, răutăcios a spus: «Unde, la statuia lui Ovidiu? Mă mir că nu-și face și Nicu statuie să și-o pună la fiecare colț de stradă, că el e și poet, e un mare poet» [de la “Mă mir...” până la “mare poet” a fost șters, din fericire, cu o singură linie, iar deasupra a fost scris de mână... cui?: “Aici, P. Goma a făcut o afirmație tendențioasă la adresa șefului statului” - iar în stânga-sus indicația: “Ac. pagină să fie bătută din nou la mașină. De ce nu se respectă ordinul dat?”]. Eu mă jucam cu câinele. Goma a spus că el îl conduce pe V. Tănase.

“V. Tănase ar fi vrut să rămână cu mine, dar se temea de Goma (...)”

“P.S. I-am spus lui Goma că acea primă carte a lui ‘Camera de alături’ nu mi-a plăcut. A zis că am gust: nici lui.

“«DONA ALBA»”

“N.B. (...) Informatorul a avut sarcina să-l contacteze pe V. Tănase, ca urmare a unui plan de infiltrare, dar din cauza lui P. Goma nu s-a putut efectua.”

“Cpt. Achim Victor”

«DONA ALBA» nu este în redacția *României literare*, ca «Ruxandra», dar frecventează Mogoșoaia; dar comite versuri; dar-însă-totuși a trăit cu Marin Preda, și cu dar-Breban și cudarcu... - se va vedea mai încolo.

Mai există vreo trei-patru documente - repetitive. Unul mai puțin:

*

“Ministerul de Interne, Direcția I

150/8 septembrie 1973

“NOTA-RAPORT

“Din supravegherea informativ-operativă asupra scriitorului Paul Goma au rezultat date certe că acesta desfășoară acțiuni ostile în mod premeditat, în înțelegere cu Dumitru Țepeneag aflat încă la Paris.

“Recent i-a comunicat acestuia că în realizarea «planului de toamnă» întâmpină dificultăți, deoarece scriitorii pe care credea că a reușit să-i atragă de partea sa acum au o atitudine rezervată și apreciază că nu va mai obține materialele promise. Singurul care a rămas de partea lor este scriitorul Virgil Tănase.

“Din materiale verificate (...) Tănase Virgil l-a informat pe Paul Goma că a ascultat la Europa liberă un articol «foarte violent» împotriva a ceea ce se întâmplă în Rusia cu scriitorii, autor, Pierre Emmanuel președinte al PEN Clubului francez și al așa-zisei [sic] ‘Asociații pentru libertatea culturii’. El preciza că materialul vizează și situația din celelalte țări socialiste. Ambii apreciază că acest eveniment este o veste bună și se bucură [apreciem și noi, ce să facem?].

“În ziua următoare [7 septembrie] P. Goma, în prezența soției sale a primit [corectat de mână :‘imprimat’] pe bandă magnetică o scrisoare către P. Emmanuel, cerîndu-i să o publice în Occident. Pe un ton violent, ce depășește toate manifestările de până acum, P.G pretinde că în țara noastră nu există libertate de nici un fel; că se încalcă toate documentele ce sînt semnate la diferite conferințe internaționale și unde ne angajăm să respectăm drepturile omului; consideră că poporul român trăiește în condiții grele din punct de vedere material (...) (anexăm scrisoarea) (...)

“Șeful direcției G-ral maior Dumitru Borșan”

*

“Ministerul de Interne, Unitatea specială F
Nr. 14/00233817 din 14.09.1973

Strict secret, Ex. unic

“Către Direcția I
la adresa dvs (...) vă trimitem
S i n t e z a
privind filajul ob. «GOM» efectuat în perioada
8-12.09. 1973

“În această perioadă obiectivul «GOM», spre deosebire de alte perioade când a mai fost filat *a avut o activitate mai redusă*, deplăsîndu-se de puține ori de la domiciliu și *venind în contact cu mai puține persoane. De asemenea este mai liniștit și vădește mai puțin interes față de persoanele din jur* [sublinieri de mână].

“În ziua de 9.09.1973, deși domiciliul său a fost pus în filaj la ora 15,30, «GOM» nu a apărut în raza posturilor de filaj până la ora 21,00 când posturile au fost suspendate.

“În ziua de 8.09.1973 «GOM» a plecat de la domiciliu la ora 14,00 și a revenit la ora 16,00, în acest timp mergînd *la căminul-spital nr. 3* din str. Barbu Delavrancea [subl în text]. Restul timpului, atît înainte de a pleca de acasă, cât și după ce a revenit de la spital, nu a părăsit domiciliul.

“În ziua de 10.09.1973 «GOM» a plecat de la domiciliu la ora 9,45, avînd următoarea activitate:

“Între orele 10,30 - 10,40 a fost la Uniunea Scriitorilor din șos. Kiseleff. De aici a ieșit împreună cu scriitorul DIMOV și, în timp ce se deplasau pe șos. Kiseleff (moment fotografiat) s-au întâlnit întâmplător în colț cu str. Ion Mincu cu obiectivele «NEAMȚU» și «IUGA» (moment fotografiat) care au făcut obiectul filajului la cererea dvs. în anul 1972 în în acțiunea «OMEGA».

[există, într-adevăr o fotografie: “ANEXA la nr.00116.313 din 14.09.73” cu explicațiile: “O - OB «GOM»”; “X - scriitorul DIMOV”; “XX - OB «NEAMȚU» - fotografiati în ziua de 10.09.1973 pe șos. Kiseleff colț cu Ion Mincu” - numai că “XX” din fotografie seamănă cu... «IUGA» - să fi încurcat borcanele? - e-he, se pricep și la așa ceva, secureții!]

“Cu aceștia a dat mîna și au discutat circa 2’ [după securiști, în cadru ar fi trebuit să fim patru persoane - suntem numai trei...], după care s-au despărțit (...).

“La ora 11,20 «GOM» împreună cu scriitorul DIMOV [este pentru a doua oară când eu sunt: «OB» și «GOM» - chiar și «NEAMȚU», iar Dimov este “scriitorul DIMOV”...] au intrat la redacția revistei ‘România literară’ din bd. Ana Ipătescu, de unde obiectivul a ieșit singur la ora 12,45.

“Între orele 13,05 - 14,55 «GOM» a fost la adresa cunoscută din șos. Mihai Bravu nr. 68-84 [acolo locuiau bunicii paterni ai Anei Maria].

“Între orele 15,10 - 18,00 obiectivul a vizitat adresa din intr. Constantin Stăniloiu nr. 12, unde locuiesc următoarele persoane:

“CUZA ION, fiul lui Gheorghe și Olga, născut la 15.04. 1913 în Orhei-URSS, fost profesor, în prezent pensionar. Acesta *în iulie 1971 a făcut obiectul unei investigații executate de unitatea noastră pentru Direcția I 121/AV.* [subliniere în text; Ion Cuza este vărul mamei - vezi **Din Calidor**, vezi **Săptămîna Roșie**].

“GEORGESCU CONSTANȚA (...), fosta soție legitimă a lui Cuza Ion [a doua - prima fusese împușcată, împreună cu fiica lor, de NKVD-iști în Basarabia după ocuparea ei din iunie 1940].

“CUZA OLGA, fiică a celor de mai sus, născută în anul 1942 în URSS; CUZA GHEORGHE, fiu, născut în 1943 în Orhei URSS. Ambii erau în anul 1971 asistenți la Facultatea de Chimie.

“De la adresa de mai sus «GOM» a plecat la ora 18,00 împreună cu un individ și o individă [verii mei, de-ai doilea] cu autoturismul (...) condus de individ (...) Au mers cu toții la domiciliul obiectivului «GOM» (...), au stat între orele 18,25 - 19,00, când au plecat, «GOM» rămânînd acasă.

“De menționat că soția lui «GOM», după ce s-a despărțit de obiectiv, pe bd. G. Dimitrov, a mers la adresa cunoscută din Calea Victoriei nr. 100.

“În ziua de 11.09.1973 «GOM» a ieșit de la domiciliu la ora 12,40, avînd asupra sa un sac sport și între orele 13,00 - 14,15 a fost la

redacția revistei ‘România literară’ (...). De aici a ieșit în timp ce ploua, cu mai multe persoane și s-a urcat într-un autoturism al cărui număr de circulație nu a putut fi stabilit [din pricina ploii?].(...)

“În ziua de 12.09.1973 «GOM» a plecat împreună cu soția, au mers în centrul orașului, au călătorit cu vehicule de transport în comun, s-au plimbat pe bd. Magheru, str. N. Golescu, Episcopiei, cal. Victoriei privind în unele locuri la vitrinele magazinelor. În fața hotelului Athénée Palace s-au întâlnit întâmplător cu un individ cu care au avut o discuție de aproximativ 1’.

“Între orele 20,15 - 22,05 obiectivul cu soția au vizionat [!] filmul ‘Albă ca Zăpada’ la Sala Palatului RSR, după care au revenit la domiciliu.

“Vă trimitem alăturat 2 fotografii, rezultate din filajul ob. «Gom».

“Locțiitor comandant unitate

“Colonel Friptu Ioan [stampila Unității Speciale F

“Șeful serviciului, Maior Ionescu Gheorghe”

*

“Ministerul de Interne, Direcția I-a - 14.09.73   Strict secret, Ex. 1

“N O T A - R A P O R T

“Din informații certe obținute în ultimul timp rezultă că scriitorul Dumitru Țepeneag, aflat actualmente la Paris, s-a înțeles cu scriitorul Paul Goma, fost și el până în luna mai a.c. [corect: iunie] în Franța, ca acesta după reîntoarcerea în țară să acționeze în vederea atragerii unor scriitori dispuși să trimită pentru publicare în Occident manuscrise respinse de editurile din țară.

“Paul Goma i-a comunicat lui D. Țepeneag că a reușit să atragă în jurul său (...) patru scriitori. A mai apelat la încă șase, unii au o atitudine rezervată, fiindu-le teamă să trimită manuscrise în străinătate. În același timp Paul Goma i-a sugerat lui D. Țepeneag ideea formării unor cadre de traducători din rândul studenților secției române (...)

“(...) în afară de Virgil Tănase, Paul Goma caută să determine pe scriitorii Florin Gabrea, Cezar Ivănescu, Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Mihai Ursachi în vederea trimiterii manuscriselor (...)

“(...) s-a stabilit că D. Țepeneag, în scopul realizării planurilor, a trimis în țara noastră ca turist pe Paul Ochakovsky [sic], redactor, șef de secție la editura ‘Flamarian’ [resic] din Paris, care la 1 august a.c. a sosit în țară, fiind întâmpinat la Aeroportul Otopeni de Paul Goma și Virgil Tănase. Paul Ochakovsky [?] a fost găzduit (...) de către Mona Ionescu Țepeneag, fiind în permanență în compania acesteia, a lui Paul Goma și Virgil Tănase (...)

“(...) rezultă în mod cert că Paul Goma are în preocuparea sa permanentă inițierea unor contacte cu tinerii scriitori menționați (...). Foarte recent a întocmit o scrisoare cu conținut dușmănos orînduirii noastre sociale și de stat pe care intenționează să o expedieze în Franța

lui Pierre Emmanuel, în vederea publicării ei în străinătate. Asupra conținutului acestei scrisori, Paul Goma s-a consultat cu Virgil Tănase. În scopul definitivării conținutului, în ziua de 13 septembrie a.c. Paul Goma împreună cu Virgil Mazilescu și Virgil Tănase s-a întâlnit la domiciliul celui în cauză, unde au discutat mai multe ore.

“Față de situația operativă existentă din care rezultă preocuparea lui P. Goma de a constitui un grup de elemente [“un grup de elemente”, frumos spus] în rândul scriitorilor, nemulțumite pentru faptul că nu li se publică lucrările în țară, pentru a-i angrena apoi la acțiuni ostile,

“P R O P U N E M:

“Să se acționeze în direcția destrămării grupului de tineri pe care Paul Goma este pe cale de a-l constitui. În acest sens apreciem util să se discute cu scriitorii Tănase Virgil, Cezar Ivănescu și Mazilescu Virgil.

“Șeful Direcției I, general-maior Dumitru Borșan”

*

Dragă Tepe

(tot august 1973)

(...) Restul și mai de jale. Dar poți să-i acuzi pe copii că nu vor să se joace de-a ce le propui? Dacă pătesc ceva? Dacă află părinții iubiți și-i pedepsesc? Apoi ei se simt foarte bine și așa, cu jocurile lor. (...) Ce rost să-i supere pe părinți? Nu e momentul! E-hei, când or să fie ei mari și părinții mici... Vorba lui Traian Iancu: «Ce, ne jucăm de-a Fondul Literar?» la care scriitoricimea răspunde în cor: «Daaa! De-a Fondu’! Numai de-a Fondu’!» (curat Literar).

(...) Aștept să se mai răcorească în București, ca să mă joc singur.
(...)

*

Dragă Tepe

27 sept.1973

(...)

În chiar momentul în care-l tot căutam pe prietenul nostru Vasile [Nicolescu, de la C.C. al PCR], iar secretara lui personală îmi tot răspundea: «Mai reveniți, trebuie să vină», dânsu’ se afla la Paris, la sărbătoarea l’Humanité! Dacă nu frecventam Romlita, muream în neștire, de acolo am aflat - de sub condeiul prietenului meu Marino (!!)) că Vasile Poetul era la Paris, cu o expoziție de carte. N-ai dat de el pe-acolo? Geta Dimi’-ți transmite cu mult drag:

«Ce mai vrea și Tepe-ăla: să ne distrugă editura?»

Eu, încerc să pun adevărurile la locul lor (cronologic):

«Parcă v-o distrusesem eu, în 71, când cu ‘Ușa...’»

Geta Făt-Frumoasa din Lacrima-de-Baltă, gingașă cum o știi:

«Ia mai du-te și tu dracului, nu vezi ce prostii spui!?»

(...)

*

Dragă Tepe

sept-oct 1973 ?

(...) Ne bucurăm și dăm din coadă că un enkavedist “pe față” ca misterfulbraitul [Fullbright] cel cu bursele, a luat picioare-n cur. Și ne bucurăm de Kreisky, de Brandt, de Emmanuel, de Böll (...)

Pentru că tot vorbim de morți: băgat-ai de seamă că Flacăra cea păunească publică stropi din MRP? Nostalgice chestii - și noi dormeam, soro...

(...) Ultima bârfă: Petru Popescu a încasat niscai scatoalce. Cea mai violentă copită trebuia să-i fie aplicată de Torin Sisel. Valcristea a dat semnalul. A apărut la bară și Ungheanu... (...)

Citindu-i articolul, Sorin a luat foc: «Să vezi ce-i fac eu lui PePo! Uite, am scris opt pagini, sâmbătă le luceferesc!» Trece sâmbăta - nici picior de Titel în Luceafărul - el: «A apărut al lui Valeriu, o să se creadă că-i campanie - dar sâmbăta viitoare îl dau!» Cum să nu-l crezi când îți bagă în ochi foile- numărate: una, două - opt... Numai că vine Cristina cu un ziar în care scrie că Petru Popescu, în calitate de membru al CC al UTM (în delegație în America de Sud, dimpreună cu Ivasiuc) a participat la ceva întâlnire de nivel... «Al dracului», cugetă Sorin, «ăsta devine mare și-mi face rău, pen-c-am scris rău despre el - ce bine că n-am dat articolul...» (...)

Ieri seară, la Madam Candrea, s-a certat cu Mazilă pentru că a zis că Mia, personaj din Ghipsosul lui Breban, nu e reușit - «Ba e cel mai reușit din toată literatura română!» striga Sorin Titel din toate rărunchile (...)

*

Dragă Tepe

2 octombrie 1973

(...) Cel mai supărat pe tine pentru prestațiunea radio e Dimov. Ți-l torn fără milă, a ajuns să mă calce pe bătăături: umblă pe culoarele redacției, la Madam Candrea, pe stradă, preste tot se plânge, bocește că el moare de foame! Din ce cauză? Din cauză de Traian Iancu. De ce nu-i mai dă bani Iancu? Din cauză de Țepeneag! ‘Ce că l-ai băgat în rahat! ‘Ce că nu eu sânt paratrăznetul, ci el...(...)

Nu e singurul care zice că să fie lăsat în pace cu onirismul. Ca să fiu în continuare, rău: toți oniricoizii tăi cer să fie lăsați în pace: adică tu îi publici pe-acolo, dar ei să nu știe!, ei n-au văzut, n-au auzit, tu i-ai publicat fără a le cere voie!

(...) de pildă Fiul adoptiv al Monei [Sorin Titel]: îi sticlesc dinții de fericire că ai zis și de el, mai ales de el, dă din coadă ca un păun - și, tot rânjind, zice că mai bine-l tăceai; că de ce-l bagi și pe el în?; că l-ai, până-n gât. În schimb Mazilă nu comentează. «Nu comentez!», decretează el și ridică un deget. (...)

A ta pedagogie a curajului trebuie supusă unei modificări: nu puterea exemplului îi va face curajoși (...) ci faptul că se vor trezi în

mijlocul șuvoiului (aruncați de tine!) și, de voie, de nevoie, vor fi obligați să înoate. Vor înota - blestemându-te, reproșându-ți că i-ai băgat în... Ce zici? Mai ai putere? Și nervi? Și timp? Cred că mai ai. Cred că ești obligat să mai ai.

Eu bolesc - pe dinăuntru, pe dinafară. Mai am și timp și putere. Și draci [subliniere de mână] (...)

Virgil Tănase: consecvent și entuziast. Același băiat bun pe care poți să te rezemi. (...)

*

Document cu antet scris de mână - apoi: "15 - X - 1973.

"Primit Cpt Munteanu Ion". Trimisă la "Tov. Achim"

"Notă

"După revenirea în țară Paul Goma cultivă pe lângă el o seamă de scriitori tineri (...) V. Tănase, Cezar Ivănescu, uneori Ileana Mălăncioiu, apoi Marius Robescu (accidental parcă). Virgil Tănase este un om tăcut, foarte puțin exteriorizat și se pare că îl leagă o prietenie strânsă și atentă de Paul Goma (...) Goma nu este un om care se afișează iute, are un fel de duh morocănos și este în public foarte atent la ce spune și nu îmi pare să spună ce gândește. Se cenzurează des în public. Rămâne realitatea că atunci când apare la masă de obicei însoțit de Virgil Tănase și probabil de soții, masa înfloarește cu scriitorii pomeniți, plus alții care vin și rămân. Ceea ce se știe: *Grupul acesta ca și alții probabil cultivați de Paul Goma sînt indiscutabil nemulțumiți, viețuind cu ideea că azi în țară nu se poate scrie nimic serios, că dacă vrei să te afirmi ca scriitor nu vei putea din pricina stării de lucruri din cultură, a Direcției presei și a oficialităților în general.* [subl. de mână]"

«Tudor»

Pe aproape două pagini îndesate acest informator face o analiză pertinentă a culturii - dar se oprește pe buza... prăpastiei...

*

"151/AV:18 octombrie 1973

"Strict Secret Ex. nr. 1

"N O T A

"Reproduc discuția avută cu Virgil Tănase miercuri între 14-16 în barul de la 'Muntenia'. Mi-a spus că nu are datorii la Fond, de un an nu mai împrumută, s-a certat cu Traian Iancu. Era foarte la curent cu ce se întâmplă la Mogoșoaia, știe de vizita verișoarei mele, de audiția colectivă a postului Europa liberă când a vorbit Țepeneag, știa că trăiesc cu Preda și că acum o săptămână a fost scandal mare între el și nevastă-sa din cauza asta.

“V. Tănase are încredere în mine. Știa de discuția aprinsă care a urmat după audiția emisiunii lui Țepeneag și m-a întrebat ce au discutat cei prezenți. Tănase vorbise cu Breban și se pare că de la el știa niște chestii, dar se pare că are și altă sursă de informații (...) I-am spus ce reacție violentă a avut Breban și ce indignat a fost că literatura română e reprezentată de un om ca Goma. Tănase mi-a spus că Breban moare de ciudă că nu publică în străinătate și că n-a reușit cât a fost acolo să facă asta (...) Cartea lui Breban ‘Îngerul de ghips’ nu ar fi avut nici un pic de succes în străinătate, pentru că ei sunt sătui de realism, vor cărți politice (...) A spus Tănase că Preda este un laș, au avut o discuție la Paris, de față fiind Monica Lovinescu, Ierunca Virgil, Preda cu nevastă-sa. Se vorbea despre curaj și nevasta lui Preda îi reproșa că nu e curajos ca acești băieți și Preda i-a spus nevesei: «Taci, fă, casa și copiii nu se țin cu curajul».

Am asistat la o scenă asemănătoare - sau tot asta? - la Paris, invitați și noi la Sanda Stolojan: într-adevăr, madam Preda îi reproșa bărbatului că nu e curajos - mă arăta pe mine, material didactic: «Io-te la el, Mărine, nu-i mai mare scriitor ca tine, da’ stă drept!»; Preda a început s-o lovească cu picioarele, pe sub masă, zicându-i: «Taci, fă proasto!», femeia se ferea, se văieta, însă nu tăcea. Am impresia că și Caraion cu soția se aflau de față - pe lângă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca; scena s-a re-repetat la București, la grădina de vară a restaurantului unde ne invitasă Breban după lansarea - ratată - a ‘Îngerului de ghips’. Trăia încă Maria, soția sa; mai erau Mazilescu, Ileana Mălăncioiu, Sanda Târziu (?), Turcea, Robescu, Ilie Constantin. Doamna Preda începuse să se plângă de “Mărin” - care-i laș, fricos, nu se poartă ca un adevărat scriitor - mă dădea mereu exemplu pe mine și mă poftea să vorbesc eu cu Mărin, să facă și el ce făceam eu... Preda se afla în celălalt capăt al mesei, rânjea și o înjura ca în Moromeții, dar nu o mai putea - atunci - ajunge, s-o cotonogescă pe sub masă - ca la Paris, la Stolojani...

“(...) eu i-am spus că sînt o ambițioasă care vrea neapărat să reușească și că m-am săturat să fiu considerată doar o femeie bună pentru pat de ceilalți, eu care am mare talent și sunt deșteaptă. Am încercat să reușesc, trăind cu Breban și acum cu Preda, dar nu am reușit nimic, a aflat nevastă-sa (...)

“(Tănase) încă nu a făcut marele scandal pe care îl pregătește.(...) Acest memoriu este gândit mai demult de cei din afara țării (...) Mai au nevoie de un om care să semneze, zicea să semnez eu. (...) I-am spus că nu-s nebună, că am familie și că cine știe ce pătesc. Ciorna memoriului este tot timpul modificată de Tănase.

“Primul punct: îmbunătățirea situației (materiale) a scriitorilor (...)

“Al doilea: desființarea cenzurii (...)

“(...) I-am spus că la noi e bine, nu ca la chinezi. I-am spus că eu o duc bine, public cărți, dar el a spus că nu cerem pentru noi personal, ci pentru ceilalți (...)

«DONA ALBA»

“N.B. V. Tănase (...) este legătura cea mai apropiată a lui Paul Goma și Dumitru Țepeneag. (...) este ‘punctul cel mai slab al grupului’; începînd din luna august a.c. în urma unor combinații am reușit infiltrarea informatoarei «DONA ALBA» pe lângă susnumitul (...) Propunem să informăm organele de partid și ca măsuri imediate următoarele:

“- Mama lui V. Tănase este membră PCR. Să purtăm o discuție cu ea (...) să-i cerem să ia atitudine (...)

“- Să studiem posibilitatea exmatriculării lui V. Tănase (...)

“În ziua de 19 octombrie a.c. urmează să se întâlnească din nou cu informatorea. Deoarece este o sursă verificată în repetate rânduri prin toate mijloacele informativ-operative propun să-i dăm un emițător ca să interceptăm toate discuțiile (...)

“Cpt. Achim Victor”

Că «DONA ALBA» era (o fi supraviețuit?) o curvă în toate sensurile posibile - așa ceva este și un bărbat turnător, darmite o muiere care vrea să ajungă...;

Însă că Achim (nu cumva Achim îi este prenumele, nu numele?) este, nu doar un bou analfabet, ci o ființă diabolică - asta, da surpriză. Vasăzică el a avut inițiativa de a șantaja pe un “suspect” (aici: Tănase) făcînd presiuni asupra mamei sale: “să studiem posibilitatea exmatriculării” lui V.T. - iar acum pretinde că el nu a dat nici o palmă... Dar există și palme mai dureroase, mai umilitoare decât cele adevărate: de-o pildă repetatele amenințări, presiuni asupra cuiva, ca să-l oblige să denunțe; ca cele exercitate și asupra mea...

*

“Ministerul de Interne

“150/20 octombrie 1973,

Strict secret, Ex. Nr. 1

“N O T A:

“Din informațiile obținute după întoarcere din străinătate a scriitorului Paul Goma (mai 1973 [iunie 1974!]), rezultă că acesta împreună cu Dumitru Țepeneag au conceput «un plan de acțiune», urmărind să creieze un așa-zis «grup de rezistență», pe de altă parte să provoace un scandal de proporții în străinătate pe tema «lipsei de

libertăți» care s-ar manifesta în țara noastră.

“Și-au intitulat acțiunea «Planul de toamnă», hotărînd desfășurarea acestuia după 1 septembrie a.c. Cei doi și-au împărțit rolurile;

“- Paul Goma să reprezinte un fel de «paratrăznet» polarizînd în jurul său un număr de tineri scriitori ‘nemulțumiți, oprimați, nepublicați în țară’ (...) el constituind o garanție că asupra acestora nu se vor lua nici un fel de măsuri atîta timp cît lui nu i se întîmplă nimic.

“-Dumitru Țepeneag să se ocupe de traducere și editare în străinătate a lucrărilor [!] persoanelor atrase de Paul Goma în așa-zisul grup «de rezistență» și să declanșeze prin intermediul radioului și presei străine o campanie de calomnii la adresa politicii culturale a statul român.

“Pentru realizarea scopului propus, Paul Goma în contactat mai multe persoane (...) Nu a obținut decât o adeziune formală de a da manuscrite originale. Singurul care a acceptat: V. Tănase (...) În paralel, P.G... a imprimat pe bandă magnetică o scrisoare către Pierre Emmanuel, președintele PEN Clubului, poet, membru al Academiei Franceze, președintele unor așa-zise societăți de ajutorare a scriitorilor din țările socialiste, rugîndu-l să o publice în presa occidentală. Pe un ton violent ce depășește toate manifestațiile de pînă acum Paul Goma pretinde...” [scrisoare este datată 11 septembrie 1973 și a fost scoasă din țară de Roselyne Chenu, care mă vizitase, la București, sub nasul securiștilor; textul a fost publicat în volumul **Scrisori întredeschise**, Biblioteca Familia, 1995].

“(...) La rîndul său Dumitru Țepeneag a acordat un interviu redactorei [sic] Monica Lovinescu, care a fost difuzat la Europa liberă în seara de 30 septembrie (...) Întregul interviu este presărat cu calomnii la adresa intelectualilor români și a politicii partidului nostru în domeniul culturii. A declarat că în viitor tinerii scriitori vor beneficia de sprijinul său, în sensul de a se ocupa de publicarea lucrărilor acestora în străinătate, amintindu-i pe cei contactați de către Paul Goma, căruia, cu această ocazie i-a consacrat public rolul de «paratrăznet».

“La data de 20 septembrie a.c. Dumitru Țepeneag a publicat în ziarul ‘Le Monde’ un articol intitulat: «Cui îi este frică de schimbări» în care făcînd o paralelă între comunism și capitalism, debitează calomnii la adresa societății socialiste.

“...rezultă că punctul culminant va fi înaintarea unui memoriu (...)”

“Nota” poartă următoarea apostilă:

“26 X 1973. Lucrarea a fost prezentată conducerii Dir. noastre și tov. general maior Stoica, ordonîndu-se pregătirea unui material pentru conducerea de partid”

Semnează un indescifrabil.

*

Iar acum un text scris de mână, datat: 14 noiembrie 1973, dirijat spre “tov. Achim”:

“Raport

“În ziua de 14-11-73 m-am întâlnit cu informatoarea «RUXANDRA» care mi-a înmănat un nou roman al lui Paul Goma, în manuscris, fără titlu. Întrebînd-o de împrejurările în care a ajuns în posesia manuscrisului, informatoarea mi-a relatat că în vara acestui an Paul Goma i-a spus că lucrează la un nou roman și când va fi gata i-l va da spre lecturare. În seara zilei de 12-11-73 Paul Goma a vizitat-o la redacție și i-a pus pe masă manuscrisul, spunîndu-i că il [sic] va lăsa câteva zile. Nu a făcut nici un fel de precizare asupra conținutului, sau a intențiilor sale cu privire la acest roman.

“De către noi s-au luat măsuri de copiere a manuscrisului”

Semnează un Lt.Col. - ?

*

“Ministerul de Interne, Direcția I
“151/AM 16 noiembrie 1973

Strict secret Ex. 1

“NOTA

“În ziua de 14 noiembrie, prin «RUXANDRA» am intrat în posesia manuscrisului unui nou roman al lui Paul Goma, căruia nu i-a fixat încă un titlu [ba avea un titlu - nepronunțabil de gurile lor: **Gherla** - n.m.].

“După cum i-a spus informatoarei și după datare (...) (Cachan 19-21 noiembrie 1972, Cachan, februarie 1973; București august-octombrie 1973) rezultă că este cea mai recentă lucrare (...) sub forma unui dialog cu o prietenă care pare a fi Marie France Ionesco [??], fiica dramaturgului Eugen Ionesco.

“În această nouă lucrare autorul ‘povestește’ [de ce, ghilimele?] ultimele zile înaintea eliberării sale din penitenciarul Gherla, referindu-se și la alte perioade și întâmplări din închisoare, trăite, văzute de el sau auzite de la alții. Lucrarea are un conținut dușmănos, plin de ură, aspect ce rezultă atât din descrierea regimului închisorii, cât și din afirmații directe.

“De altfel, cu mici excepții, romanul este construit din două momente [?] când autorul aflat în detenție a fost pedepsit corporal [curat corporal!]; descrise în cele mai mici detalii, în mod cu totul eronat [sic], de necrezut [re-sic]. Personalul închisorii - de la director și până la ultimul gardian - era format numai din călăi, bestii, brute, cretini, incuți, lipsiți total de orice sentiment sau însușire umană, iar

comportamentul lor întrece orice imaginație.

“Dar Paul Goma nu se limitează la atât, el provoacă, instigă, prin această carte pe foștii deținuți să «demaște» prin ce-au trecut [ia te uită: a nu uita înseamnă ‘a demasca’ - se întâlnesc secii cu Geta Dimisianu, și ea mă acuzase că îl ‘delaționez’ pe Vasile Nicolescu!], astfel la pagina 6 el spune: [citat] iar la pagina 7 și 8 [citat]. În roman Paul Goma calomniază în mod direct politica de independență... [citat]. În același mod denigrator Paul Goma calomniază poporul român [citat].

“S-au luat măsuri pentru a stabili intențiile lui Paul Goma în legătură cu acest roman și de prevenire a scoaterii lui în străinătate.”

*

“151/AV/ 1 decembrie 1973

“Strict secret

Ex. Nr. 1

“NOTA (raportul “RUXANDREI”)

“Noua carte, fără titlu, a lui Paul Goma, scrisă - sau începută - în Franța nu are nici un titlu, fiind povestea întâmplărilor sale din închisoare narate unui ascultător-interlocutor francez spre deosebire de anterioarele sale manuscrise, și chiar de ‘Ostinato’, stilul cel mai direct, mai curat, mai normal, mai puțin împăstat. Valoarea sa literară este tot atât de inexistentă, vali[di]tatea [sau vitalitatea?] materialului nu că i-a cerut - sau nu numai că i-a cerut -, dar modalitatea sa de exprimare, de această dată este directă, de jurnal simplu, nud. (...) Mobilul unui asemenea ‘Jurnal’ (neavînd titlul îl pot intitula după părerea mea ‘Jurnal retrospectiv’ [?!] i l-a oferit îndemnul ascultătorului”.

Autoarea delațiunii copiază citatele și interpretările găsite în precedenta Notă - pe care a alimentat-o. Va fi fost ea secretară la *România literară* și colegă a mea (?) - nu știe să citească corect, nici să înțeleagă ce a scris autorul - în chestiunea “poeziei de pușcărie” - care poate fi falsă; dar poate fi și adevărată - eu spusesem așa: poezia de pușcărie scoasă dintre cele patru ziduri își pierde seva, se ofilește, pare ne semnificativă (pentru un cititor ne-fost-pușcăriaș). Or lumina lumii «RUXANDRA» scrie:

“...după părerea lui P.G. (...) de pildă poeziile lui Radu Gyr sau ale lui Crainic, de după liberare nu mai au valoare, fiind scrise în libertate (autorul uită că aceștia au scris și înainte de a fi deținuți, ignorînd acest fapt, ignoră și valoarea literară - obiectivă a scrisului celor doi)”.

Literata RUXANDRA ignoră și ceea ce scrisesem eu și ceea ce zice ea - pe cine voia să epateze: pe securistul său, cel care o mulgea ca pe vacă (fără lapte)? Are nerușinarea -

dar de cine să se rușineze, nerușinata? - să vorbească despre pasajul cu... turnătorii:

“... există și o explicație a informatorilor, colaboratorilor și turnătorilor în slujba securității și MAI de care foiește țara cu foarte mici excepții, evident, autorul făcând parte tocmai din aceste excepții”.

Ruxanda nu se mărginește să toarne, ea, și să fugă, ci - precum Ivasiuc în notele lui aflate în dosarul meu din 1977 - indică și alte piste, desemnează alți “vinovați”:

“...psihologie care din păcate nu aparține numai lui Paul Goma ci mai există și alți adepți tot în acest mediu: Dimov sau Țepeneag. Atitudinea lor față de viață, de înțelegerea ei așa cum trebuie nu se poate spune că a fost marcată de anii de detenție ci dimpotrivă, a fost, după părerea mea, declanșată de această perioadă, făcându-i să se manifeste mai clar, mai direct la paravanul claustrării, cu acest preț [??], ca spirite defetiste nu le pot atribui nici măcar calitatea superioară [sic] de contestatari, de rezistenți, fiindcă nu le este proprie. Asemenea indivizi [sic] s-ar comporta la fel în oricare orânduire socială (...). De fapt sunt niște defetiști față de ei înșiși [sic-sic], niște neputincioși (unii cu talent ca Dimov) nu în a se adapta, ci a înțelege clar că a trăi în societate înseamnă a munci, a munci, că nimeni nu îți este obligat cu nimic, că de-a lungul secolelor viața și munca au fost împreună și au dat drepturi ca chiulul, puturoșenia și blamarea, din cele mai vechi timpuri n-au creat eroi sau dacă au fost eroi de o zi ca baloanele de săpun, ca focurile de paie care se înneacă [sic] în fum.

“Aceasta este părerea mea [a cui altcuiva? - n.m.] încă o dată confirmată și de paginile citite din Paul Goma împletite cu anumite constatări de viață pe care vi le pot exemplifica. De ce Paul Goma n-a luptat ca orice om sănătos, normal, pentru a se reîncadra în muncă la întoarcerea din străinătate [chiar așa: de ce?]. Insistînd, luptînd, și-ar fi găsit un loc de muncă, ar fi avut un salariu. Dar ar fi trebuit să muncească efectiv, iar el nu e capabil. Același lucru cu Țepeneag și cu Dimov - care-și lansează în cele patru vânturi [sic] nedreptățile lui [ale cui altcuiva, ale partidului și guvernului?] cu salarizarea, dar nu muncește de loc, lipsește cu lunile și săptămânile, iar când apare beat ‘glumind’ pe seama celor care-și fac cîstit datoria [ca cine?; ca «Ruxandra»!].

“După părera mea [sic] oricât s-ar încerca ceva cu acești oameni, ei nu vor fi apți de o muncă cîstită, reală, totdeauna, oricând și oriunde considerîndu-se la fel de superiori [re-sic] ‘vulgului’, neînțeleși, năpăstuiți, ceea ce este foarte important, după părerea mea, este să nu fie lăsați să-și facă prozeliți. În momentul pericolului social [sic] al prozelitismului (și tineretul de teapa lor îi va aclama) devin un pericol social nocivitatea lor depășind pragul individual devenind o nocivitate socială. Și cei în drept trebuie să fie foarte atenți la nuanțele

acestor nocivități sociale din faza lor incipientă, fiindcă în momentul în care prind rădăcini, orice măsuri, chiar de forță [ia te uită!] sunt târzii și își pierd eficacitatea.

“«RUXANDRA»

“N.L.[?] Nota cuprinde concluziile informatoarei în urma lecturării [sic] manuscrisului ce i l-a dat Paul Goma. În discuțiile purtate cu sursa am stabilit să-i arate lui Goma că ‘maniera’ de a scrie, problematica aleasă nu-l ajută în realizarea unei cărți valoroase. Să-i recomande să încerce abordarea altor subiecte pentru a scrie într-adevăr cărți valoroase.

“Vom urmări reacția sa la aceste indicații.

“Cpt. Achim Victor”

Recunosc capodopera de analfabetism și de ură de clasă-rasă:

- “RUXANDRA” se va fi frecat de scriitori, vreme de 30 ani va fi (fost) băgătoare de seamă prin redacția *Gazetei*, apoi a *României literare*, însă nu a fost redactor: o trădează... stilul - până și Băran ar fi scris mai bi’... Oare?;

- Dacă așa stau lucrurile, atunci “RUXANDREI” nu îi “încredințasem” un exemplar din **Gherla**. În general - vreau să spun: înainte de călătoria în Occident 1972-73, nu oricui dădeam manuscrite.

Să-i iau pe colegi de la “intrare”, de la secția critică: Danei Dumitriu? - da, însă numai până în vara anului 1971, atunci ne certasem pe chestia Revoluției Culturale (pe care ea, dacă nu o aproba - ca Petru Popescu, ca Papilian - o justifica, zicînd: «poate că e necesară»...; lui Valeriu Cristea - probabil lui îi dădusem un exemplar; dar nu lui S. Damian, nu lui Raicu, de ei mă răcisem după directoratul lui Breban, când deveniseră purtători de servietă a tovarășului Nicolae II; lui Mazilescu - da: însă lui și Ștefaniei, fie la noi în casă, fie la ei, doar ne frecventam, ca vecini; mai era Iorgulescu - lui nu i-am dat vreodată manuscrite. Trec la “jumătate-direcție”: lui Dimisianu îi voi fi dat, la început - dar nu mai eram prieteni - nu ne certasem: constatasem că mă trădase, în absență (postul în redacție). Ion Horea? - nici vorbă, nu ne adăpam din același “izvor”; mai era Adi Fianu: ehe, Adi Fianu, boeroaica olteancă jurînd numai pe “onestitatea patriotică” a unui Mihnea Gheorghiu, a unui Alexandru Balaci...: ei nu-i dădusem niciodată manuscrite, nu eram prieteni și nu aveam încredere în ea... Mai era Vasilescu: nu eram prieteni, deci nu-i încredințasem **Gherla**; în biroul (fost și al) meu: Băran, da, era securist, tocmai de aceea

nu-i dădusem manuscrisul [dacă și-l lua singur?]. Cristina: ei și lui Condiescu îi încredințasem un exemplar, dar ei ies din discuție. La fel Titel - mai ales că lui nu-i dădusem niciodată, nimic. În redacția teatru-arte plastice: Ioanei Creangă? Nu aveam comerț cu ea. Valentin Silvestru? Nici nu-l salutăm, dărmite să-i pun pe birou un manuscris. Iar la “externe”: deși eram în excelente relații cu Dimov, nu-i dădusem comiteri de-ale mele, lui nu-i plăcea decât propria poezie; nici vărului meu (de-al câtelea?) Marcel Mihalaș: era deja bolnav, bietul de el. Lui Caraion? Ne detestăm cordial. Rămân dactilografele: preferata mea, Geta Gheorghiu, care îmi bătuse la mașină multe cărți, în mai multe variante, să-i fi dat **Gherla** la re-dactilografiat? Nu-mi aduc aminte și nu cred.

La “tehnic” nu aveam pe nimeni apropiat. Să fi omis pe cineva? Probabil, însă “RUXANDRA” tot nu intră...

Rămâne varianta... furtului: turnătoarea va fi șterpelit exemplarul încredințat altcuiva, ori l-a împrumutat de la cineva, “pentru două zile”.

Inutil să caut în alte redacții: “sus”, la *Luceafărul*, “jos”, la *Viața românească*?, la nemți? Nici vorbă: după scris, Ruxandra este o nescritoare, o incultă, o semianalfabetă.

Drept care o bag în mă-sa, cu tot cu Achimul ei personal!

*

Acum o surpriză: un informator identificat:

Apare în “Nota 151/AV/ 12 decembrie 1973”.

Povestește - pe 8 pagini dactilografiate, la persoana întâia! - comentate de același Achim! - cum i-a cunoscut pe Mazilescu, pe Dimov, pe Țepeneag (a fost de trei ori la Cenaclul din str. Câmpina - și face lista celor ce participaseră, ce anume citiseră); se ocupă de curentul oniric pe 2-3 pagini...

Dar să o iau de la început - nu de alta, dar măcar stilul este al unui scriitor:

“Acum 5-6 ani (probabil în vara lui 1968) am fost dus de Virgil Mazilescu în casa lui Leonid Dimov care ne-a recitat o seară întreagă. Acolo l-am văzut întâia oară pe Țepeneag.

“La acea vreme circula (la propriu și la figurat) în lumea literară dezinvolt și nu puțini erau cei care îi acordau importanță ca autor. Există un cerc mai larg de autori care - poate influențați de personalitatea orală a lui D. Țepeneag - accepueră tacit sau neconștientizat că respectivul este deja o personalitate deși era oarecum evident că

scrierile nu erau pe măsura agitației sale polemice. Există însă și tendința ușor de observat a lui D. Țepeneag de a concentra în așa numitul ‘curent oniric’ cât mai mulți autori, indiferent de vârsta sau evoluția literară (spre exemplu poezii Virgil Teodorescu sau Ion Gheorghe erau folosiți ca argument ‘pro’ nu rareori). Această tendință de a capta și-o motiva uneori D. Țepeneag spunând că trebuiesc tulburate apele prea bine așezate ale literaturii contemporane, că bătrânii nu ne pun piedeci și că există o mafie a inerției față de promovarea tinerilor în reviste și edituri.

“În ceea ce privește curentul oniric pe care D. Ț. căuta chiar să-l teoretizeze în presă era limpede pentru toți că era un bluf - oniric (conform celor mai precise caracterologii psihologice) nefiind decât personalitatea creatoare a lui Leonid Dimov. Cum era și cazul în intenția de a constitui un asemenea curent fondat doar de o personalitate unică a eșuat. De pierdut nu a pierdut nimeni nimic, însă poate și în acest fapt s-ar putea găsi o explicație pentru evoluția ulterioară a lui D.Ț. Spun aceasta pentru că el a consumat atunci o mare energie pentru a-și stabiliza rolul de conducător al curentului, a abordat fără reținere pe mulți dintre autorii de prestigiu care puteau ajuta prin influență, căutând să-i convingă de originalitatea curentului și (fără îndoială) de propria originalitate. (...) modul în care aborda oamenii:

“- are o mare siguranță și degajare indiferent cu cine ar sta de vorbă;

“- de multe ori știe să se facă simpatic și să capete încredere fiindcă discută lucruri serioase din domeniul literar cu pasiune;

“- în același timp păstrează oarecare distanță politicoasă față de cei pe care nu-i întrevede că l-ar putea urma (...) (spre exemplul mie - mai tânăr și quasinecunoscut - îmi vorbea cu dumneavoastră, oarecum crispat);

“- față de amicii buni consuma o mare varietate de strategii afective (...) astfel că aceștia îl consideră un om foarte apropiat, sincer, un bun amic. Principală pare să fie impresia de mare libertate interioară și exterioară.

“(...) la momentul destrămării curentului trebuie spus că aceasta a provocat și ruperea relațiilor dintre Țepeneag și Dimov. Era normal: unul (Dimov) nu pierdea nimic refuzând să se mai joace de-a curente literare, pe când celălalt rămânea să-și exhibe crispat două mici volumașe de proză fără adresă.

“(...) Impresia cea mai puternică mi-a lăsat-o Dimov: are o mare personalitate de creator.

“(...) După ce a plecat a doua oară [la Paris] și am aflat că acolo se pronunță neloial față de condițiile adevărate din literatura noastră, mi s-au relevat (...) unele impresii pe care le resimțisem:

“- Disproporția dintre combativitatea sa din câmpul relațiilor literare și înțelegerea reală a destinului său de scriitor (care numai ca reflex al operei create, deci al valorii, devine și un purtător de cuvânt în rare ocazii). Nimeni nu se poate îndoi de faptul că un om care se consumă în cozerii și influență literară nu are vreme (și implicit - nici

vocație suficientă) pentru a împlini un destin de scriitor.

“-Faptul că D. Ț. nu recepta și nu receptează în mod normal viața literară și scrierea valorilor de la noi (ca dealtfel și amicul său de curent V. Ivănceanu) avînd un propriu sistem de valorificare grav deformat (nu recunoaște de exemplu valoarea unui Marin Preda etc).

“La întoarcerea în țară (...) S. Titel și V. Mazilescu m-au tot chemat la cenaclul pe care D.Ț. îl ținea la el acasă (...)

“Am fost la 3 ședințe (...). Au citit: Paul Goma (fragment din romanul ‘În Cerc’), Ion Negoitescu 3 capitole din ‘Istoria literaturii române’ (...), D. Turcea (multe poezii), subsemnatul : poezie, Florin Gabrea (fragment din ‘Mania Păsărilor’).

“(...) Două fapte care atunci mi s-au părut neclare: O discuție între Țepeneag și Neacșu cu privire la ce s-a întîmplat la o ședință a Asociației; Neacșu zicea că Țepeneag și Goma n-au avut tact, că trebuiau să-l lase pe el să spună nu știu ce și că din cauza lor n-a mai fost ales. Faptul că proza citită de Goma a fost just receptată, după părerea majorității era mediocră, oarecum falsă ca reflecție interioară a personajelor. Și mie mi s-a părut la fel. Țepeneag glumea deseori spunînd că Goma este unul din cei mai realiști scriitori - însă acum chiar el a afirmat că față de ‘Ostinato’ acest fragment este mult inferior.

“(...) L-am cunoscut pe Paul Goma la redacție, prin V. Mazilescu (...). Am descoperit că locuisem un timp în case vecine, pe Alex. [Sandor] Petöffi (eu stăteam la bunica mea). A acceptat să mă considere și pe mine ca un fel de amic. De altfel nu este un om foarte sociabil în sensul că vrea să se facă simțită distanța care există între el (cu ‘experiența’ sa de viață și cunoaștere a lumii) și noi cei tineri care nu ne-am lovit de nimic în viață (...) Păstrează o atitudine paternalistă de om care înțelege slăbiciunile celorlalți dînd mereu a înțelege că el este - printr-un accident al soartei - nevoit să fie un om tare mereu.

“În perioada în care l-am cunoscut era doar un om care debutase tardiv cu un volum de nuvele, imediat însă, la o ședință a cenaclului M.R.P. a citit un fragment de roman (din ‘Ostinato’) care prin cele ce conținea m-a făcut să-mi întreb prietenii amănunte și astfel am aflat de trecutul lui Goma și de acest roman nepublicat la noi.

“Poziția lui (a lui Goma) ulterioară cât timp a fost în țară : de așa natură încât nu ne-a făcut să bănuim că ar putea să discute sau să facă ceva neloial față de țară. Dădea vina pe editori că nu-l ajută să-și publice cartea, spunea că el este scriitor realist, patriot și că se conformează indicațiilor de partid - doar unii funcționari din cultură sunt fricoși pe degeaba. Necitindu-i cartea (ca de altfel nici acum) am înclinat să-l cred, întrucât își susținea punctul de vedere foarte omenește și convingător.

“Faptul că îi apăruse cartea în străinătate (...) nu părea să-l impresioneze prea mult și mereu spunea că el e scriitor român și aici trebuie să-și publice cărțile. De două-trei ori am fost invitat la el împreună cu alții. Mi-a făcut impresia unui om foarte muncitor și pasionat de meseria sa. Odată ne-a părăsit, ducîndu-se în odaia sa

pentru a scrie timp de 3 ore în timp ce noi priveam la televizor” (...)

“Aș mai vrea să notez câteva impresii personale:

“- de la întoarcerea în țară a devenit și mai rezervat și mai rece (cel puțin față de mine) (...);

- tot timpul am avut impresia că un rol important în evoluția sa l-a avut soția sa care îl susținea integral în ipostaza aceasta de scriitor [un spațiu, presupun că securiștii au șters un cuvânt: “interzis”?] și nu rareori era mai violentă decât el la adresa unor personalități din cultură care i-ar împiedeca cariera soțului ei;

“- tot timpul m-am gândit că situația lui s-ar fi putut soluționa într-un fel; însă a suferit influențe rele: care? nu știu.

“În ceea ce privește caracterul: un om foarte, foarte dârz, tenace și obsedat de propria persoană. Deși are prieteni nu iubește pe nimeni și cred că nici familia nu și-o iubește foarte mult. Nu este gură spartă, bârfitor și e foarte calculat și prudent în ceea ce spune. Nu manifestă entuziasme de nici un fel, nu iubește băutura și petrecerile. (...)

“De abia acum îmi dau seama: atât D. Țepeneag cât și P. Goma au ‘desființat’ față de prieteni prea mulți oameni din conducerea culturii noastre pentru ca dreptatea să le aparțină lor. Nu se poate crede în buna credință și în destinul unor scriitori care se rup de propria cultură și din câte mi s-a spus de aspecte ale politicii țării.

“E absurdă o declarație ca aceea pe care a făcut-o Țepeneag că mai sunt doar câțiva oameni în literatura noastră pentru care merită el să lupte. E umilitoare pentru cei citați care, ca adevărați scriitori, nu pot fi dependenți de lupta unui oarecare ci numai de propria valoare (...)

“O ultimă situație îmi întărește aceste idei: Leonid Dimov se dezice de D. Țepeneag, tocmai pentru că vorbește aiurea - se pare că de curând) la radio în străinătate. Indiferent de situația sa actuală, trecută sau viitoare orice scriitor adevărat își găsește calea numai în propria literatură care trebuie integrată în primul rând literaturii țării sale”.

“N.B.: M.B. este candidat la recrutare pe lângă P. Goma, V. Mazilescu, D. Turcea, D. Țepeneag, F. Gabrea, elemente cunoscute în evidențele noastre cu unele manifestări ostile.

“Este prima notă [informație] obținută de la el. Pe lângă problemele cunoscute în material sunt relatate păreri interesante care demonstrează că acest candidat are o serie de calități necesare unui informator.

“Voi continua contactarea sa.

“Cpt. Achim Victor”

Ce-a ajuns finul, subtilul poet M.B.! Să fie lăudat de Cpt. Achim! - nu-i mai rămânea decât să fie pupat de generalul Borșan!

În teancul de hârtii primite de la St. Olaru aceasta este singura “informare” a lui M. B. Să nu fi continuat? Să nu fi trecut examenul - la Achim? Să-l fi cuprins muștrările

de conștiință? Sau încă nu am dat eu, în dosar, de... următoarele?

M-aș bucura să nu-i mai întâlnesc proza dactilografiată de tovarășele de la securitate...

Chiar așa: ce vor fi gândit dactilografele MAI despre scriitorii români - despre cei turnați și despre turnători? Că toți (intelectualii, mai cu seamă scriitorii) sunt niște porci și că, la urma urmei doar ei, "lucrătorii MAI", ele, organele sunt normale - și morale: ei/ele nu toarnă și nu sunt turnați...

Vreo zece pagini manuscrise (de mâna lui Achim!) fac bilanțul anului 1973. Sunt redactate, presupun, în decembrie 1973.

Un extemporal poartă titlul:

"Aspectele principale rezultate din «B»

"Correspondența purtată de «Bărbosul» se împarte (...):

"a) - Correspondență de politețe purtată cu persoane, majoritatea din țară, cunoscute ca legături apropiate (...);

"b) - Correspondență purtată cu editorii (Gallimard, Suhrkamp) sau cu persoanele care s-au ocupat de traducere (M.T. Kerschbaumer, SCHRIMPFI [??] și alții);

"c) - Principala (...) s-a purtat de către obiectiv cu D. Țepeneag și Dieter Schlesak, ultimul scriitor român de lb. germană fugit [!!] (...)

"Cu D. Țepeneag poartă o corespondență intensă (...) Conținutul la o lectură neavizată nu se poate înțelege la ce se referă, în special «Bărbosul» (...)"

*

"N O T A

de analiză a acțiunii «BĂRBOSUL»

"Despre activitatea ostilă desfășurată de elementul urmărit, conducerea ministerului și organele de partid au informat (...)

"Punerea în aplicare a așa-zisului 'plan de toamnă' a fost amânată. (...) nu a reușit să atragă de partea sa decât pe «TOMIS». Nici «TRAIAN» care se află în Franța nu a putut să inițieze acțiuni de 'sprijinire' din exterior. În orice caz, nu a renunțat definitiv la el.

"La 14-XI- a.c. i-a dat informatoarei «RUXANDRA» un manuscris, fără titlu, ca să-l citească (...). Viitorul roman ca și celelalte scris de obiectiv are un conținut ostil orânduirii noastre socialiste. «Bărbosul» intenționează să prezinte mai multe manuscrise la diferite edituri, deși știe că nu vor putea fi publicate din cauza conținutului. (...)

"Cunoscînd faptul că este unul din cele mai periculoase elemente ostile ce-și desfășoară activitate în rândul scriitorilor, se impune o

urmărire atentă și cunoaștere a tuturor acțiunilor ce le inițiază (...).

“Din datele obținute anterior rezultă că este foarte prudent, nu discută aproape cu nimeni (...) iar puținele persoane sunt elemente cu concepții asemănătoare cu ale sale, legate foarte puțin de poporul român.

“Propuneri:

“A) Atenția organelor noastre să fie concentrate asupra principalelor legături «IVANOV», «ORBAN», «MUNTEANU») și a celor câțiva tineri care se mai află în anturajul său. La aceste elemente să le cunoaștem în amănunțime activitatea, *să desfășurăm o activitate de influențare a lor cu ajutorul rețelei sau direct (avertizare, contactare), să creem impresia că deși «Bărbosul» îi atrage la activități ostile, le cere să acționeze într-un anumit fel, lui nu-i face nimeni nimic și tot ei sunt trași la răspundere* [sublinierea mea și constatarea: Subtil, subtil...] (...)

“B) Asupra lui «Bărbosul» să procedăm astfel:

“- Să cunoaștem prin toate mijloacele munca de recrutare (...) realizând o dirijare a informatorilor de așa manieră încât să nu se acționeze direct asupra lui, ci unde merge, acolo să fie din timp un om [o ‘sursă’, traducerea mea] care să cunoască ce face.

“- «Ruxandra» și «Fălticeanu» (...) să urmărească o influențare a lui în conceperea lucrărilor, subiectele tratate, să-i demonstreze greșelile și să-l determine să scrie romane cu teme serioase [sic - marcat pe margine cu o linie verticală].

“Informatoarea «Ruxandra» va urmări și activitatea unora dintre relațiile sale (S. Titel, V. Mazilescu, I. Condiescu, L. Dimov) *pentru a stabili modul cum evoluează aceste relații și pentru a interveni pentru destrămarea lor* [subl. mea].

“Informatoarea «Dona Alba» va continua apropierea de «TOMIS», principala legătură a lui «Bărbosul» (...)

“- Un accent deosebit vom pune pe cunoașterea din timp a întâlnirilor dintre «Bărbosul» și cetățeni străini (...) Vom corobora toate datele obținute prin mijloacele operative-informative (S., T.O., FILAJ informativ), pentru a controla aceste întâlniri. (...)

“Cpt. Achim”

“17.12.1973

“Analiza tuturor informațiilor obținute cu privire la Paul Goma ne evidențiază că el își va continua activitate ostilă. Pe lângă măsurile pe care le propuneți cred că trebuie să acționăm în direcția “destrămării” cnaclului neoficial (...) de la Virgil Tănase. (...) În termen de două săptămâni prezentați propuneri - de exemplu: discutăm noi ori organele de partid cu mama lui Virgil Tănase (care este membră PCR) precum și cu socrul lui Paul Goma. De asemenea să discutăm cu unii dintre cei care au fost invitați și au participat la ședințele cnaclului.

“Lt.-col Nicolae Mihai”

*

“N O T Ă
de analiză a acțiunii «BĂRBOSUL»

“«Bărbosul» este unul din cele mai periculoase elemente ostile din rândul scriitorilor. Fost condamnat politic pentru acțiunile dușmănoase inițiate în rândul studenților, a continuat și după aceea să se situeze pe o poziție antipatriotică. Avînd și unele preocupări literare, a reușit să intre în Uniunea Scriitorilor deși nu a publicat decât o lucrare fără importanță și câteva fragmente de roman. Specialiștii apreciază în unanimitate că este lipsit aproape în totalitate de talent.

“În atenția unității noastre se află din anul 1965, când era semnalat cu o serie de manifestări ostile. La 12-03-1971 i s-a deschis dosar de urmărire informativă prin care s-a urmărit clarificare următoarelor aspecte:

“1. Cunoașterea din timp a conținutului lucrărilor scrise de obiectiv, prevenirea scoaterii ilegale peste graniță (...)

“2. Cunoașterea anturajului ce îl are acest element, măsuri de prevenire a [cuvinte tăiate la fotocopiare] tineri scriitori cu concepțiile sale, cunoașterea activității ce o desfășoară elementele ce-i împărtășesc ideile, natura relațiilor dintre el și unii cetățeni străini, cunoașterea și prevenirea unor acțiuni ostile inițiate de obiectiv.

“Măsuri de compromitere a sa în rândul scriitorilor, a relațiilor din emigrația reacționară, destrămarea anturajului ce s-a format în jurul său.

“(...)...consider că este în stare de orice acțiune ostilă și datele confirmă acest lucru”.

Un lung inventar al acțiunilor ostile. Apoi:

“...Principalele legături (V. Tănase, S. Titel, Cezar Ivănescu, V. Mazilescu) sînt în atenția organelor de securitate (...) Asupra unora dintre ei s-a acționat în ideea îndepărtării de «Bărbosul», reușindu-se în bună măsură acest lucru cu S. Titel și L. Dimov. (...)

“A. INFORMATIVE

“a) -Sursa «Ruxandra» în discuțiile ce le va purta cu el îi va explica în ce constă deficiențele cărților sale și de ce nu pot fi ele publicate sfătuindu-l să se orienteze asupra altor teme (...). Tot această sursă va urmări activitatea lui S. Titel, V. Mazilescu, R. [?] Condeescu cunoscute ca legături apropiate ale obiectivului și care lucrează împreună cu «RUXANDRA».

“- Tot o acțiune de influențare a lui vom încerca și cu informatorul «FĂLTICEANU» pentru a-l determina să scrie lucrări cu un conținut corespunzător, să renunțe la tratarea unor teme care nu sînt importante [sic].

“- Informatoarea «DONA ALBA» va fi dirijată spre «TOMIS» (...)

“- Informatorii «R.A.», «C 1», «Șt. Bărbulescu», «PETRICĂ» vor fi dirijați să urmărească manifestările prezente ale obiectivului, conținutul lucrărilor, legăturile lui și natura acestor legături.

“- Activitatea acestui element va fi urmărită împreună cu acțiunile lui «TRAIAN», «TOMIS» și «Munteanu», legăturile apropiate ale sale.

“B. Tehnico-operative:

“a) Periodic vom analiza datele obținute prin [cuvânt ilizibil] ‘T.O.’ și ‘S.’

“b) Dacă situația operativă impune punerea în filaj vom cere fabricarea acestei măsuri [deci “măsură” semnifică și un instrument de ascultare?] în special atunci când știm că intră în contact cu cetățeni...”

Aici se intrerupe opera achimiană (achimică?).

1 9 7 4

În Nota 371/C.I. de la “DONICI”, la 10 ianuarie 1974:

“În cursul lunii noiembrie 1973, discutînd cu scriitorul Paul Goma, am reținut: La întoarcerea în țară, pe aeroportul Otopeni [întoarcerea fusese cu trenul; deci: nu Otopeni, ci Gara de Nord - n.m., tardivă...], vama a vrut să-i confişte [nu “a vrut” - ci “a confiscat”] operele lui Willy Brandt. P. Goma a amenințat că va informa presa occidentală - era în ajunul vizitei conducătorului român în RFG. A doua zi cărțile i-au fost liberate [deci: îi fuseseră confiscate!].

“A încheiat un contract de editare pentru 8 romane cu Editura GALLIWARD [prin repetare se dovedește că așa credea transcriptorul că se scrie GALLIMARD] (...) După cum susține el, a încheiat, de fapt, un contract pe viață cu [cu cine, dacă nu cu...] GALLIWARD”.

*

Ministerul de Interne Direcția I-a, prin 6201/151/AV/23 ianuarie 1974, glăsuiește :

“NOTA RAPORT

“În luna noiembrie i-a prezentat un nou manuscris [**Gherla**] informatoarei «RUXANDRA» (...) Tot în direcția de a-l determina pe Paul Goma să scrie lucrări cu un conținut care să nu lezeze interesele statului, s-a acționat și prin sursa «FALTICEANU». În luna noiembrie 1973 acesta i-a propus lui Paul Goma să-i aducă tot ce a scris el, din care să-i selecteze fragmente cu conținut corespunzător și bine realizate artistic, care ar putea obține aprobările necesare pentru publicare.

“La începutul lunii ianuarie a.c. «FALTICEANU» [Gafița - el s-a născut la Baia, Suceava, dar a făcut liceul “Nicu Gane” din... Fălticeni...] ne informează că P.G. i-a prezentat manuscrisul intitulat ‘În Cerc’ sau ‘Cercul’, solicitînd să-i fie publicat la Cartea românească. Cu această ocazie «FALTICEANU» a avansat discuțiile cu P.G. urmînd să sondeze pînă unde este dispus să meargă el cu modificările ce i se vor cere. (...) P.G. i-a explicat că este dispus să accepte ‘orice modificare, chiar să scoată unele capitole sau paragrafe care nu corespund [sic], numai să fie publicat la el în țară’.

“După ce «Fălticeanu» a lecturat [sic] cartea, P.G. a reafirmat că vrea să facă modificările ce i se propun” (...)

“Raportăm că atitudinea adoptată față de editor este diferită de cea arătată în discuțiile cu soția și alte persoane. Astfel recent afirma:

«I-am spus lui Gafița [pardon: «Fălticeanu»] că sânt de acord să scot un cuvânt-două, însă rămân problemele: vorbesc despre partizanii din munți [LocotColônul Nicolae Mihai, autorul raportului, a pus între ghilimele “partizanii” - n.m.]; una din eroine este fata unui chiabur din Banat, deportată în Bărăgan; despre școala de literatură; aproape nici un personaj nu e o figură ‘luminoasă’, toți se suspicionează, toți au ‘păcate’, fiecare i-a stricat celuialt viața; apare un copil deportat din eroare împreună cu sașii din România - fiecare capitol are o ‘problemă’, nu cred că poate fi publicată, deși eu vreau acest lucru».

“Comportarea actuală a lui P.G. se aseamnă cu cea din anii 1969-1970 când a prezentat manuscrisele ‘Ostinato’ și ‘Ușa’. Și atunci promitea că va face modificările cerute, iar ulterior venea cu variante în care introdusese amănunte care în nici un mod nu puteau fi date publicității. În același timp cărțile lui erau publicate în RFG și Franța și în publicitatea făcută s-a exploatat faptul că romanele au fost «respinse în România».

“Nu este exclus ca de astă dată P.G. să accepte modificările cerute (...)

“Analizînd situația operativă (...) se pot ivi următoarele situații:

“a) Cartea să nu fie publicată, P.G. refuzînd să facă modificările cerute (...), Gallimard va putea exploata în publicitate faptul că romanul a fost refuzat, ca în cazurile anterioare.

“b) Manuscrisul să fie publicat (...) Aceasta va atrage următoarele:

“- Nu va mai putea fi editat în Occident decât cu asentimentul editurii care l-a publicat în țară;

“- Emigrația reacționară nu va mai putea folosi în propagandă ‘P.G. este scriitor interzis în România’ iar editurile Gallimard și Surkamp [h-ul a sărit de la locul său și s-a așezat la urmă - n.m.] nu vor mai manifesta același interes pentru lucrările sale. Chiar el ca persoană va fi dezavuat în Occident, mai ales că este suspionat ca ‘agent al securității’.

“- Persoanele care se mai află în anturajul său vor deveni suspicioase și-l vor acuza de duplicitate.

“- Este posibil ca unii scriitori să se arate nemulțumiți că este publicat un asemenea element, cu activitate cunoscută în exterior cât și în țară, iar ei sunt publicați rar sau de loc.

“Anexăm aprecierile surselor «FALTICEANU» și «RUXANDRA» cu privire la romanul ‘În Cerc’ care se află în discuție pentru a fi publicat.

“Șeful Servicului, Lt. Colonel Nicolae Mihai”

*

O altă opinie (!) despre **În Cerc** - de astă dată a unui specialist - unul care raportează: «Lt. major Romașcanu Ion» la data de 28 ianuarie 1974. Iată cum începe “specialistul”:

“Din lecturarea unui manuscris al lui Paul Goma am tras concluzia că romanul ‘În Cerc’ este împărțit în mai multe capitole...” - sublinierea îmi aparține.

Dacă aceasta este concluzia (trasă), că **În Cerc** este împărțit în mai multe capitole - nu doar în unul singur... mă dau bătut de “expertul literar lt. major Romașcanu”

*

Copiez scrisoarea către ministrul de Interne (nu mai știu cine era, nu cred că atunci știam):

[28 ianuarie 1974]

Domnului Ministre de Interne
București

Domnule Ministru,

Subsemnatul Paul Goma, scriitor, domiciliat în București, Alea Compozitorilor nr. 10, vă rog să binevoiți a dispune eliberarea, de către Ministerul pe care-l conduceți, a unei autorizații pe a cărei bază să-mi pot aduce, din străinătate, un aparat de multiplicat texte, piese de schimb și materialele necesare (matrițe, tuș, gravor de matrițe) și să-l folosesc în scopul multiplicării textelor mele literare.

a. În Codul Penal al R.S.R. (votat de Marea Adunare Națională la 21 iunie 1968) în vigoare în clipa de față, nici un articol nu interzice - direct, indirect - deținerea și folosirea unui asemenea aparat de către persoane fizice;

b) Chiar dacă există o lege de uz intern - pe care, deci, nu o cunosc - sunt convins că se referă la altfel de texte decât cele literare;

c. În **Almanahul Auto '74**, la pag. 91, în “Informații vamale” se precizează bunurile în folosință îndelungată pe care turiștii le pot aduce din străinătate: “televizoare, aparate de radio, casetofoane, aparate de proiecții, mașini de scris, *copiat*, calculat, *multiplicat* (s.n.)...”

Pe scurt situația mea: sunt scriitor de limbă română, am publicat un singur volum de povestiri, în 1968. Primul roman, predat editurii Eminescu în 1967 mi-a fost respins în 1971 pentru “*slabă realizare artistică*” (documentul poate fi consultat); al doilea roman, predat editurii Cartea Românească în primăvara anului 1971, deși nu a fost publicat, *nu a fost respins...*; al treilea roman, prezentat aceleiași edituri în toamna anului 1971 deasemeni nu a fost acceptat - dar nici respins...

Singura explicație pe care am primit-o oficial (e drept: verbal) a venit din partea actualului președinte al Consiliului Culturii, Dumitru Popescu. De față fiind și adjunctul său, D. Ghișe, în martie 1972, D. Popescu a spus - textual (nu pot proba, pentru că în acel moment nu aveam magnetofon ca să întregistrez “explicația”):

«Motivul pentru care cărțile d-tale nu pot să apară în România nu este unul politic, așa cum, din greșeală, s-a spus până acum; motivul este: *slaba calitate estetică*» (s.n.).

Din moment ce însuși D. Popescu, în însuși C.C. al P.C.R. m-a asigurat că scrierile mele sunt proaste - din punct de vedere estetic (!) - dar nedușmănoase politic, eu, ca autor al acestor scrieri proaste pot, am dreptul să le editez pe cheltuiala mea. Pentru că editura Litera (specializată în editarea de cărți pe cheltuiala autorului) cere, pentru o singură carte, suma de 40.000 lei (iar eu, în clipa de față, sunt autor a opt cărți nepublicate), singura soluție este multiplicarea textelor după metoda Gestetner - în care scop mă și adresez Dvs.

Din câte știu - și știu - legile interne și convențiile internaționale nu sunt potrivnice cererii mele, ba așa zice: din contră.

Sunt convins că voi primi o soluționare pozitivă în termenul legal - mă refer la termenul în care se soluționează petițiile.

M-am adresat cu un memoriu-cerere asemănător și Președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu.

București, 28 ianuarie 1974

Paul Goma

*

Acum scrisoarea către Zaharia Stancu, președinte al Uniunii Scriitorilor.

Spre deosebire de cea adresată ministrului de Interne, ceastălaltă este “comentată” de destinatar; atât prin sublinieri apăsate, făcute de o mână obișnuită a vedea, într-un text, ironia, amenințarea voalată, și... de a mâinii condeiul - cât și prin câteva cuvinte, însă devenite ininteligibile prin fotocopiarea “îngustă”. Probabil-sigur cererea a fost citită la Uniunea Scriitorilor - de acolo, în mod firesc, a fost trecută Securității, prin Hobană, prin Traian Iancu - avea prin cine anume.

[28 ianuarie 1974]

Domnule Președinte

Subsemnatul Paul Goma, membru al Uniunii Scriitorilor vă transmit alăturat copiile a două cereri-memoriu adresate prima Ministrului de Interne (pentru eliberarea unei autorizații de aducere din străinătate și folosire în țară a unui aparat de multiplicat de tip Gestetner), a doua președintelui Consiliului de Stat Nicolae Ceaușescu (reamintindu-i situația mea de “scriitor” fără drepturi scriitoricești).

Uniunea Scriitorilor, conducerea ei mai ales, cunoaște foarte bine (și exact) situația mea. Cunoaște și motivele reale ale interdicțiilor de care mă bucur... A încercat în mai multe rânduri să mă apere și să pledeze în favoarea publicării cărților mele. *Dacă pledoaria n-a avut nici un efect* [subliniere, marcare cu bare verticale pe margine și

adăugarea unui semn al exclamării, încercuit - n.m. P.G.], asta se datorește nu numai rigidității Consiliului Culturii - în frunte cu poetul și gânditorul D. Popescu -, *ci și lipsei de convingere cu care a pledat* [subliniere, marcare, semnul exclamării]. Desigur, epistola de față nu are drept scop reproșurile; dar *nu mă pot împiedeca să-mi amintesc, cu mâhnire, că dacă mă aflu în situația de față, asta se datorește într-o bună parte și conducerii Uniunii* [subl. identică, iar “și conducerii Uniunii” dublu subliniată]: calomniatorul devenise secretar al Uniunii și mână dreaptă a președintelui și, bine înțeles, punerea lui la punct ar fi provocat ireparabilele daune bunului mers înainte - s.a.m.d.”

Trimitere spre Al. Ivăsiuc, cel cu “decodificarea” romanului **Ușa noastră cea de toate zilele** predat la Cartea Românească în primele luni ale anului 1971; de notat că această turnare-a-turnătorului Ivăsiuc nu a fost... remarcată de condeiitor; a fost de parcă nici nu ar fi fost scrisă pe hârtie].

Așadar *am cerut eliberarea unei autorizații* [sublinierea reglementară, de astă dată însoțită, pe margine de un cuvânt din care nu descifrez decât “rbal”, n.m.] pentru aducere și folosire a unei mașini de multiplicat. La argumentele pe care le-am prezentat Ministrului de Interne, mai adaug unul (nu argument, mai degrabă... - nu știu cum să-i spun): *Dl. Laurențiu Fulga, statornicul meu sfătuitor, m-a sfătuit mai zilele trecute să-mi scot din cap chestia cu șapirograful* [subliniere reglementară]: cum o să obțin eu aprobare, când Uniunea, ea însăși, nu obține - și slavă Domnului, dânsa e instituție! [și această băgare de seamă a trecut “neobservată”, Z. Stancu - sau însuși Fulga - s-au întors cu spatele când au trecut prin dreptul ei - n.m.]. Așa o fi. Iar acum mă gândesc - cu nostalgie - *la fiorele timpuri staliniste de tristă amintire* [subliniere reglementară - n.m.], când Școala de literatură, al cărei student disciplinat am fost și eu avea un asemenea aparat - cu care scoteam revista “Anii de Mucenicie” [sub. regl.]. *Sculă care se află în nișa din biroul lui Hobană, matritele se află într-un dulap neîncuiat, șapirograful acoperit doar cu o husă...* [subl. regl., cu reglementările bare verticale și semne ale mirării; ca supliment, “comentatorul” a șters “se află” - oare de ce?, între timp îl șterpelișe Hobană și îl “transferase” la ei, la Securitate?; i-l predase - cu bon - securistului oficial, Achim cel care își învărtea cheile pe deget printre oglinzile holului sediului Uniunii?] Bineînțeles, nimănui nu i-a venit ideea să multiplice manifeste antiguvernamentale. Ce dracu’, chiar așa să se fi schimbat timpurile și oamenii? [nici această observație nu a fost observată de subliniitor - ceea ce mă face să mă gândesc la anchetatorii mei de la Rahova, din 1977 - mai vârtos la maiorul Ghe. Goran: de fiecare dată când începeam să rostesc “necuviințe” despre Ceaușescu, fie se întorceau cu fața la perete - “în alarmă, ei, securiștii! -, fie fugeau din

biroul de anchetă; e-he, mare e - la prezentul perpetuu - pepelele păzit de românul securist ca și de românul terorizat de securiști!]

O să aștept răspuns la cereri atât cât prevede legea petițiilor. *Dacă nu mi se răspunde, o să revin - dar nu tot acolo, nu mai sus, ci mai alături. Ca să se știe și chestia asta.* [ajuns aici, comentatorul “operelor” mele încă nepublicate - răbdare: vine-vine! - a intrat într-o criză de isterie: nu numai că a subliniat, a re-subliniat, dar pe margine, în locul barelor verticale - 2,3,4 - pixul sau “carioca”, pentru a respecta timpul istoric: 1974 - a pornit să ȝopăie, la verticală, desenând acordeoane, altfel cum să le spun, vreo trei, probabil și un cuvânt, dar care rămâne ilizibil, un semn al mirării - încercuit...]

“*Primăvara de la Gafița*” s-a cam fâsâit - ca să mă exprim așa [subl. reglem.] Nici o veste - și când mă gândesc că graba era atât de mare (să mă editeze, evident!), încât mă speriasem că n-o să pot face - la timp și în bune condițiuni - corecturile. *E-hei, ce timpuri...* [dublu-subliniat, iar pe margine parcă un semn al mirării]

Luându-mă cu vorba, am deraiat de (pe) la tonul oficial, petiționar. Scuze. Dar așa se întâmplă când ești foarte singur.

Oricum, tonul din cale-afar’ de familiar nu cauzează stimei pe care v-o port.

[aici, capul paragrafului lipsește: fiind fotocopie, nu-mi dau seama dacă a fost șters-acoperit, oricum, “cantitatea” de text care nu mai există este comparabilă - cantitativ cu “Oricum, tonul” din paragraful de deasupra - n.m.]:

Nu mă pot stăpâni *să-l citez pe șeful Dvs. direct și poetul, pansatorul și arătosul D. Popescu* [subliniere, dublată la “pansatorul”, la “arătosul” și, pe margine, de trei bare verticale și de trei semne de exclamare, încercuite, vorba fiind de Popescu-Dumne-zeu, n.m.]: «Vă asigur de stima mea reciprocă». Încă un citat din... anticitatul: «Femeile ele însuși...» Mai am - pentru că și Dânsul posedă.

Cu stimă (dar nu recipropesciană)

Paul Goma

Adăugat de mână - de mine:

P.S. Ministerul de Interne nu mi-a acceptat cererea, motivând că... M.I. nu e în măsură să acorde o asemenea aprobare, ci Direcția Vămile; că, după ce voi aduce aparatul în țară, *M.I. ... nu-mi va da aprobare de funcționare...*

Exact ceea ce aștept [subliniere triplă, pe margine bare -, semne de mirare, de exclamare]

p.g.

*

Copiez “măsurile” luate ca urmare a cererilor mele de autorizare a unui Gestetner. Prima hârtie pe care o am este datată “29 ianuarie 1974”:

“Nota raport

“Din anul 1971 unitatea noastră îl are în lucru pe numitul Paul Goma, scriitor, fost condamnat (...) cunoscut cu activitate ostilă partidului și statului nostru.

“Încă din 1971 au fost instalate mijloace T.O. la locul de muncă și din 10 iunie 1973 și la domiciliu.

“În timpul urmăririi informative, folosind rețeaua informativă și mijloacele T.O., s-au stabilit următoarele [cale de o pagină și ceva, pe puncte, “activitatea” mea]

“Avînd în vedere cele de mai sus precum și pericolul social deosebit pe care-l prezintă activitatea lui P.G., rugăm să aprobați continuarea menținerii și exploatării mijloacelor T.O. instalate la domiciliul [?] până la clarificarea cazului.

“În ceea ce privește postul de la sediul redacției «România Literară» vom lua măsuri de scoatere a instalației [vor fi reparat peretele spart?, nu știu], întrucât obiectivul merge foarte rar în biroul respectiv și eficiența este scăzută.”

“Șeful direcției, general maior Dumitru Borșan”.

*

A doua zi (“30 ianuarie 1974”), alt raport:

“Din materiale verificate rezultă că Paul Goma a făcut cerere prin care solicită organelor M.I. aprobarea de a aduce în țară un aparat de multiplicat mecanic (șapirograf) pentru a-l folosi în scopuri personale.

“Analizînd baza legală a unei eventuale aprobări am constatat că Decretul 148/2 aprilie 1964 privind regimul multiplicatoarelor și al materialelor necesar scrisului, prevede următoarele:

“Art.1 - Organizațiile socialiste și oricare alte organizații (...) sînt obligate să le înregistreze la org. de miliție.

“- Deținerea sau folosirea de către persoanele fizice a multiplicatoarelor precum și a materialelor necesare reproducerii diferitelor scrieri, ca: matrițe, litere de cauciuc și paste, este interzisă.

“Art. 2 - (...)

“În altă ordine de idei H.C.M. 2288/1969 stipulează: «Constituie contravenție la normele privind regimul multiplicatoarelor, al materialelor necesare reproducerii scrierilor și al ștampilelor și al sigiliilor fără stema R.S.R.»

“(...) În art. 7 se prevede că multiplicatoarele (...) deținute ilegal de persoane fizice se confiscă”.

*

Nu știu când va fi demarat “planul de măsuri «ETHOS»” - ce culți, desculții! - am documentul din “7 martie 1974” care zice:

“Un grup de elemente[!] (Paul Goma, Dumitru Țepeneag și Virgil Tănase) [numele proprii sunt scrise în întregime cu majuscule - n.m.], membri ai Uniunii Scriitorilor sau Fondului Literar, prin acțiunile ostile ce le întreprind, urmăresc să creeze o atmosferă necorespunzătoare [!] în rândul oamenilor de litere din țara noastră. În mod deosebit din a doua parte a anului 1973 aceștia au încercat să polarizeze în jurul lor scriitori tineri printre care Virgil Mazilescu, Cezar Ivănescu, Daniel Turcea, Florin Gabrea, Mihai Ursachi, o parte dintre ei nemulțumiți că nu li se publică unele din lucrările prezentate la edituri sau reviste.

“În ziua de 27 februarie 1974 conducerea ministerului a analizat (...). S-au reliefat concluzii cu privire la concepția de lucru (...) subliniindu-se următoarele:

“a) Activitatea dușmănoasă desfășurată de susnumiții este produsul influenței și instigărilor ostile [!] din exterior îndeosebi ale grupului de intelectuali reacționari de la Paris format de Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Ion Cușa, Leonid Mămăligă și alții, precum și de funcționari ai postului de radio ‘Europa Liberă’.

“Atitudinea lui Paul Goma și [a lui] Dumitru Țepeneag nu se bucură de apreciere sau adeziune din partea scriitorilor români ci dimpotrivă sînt repudiați, considerînd că sub acest paravan ei își ascund de fapt incapacitatea profesională.

“b) *Măsurile informative* [subliniat de mână] de cunoaștere a activității lor, trebuiesc luate de așa manieră încât *să nu dea posibilitatea la declanșarea de campanii publicitare* [subl. de mână] împotriva țării noastre și crearea artificială a unor cazuri.

“În procesul de urmărire să se aibă în vedere descoperirea acelor fapte, comportări ori atitudini care îi compromit în opinia publică, ori dacă comit infracțiuni de drept comun [s.d.m.], creindu-ne posibilitatea să acționăm asupra lor și pe această linie. *Permanent să informăm organele în drept* [s.d.m.] pentru a întreprinde asupra lor măsuri administrative, atunci când situația impune acest lucru.

“c) Prin mijloacele muncii informativ-operative să se stabilească din timp, pentru a fi controlate toate contactele lui P.G., D. Ț. și V.T. cu emisari ai emigrației reacționare, ziariști din Occident, turiști sau funcționari ai unor ambasade [s.m.m.], urmînd să precizăm ce alte acțiuni intenționează să întreprindă, ce procedee vor folosi, în scopul documentării și contracarării acestei activități.

“Vom depista și controla *căile ilegale prin care aceste elemente trimit în Occident manuscrise* [s.d.m.] cu conținut necorespunzător sau furnizează anumite date emigrației [s.d.m..] reacționare în legătură cu “atmosfera” din rândul oamenilor de litere din țara noastră,

procedându-se la sancțiuni conform legilor în vigoare [s.d.m.]

“Să se documenteze, cu probe, întreaga activitate infracțională desfășurată în țara noastră și în străinătate [s.d.m.] de P.G., D.Ț., V.T. și legăturile acestora, astfel încât să fim pregătiți în orice moment pentru a lua împotriva lor măsurile corespunzătoare.

“Pentru cunoașterea permanentă a poziției și activității lor se va acționa diversificat, astfel:

“1. Asupra lui Paul Goma vom proceda astfel:

“- Prin toate mijloacele muncii de securitate vom stabili activitatea ce o desfășoară, conținutul lucrărilor ce le scrie, intențiile ce le are cu aceste materiale [!], alte acțiuni ce urmărește să le întreprindă în rândul scriitorilor, modul cum va proceda pentru realizarea scopului ce și-l propune.

“ a) (...) b) Informatorii «FALTICEANU» și «RUXANDRA» vor fi dirijați să desfășoare o acțiune de *influențare* [s.m.d.] asupra lui P.G. pentru a atenua conținutul ostil al lucrărilor sale literare în curs de elaborare.

“c) Informatoarea «RUXANDRA» va urmări activitatea unora din *relațiile lui P.G.* [s.d.m.] (Sorin Titel, V. Mazilescu, I. Condiescu, Leonid Dimov) pentru a se stabili modul *cum evoluează* [s.d.m.], unde și când putem interveni pentru destrămarea lor.

“d) «DONA ALBA» va continua apropierea de Tănase Virgil, principala legătură a lui P.G., de la care vom afla amănunte privind acțiunile (...)

“e) (...) primește valută din Franța pe baza contractelor cu «GALLIMARD» și existînd prime sesizări că el folosește această valută pentru *cumpărarea unor obiecte de la Magazinul «Comturist»* [s.d.m.] pe care ulterior le vinde la preț de speculă, vom proceda astfel:

“- Împreună cu alte organe competente vom verifica ce cumpără și cum folosește aceste obiecte.

“- Vom lua măsuri de identificare și verificare a vânzătorului de la magazinul din str. 30 decembrie nr. 44, de unde P.G. face cumpărături.

“- Vom folosi sursa «S.D.» pentru a afla amănunte în plus despre modul cum întrebuințează Goma bunurile cumpărate și care sunt persoanele cărora le vinde.

“- Vom cere informatorilor «RUXANDRA», «M. N.» și «GEORGESCU» să stabilească dacă Mona Țepeneag și Cristina Anastasiu Condeescu, legături apropiate ale lui P.G. cumpără sau intermediază vânzarea unor obiecte de proveniență străină.

“f) Vom avea în vedere să urmărim ce întreprinde obiectivul în legătură cu *intenția de a-și procura un șapirograf* [s.d.m.], cunoscînd că urmărește să-l obțină ilegal din străinătate sau cu sprijinul unor cunoștințe. Ne vom deplasa în orașul Făgăraș pentru a lua măsuri de identificare a persoanelor ce s-au angajat să-i procure șapirograful și se va întocmi un plan detaliat pentru a stabili și preveni realizarea

intențiilor ce le au”.

“2. Asupra lui Dumitru Țepeneag vom acționa astfel:

(...) “b) Informatorii «GRADINARU», «B.2.», «C.1» și «RUXANDRA» vor fi dirijați să urmărească (...)

“c) Prin rețeaua informativă (...) se va acționa asupra lui Alexandru Ionescu, vicar al Patriarhiei, pentru ca acesta să exercite influență pozitivă asupra fiicei și a ginerelui (...)

“3. În legătură cu Virgil Tănase (...)

“(...) b) Prin informatorul «PODARU» vom obține date cu privire la *natura raporturilor obiectivului cu Paul Goma* [s.d.m.] (...)

“e) În scopul realizării unei pătrunderi mai directe în intimitatea obiectivului, se va efectua o recrutare [s.d.m.] în rândul celor mai apropiate legături ale sale. (...)

“Atenția organelor noastre va fi concentrată și asupra principalelor legături (Cezar Ivănescu, Leonid Dimov și Virgil Mazilescu) și a celor câțiva tineri din anturajul lor. La aceste elemente să cunoaștem în amănunțime atitudine față de Paul Goma, Dumitru Țepeneag și Virgil Tănase, să desfășurăm o acțiune de *influențare* [s.d.m.] a lor cu ajutorul rețelei sau direct (avertizare, contactare) să le arătăm că aceștia (P.G., D.Ț., V.T.) îi atrag în activități ostile, le cer să acționeze în acest fel, pentru a-și atinge scopurile ce le au.

“Avînd în vedere pericolul ce-l reprezintă întîlnirile periodice pe care le organizează Virgil Tănase la domiciliul său cu diverși scriitori la inițiativa lui Paul Goma și Dumitru Țepeneag, vor fi luate măsuri pentru *destrămarea acestui anturaj* (s.d.m.), acționîndu-se astfel:

“- Vor fi contactați direct sau cu ajutorul rețelei Marius Robescu, Turlea Stelian, Ioana Crăciunescu, Daniel Turcea, Cezar Ivănescu (...) Cu acest prilej vom exercita o activitate de influențare în ideea renunțării la participarea întîlnirilor (...)

“Cu sprijinul U.M. 0920 vom urmări să stabilim:

“(...) - Care sunt persoanele ce-i sprijină în publicarea unor lucrări la editurile Flammarion și Gallimard, scopul ce-i determină să facă acest lucru, influențarea lor să renunțe la acordarea acestui sprijin.

“(...) - Să obținem date în legătură cu materiale ale acestora ce apar în presa occidentală cât și ceea ce se scrie despre activitatea lor.

“- Dacă e posibil să se acționeze pe linia influențării [!!] persoanelor din Occident care le acordă sprijin celor de mai sus, în același timp să-i determine să adopte o poziție neutră sau defavorabilă față de aceștia (...)

Șeful direcției, general maior Dumitru Borșan.”

*

În “10 aprilie 1974” :

“Nota raport - asupra modului cum s-au realizat până în prezent sarcinile din planul «ETHOS»”

“(...) După întoarcerea de la Paris (2.03.1974), Dumitru Țepeneag a contactat toți scriitorii ce se află în anturajul său (...) cu care s-a întreținut individual sau în grup (...). Ca o concluzie (...) este aceea că Paul Goma și Virgil Tănase nu se bucură de încrederea celorlalți (D. Turcea, V. Mazilescu, Sorin Titel etc.), există între ei neînțelegeri care au avut ca rezultat în primul rând refuzul de a semna «platforma program» (un memoriu către conducerea statului) și ***aproape încetarea activității cenaclului ce funcționa la domiciliul lui Virgil Tănase***” [sublinierea mea, P.G.]

“(...) Paul Goma este preocupat de strângerea datelor necesare scrierii unui roman «despre pușcăria de la Pitești unde au fost deținuți tinerii intelectuali». Din materialele obținute rezultă că intenția de a redacta [!] o asemenea carte a discutat-o cu Monica Lovinescu când se afla la Paris, căreia i-a comunicat ulterior că dacă nu va reuși să se documenteze, va scrie totuși o carte despre imposibilitatea de a obține amănunte necesare acestui manuscris.

“- A fost identificată o nouă legătură a obiectivului la care își lasă manuscrisele atunci când pleacă de acasă «pentru a nu fi sustrate de securitate»: Wexler Elian (...). S-a întreprins măsuri de (...) atragere la colaborare.

“- A fost identificată (...) persoana din Făgăraș care i-a promis lui Paul Goma că poate să-i confecționeze un şapirograf la Combinatul chimic [???]: Sofonea Martescu Doina (...)

“- Cunoscînd faptul că socrul lui Paul Goma și-a construit o vilă la Breaza [nu socrul, ci sora sa - n.m.](...) am cerut la I.J. Prahova amănunte pentru a cunoaște condițiile informativ-operative existente în acea localitate (...)

“- Cenaclul organizat de V. Tănase la domiciliul său în ultima perioadă de timp aproape că și-a încetat activitatea, deoarece au avut loc unele neînțelegeri între participanți (V. Mazilescu, C. Ivănescu) (...)

“... s-a trecut la contactarea lui «T.G.» redactor la o revistă din București (...) în vederea atragerii sale în colaborare.

“O serie de informatori («TOM», «TEODORESCU», «RUXANDRA» etc.) au fost dirijați să desfășoare activitate de influențare atât direct asupra elementelor urmărite, cât mai ales asupra unor legături ale acestora (V. Mazilescu, I. Negoîtescu etc.) ***în scopul destrămării anturajului*** [s. mea, P.G.]

“Raportăm că la 7 aprilie a.c. D. Țepeneag a plecat la Paris (...)

“Şeful Servicului Lt. Colonel Nicolae Mihai,

“Şeful Direcției, General maior Dumitru Borșan”

*

“Ministerul de Interne,
“Inspectoratul Municipiului București

“S e c u r i t a t e

“- 122/BM -

“Strict secret

“Exemplarul 2

“4 martie 1974

“N O T A

“Din măsurile T.O. [Tehnica... ascultării, dar nu știu cum se citește O.] întreprinse la domiciliul lui Tănase Virgil, într-o convorbire avută de cel în cauză în seara zilei de 28.02.1974 cu soția lui Doina și Paul Goma [de ce Tănase Virgil - dar Paul Goma?, mister] au rezultat o serie de aspecte [curat aspecte! - auditive] făcându-se diferite comentarii și aprecieri cu privire la:

“-existența cenaclului literar clandestin ce funcționează la domiciliul lui Tănase Virgil; despre persoanele ce participă (...);

“- venirea lui Dumitru Țepeneag de la Paris (...);

“- evenimentele politice din țara noastră (...) proferînd ironii la adresa politicii partidului și statului nostru;

“-intenții de organizare a unei grupări politice (...), anunțarea conducerii unor partide socialiste din Occident. (De subliniat că multe din discuțiile purtate de cei trei au fost făcute pe un ton ironic și sub influența consumului de băuturi alcoolice).

“(...) Discutînd despre cenaclu, Tănase Doina [și ea este tratată de Tănase!] își exprimă părerea că «aceste întâlniri sunt o pierdere de timp (...) discuțiile nu au aspect literar, sînt simple bârfe, certuri, se jignesc între ei, cum s-a întîmplat rîndul trecut cu Virgil Mazilescu care a plecat supărat».

“Paul Goma consideră că gestul lui V. Mazilescu a fost premeditat: urmărea de mai demult să se retragă și a profitat de neînțelegerile pricinuite de comentarea critică a unor bucăți literare citite de Florin Gabrea.

“În continuare se ascultă Europa liberă [cu care prilej o ascultă și băieții de la Secu, prin TO!], iar telefonic Dan Cristea anunță că «nu mai vine, deoarece nici ceilalți obișnuiți nu pot participa: Mazilescu continuă să rămîna pe poziția lui imbecilă, Cristina Anastasiu are treburi, Cezar Ivănescu este bolnav - rămîne pe joia viitoare».

“(...) redăm în continuare unele discuții...[urmează trei pagini de transcriere de pe bandă a unei trîncăneli - n.m.]

“Cei menționați fac diferite afirmații în legătură cu «înființarea partidului» lor (...). Paul Goma conchide «putem considera ziua de azi ca zi de naștere a partidului»! (...) Tănase Doina afirmă: «Lasă pe mîine, că e 1 martie - atunci vine și Ciopolinache, cîinele nostru»... [m-a uns la inimă transcrierea: Doina avea umor, Ciopolino fiind tatăl legal al lui Goofy, cățelușa noastră - n.m. înlăcrimată] (...)

“Față de situația nou apărută, propunem:

“- Reținerea benzii de magnetofon pe care sunt înregistrare discuțiile;

“- Raportarea (...) continuarea supravegherii informative semnalate”.

*

“I.M.B. Securitate

Primit Cpt. Oprișor O.

Sursa «FALTICEANU»

Nr. 0017/122/6.03.1974

“Strict secret

“Exemplarul Nr. 1

“N O T A

“în legătură cu un memoriu făcut de Paul Goma

“La 22 februarie Paul Goma s-a interesat la editura Cartea românească dacă există noutăți în legătură cu ‘În Cerc’ (...).

“Editura a anunțat că a pregătit din punctul să de vedere o discuție pe care o va face într-un viitor apropiat; de fapt, explică editura, o atare discuție nu era atunci în cel mai potrivit moment [“Gafița Nuimomentul”, îl poreclisem - n/m. plină de răutate], întrucât expulzarea lui Soljenițin din URSS ridicase într-o privință potențialul de replică al lui Paul Goma și discuția s-ar fi desfășurat avantajos pentru carte. Asupra acestei împrejurări Paul Goma n-a fost informat.

“Însă P.G, el însuși a arătat că are noutăți, anume făcuse un memoriu către conducerea superioară și avusese două discuții în legătură cu situația sa.

“Cam odată cu intensificarea discuției despre Soljenițin P. G. a alcătuit memoriul amintit, expunând situația sa, imposibilitatea de a tipări în România, faptul că în schimb, statul nu refuză banii care-i vin [de la capitaliști] (...)

Cale de 4 pagini Gafița-Fălticeanu povestește istoria cu banii; cu Geștetnerul; cu întâlnirea mea cu boii de la C.C.: Nedelea și Potra, secretarii lui Burtică. Încheie:

“În discuția la editură i s-a atras atenția că reluarea memoriului coincidea prea strâns cu cazul Soljenițin și că împrejurarea putea avea caracterul unui act de presiune din partea sa, într-un moment socotit prielnic. Paul Goma n-a negat.

“«FALTICEANU»”

“N.B”. al cpt. Oprișor nu interesează.

*

“Primit: Lt.Maj. Moraru Augustin
Sursa. Cand. «TRANDAFIR»
Casa: domiciliul sursei
Data: 17.04.1974

“151/MA/ 17.04.1974/006

“STRICT SECRET

“Ex. 1

“N O T A

“Luni 15 aprilie 1974 restaurantul Athenée Palace: Ioana Crăciunescu, Gelu Colceag, Gabriel Iencec; cam după o oră în urma unei discuții avute cu Iencec, Colceag a scos pe masă (vrînd să ne citească un fragment) un dosar gros cu coperti verzi. La întrebarea mea firească, ce-i acolo, mi-a răspuns că este un roman al lui Goma.

“Probabil că figura mea era atât de edificatoare [Trandafire, Trandafire, de ce nu citești tu și nește cărți, nu doar *Sportul?* - întrebarea mea - indiferentă] încât imediat m-a întrebat cum de nu-l cunosc pe Goma. Au început să-mi povestească despre el:

“Gelu Colceag: «Este un tip care a fost închis în timpul rebeliunii din Ungaria [așa să fi zis Colceag: “rebeliune”?, nu: “revoluție”?], a fost în străinătate și s-a întors, cărțile lui s-au publicat la Paris. Soljenițin al nostru, un tip formidabil!»

“Ioana C.: «Aici povestește cam ce i s-a întâmplat în închisoare, dar exact ce a pățit!»

“G. Iencec: «Povestirea începe cu două zile înainte de a se libera, dar de fiecare dată revine și-și amintește o altă întâmplare mai veche»

“G. Colceag: «Are mai multe romane. Am citit câteva. Sunt extraordinare! După ce-l termin ți-l dau și ție!!!»

“Ioana C.: «Să vezi ce i s-a întâmplat lui Victor Ștengaru: Când citea cartea asta, a sunat la ușă cineva și nu știa ce să facă; întâi s-a așezat pe ea, apoi a ascuns-o sub saltea, apoi într-un dulap - și după aceea a deschis. Ca să-ți dai seama de tensiunea din roman.»

“G. Iencec (către G. Colceag): «Ții minte fragmentul ăla cu turnătorii?»

“G. Colceag: «Da. Să vezi cum procedau turnătorii, cum spune cine era șeful (directorul) închisorii de la Gherla - un tip prieten cu Gheorghiu-Dej, cum vorbeau turnătorii direct cu Bucureștiul, ce bățai mâncau deținuții din cauza lor».

“Ioana C. «De ce nu-l luăm și pe el cu noi?» (“El” fiind eu?!).

“G. Iencec: Da chiar, ce faci sâmbătă? Dacă n-ai nici un program vii cu noi?»

“G. Colceag: «Sigur, vino și-ai să-l cunoști pe Goma! E un tip interesant!»

“S-au mai discutat câteva fragmente din romanele d-lui Goma. S-au mai povestit alte pasaje ‘interesante’ (!) iar în principiu a rămas să fiu chemat la telefon a doua zi pentru a stabili un contact direct sâmbătă seara.

“În orice caz după întreaga discuției am înțeles că toți trei sunt ‘inconștienți’ total, fiind subjugați de admirația pe care i-o arată acestui ‘idol’ al lor, dl. Goma!!!”

“«TRANDAFIR»”

“N.L. «Trandafir» ne-a mai furnizat un material despre cei trei semnalati în prezenta notă care fac parte din legăturile lui Goma. A avut sarcina să cultive relații cu aceștia pentru a stabili poziția și atitudinea politică a acestora, sarcină care i-a fost trasată în continuare. A fost instruit să accepte invitația la Goma pentru sâmbăta următoare (inclusiv citirea romanului ‘Ultima noapte la Gherla’), ocazie când vom putea verifica prin mijloace T.O. sinceritatea și obiectivitatea acestuia.

“Nota se va exploata la D.U.I. «BARBOSUL»

“Lt. Maj. Moraru Augustin”

Am terminat de copiat ce mi-a trimis St. Olaru a în al doilea plic.

Extrem de obositoare treabă.

Însă, pe măsură ce trăgeam în jug, mi se părea tot mai utilă (treaba: copierea - cu excepția scrisorilor) - deci plăcută. Multe afirmații de ale mele despre acea perioadă - și următoarele - fuseseră primite cu mefiență, când nu cu ostilitate. Acum am... documente.

Numai că... eu însumi am considerat tot ce pleacă de la Securitate ca fals, falsificat, cu intenții de diversiune.

Înainte, când nu aveam “documente”, doream fierbinte să fiu crezut, să nu mi se ia povestirile drept... povești.

Acum, când am “acte la mână”... - ce să fac cu ele? Pe de o parte, oamenii care nu mă crezuseră atunci au uitat ce nu-crezuseră; pe de alta: cum să mă folosesc de aceste hârtii, “recolta Secu 2003”? Doar declarasem în atâtea rânduri că nu cred nimic din ce provine de la Securitate.

Dar nu rog pe nimeni să fiu crezut. Cine mă crede - m-a crezut și fără aceste hârtii; cine nu - pe nu rămâne.

1 9 7 7

Firește, deplor “gaura” din dosar: lipsesc trei sferturi din anul 1974, 1975 și 1976 în întregime (și primele două luni din 1977).

Ce interesant ar fi să aflăm de la sursa... subterană ce gândeau-notau secii în legătură cu **Gherla**, apărută la Gallimard, în 1976, transmisă la Europa liberă în lectura mea, precum și “măsurile”, printre care însărcinarea scriitorilor - colegi ai mei - Ivasiuc, Breban, Bălăiță, Țoiu - cu misiunea de a mă încondeia la editorul suedez René Coeckelbergh, care-mi publica chiar **Gherla**; pe lângă Noel Bernard, directorul secției române a Europei libere; pe lângă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca - ei, da...

Nu am documente pentru acești aproape trei ani - și nu voi avea începând din 1978.

Sper că nu definitiv.

F E B R U A R I E

Primul document din anul 1977 (**Dosar I 2217, vol 6**) parvenit mie este o NOTA din 25 februarie, din sursa “Petrescu”, primită de Maior Andrei Ioan și clasat la «Problema ‘Arte-Cultura’» - “obiect: Virgil Tănase și soția sa, Doina”. NOTA a fost redactată la Timișoara și a avut ca sarcină: convorbirile telefonice ale Marietei Ujică cu mama sa - prietenă cu Doina Tănase.

La “Observații” se reamintește că “Virgil Tănase este scriitor român, aflat la Paris, *aderent la Charta 77*”!(s.m.)

În continuare: “Sursa a primit sarcini de a stabili dacă Andrei Ujică (...) cunoaște telefonul lui Paul Goma”.

M A R T I E

“330/003024/00 / 8 III. 1977

“«Nicușor»

STRICT SECRET Ex. nr. 1

“Lt.col. DAVID NICOLAE

“N O T A

“Cu ocazia unei discuții purtată cu NICU CARANDINO, scriitor și critic de artă, fost membru al PNT, fost deținut politic, acesta mi-a spus despre scriitorul român PAUL GOMA următoarele;

“«Cu ani în urmă PAUL GOMA care se deplasa liber în Occident și-ar fi oferit acolo serviciile sale unor organizații străine de spionaj care, bănuindu-l de colaborare cu autoritățile române nu l-au luat în serios. Se pare că CIA i-ar fi spus că el nu poate fi util decât printr-o acțiune care să se desfășoare nu în Occident, ci în România (...) P. G. ar fi acceptat această propunere care a fost urmată de publicarea mai multor cărți ale sale în RFG și Franța, cărți extrem de mediocre care n-ar fi văzut niciodată lumina tiparului. Publicarea (...) ar fi oferit americanilor prilejul de a-i pompa bani în Occident și în România, sub acoperirea drepturilor de autor.

“Și acum P.G protestează împotriva regimului din România, fiind manevrat - după părerea lui N. Carandino - de americani, care intenționează să generalizeze acțiunile protestatare din diverse țări socialiste și să le aducă în discuție la Conferința de la Belgrad.

“În concluzie pentru N. Carandino scriitorul român Paul Goma este o lichea care nu are nici o valoare pe plan artistic.

“N.S.: Nicu Carandino se află în atenția IMB - Securitate unde se va trimite o copie a notei pentru exploatare.

“Lt. col. DAVID NICOLAE”

Ei, da: mie Carandino îmi spunea una, lui “Nicușor” din-contră. Pot afirma că turnătorul a aranjat eventualele spuse ale lui Carandino - ca să-i fie lui bine? O și afirm - dar să nu mi se ceară să și cred ceea ce spun. N-ar fi la prima măgărie - vorbesc de “Nicu” Carandino.

*

“Ministerul de Interne

Strict secret

“Direcția I

Ex. 2

“151/AV/00303831 din 11 martie 1977

“Către Direcția a III-a

“O sursă a unității noastre ne semnalează că într-o discuție avută cu scriitorul PAUL GOMA pe data de 9 martie a.c. ETIENNE DUS-SART - secretar la Ambasada Belgiei din București, aflat în atenția dv. i-a comunicat acestuia că dorește să-l vadă cât mai curând posibil. (...)

“Seful direcției

Seful Serviciului

“General maior DUMITRU BORSAN Col. NICOLAE MIHAI”

*

“Ministerul de Interne

“Direcția I

“Nr. 00327733 din [lipsește data] martie 1977

Strict secret

Ex. Nr. 2

“N O T A

“În ziua de 7 martie a.c. ziaristul american MALCO[L]M BROWN WILD de la ‘New York Times’ l-a vizitat la domiciliu pe PAUL GOMA căruia i-a luat un interviu. Cu această ocazie P.G. a adus injurii și calomnii la adresa politicii promovate de conducerea superioară de partid. El a comentat în termeni dușmănoși actualul dezastru din România [cutremurul din 4 martie - n.m.], insinuând că aceasta va constitui un pretext și o justificare a conducerii statului pentru actualul nivel de dezvoltare a țării, apreciat de el ca mult rămas în urmă. P.G. i-a cerut lui M.B. să-i trimită cât mai mulți ziariști pentru a face campanie de presă în Occident.

“De asemenea P.G. a fost vizitat de ziaristul olandez HUF IULIUS FRANCISCUS PERUS ANTONIUS MARIA care de asemenea i-a luat un interviu. P.G. relatează [sic] că este în posesia a 46 semnături pe scrisoarea adresată Conferinței de la Belgrad, dintre care majoritatea ar fi persoane care reclamă [re-sic] lipsa libertății de opinie și a practicării religiei. A insinuat chiar [sic-sic] că o persoană cu funcție de conducere [dar nu-i spune numele: Burtică] i-ar fi relatat despre pericolozitatea pe care o prezintă secta ‘Martorii lui Iehova’.

“Relatează că este amenințat prin telefon și crede că viața îi este în pericol întrucât și vecinii ar fi fost incitați împotriva lui. Totodată face aprecieri injurioase la adresa politicii promovate de partidul nostru”.

*

“Ministerul de Interne

“Nr. 00327750 din 11 martie

Strict secret

Ex. 1

“N O T A

“Sursa vă informează:

“După o relatare a lui OVID. S. CROHMALNICEANU, de pe la sfârșitul lui februarie crt., la scurtă vreme după ce s-a auzit de scrisoarea lui PAUL GOMA prin care își mărturisea aderarea la principiile ‘CHARTEI celor 77’ [?] de la Praga, în casa lui N. TERTULIAN acesta a fost abordat de HENRI WALD care i-a propus să facă și ei ceva, să semneze o scrisoare sau un protest colectiv, să găsească o seamă de amatori care să apere libertățile de opinie, libertatea de expresie, de manifestare, etc.(...) ori să se alăture vocii și acțiunii lui P.G., ori să găsească o soluție proprie, coalizînd un grup de scriitori sau de intelectuali nemulțumiți care «să se miște, căci mai toți occidentalii se miră că peste tot se întâmplă cîte ceva, numai în România nu se petrece nimic». La un asemenea impuls din partea lui

H. W., amator de a crea dizidență sau poate gelos că inițiativa (...) o luase altcineva, N.TERTULIAN ar fi replicat că protestatarii cehi au avut motive orișicum mai întemeiate; mulți fuseseră dați afară din partid și din funcțiile ocupate, prieteni de-ai lor se aflau arestați poate că abuziv, trupe de ocupație se află în Capitala Cehoslovaciei. «Pe cînd noi, ar fi spus TERTULIAN, ce motive așa de grave am avea, ca membri de partid și membri ai corpului didactic ce sîntem»? În continuare discuția s-ar fi purtat pe unele mărunte însă reale nemulțumiri, ca de pildă aceea a soției sale GEORGETA HORODINCA, i se tergiversează de peste un an publicarea unui manuscris (...)

“De reținut că scandalul urmărit de GOMA începe să-și azvîrle semințele într-unele minți amatoare de aventuri ale căror consecințe aventurierii nu le apreciază cu luciditate. Dimpotrivă [sic]? Și atari manifestări cine știe cum pot evolua.

“Așa, de pildă, în dimineața de 3 sau 4 februarie, NINA CASSIAN mi-a spus că la proiectata conferință a Uniunii Scriitorilor «foarte mulți or să spună lucruri teribile. Chiar și EUGEN BARBU, chiar și A. PAUNESCU. Uite, o poetă care nici nu știe să vorbească [sic] IOANA DIACONESCU, totuși a tocat din guriță la ultima noastră întîlnire de partid o serie de adevăruri îngrozitoare, despre scriitori care nu au ce mîncă și care nu sînt publicați, n-au servicii, n-au unde să locuiască, sînt tratați ca niște cîrpe murdare» etc. Socotind că în ultimii 5-6 ani lipsa de respect față de scriitori, batjocorirea lor cu asentimentul oficalităților (de pildă ceea ce a fost pusă ori lăsată să debiteze la Congresul Culturii actrița DRAGA OLTEANU), reducerea (...) cantității de hîrtie (...) înmulțirea cenzurilor - pe care Nina Cassian le numește *vămile pustiului*... (...). ei bine, socotind ansamblul acestor situații și realități (...) dacă nu se iau măsuri de remediere, atunci «nu numai incendiul Goma se va extinde, însă vor izbucni și alte focuri care mocnesc, pentru că disprețul cu care sîntem de o bună vreme întîmpinați a generat o surdă și cvasigenerală revoltă».

“Am întrebat-o (...) ce atitudine are față de manifestările și acrobațiile lui GOMA. Mi-a răspuns că (...) ea ar fi gata să semneze alături de GOMA dacă ar ști mai clar ce cuprind protestele lui și dacă și alți scriitori valoroși îndeosebi dintre cei cunoscuți în străinătate i-ar însoți exemplul [ehe, *dacă*-ul la scriitorul român...]. Conform părerii sale «ceva se întîmplă (...) se merge către unele reparații în ceasul al doisprezecelea. În cazul în care am dreptate, ceea ce s-a întîmplat cu mine se va întîmpla și în cazul altor scriitori». «Despre ce e vorba?» m-am interesat. «Am primit pe neașteptate un telefon de la DUMITRU GHISE care m-a invitat ieri [ca] să se intereseze ce manuscrise am depuse la diferite edituri și m-a asigurat extrem de politicos (...) că apariția lor va deveni certitudine, deoarece rolul său în funcția în care a fost numit este chiar aceasta: de a rezolva favorabil problemele scriitorilor ‘care au probleme și care au neplăceri’». Ceea ce înclina să creadă Nina Cassian era că Dumitru Ghișe se va ocupa și de satisfacerea altor scriitori”.

Plăcut surprins de Wald. Se confirmă proasta opinie despre Tertulian: el și ai săi - “ca membri de partid (încă ne-excluși), ca membri ai corpului didactic (încă ne-des... membrarisii) nu aveau motive - motivul lui Tertulian fiind după chipul și asemănarea caprei-rusești: «Care capră?». Deasemeni despre Nina Cassian: ea s-ar, cu dragă inimă, solidariza cu mine, dar mai întâi să vadă “programul”, “doleanțele” - pe care le cunoștea foarte bine, doar nu erau secrete, Europa liberă le difuzase, oamenii din jurul ei le comentau...

E-he! Greu să renunți la *privilegii* - chiar atunci când *privilegiile* îți sunt amenințate.

Noi, românii, nu avem o inteligenție - în locul ei avem o adevărată, zdravănă, bine-alcătuită *privilighenție*.

*

“Ministerul de Interne
 “Direcția a III-a
 “nr. 330/DN/00263500
 “din 11.03. 1977

Strict secret
 Ex. nr. 1, S.P. 395

“Către Direcția I

“Recent SAILLARD CHRISTIAN, atașat comercial adjunct la ambasada Franței din București a solicitat părerea unei surse a unității noastre despre scriitorul român PAUL GOMA - care, după propriile afirmații, protestează împotriva regimului din R.S. România și începe să aibă adepți în jurul său.

“Sursa - conform instructajului primit [se putea fără “instructaj”? - comentariul meu, dușmănos - P.G.] - i-a spus că PAUL GOMA nu este o personalitate în lumea scriitorilor, că opera lui este fără valoare și că, în mediocritatea lui, încearcă să se facă remarcat prin ceva. A adăugat că, după părerea sa și a criticului de artă NICU CARANDINO care a făcut 14 ani de pușcărie și nu poate fi acuzat de lipsă de obiectivitate [oare?], PAUL GOMA este un escroc luat în brațe de Occident și o nulitate absolută din punct de vedere literar-artistic.

“SAILLARD a răspuns că sursa nu este singura persoană care i-a spus acest lucru și că și ceilalți colegi de la ambasada franceză au ajuns la aceleași concluzii.

“Alăturat anexăm o notă *) privind opinia lui NICU CARANDINO despre PAUL GOMA.

“Locțiitor șef Direcție

“colonel STANCU AUREL

Seful serviciului

“lt. col. DAVID NICOLAE”

*) “Nota” se află înregistrată la data de 8.III. 1977.

*

“Ministerul de Interne
“U.M.0672/București
“Nr. 5/00704121 din 11 III 1977

Strict Secret
ex. unic

“Către Direcția I
“Indicativul 151 lt.col. Vavernia
“vă trimitem:

“S I N T E Z A
privind filajul numitei GOMA (NAVODARU) ANA MARIA (“GETA”), domiciliată în București [adresa]; efectuat în perioada 19.II.1977 - 28.II.1977.

“În ziua de 19.II.1977

“Între orele 9,15 -11,35 “GETA” a vizitat adresa nouă din bd. N.Bălcescu 35 etj. 3 apt. 6. la această adresă domiciliază: Anghel Răzvan Ioan, fiul lui Ionel și Zoe-Lia, medic (...). Căsătorit cu Maria (...). La ora 16,10 “GETA” a plecat de acasă împreună cu tatăl său și pînă la ora 16,30 s-au plimbat - discutînd (...)

“În ziua de 20.II.1977

“Între orele 8,40 - “GETA” a fost în piața Moghioroș unde a făcut mai multe cumpărături alimentare.

“La ora 10,50 a efectuat [așa!] o convorbire telefonică (...) cu o individă [!] căreia i-a spus să se întâlnească la ora 12 în Parcul Moghioroș.

“La ora 12,00 “GETA” a plecat de acasă împreună cu copilul și cîinele în parcul Moghioroș unde s-a întîlnit cu o individă cu care s-a plimbat (moment foto) pînă la 12,45 (...) Individa identificată în persoana numitei STRUTEANU IRINA, fiica lui (...), locuiește în str. (...)

“La ora 15,30 “GETA” a condus pînă în str. Drumul Taberei pe ziarista engleză TREVISAN PAVLOVICI DESA (moment foto), care venise la locuința acesteia de la ora 14,30.

“- În ziua de 21.II.1977

“(...) La ora 15, 30 “GETA” a condus pînă în str. Dr. Taberii pe numitul BREBAN NICOLAE (cunoscut de dvs.) care a vizitat domiciliul lui “GETA”

“- În ziua de 22.II. 1977

“La ora (...) “GETA”. La ora (...) “GETA”...

“(...) în această perioadă filajul s-a executat continuu, atît ziua cît și noaptea.(...) În deplasările din jurul domiciliului a plecat de regulă cu copilul, timp în care a fost foarte atentă la persoanele din jurul său.

“Filajul continuă.

“Anexăm un număr de 9 fotografii.

“Locțiitor comandant unitate (indescifrabil)

“Seful serviciului (un “locot. colonel” indescifrabil)”

Raportul are 4 pagini mari și late.

*

“Ministerul de Interne, Direcția I
“150/AV/00327753 din 12.03. 1977

Strict secret Ex. 1

“N O T A - R A P O R T

“PAUL GOMA locuiește periodic - în special vara - în localitatea Breaza, pe str. Gării nr. 63, într-o vilă proprietate a mătușii soției sale, LUIZA NAVODARU.

“Pentru a cunoaște din timp și preveni eventualele acțiuni dușmănoase ce ar putea să le întreprindă sus-numitul se impune ca una din măsuri, instalarea mijloacelor A.C.M în cele trei încăperi și bucătăria imobilului respectiv. Există condiții tehnice asigurate de serviciul de specialitate de la I.J. Prahova, ca postul să fie ascultat la Cîmpina, iar pentru pătrundere avem cheia care a fost încercată și funcționează normal. Pentru executarea lucrării se va proceda astfel:

“1/ Acțiunea va fi coordonată de Col. NICOLAE MIHAI, Seful serviciului 5 din cadrul Direcției I, care se va afla la telefoanele: B.C.502, interior 2788 și direct 13.90.95/

“2/ În locuință va acționa o echipă formată din Lt.col. CHIRTAS, Seful serv. «T» de la I.J. Prahova, împreună cu doi ofițeri din colectivul său, un ofițer de la Unitatea Specială «T», iar de la Direcția I - Lt.col DOBRESU H. și Mr. ACHIM VICTOR. Pătrunderea se va efectua seara.

“Pentru a ușura acest lucru, vom organiza ca, timp de 15' curentul să fie întrerupt. Lucrarea se va efectua după camuflarea geamurilor. Ieșirea din obiectiv va fi în funcție de timpul când sînt introduse măsurile speciale, dimineata înainte de a se lumina sau în seara următoare, în cazul cînd camuflajul nu dă siguranță și se va lucra la lumina zilei.

“3/ Lt. col. Wawernia M. și Lt. maj. MALUREANU VASILE împreună cu ofițerul sectorist de la I.J. Prahova se vor afla tot timpul lucrării în preajma vilei, anunțînd dacă se observă din exterior ceva și asemenea, să sprijine grupa tehnică în situația cînd va trebui să părăsească casa în alte condiții decît cele propuse. Legătura dintre cele două echipe se va realiza prin stornuri, iar cei din interior vor avea legătura cu I.J. Prahova prin radio.

“4/ În ziua cînd se va intra în obiectiv, pentru a preveni plecarea din București, vom organiza chemarea la Editura Cartea Românească a soției lui PAUL GOMA și la editura Univers a lui PETRE NAVODARU. Acest lucru este posibil, deoarece respectivii au lucrări ce urmează să apară la cele două instituții.

“- Răspunde Cpt. Trifan Viorel

“5/ În afară de PAUL GOMA și soția sa vor fi luați în filaj cu două zile înainte LUIZA NAVODARU și PETRE NAVODARU (...) pentru a cunoaște deplasările (...) și dacă intenționează sau nu să călătorească la Breaza.

“- Răspunde Lt. maj. Mălureanu Vasile

“6/ Col. SALAPA VASILE și Cpt. TRIFAN VIOREL vor ține permanent legătura cu echipele de filaj și cu ofițerul care exploatează măsurile T.O. existente, pentru a cunoaște mișcarea celor patru persoane, ca să poată comunica la timp echipelor de intervenții (filaj sau grupa operativă de la Breaza).

“7/ În situația când din aceste persoane va pleca totuși vreuna spre Breaza, există timpul necesar pentru alarmarea și scoaterea echipei”

Documentul se sfârșește aici. Să fie incomplet? Îndestulător pentru a constata mobilizarea atâtor mijloace, echipe, securiști - în ce scop?

Ce întrebare! În scopul *terrorizării nesecuriștilor*.

*

“NOTA 13.III. 77

“Agentia France Presse - Paris (13.III) - «Comitetul francez pentru apărarea drepturilor omului în România» a alertat sâmbata, într-un comunicat publicat la Paris, opinia publică față de internările psihiatrice pentru «delict de opinie» al căror obiect sînt în prezent un anumit număr de persoane în România.

“«Comitetul» citează, între altele, în comunicatul său pe scriitorul român Paul Goma care a denunțat într-un interviu difuzat de radioul olandez internarea a trei semnatari [ai scrisorii] și într-un alt interviu publicat de *Les Nouvelles Litteraires* din 3 martie 1977, alte opt cazuri, între care cel al lui Gheorghe Brașoveanu”.

*

“Radio Europa liberă - Paris, 12 III 77) - Un interviu acordat de Paul Goma rețelei de radio și televiziune americane C.B.S. (relatare Noel Bernard)

“Din Statele Unite ne-a fost transmis un reportaj al rețelei (...) C.B.S.(...) După cîte știți, Paul Goma era activ înaintea acestei tragedii care a lovit România vinerea trecută, adunînd semnături pe o scrisoare adresată celor 35 guverne semnatare ale Acordului de la Helsinki și în care protesta împotriva faptului că guvernul român nu respectă drepturile omului.

“Dl. Goma spune că regimul din țară a exploatat catastrofa în scop de propagandă, afirmînd: «clădirile care s-au prăbușit au fost aproape toate construite în perioada dintre cele două războaie». El spune că această afirmație este atît tragică, cît și greșită [spusesem:

«mincinoasă»]. De asemenea Dl. Goma spune (...) că supravegherea apartamentului și amenințările telefonice împotriva vieții sale continuă. Dl. Goma își încheie interviul spunând că lupta pentru drepturile omului va fi mai puțin urgentă deocamdată decât lupta pentru supraviețuirea națională.

“NOTA 16.III.77

“Agenția DPA (RFG) - Alte 98 persoane au semnat scrisoarea adresată celor 35 guverne (...) inițiată de Paul Goma.”

*

“R.S.R. Ministerul de Interne Direcția III-a

Strict secret

“nr.341/IN/00 26313 din 14 martie 1977

Ex.nr. 1, S.P. 395

“Ministerul de Interne, Direcția I-a

“Vă comunicăm că diplomații turci au obținut de la o altă ambasadă traducerea în engleză a trei scrisori pe care scriitorul PAUL GOMA le-a trimis postului de radio Europa liberă, Conferinței de la Belgrad și unui cetățean ceh KOHUT [sic].

“Diplomații s-au interesat asupra valorii artistice a acestuia, afirmând că acestuia i s-a oferit un pașaport pentru a părăsi țara, însă ar fi refuzat. Comentau că probabil autoritățile au vrut să-l “expulzeze” ca și pe TANASE VIRGIL despre care s-a scris pe larg într-un ziar american.

“Menționăm că din datele ce le deținem PAUL GOMA nu apare ca vizitator al acestei ambasade sau legătură a diplomaților.

“Locțiitor sef directie

“maior Ardeleanu Gheorghe

Seful serviciului

“locot.col Dinu Ion”

*

“Ministerul de Interne

Strict secret Exemplar 1

“Nr. 00327754 din 14 martie 1977

N O T A

“În ziua de 13 martie a.c. PAUL GOMA a fost vizitat de ziaristul american RICHARD GROSS de la UPI căuia i-a acordat un interviu *). I-a relatat despre întrevederea avută cu tov. CORNEL BURTICA unde «s-a repetat discuția pe care am avut-o prima dată». Despre tov. BURTICA spune că «este un om foarte abil, stil comunist, care nu spune ce vrea de fapt». De data asta i s-a reproșat că l-a ofensat pe șeful statului, la care el ar fi replicat că toate dispozițiile care au venit asupra sa, care l-au privit pe el și cărțile sale au venit de la conducere **)? Tovarășul BURTICA l-a contrazis explicându-i că dimpotrivă conducerea superioară de partid a dat dispoziție să nu se ia măsuri împotriva sa. PAUL GOMA afirmă că nu i-a convenit acest răspuns pentru că de fapt asta este o altă problemă (...)

“Întrebat de RICHARD GROSS cu ce l-a atacat pe președinte PAUL GOMA afirmă că «în scrisoarea trimisă [lui] îl invitam să fie

consecvent cu declarația din 1968 și să se solidarizeze cu cehii» (...)

“P.G. relatează că a spus tov. C.B. despre internarea oamenilor în spitale ***); conform decretului nr. 12/1965 (...) P.G. afirmă că această lege [prestarea jurământului] «este o lege feudală». (...)

“Înrebat de ce nu este și el internat, P.G. răspunde «fiindcă sînt prea cunoscut», adăugînd că el are protecția presei. (...)

“În final PAUL GOMA își exprimă admirația și stima pentru președintele JIMI [grafia Securității] iar RICHARD GROSS îi mulțumește în numele poporului american”

*) Vezi episodul Gross în **Culoarea curcubeului**, cap. XII, “Puștiul”;

**) Eu rostisem numele “Ceaușescu”, însă în rapoartele securității nu mai apare.

***) Spitale psihiatrice, desigur.

*

O NOTA cu antetul Direcției I, din 15 martie 1977 face... bilanțul: câte “elemente” au luat legătura direct (“146”) prin telefon, prin poștă; câți - iertare: câte (elemente) sunt din București, câte din provincie, ce solicită... Deasemeni o împărțire pe “etnii: 4 evrei, 19 germani, 7 unguri - restul români”. Și încă: pe vârste, pe profesii...

Grea munca de statistician la Securitate - nițică răbdare, voi ajunge și la aiuritoarele tabele (pe care nu le voi putea copia). Oricum, acest document se încheie astfel:

“Datorită comportamentului și manifestărilor lor, un număr mare dintre aceste persoane prezintă dereglări psihice, însă în evidențele organelor sanitare au fost identificate doar 7 dintre ele”.

Și eu care nu știam la ce slujește o statistică: la tragerea liniei și constatarea - sănătoasă - că “elementele”, toate prezintă dereglări psihice, altfel ar fi “tovarăși”...

*

Un document de mare importanță - pentru mine:

Din chiar acel moment, peste un an, în exil, trecut în cartea **Culoarea curcubeului** - știam ca atât “scurtele biografii”, “aprecierile” (asupra omului, a scriitorului), zvonurile-bârfele toate aceste privindu-mă și privind familia Anei - avea ca inspirator Securitatea. Acum însă am dovada că Securitatea nu era doar inspiratoare - ci autoare.

Iată un PLAN DE MĂSURI din 17 martie (1977), aprobat de ministrul de Interne Coman - semnătura lui și stampila stau mărturie:

“Ministerul de Interne
“Nr. 00327756 din 17 martie 1977

Strict secret
Exemplar 1

“P L A N D E M Ă S U R I

“În continuarea măsurilor de anihilare și neutralizare a acțiunilor ostile inițiate de PAUL GOMA, la instigarea și cu sprijinul postului de radio Europa liberă și a altor centre reacționare din Occident, se vor întreprinde următoarele:

“I. Acțiuni de descurajare, derutare și intimidare:

“1) Se va iniția o acțiune permanentă de tracasare prin telefon a lui PAUL GOMA, în scopul de a-l timora și determina să nu mai răspundă la apeluri.

“Răspunde: Direcția I

“2) Vor fi selecționate surse informative și alte persoane de încredere (D.C., J.G., M.G., K.Z., C.C., F.N., D.M., M.T., F.V., A.E., C.F.; «ADY»), care să-l contacteze pentru a intra în dispute de natură a-i ocupa timpul și crea o stare de tensiune.

“Răspunde: Direcția I

“3) În cadrul acțiunii de descurajare va fi instruită și trimisă o persoană care să accentueze disputa până la a-i rupe în mod demonstrativ scrisoarea care o posedă cu semnăturile respective.

“Răspunde: Direcția I

“4) Se va organiza ca aproape zilnic să primească - din Capitală, din județe - scrisori și anonime cu conținut de intimidare, descurajare, protest și amenințare.

“Răspunde: Direcția I

“5) Se va acționa în continuare pentru a se crea o atmosferă de respingere în bloc, cartier și localitatea Breaza, unde va locui începând de la 25 martie a.c.

“Răspunde : Direcția I

“6) Selecționarea a 2-3 psihiatri de încredere *) care, eșalonat, îl vor vizita cu diferite pretexte, în scopul de a ne prezenta concluzii cu privire la vulnerabilitățile sale, în funcție de care vom folosi și alte măsuri de natură a-l anihila**).

“Răspunde: Direcția I și I.M.B. - securitate

“7) Din București și străinătate i se vor da telefoane, în numele unor organe de presă străine care, sub pretextul că doresc să-i ia interviuri, îi vor adresa opinii depreciative și descurajante.

“Răspunde: Direcția I și Serviciul «D» ***)

“8) Prin posibilitățile U.M.0920/F vor fi infuențați unii emigranți și membri ai comitetelor asociațiilor românești din Occident ca, prin telefon și corespondență sa dezaprobe acțiunile lui PAUL GOMA****)

“9) Paralel cu acțiunile de descurajare și intimidare, prin «DONICI», «BALTAG» precum și prin persoane din emigrație va fi influențat să plece în străinătate *****). În cazul în care părăsește țara, se vor face propuneri pentru a i se ridica cetățenia română.

“Răspunde: Direcția I și U.M. 0920/F

“Se vor lua măsuri pentru pregătirea condițiilor de control prin mijloace speciale la Breaza, unde urmează să se mute PAUL GOMA. Postul telefonic din această localitate îi va fi deranjat periodic.

“Răspunde Direcția I și Unit. Specială «T»

“11) Asupra persoanelor care au intrat în contact cu PAUL GOMA și au aderat la acțiunile lui se va acționa în mod diversificat, în scopul neutralizării și descurajării altor elemente cu asemenea intenții.

“Răspunde: Direcția I și U.M. 0200 Buc.

“II. Folosirea organelor de presă străine și a publicațiilor emigrației în vederea compromiterii și dezavuării lui PAUL GOMA și acțiunilor sale.

“1) Direcția I împreună cu Serviciul «D» vor pregăti un număr de 10-15 materiale, în conținutul cărora se vor prezenta aspectele care îl compromit pe PAUL GOMA ce vor fi puse la dispoziția U/M/0920/F pentru a fi publicate în presa autohtonă și a emigrației române din SUA, Canada, RFG, Franța, Austria, Suedia, Elveția. Ulterior se vor lua măsuri ca unele din ziarele în care apar articole să fie trimise postului de radio Europa liberă și unor personalități din emigrația română. Decupajele [?] acestor articole vor fi trimise și unor persoane din mediul intelectual din țară.

“2) Vor fi invitați în țară corespondenți de presă din SUA, Austria, RFG, Spania, Franța, Italia, Belgia, Elveția - relații operative ale organelor noastre - care vor fi influențați:

“a) să scrie articole cu conținut favorabil relităților românești după producerea cataclismului de la 4 martie;

“b) să ia contact cu unii scriitori și oameni de cultură români care să dezavueze activitatea acestuia ca fiind străină de preocupările și interesele intelectualității noastre și, în general, ale poporului român;

“c) să-l contacteze neoficial pe PAUL GOMA și ulterior să

publice articole favorabile nouă și denigratoare la adresa lui *****).

“Răspunde: U.M. 0920/F; Serviciul «D» și Direcția a III-a

“3) Vor fi influențate personalități, oameni de cultură și ziariști din emigrația română să vină în vizită în România, ocazie cu care, selectiv [?] unii să-l contacteze și să ia poziție împotriva lui, iar la întoarcerea în Occident să dezvăluie realitate despre acesta.

“Răspunde: U.M. 0920/F

“III. Măsurile de contracarare a acțiunilor denigratoare ale postului de radio Europa liberă

“1) Selecționarea unor persoane de încredere și surse ale organelor noastre care să adreseze scrisori de ripostă și protest în «cazul GOMA» postului de radio Europa liberă și să solicite ca acestea să fie difuzate.

“Răspunde: Direcția I și Serviciul «D»

“2) Vor fi instruite unele persoane din țară ca, la anumite inter-vale de timp, să telefoneze postului Europa liberă și în cadrul dialo-gului pe diferite teme, mai ales cu privire la consecințele cutremurului, să abordeze și «cazul GOMA», luând atitudine împotriva acțiunilor acestuia.

“Răspunde: Direcția I și Direcția a III-a

“3) Vor fi selecționate și trimise din țară în cooperare cu U/M.0920/F un număr de cca 25-30 surse care în contactele ce le vor realiza cu persoane influente autohtone și din emigrația română să prezinte situația reală în «cazul GOMA».

“Răspunde Direcția I, Direcția a II-a, Direcția a III-a și U.M. 0920/F

“4) Prin Unitatea Specială «T» se vor lua măsuri de limitare a numărului cetățenilor români care încearcă telefonic să intre în dialog cu Europa liberă.

“5) Elaborarea unor date și versiuni care să fie plasate în cercuri evreești influente din S.U.A., Israel și în țări occidentale, în sensul că acțiunile de sprijinire a lui PAUL GOMA de către Europa liberă aduc prejudicii intereselor Comunității evreești din România și statului Israel.

“Răspunde: Serviciul «D», Direcția a III-a și U:M.1920

“IV. Măsurile de compromitere a sa la unele ambasade din București

“Prin sursele informative ale Direcției a III-a se va acționa pentru discreditarea lui PAUL GOMA față de diplomații străini, îndeosebi cei de la ambasadele SUA, Angliei, RFG și Franței și influențarea lor

pentru a cere guvernelor pe care le reprezintă să nu susțină această campanie.

“1) Pe linia diplomaților americani, prin sursele «OVIDIU», «BISTRITEANU», «FLORIAN», «DOBRE», «LUCA» și «BARBU» se va acționa pe lângă diplomații TRIPTON JOHN și CONNELL JAMES, consilieri politici, cadre CIA, cunoscuți ca fiind preocupați să obțină date despre PAUL GOMA - în sensul de a le plasa informații care să-l discrediteze, subliniind că acesta nu reprezintă nimic pentru literatura română, fiind o persoană care s-a antrenat într-un joc politic dirijat din străinătate.

“2) Deoarece la ambasada americană se cunoaște că o funcționară română a difuzat în rândul diplomaților informația că PAUL GOMA ar fi agent al unei puteri străine*), prin informatorul «BISTRITEANU» vom susține această versiune, accentuând că PAUL GOMA a acceptat acest joc pentru a compromite Conferința de la Belgrad *).

“3) În cazul ambasadorului HARRY BARNES, cunoscut că are o influență mare asupra conducerii postului Europa liberă, prin informatorii «BARBU», «OVIDIU» și «GELU BARBU» vom acționa pentru a-i atrage atenția că oamenii de cultură români consideră inoportună campania organizată de acest post de radio care poate duce la compromiterea eforturilor ce le-a depus pe linia consolidării relațiilor româno-americane *)

“4) Pe linia diplomaților vest-germani, prin sursele «CRISTEA» se va acționa pe lângă ambasadorul BALKEN RICHARD, cât și pe lângă atașatul cultural LANG HARTMUTH *) în scopul influențării lor de a informa guvernul de la Bonn asupra inoportunității campaniei dusă de Europa liberă, cât și de unele ziare vest-germane în condițiile încare poporul român trece prin clipe grele iar GOMA nu reprezintă nimic *).

“Aceleași surse își vor exprima temerea că antrenarea unor cotidiane vest-germane în «campania GOMA» ar putea duce la înrăutățirea pașilor [sic] făcuți în domeniul «reîntregirii familiilor» *)

“Prin informtorul «CRISU» legătură apropiată a consulului GUNTHER MANFRED vom căuta să accentuăm ideea că unii cetățeni români de origină germană se tem că implicarea RFG în problema GOMA [sic] le poate diminua șansele de emigrare.

“5) Pe linia ambasadei engleze se va acționa prin informartorii «DINU», «HORATIU», «LEON»; «VIOLETA IONESCU», «VLADESCU» și «ROSU», pentru a face cunoscut diplomaților SECONDE REGINALD, ambasador, SHAW MARTIN, consilier, TIM RICHARD, atașat cultural, că PAUL GOMA nu reprezintă nimic pentru literatura română și își vor exprima surprinderea că unele ziare și agenții de informație britanice acordă atâta atenție unui om care prin spiritul de frondă afișat urmărește realizarea unor interese personale dubioase.

“6) Pe linia ambasadei Franței se va continua acțiunea începută prin informatorul «NICUSOR» care și-a exprimat părerea față de SAILLARD CHRISTIAN, atașat comercial, că PAUL GOMA nu este

o personalitate în lumea scriitorilor și că în mediocritatea lui încearcă să se facă remarcată prin ceva; «NICUSOR» cât și informatorii «MARIA STANESCU», legătură apropiată ale atașatului cultural BOY YVES și «IOANA PETCU» aflată în bune relații cu RICHARD JEAN CLAUDE, prim secretar, vor arăta diplomaților respectivi că menținerea legăturii cu indivizi de teapa lui PAUL GOMA poate să-i îndepărteze de personalitățile cultural-artistice românești.

Concomitent cu realizarea acțiunilor prevăzute în prezentul plan, se vor iniția noi măsuri, în raport de [?] evoluția situației operative.

“Seful Direcției I

(gl.m/ D. Borșan - semnătură)

Seful Direcției a II-a

(gr.mar. ?)

“Seful Serviciului »D»

(gral mar. ?)

Seful U.M. 0920/F

(gr. m. ?)

De mână:

“De acord, gl. Pleșită”

*

“Primit: Maior ACHIM VICTOR

“Sursa: «DONICI»

“Data: 17.03. 1977

Strict secret

“N O T A

“În seara zilei de 15 martie a.c. la Casa Scriitorilor am stat de vorbă la început cu N. CARANDINO. Mi-a spus că, profitînd de cazul GOMA și de faptul că o serie dintre cosemnatarii manifestului său au obținut pașapoarte, securitatea caută să infiltreze agenți în Occident.

“Ulterior s-a format o masă alcătuită din C. REGMAN, Mircea DINESCU, I. NEGOITESCU, I. OLTEANU și N. BREBAN. Spre orele 23 a apărut NICHITA STANESCU care i-a invitat pe toți la masa respectivă acasă la el, unde după puțin timp a apărut și DAMIAN NECULA. NEGOITESCU a afirmat că a aderat la manifestul lui GOMA. L-am întrebat de ce și mi-a răspuns: «nu mai puteam să suport». Cei de față manifestau o aprobare tracică, căutînd însă să evite discuția. NICHITA a început să citească din versurile lui. NEGOITESCU i-a cerut să-i dedice una din poeziile citite. NICHITA a refuzat, diplomatic. NEGOITESCU a început să povestească cum a încercat odată [*un rând și jumătate șters, gros - n.m.*] Primul a plecat BREBAN, apoi subsemnatul.

“A doua zi am fost iar la NICHITA. Am discutat despre GOMA și NEGOITESCU. Părerile lui se reduc la cuvintele: «GOMA nu mai este român, a căzut cu totul în brațele mafiei evreiești» [*încă un rând și peste jumătate șters - ce va fi fost scris, acolo? și mai ales: când anume a fost șters: nu cumva după 1990, când securitatea a toaletat documentele?*].

“«DONICI»

“N.L. Informatorul a fost instruit să urmărească comentariile ce se fac în rândul scriitorilor privind pe GOMA și I. NEGOITESCU. Nota va fi exploatată la acest caz.

“Maior ACHIM VICTOR”

*

“Ministerul de Interne, I.M.B, Securitate
“înf.: «RADU» - 122/DI/ 18.03. 1977

Strict secret

“N O T A

“M-am întâlnit cu MIRCEA RADU IONESCU care mi-a spus că există un memoriu al lui PAUL GOMA către Fondul Literar prin care acesta cere să i se publice cărțile în România iar sumele realizate să fie date sinistraților cu condiția ca în acele apartamente ce vor fi construite cu acești bani să nu intre activiști de partid [corect: “securiști și activiști” - n.m.] La discuție era de față și Marin Sorescu. Ambii au avut cuvinte de dezaprobare a lui PAUL GOMA și a atitudinii lui. Ei doi spunea că dacă unele din cărțile lui PAUL GOMA ar fi puse pe piață acesta ar fi «dezumflat».

“În același timp există pericolul ca la apariția cărții lui N. BREBAN (aflată sub tipar la Junimea) (...) critica să-l laude în mod excesiv. Așa de pildă N. MANOLESCU, în România literară, după cum unii (I. NEGOITESCU de pildă) să trimită articole elogioase despre carte revistelor noastre și apoi să facă scandal că nu se publică nimic despre carte.

“În momentul de față se discută despre ION VIANU și alăturarea lui la grupul contestatar. Părerea celor cu care am vorbit PETRU VINTILA, Z. ORNEA) este că și ION VINEA [corect: VIANU] și alții vor să profite de situație pentru a pleca din țară. ION VIANU, se spune, are și rude în străinătate din partea soției sale (Elveția) și a mamei lui. În ultima vreme a trecut pe numele surorii sale partea sa din vila de la Poiana Țapului (Zamora). El predase de asemenea Muzeului Literaturii Române toate manuscrisele rămase de la tatăl său TUDOR VIANU pentru o reevaluare a lor. Aceasta mi-a spus-o într-o convorbire [*cuvinte șterse*] telefonică de acum două luni când i-am cerut pentru o [*cuvinte șterse*] ediție TUDOR VIANU despre teatru material inedit.

“«RADU»”

*

“Ministerul de Interne, Direcția a III-a
“Nr. 3/00220139 - 17 martie 1977

Strict secret, ex. nr. 2

N O T A

“Continuând să se documenteze în așa-zisa problemă a “disidenților din România” unii diplomați acreditați la București

precum și alți străini au ajuns la concluzia că cercurile interesate din exterior amplifică în mod tendențios cazul scriitorului PAUL GOMA.

“- JUAN PIETRI USLAR, ambasadorul Venezuelei, într-un raport înaintat la Ministerul de Externe de la Caracas (...) a arătat: (...) «dintre cei cinci doar PAUL GOMA este scriitor, dar și acesta modest. Ceilalți: total necunoscuți, doi fiind de origine evrei-germani» (...)

“- ALI REZA BAHRAMI, ambasadorul Iranului (...): «PAUL GOMA nu este și nu a fost arestat» (...) Ambasadorul Elveției: «PAUL GOMA este liber, locuința sa nu este păzită și nici telefonul întrerupt (...))»

“- SAILLARD CHRISTIAN, atașat comercial la ambasada Franței (...) Comunicându-i se că P.G. din punct de vedere literar este o nulitate, a arătat că atât el cât și colegii săi au ajuns la aceleași concluzii.”

“- STEINKE KLAUS, lector vest-german [la București] a arătat că PAUL GOMA ‘face multă vâlvă, dorind să devină un Soljenițin al României (...) Românii au procedat mai inteligent decât rușii, lăsându-l în libertate (...) Nu este un scriitor de valoare, scrierile sale apărute în Occident nu s-au bucurat de prea mult succes’.

“- Unii ziariști (...) MALCOLM BROWN (...), PETER KENDALL (CBS) și TREVISAN DESA (THE TIMES) (...) au vizitat la domiciliu pe PAUL GOMA, i-au luat interviuri, ulterior folosite (...) în campania dusă împotriva țării noastre.

“Prin posibilitățile de care dispunem vom continua discreditaarea lui PAUL GOMA față de diplomați și alți străini, acționând în același timp pentru influențarea lor de a lua atitudine împotriva campaniei desfășurată de Europa liberă și unele agenții de presă din Occident”.

*

“Ministerul de Interne

Strict secret Exemplar 1

“Nr.00327757 din 18 martie 1977

“N O T A

“Propunem ca organele competent să acționeze în direcția determinării unor scriitori să ia atitudine față de poziția agențiilor de presă din străinătate, în așa-zisul caz GOMA. În acest sens propunem să se aprobe ca unii ziariști străini ce ne vizitează țara să intre în contact cu personalități artistice din țara noastră care să-și exprime poziția față de campania propagandistică din Occident și scriitorul PAUL GOMA.

“Pentru contracararea acțiunilor de denigrare a României care se întreprind prin presă și Europa liberă invocând lipsa de libertăți și drepturi în țara noastră precum și cazul GOMA, prin Ministerul de Externe să se dea dispoziții la unele reprezentanțe în străinătate și trimiși ai Agerpres pentru a fi combătute în forme adecvate.

“Întrucât din verificările efectuate asupra persoanelor care au venit în contact cu PAUL GOMA sînt unele cărora li-au respins cererile de plecare în străinătate, fără o justificare temeinică, propunem

constituirea unor colective mixte din ofițeri de la unitățile operative care [“mixte”, mixte - dar alcătuite numai din ofițeri! - n.m.] să se deplaseze în inspectorate pentru a reanaliza toate avizele negative.

“Cererile de plecare temporară să fie soluționate pe loc, iar în caz de emigrare, să se urgenteze întocmirea formelor necesare, spre a fi înaintate Comisiei guvernamentale.”

Câteva buletine informative Agerpres (“pentru uz intern”) despre eoul în Occident al acțiunilor în România: interviuri date de P.G., comentarii, manifestații de stradă: 431, 425, 412, 427, 424, 437, 422 (“Ministerul de Externe a declarat că nu are nimic de declarat în această problemă” - discursul lui Ceaușescu din 17 februarie despre “cei care își trădează țara și o defăimează în fel și chip”), 438 (“PAUL GOMA a fost invitat la tovarășul CORNEL BURTICA” - acesta a fost un citat securist din... REUTER...).

*

“Ministerul de Interne
“Inspectoratul județean Timiș
“Obiectiv; “COSMA OVIDIU”

Strict secret, Ex. nr. 1
00304.459
Din 18.03.1977

N O T A T.O. Nr. 00454-00483

“Vă informăm ca în data de 5.03.1977 la ora 13,10 DELIA este vizitată de Doamna COIFAN care îi comunică că a vorbit cu ST. AUG. DOINAS din București, care sînt bine, teferi, nu au suferit de pe urma cutremurului. (...)

“Apoi Dl. RICU PINTILIE spune că aseară a auzit la radio EUROPA LIBERA că GOMA a trimis un telefon la New York la Comitetul Drepturilor Omului și spunea că numărul semnatarilor s-a ridicat la 72 și că printre semnatori sînt BREBAN și (...) ION NEGOITESCU. Să-i spui asta lui PUIU.

“DELIA: - Da. Tocmai aseară îmi spunea PUIU, cum de nu a semnat-o [cuvinte șterse] NEGO, dar noi nu am mai ascultat radio.

“(...) La ora 18,00 PUIU s-a sculat și discută cu DELIA care îi spune că în România sunt deja 72 semnatori ai CHARTEI și că a semnat și NEGOITESCU. (...)

“OVIDIU: - Ai noștri tot nu renunță la demagogie! Europa liberă renunță șiăștia fac «CINTAREA ROMANIEI» (...) 77 au ajuns cei care au semnat chestia aia a lui GOMA, a semnat și NEGOITESCU.

(...) “La ora 20,50 vine în vizită dr. IOVA NICK căruia OVIDIU îi spune că azinoapte s-a spus că NEGOITESCU a semnat chestia lui GOMA [sic]. Discută despre boala lui PUIU, iar Dr. IOVA îl consultă [sic-sic].

“OVIDIU: - Dacă mi se face ceva cu cartea «Matei», să-mi

blocheze...

“IOVA: - Semnezi! [subliniat de mână]

“OVIDIU: - Nu semnez. Scriu o scrisoare eu, în care descriu situația. [subliniat de mână]

“IOVA: - Acum nu poți, că este stare specială de necesitate [cutremurul? - subliniat]

“OVIDIU: - Peste o săptămâna-două spun [subliniat].

“DELIA: - Tare m-a impresionat Europa liberă cum luat-o de serios și tot timpul se interesează.

“OVIDIU: - Ai noștri sînt tot așa de scârboși! Pretext de demagogie!

“IOVA: - Sînt limitați, ce vrei?

“OVIDIU. - Nu vorbea de morți, ci de soldați etc. Lăsați-vă dracului cu reclama asta. Acum vă trebuie reclamă că cei buni sînt cei din conducere.

“IOVA: - Nu a fost ton în tot orașul la telefoane, căci a fost blocată masa ca să nu poată vorbi interurban. Mi-a spus nora de la telefoane, iar abonații au fost blocați. Compățimesc pe cei care au rămas schilozi la București și jeluiesc pe morți”.

*

Document fără antet - șters? -, completat de mână:

“dos. nr. 130/D.G./20.03. 1977

Strict secret, Ex. 1

Scris de mână:

“051 [sau 151]/ AV+TV

“De ac[est] caz se ocupă IMB - Securitate

“N O T A

“În dupăamiaza zilei de luni, 14.03.1977 pe la orele 17 sursa s-a întâlnit cu MALCIU MIHAI din București [adresa, locul de muncă].

“Iată ce a spus atunci MALCIU;

“ - «Dragă sursă [sic-tir!], am vorbit la telefon cu PAUL GOMA și în seara asta îi voi da din nou telefon, spre a-mi fixa ziua cînd îl pot vizita [? - nu se fixau nici zile, nici ore, fiecare venea cînd putea - dacă putea - n.m.] I-am vorbit și despre tine, fără să spun numele tău, dar i-am dat câteva detalii despre trecutul pe care l-ai trăit [sic]. Spre a te convinge că spun adevărul, iată adresa lui: Alea Compozitorilor nr. 10; etaj III, ap. 20, telefon 46.03.32. (...) la ora 6 să vii să asști cum vorbesc eu cu el la telefon».

“Față de insistențele lui Malciu și determinat de dorința de a afla detalii în legătură cu relațiile MALCIU-GOMA, sursa a acceptat. (...)

“MALCIU, la telefon: «Nene PAULICA [sic], ți-am spus că vreau să-ți fac o vizită - pe unde vine Alea Compozitorilor?(...) Bine, nene PAULICA, mîine dimineață voi fi la mata, cu prietenul nostru

comun, despre care ți-am vorbit și pe care ți-l dau acum la telefon».

“Pus în fața unei situații neprevăzute, sursa a luat receptorul:

“- Sursa: «Bună seara, d-le GOMA și vă rog să mă scuzați că vă deranjez».

“- GOMA: - «Mi s-a spus că vă cunosc. O cunoștință nu mă deranjează. Pofțiți pe la mine. Încercați să pătrundeți. Sper să reușiți, dacă aveți noroc».

“ - Sursa: (...) «De ce să avem noroc? În mod cert vom ajunge».

“ - GOMA: «De ce sînteți atît de sigur? (...) Vă aștept mâine».

(...) “Între MALCIU și sursă a rămas stabilit ca a doua zi marți 15,03 la orele 9 MALCIU să treacă cu o mașină pe la serviciul sursei (...) Sursa nu avea dezlegare pentru vizită la GOMA. (...) Vineri dimineața, luînd legătură cu forurile care-i dau indicații sursa este informată că deocamdată trebuie împiedecată această vizită la GOMA. (...) Respectînd întocmai sfaturile sursa nu a reușit să-l abată pe MALCIU de la hotărîre. (...)

“Sursa îl însoțește pe MALCIU(...) Ajunși în fața blocului lui GOMA cei doi au avut o discuție aprinsă. MALCIU susținea să-l însoțească și sursa, care, conform instrucțiunilor nu putea face vizita. Sursa i-a permis intrarea lui MALCIU la GOMA [cum: recoman-dîndu-l securiștilor de la ușa blocului?], după ce a obținut promisiunea că nu va semna nimic, ci va pregăti o vizită a ambilor în cursul săptămânii viitoare (...)

“Sursa i-a reproșat lui MALCIU semnătura depusă, dar el era fericit...”

Bănuiesc cine este “sursa”. Îl voi deconspira în episodul următor:

*

“Primit: Colonel Derscanu Gh.

Strict secret, Ex. 1

“Sursa: «PALADE»

“Data: 22.03.1977, orele 13

“130/D.G./

N O T A

“În ziua de 21.03.1977 sursa (...) a urcat, a mai stat puțin în fața ușii apoi a sunat. Cîinele a lătrat, în cadrul ușii a avut următorul dialog: (...) “GOMA: «Care este numele Dvs?»

“S. [citește: “Sursa”: «...» [citește: Voștinaru].

“În clipa în care GOMA a auzit numele sursei, a izbucnit în rîs, a îmbrățișat, - sărutînd - pe sursă, într-o efuziune de-a dreptul surprinzătoare și, învitînd pe sursă în apartament, i-a spus:

“«Bată-te norocul! Să te confund cu un securist! (...) Hai, fă-te comod. *Draga mea* (se adresă el unei femei care stătea în fotoliu), iată pe sursă. *Știam că, până la urmă va veni*. N-ar mai fi fost el, altfel. *Dragă sursă*, [sic-sic], doamna este soția mea»

“Sărutări de mâini, zîmbete, invitație făcută de D-na GOMA la un *coniac*, o cafea, un pahar cu apă rece, etc...- refuzată politicos de sursă”.

Mă opresc aici cu acest “raport” întins pe 8 (opt) pagini, cu totul și cu totul inventat și îi invit pe cititori să consulte **Culoarea curcubeului**, capitolul VI, “Foștii deținuți” - acolo va lua cunoștință, dacă nu de adevărul-adevărat, atunci de adevărul parțial al meu - ne-sursă a Securității.

Oricum, expresiile, cuvintele pe care “PALADE”-Voștinaru mi le pune în gură aparțin lui și securistului Derscanu Gh.: “Bată-te norocul”, “Fă-te comod”, “draga mea”; “coniac”. Iar “Dragă sursă” este de un comic uriaș - și involuntar.

L-am mirosit că este un “trimis”, nu din primul moment - ci din al doilea: când l-am văzut cum transpiră...

*

Un BULETIN INFORMATIV “E.L”, pornit de la “Ministerul de Interne C.T.O.T.”, cu “Nr. 31 din 16-03-1977”, înregistrat sub nr. [sau codul?] 328.791 din 21 03 1977. Poartă recomandarea:

“Tov Pleșiță Nicolae

“Trebuie văzute atent toate cazurile din material,

“T. Coman” [ministrul plin]

*

“În seara zilei de 15.03.1977 Europa liberă a transmis:

“Un comentator, preluând o știre din Paris, a relatat: ‘Comitetul pentru apărarea drepturilor omului în România’ a declarat că scrisoarea inițială a lui Paul Goma adresată Conferinței de la Belgrad a fost semnată pîna acum de 125 cetățeni. Printre ultimii semnatori: psihiatrul ION VIANU și criticul literar ION NEGOITESCU (...)”

*

“Un comentator, în mod foarte dușmănoas, a afirmat: «Problema drepturilor omului, chiar dacă pentru moment a trecut pe planul al doilea, datorită groaznicului cutremur, rămîne totuși, una dintre cele mai importante probleme în actualitatea românească pe care ruinele provocate de cutremur nu le va îngropa odată cu victimele omenești (...) Acum, când a devenit cunoscută poziția lui Goma (...) nu este lipsit de interes să analizăm și viziunea Partidului Comunist Român în această extrem de importantă problemă»”

*

“(...) Pentru așa zisa exemplificare a celor comentate același comentator l-a prezentat pe NICOLAE BEDIVAN (...) unul dintre semnatarii scrisorii lui Paul Goma.

“(...) - Bedivan prezintă afirmațiile maiorului de securitate de la Constanța care cu o săptămână în urmă i-a spus: «Dumneata nu ai dreptul la opinie politică» (...) Când le-a spus că îl cunoaște pe Goma, i s-a cerut să retragă tot ce afirmat. (...) i s-a repetat că va primi pașaport după ce își retrage declarațiile de atașament față de Goma.

(...)

*

“Ministerul de Interne, Inspectoratul Municipiului București

“ - Securitate - 00306056

Strict secret, Ex. nr 3

21.03.1977

“N O T A Nr. 001505

“Acțiunile lui PAUL GOMA și a celorlalți semnatori ai adeziunii la ‘Charta 77’ constituie obiectivul unor discuții în rândul scriitorilor.

“(...) scriitorii MARIN SORESCU și MIRCEA RADU IACOBAN dezavuează atitudinea lui PAUL GOMA și își exprimă părerea că, dacă cărțile sale ar apare pe piață, autorul ar fi ‘dezumflat’.

“(...) ION NEGOIȚESCU a relatat că unii scriitori și-au exprimat acordul cu conținutul scrisorii sale, reproșându-i doar faptul că i-a adresat-o lui PAUL GOMA. La aceste respectivul [Negoițescu?] dă explicația că «altfel efectul ar fi fost nul». A mai afirmat că IOANICHIE OLTEANU (...) este absolut de acord cu întreg conținutul scrisorii, iar GEO BOGZA i-ar fi mărturisit că ar semna și el imediat scrisoarea, dacă PAUL GOMA ar avea ca scriitor vreun credit pentru el.

“(...) Radu CIRNECI a afirmat: deși o dezaprobă - el rămânând credincios partidului - recunoaște că mișcările gen GOMA-NEGOIȚESCU ar avea meritul de a fi uneori atenționări la unele măsuri pe linie de creație literară care ar împinge mai departe literatura de angajare partinică și ar lăsa mai puțină inițiativă artistului. În general, precizează el - astfel de disidenți însă ne fac numai rău prin intervențiile lor într-un moment grav de reconstrucție pentru țara noastră”

“(...) MIRCEA POPA consideră scrisoarea lui NEGOIȚESCU «un fleac», exprimându-se în termeni depreciativi despre BREBAN și GOMA” (...)

“CONSTANTIN CALINESCU, bibliotecar la Municipiul Giurgiu: «Se fac mari greșeli în problema lui PAUL GOMA (...): i se acordă credit. Ce nevoie să fie primit la nivel de secretar al CC un ins fără talent și operă. Cei care au aderat la poziția lui sînt un cor al schilozilor, oameni de mîna a cincea. Nici la cehi nu s-a acordat atîta atenție acestor disidenți”.

“Potrivit unor informații consilierul cultural al Cehoslovaciei, Wagner a spus: «românii sunt foarte fricoși, plini de solitudine față de niște disidenți. În Cehoslovacia au fost trei sute, dar nu

ne-au speriat”.

“Organele noastre urmăresc în continuare starea de spirit existentă în legătură cu ‘grupul GOMA’ pentru a se lua măsurile ce se impun.

“PENTRU SEFUL SECURITĂȚII MUNICIPIULUI BUCURESTI

“COLONEL Răducă Gheorghe”

A P R I L I E

La 1 aprilie 1977 am fost arestat. Arestat fiind, crezusem că pământul se oprește din rotit, timpul din... trecut, lumea din lumt.

Și nu. Mașina, agregatul numit Securitate nu a dat vreun semn că s-ar fi petrecut ceva - care o privea și pe ea, doar ea decisese ca eu să fiu... oprit. În hârtiile ajunse până la mine nu am găsit nici un semn că în acea zi s-ar fi întâmplat ceva cu mine. Mă așteptam să găsesc copia unui mandat de arestare; la un proces-verbal de percheziție; la o dare de seamă despre prima întâlnire a mea cu “domnul Pleșiță”, cum i se adresează spărieții mei concetățeni care fac pe ziaristi interlocutori ai criminalului analfabet.

“1 aprilie” începe - în dosarul meu purtând indicativul : “Dosar I (sau I?) 2217, vol 7” - cu... situații statistice!

Primul “document” poartă sigla Ministerului de Interne, Direcția I, (din 1 aprilie 1977), titlul “SITUATIE STATISTICA” “privind persoanele ce au intrat în contact cu P.G.”, iar în grila frumos, profesionist trasă cu rigla, rubricile cuprind:

“*TOTAL elemente apărute : 192*” lămuresc pe loc: “elemente”, carevasăzică “indivizi”, cum s-ar spune: - s-a și spus, o eternitate de decenii : “dușmani”, “bandiți”.

În rest, “categoriile” imaginate, categoriile-umane impuse oamenilor de către Ne-oamenii Terorii : “Cu antecedente penale”, “Fără antecedente penale”; “Cu antecedente politice...”, “PCR”, “UTC”, “neîncadrați”, “Fără servicii”, “Pensionari”, “În curs de identificare (37)”...

“Anexa 1”: “*SITUATIE privind persoanele care au avut tangență cu «Bărbosul» (TOTAL: 430)*”, oamenii sunt împărțiți pe “vîrstă”, “naționalitate”, “profesie”, “studii”; “în evidență Ministerul de Interne” (sau ne-), “foști condamnați”, “alte motive” (aici subrubricile sunt: “legionari (7)”, “PNL-PNT (11)”, “sectanți (16)”. Și așa cum pot (și pot!) securiștii să înghesuie 252 oameni într-o “cameră” de cca 10/7 m. (un “stadion” la Gherla, în 1958), sunt capabili să facă să intre pe aceeași pagină, A 4, și o “situație” a “elementelor” - pe “județul de reședință”, “profile de muncă (I, II, III, RB)” - și desigur “TOTAL”.

“Anexa 2 (Direcția I-a, No. 170/001684 din 01.04.77” este dedicată unei “*SITUATII - cuprinde date privind persoanele ce au avut tangență cu «Bărbosul» și li s-a aprobat plecarea în străinătate*”.

Chițibușar fiind, compar această anexă cu cea precedentă: constat că dintre cei care “au avut tangență cu «Bărbosul»” “li s-a aprobat plecarea în străinătate într-o “proporție” șchioapă:

- români: din 337 (“tangenți”) au primit aprobare: 137;
- germani: din 71 - 29;
- maghiari: din 16 - toți 16!
- “alte naționalități”: din 6 - doar 4...

În fine, o “*SCHEMA - legăturile lui PAUL GOMA*” se lăturește pe două pagini.

În centrul SCHEMEI: “PAUL GOMA - total legături: 288”. În stânga, categorii:

- “DIPLOMATI (Belgia, RFG, SUA)”;
- “ZIARISTI (Total: 28)...:
- “ELEMENTE REACTIONARE DIN EMIGATIE”;
- “ELEMENTE AUTOHTONE (3 legionari, 15 nemulțumiți că nu au primit pașaport)”;

În dreapta:

“1. MASURI LUATE” citește: pedepse:

“ - 12 persoane încadrate într-o muncă utilă [detașamente de muncă] conform legii 25/1956;

“ - 12 persoane puse în dezbaterile colectivelor de muncă [demascate în public];

“ - 47 persoane avertizate;

“ - 11 persoane influențate pozitiv [ah, eufemismele securiste!];

“ - 14 membri PCR despre care au fost informate organele de partid.

“2. MODALITATI DE LUARE A LEGATURII:

“ - 138 - direct

“ - 19 - prin telefon

“ - 14 - prin corespondență

“ - 14 - prin intermediari

“ - 17 - interceptați de organele noastre [așa este: de organele voastre!]

“3. ANTECEDENTE POLITICE

“ - 8 legionari

“ - 19 foști condamnați

“ - 92 nemulțumiți că nu au primit pașapoarte”

Iată la ce slujește statistica la Casa Terorii.

*

O serie de NOTE și FIȘE ale “tangenților”: Gherghișan Ioan, Birman Nicolae, Dulea Pantelimon.

*

În “Buletin de știri nr. 145 din 1 aprilie”, este transcrisă scrisoarea mea către Fondul literar la 11 martie - transmisă de Europa Liberă. Pentru că nu mai am originalul, o copiez:

“Subsemnatul Paul Goma, membru al Fondului Literar, vă aduc la cunoștință că cedez în totalitate drepturile de autor în limba română pentru romanul meu **Ostinato**, în folosul victimelor cutremurului din 4 martie a.c.

“Rog Fondul Literar:

“- să nu-mi rețină datoriile din această carte;

“- să nu perceapă impozite asupra acestor venituri;

“- să deschidă un cont special, să-i zicem «Contul O».

“Ca donator pun următoarele condiții:

“1. Să pot controla suma de bani cuvenită pentru carte, vărsată în «Contul O»;

“2. Donația să fie destinată în întregime construirii de locuințe; aceste pot fi repartizate numai familiilor de muncitori și mici funcționari, în nici un caz celor care lucrează în securitate, în organele de stat și de partid și îndeplinesc munci politice. Ca donator îmi rezerv dreptul de a verifica personal îndeplinirea acestei condiții,

“3. Pentru ca suma destinată sinistraților să fie cât mai mare, cer ca tirajul cărții să fie și el corespunzător și să se tragă oricâte ediții vor fi cerute de cumpărătorul de carte.

“De asemenea cer ca această carte să poată fi vândută în cadrul unor întâlniri ale autorului cu cititorii, cu care ocazie cititorii să poată dona în «Contul O» sume suplimentare.

“Profit de acest prilej pentru a face apel la scriitorii aflați în situații asemănătoare, să doneze o parte din drepturile de autor sinistraților.

“București, 11 martie 1977”

«Și mai ce? N-oi fi dorind și cheia de la cassa cu bani?» ar fi spus legendarul - și nemuritorul - Ostap Bender, dacă ar fi ocupat scaunul lui Burtică, de pildă - îl numesc pe el, fiindcă el mi-a reproșat “provocarea”, depistînd pe loc “manevra dușmanului”: dăruiam drepturile de autor pe o carte ne-aprobată, deci nepublicată, deci vindeam pielea ursului din pădure - deci “forțam mâna partidului nostru” să publice “o carte cu mari probleme”.

*

“Buletinul” reproduce câteva scrisori adresat mie de:
Dan Enescu, Frații Boboia, Venera Ureche,
Victor Sălăgeanu (a venit împreună cu Mavrodineanu),
Constantin-Teo Ionescu.

Și fragmente dintr-un interviu dat de Virgil Tănase
postului de radio France International (din 31 martie). Citez:

“Lucrurile contra lui GOMA vor deveni foarte grave. Îmi exprim
o anumită [greșeală de traducere: probabil Tănase a folosit “certain”
care înseamnă, aici: “cert, indubitabil”] solidaritate cu el. Atunci când
am auzit zvonurile că ar fi fost arestat, am vrut, în aceeași zi, să mă
întorc în România. Cert este că va fi ucis.”

*

Tot în “1 aprilie 1977 :

“Miniserul de Interne nr. [necompletat] Strict secret, Ex. nr. 1

“N O T A

“În completare planului de măsuri privind izolarea și neutrali-
zarea acțiunilor întreprinse de PAUL GOMA și unele cercuri
reacționare din Occident, se vor realiza următoarele:

1. ACTIUNI DE IZOLARE A LUI PAUL GOMA

“- înlăturarea oricăror posibilități ale acestuia de a intra sau
menține legături directe cu persoane din străinătate ori din țară
(cu excepția rudelor apropiate).

“- interzicerea vizitelor acestuia la ambasade, domiciliul diplo-
maților, a contactelor cu ziariști ori alți străini aflați în țara noastră.

“Răspund: Direcția III-a și Unitatea Specială «F»

“- măsuri de documentare concretă a activității lui PAUL GOMA,
în vederea începerii urmăririi penale.

“- blocare telefonului acestuia și preluarea de către organele de
securitate a convorbirilor cu persoane care încearcă să intre în contact
cu el și totodată exploatarea acestor convorbiri în interes operativ.

“Răspund: Unitatea Specială «T» și Direcția I-a

“2. ACTIUNI PENTRU NEUTRALIZAREA PERSOA- NELOR CARE AU INTRAT ÎN CONTACT ORI INTENTIO- NEAZA SA ÎA LEGATURA CU PAUL GOMA.

“- instruirea ofițerilor din Direcția I-a care s-au deplasat la
inspectoratele județene ale Ministerului de Interne pe raza cărora au
fost identificate persoane ce au intrat în legătură cu PAUL GOMA,
pentru analiza și soluționarea operativă a fiecărui caz și deplasarea altor

persoane pretabile la acțiuni asemănătoare [eterna “potențialitate” a nesecuristului de a deveni dușman!]

“- instruirea și trimiterea de ofițeri și în celelalte inspectorate județene, pentru a impulsiona [așa!, impulsionați, tovarăși!] munca informativă și a depista în fază incipientă persoane cu intenții de a intra în legătură cu PAUL GOMA.

“Răspund: Direcția I-a și Direcția a II-a

“- analiza tuturor cazurilor în care persoanele au intrat în contact cu PAUL GOMA, punerea acestora în dezbaterea colectivelor de muncă și aplicarea, după caz, a prevederilor legale asupra celor ce au comis fapte ce impun urmăriri penale.

“Răspund: Direcția I, a II-a și a III-a

“- interzicerea accesului în sediile misiunilor diplomatice din București a tuturor persoanelor ce au intrat în contact cu PAUL GOMA ori sunt semnate că intenționează să intre în legătură cu acesta [eh, tot potențialitatea!...]

“Răspunde Direcția III-a

“- control total al corespondenței cu persoane din RF. Germania, Statele Unite ale Americii, Anglia și Franța [dar din Guatemala, Indonezia, Filipine, Mexic? - întrebare cu totul... nevinovată...]

“Răspunde Unitatea Specială «T»

“- blocarea tuturor convorbirilor telefonice cu posturile Europa liberă și Vocea Americii [dar cu BBC?, dar cu Deutsche Welle?...]

“- blocarea oricăror convorbiri telefonice cu străinătatea ale persoanelor ce au intrat în contact ori intenționează să ia legătură cu PAUL GOMA.

“Răspunde Unitatea Specială «T»

3. MASURI DE INFLUENTARE

“- trimiterea de scrisori către unele personalități politice, culturale, științifice din Occident, unele partide comuniste și secretariatul Conferinței (...) de la Belgrad prin care să fie demascată acțiunea lui PAUL GOMA și a adeptilor săi.

“- publicarea continuă a unor articole demascatoare în presa occidentală

“Răspund: U.M. 0920 și Serviciul «D»
[altfel numit: “DEZINFORMAȚII”]

“4. Se constituie un colectiv de informare compus din ofițeri de la Direcția I și C.I.D. [“Comitetul de Informare Dezinformatoare”]

Raportarea situației operative se va efectua zilnic din 3 în 3 ore.

“5. Pentru coordonarea și asigurarea executării măsurilor propuse se constituie un comandament în componența prevăzută în anexă.

“Seful Direcției I-a, general-maior DUMITRU BORȘAN”

“A N E X A

“1.	șef comandant
“2. General-mr. BORȘAN DUMITRU	șef Direcția I-a
“3. General-mr. MACRI EMIL	șef Direcția II-a
“4. General-mr. MOGA GHEORGHE	șef Direcția III-a
“5. General-mr. GHERGUT DUMITRU	șef Direcția IV-a
“6. General-mr. BOLÎNU GHEORGHE	șef U.M. 0920/ F
“7. Colonel VASILE GHEORGHE	șef Direcția VI
“8. General-mr. DIACONESCU OVIDIU	șef C.T.O.T.
“9. General-mr. GRIGORE GHEORGHE	șef Unit. Specială «F»
“10. General-mr. ILIE GHEORGHE	șef Unit. Specială «D»
“11. Lt. colonel BRESTOIU HORIA	șef C.I.D.”

Aceasta este componența “Comandamentului”.

Pe poziția întâia - linie necompletată - este... oare cine poate fi CEL al cărui NUME nu trebuie să apară în acte, probînd fără tăgadă ordonarea și conducerea TERORII:

NICOLAE CEAUȘESCU.

Împotriva cărui pericol, a cărei amenințări a ființei naționale s-a mobilizat elita armată alcătuită din Securitate, condusă de comandantul și al ei - suprem - Ceaușescu? Cine era dușmanul țării, vânzătorul ei “pe treizeci de arginți”?

Un oarecare ins, “scriitor fără cărți”, vorba lui Eugen Barbu - dar și a lui Mircea Dinescu. O muscă, un vierme, un nimica pe care cizma securistului o/îl putea strivi oricând, fără efort, fără a da cui va sama.

De ce “înnebunise”, nu doar scriitorimea și mai grav: securimea? De ce îi era frică Aparatului?

De cuvânt - iată, mi-a scăpat vorba-mare.

Ca să apere, ce? Dar se poate să nu se știe ce apăra Securitatea întreagă, cu Ceaușescu în frunte, cu liota de generali după el?

Patria Română!

Iată de ce după 1989 securiștii - de la Pleșiță la Goran, și la Achim declară fără să clipească: ei apărau Patria - deci acțiunea lor era patriotică - deci ei, găinarii, analfabeții, criminalii antiromâni erau... patrioți!

Iar gazetarii care angajează “dialoguri” în presa scrisă și la televiziune cu astfel de creaturi li se adresează cu “Domnule” (Pleșiță, Brucan, Măgureanu) și se uită în gura lor, astfel ieducîndu-i pe nefericiții români să-i creadă - «Dacă s-a dat la televizor...» tot pe ei, tot pe cei care ne-au călărit și ne-au martirizat și înainte de decembrie 1989 - de la 23 august 1944...

*

Am ajuns în 2 aprilie.

Cu ce se ocupă “Comandamentul Suprem?”

“Ministerul de Interne nr. 0068.249 din 2 aprilie 1977 -

“Strict secret

“R A P O R T

“Potrivit planului de măsuri aprobat, organele de securitate au acționat pentru neutralizare și contracararea elementelor care (...) etc.

“În ziua de 1 aprilie a.c. orele 12,47 PAUL GOMA a fost reținut [place eufemisul?], în prezent aflându-se în anchetă. La percheziția efectuată au fost găsite materiale cu caracter fascist, scrisori de la legionari și alte elemente reacționare din străinătate [vezi **Culoarea curcubeului**, cap. XI. “Manifeste legionare”]

“(...) Asupra a 59 persoane din cele 192 care au semnat scrisoarea sau au aderat la acțiunea lui PAUL GOMA au fost întreprinse măsuri adecvate [curat “adecvate - dar umflați-le!”]

“(...) În cadrul măsurilor de izolare și de prevenire a noi aderări la acțiunea lui PAUL GOMA, în ziua de 1 aprilie au fost interceptate în vecinătatea imobilului în care acesta locuiește 13 persoane; au fost preluate [place eufemismul?] convorbiri telefonice (...); au fost reținute [și ele, săracele...] din circuitul poștal 10 scrisori interne, în care expeditorii își exprimau adeziunea față de acțiunea lui PAUL GOMA, iar alte două din străinătate prin care se elogia atitudinea acestuia.

“Organele de securitate continuă măsurile conform indicațiilor primite.

“M I N I S T R U

“Teodor Coman”

Pentru prima oară întâlnesc la sfârșitul unui document următoarele indicații:

“redactat: Gh. S.

“dactilo : Z. E.

“r.d. 00655/159

“4 ex.”

Dactilografa (Z.E.) o fi nevasta unui colonel - sau chiar general-maior! - și nu prezintă interes.

Dar redactorul? Să fi fost un tovarăș de șaibă a lui Mircea Horia Simionescu - însă unul mult mai bine plătit, doar lucra la Secu’, nu la amărâta de cultură...?

*

“Ministerul de Interne nr. 0069.252 din 3 aprilie 1977

“R A P O R T

[acest raport a fost fotocopiat defectuos, se înțelege-deduc câteva cuvinte printre care “elementele trădătoare, “Europa liberă”, “legionaro-fasciste” “VLAD GEORGESCU, arestat în ziua de 29 martie a.c.”; “spionaj”; probabil despre mine: “legionarii VIRGIL IERUNCA, CIORAN, PIERRE EMANUEL [sic]”, “materiale fasciste”; “DRAGOESCU VLAD” [în anchetă] ; “medicul VIANU IONEL (...) adunarea salariatilor a hotărât excluderea din rândul cadrelor didactice și deferirea organelor de cercetare penală [?] pentru ofensă adusă autorității” [curat ofensă - dar care autoritate?]

Finalul este lizibil:

“În cadrul personalului diplomatic al Ambasadei SUA București se constată o stare de tensiune și nemulțumire pentru unele articole documentare apărute în presa noastră despre situația politică și economică din America precum și despre cronicile făcute filmului american ‘Paravanul’ transmis pe micul ecran în ziua de 30 martie.

“Ambasadorul H. BARNES și atașatul de presă LEVY JOEL pretind că acestea «ar constitui o propagandă antiamericană, în replică la propaganda desfășurată în exterior în legătură cu drepturile omului».

“Organele Ministerului de Interne continuă măsurile ordonate.

“M I N I S T R U

“Teodor Coman”

În 2 și în 3 aprilie (și în zilele următoare) mi-au fost luate interogatorii, iar rezultatele lor: compuneri pe care nu le mai recunosc (“documentele” din dosar sunt “treceți pe curat” - cu corecturi substanțiale - ale adevăratelor procese-verbale, măcar semnate și de mine) și despre care am scris și am dat exemple în **Lățești**, continuarea neterminată a **Gherlei**. Așadar, nu le voi copia decât dacă găsesc vreun pasaj original în sensul invenției, al contrafacerii flagrante.

*

În 4 aprilie: o altă NOTA - și aceasta năclăită la fotocopiat din care pot fi deduse, pe sărite “legionarismul tatălui lui Vlad Georgescu”, legionarismul-fascismul “documentelor” confiscate după arestarea mea, precum și un paragraf, în principiu consacrat lui Ion Negoitescu...“cunoscut ca...” Ca ce? Ca cum? Cale de trei rânduri dactilo avem parte de o ștersătură - linie groasă, sigur aplicată pe o fotocopie, la rându-i fotocopiată. Din nou: când și cine a șters... homosexualitatea lui Negoitescu? Cumva Mihai Pelin? Bine, dar sergentul-major Pelin avea ca sarcină ștergerea păcatelor de

informatoriile ale lui Ivasiuc, ale lui V.C. Tudor, ale lui I.C. Drăgan, ale lui Titus Popovici, ale lui Aurel Dragoș Munteanu - cu care bietul Nego nu avea nimic comun.

Ultimele 3 pagini sunt descifrabile. Aflăm:

“Prin posibilități externe [am înțeles, am înțeles traducerea...] a fost organizată o emisiune interviu la televiziunea belgiană în cadrul căreia s-a subliniat netemeinicia afirmațiilor lui PAUL GOMA privind lipsa de libertăți culturale ale scriitorilor din România. În urma acțiunilor întreprinse, persoane influente din emigrația română au trimis scrisori unor personalități politice și din domeniul culturii din SUA, Canada, Anglia, Italia, prin care se prezintă realitățile cu privire la libertățile și drepturile omului în țara noastră (...)

“În vederea prevenirii și neutralizării activității persoanelor care au semnat «scrisoarea» (...), organele Ministerului de interne au efectuat cercetări în cazul a 149 persoane (...) Din totalul acestora, 131 au avut legături directe cu «cazul Goma». În urma muncii de influențare întreprinse, 35 persoane s-au desolidarizat (...), unele manifestându-și dorința de a demasca public pe GOMA PAUL. (...) În 4 cazuri s-au luat măsuri de siguranță prin internarea în clinici de specialitate, persoanele respective manifestând tulburări neuropsihice [pe românește: «Cine lovește în Blandiana dă în democrație» sau: «Cine cere drepturi, acela e “nebun-neuropsihiatric”!», cum mă trata anchetatorul Bistran]”

*

“Buletinul de știri Special nr. 45” din 12 aprilie (intrat în 12.04), se dă seama de scrisoarea mea din 23 martie 1977 adresată lui Cornel Burtică;

“Stimate Domnule Cornel Burtică,

“Cu neliniște constat neconcordanța între atitudinea și procedeele conducerii superioare, pe de o parte, pe de alta atitudinea și mai ales procedeele executanților, securitatea. Nu slujește nimănui, nici chiar ei, securității, această mobilizare grotescă de mijloace materiale și umane. Pentru ce?

“Pentru a astupa gura celor care cer aplicarea constituției R.S. România, aplicarea legilor țării și a acordurilor internaționale la care țara noastră a aderat?

“Concluzia se impune: securitatea nu vrea ca legile țării să fie puse în practică. Oare nu se găsește nimeni ca să o cheme la ordine? Dacă s-au inițiat comisii de control obștesc în scopul de a supraveghea calitatea produselor vândute și comportarea personalului distribuitor, pentru ce nu se acceptă supravegherea, controlul modului în care legile țării sunt aplicate? Cui îi folosește această atitudine reacționară? Da, am spus: reacționară. Securitatea este, de departe, cea mai reacționară instituție ca manieră de a gândi și a acționa. Este inadmisibil ca poliția secretă a unui stat să împiedece prin toate mijloacele - și are

mijloace - aplicare prevederilor constituției aceluia stat. Este inadmisibil ca cetățenii care cer aplicarea legilor țării să fie considerați și tratați ca dușmani. Dușmani, reacționari sunt cei care împiedică aplicarea legilor existente.

“Cu stimă,

“Paul Goma

“București, 23 martie 1977”

Nu există, în acest lot, vreun “document oficial” (vreau să spun: dactilografiat, semnat, cu stampila reglementar aplicată) cum era hârtia arătată - cu jubilație - în plină anchetă de colonelul Vasile Gheorghe, în jurul datei de 14 aprilie 1977. Ci doar o “NOTĂ-RAPORT” scrisă de mână - de mâna lui Achim, înregistrată (?) sub:

“151/A.V/ 9-04-1977”

“NOTĂ - RAPORT

“Azi a avut loc ședința Comitetului Asociației scriitorilor din București în care principalul punct al ordinii [!] de zi a fost pregătirea alegerii viitoarelor organe.

“Cu această ocazie s-a pus în discuție și problema excluderii lui Paul Goma din Uniunea Scriitorilor.

[propozițiune ștearsă, înlocuită cu: “iar la punctul diverse s-a pus în discuție PAUL GOMA]

“Au fost prezenți șase din cei nouă membri ai Comitetului. A [!] lipsit NINA CASSIAN, EUGEN JEBELEANU și MARIN PREDA, deși au fost anunțați și se găsesc la București. Au mai participat Virgil Teodorescu, președintele Uniunii, Dumitru Ghișe, vicepreședinte la C.C.E.S., Vasile Nicolescu, Directorul Direcției culturale din C.C.E.S. și I. BUCUROIU, activistul secției care răspunde de Uniune.

“Cînd s-a discutat “Cazul Goma”, tov. George Macovescu, secretarul Asociației, a făcut o scurtă informare în care a arătat pe scurt activitatea infracțională a lui GOMA PAUL.

“La același [!] lucru s-a referit și Dumitru Ghișe.

“Propunerea excluderii a fost votată în unanimitate ~~conform~~ ~~articolului~~ [două cuvinte șterse] fiind acuzat că a încălcat articolul 9 din Statutul Uniunii.

“În încheierea discuțiilor Fănuș Neagu, membru al Comitetului, a propus ca procesul verbal prin care s-a luat această hotărîre să fie semnat și de cei trei membri care au lipsit de la această ședință. Propunerea a fost aprobată.”

Nota-raport nu este semnată, însă scrisul este al lui Achim - actualul editor!

*

O “NOTA NR. 00 1619 din 9 april. 1977” provenită de la “Municipiu” (“Colonel Răducă Gheorghe”) dă seama de “unele păreri”, vorba lui Răducă, ceea ce se traduce prin: unele păreri-necritice la adresa lui Goma:

“Prof. universitar MIRCEA MANCAS (...) referindu-se la mesele rotunde transmise în ultimele zile remarca «sărăcia de idei mai ales a participanților români, nu există un discernământ în atacul la adresa fascismului, băgându-se în aceeași oală (...) acțiunile fasciste (...) și unele acțiuni de altă natură promovate de guvernul american cum este campania în jurul așa-ziselor ‘drepturi ale omului’; (...) ai impresia că fasciștii militează pentru drepturile omului»”.

“(...) CONSTANTIN PRUT : «neexistând acoperire suficientă pentru unele idei dezbătute, riscăm să apărem simpli executanți ai unor directive»; «acțiunea trebuie făcută cu oameni documentați, cu simțul nuanțelor, nu de lozincari». (...)»

“În legătură cu PAUL GOMA (...):

“(...) auzind că ar fi fost arestat, scriitorul DAN MUSATESCU: «Măsură salutară și singura dreaptă».

“(...) NICOLAE MORARU [celebrul-sinistrul “Nikalai Mararu”, komisar al literaturii peste un deceniu] s-a întrebat: «Cum de a fost posibil ca un neisprăvit să ajungă să săvârșească aceste fapte reprobabile», a considerat că: «așa trebuie să se procedeze cu toți de teapa lui GOMA».

“(...) ION LOTREANU: «GOMA ar trebui pus la zid: nu ar trebui să i se tolereze ieșirile incompatibile cu calitatea de cetățean român. Altfel vor apare tot mai mulți gomiști (...)»

“(...) scriitorul MIRCEA POPA: «știu din surse diplomatice că PAUL GOMA e susținut și sprijinit de Occident, că nimic nu i se poate întâmpla, nici lui, nici celor care aderă la poziția sa, pe față»

“Scriitorul ALEXANDRU MONCIU SUDINSCHI este de părere că: «GOMA are dreptate, este singura cale de a obține mai multă libertate în cultură». Totodată nu consideră că «GOMA insultă guvernul, el își spune părerea despre adevărurile pe care guvernul le cunoaște».

“MIRCEA POPA, RADU CONSTANTIN și ALEXANDRU MONCIU SUDINSCHI sînt cunoscuți că au făcut comentarii tendențioase și cu alte prilejuri. Aceștia se află în atenția noastră, asupra lor luîndu-se măsuri de influențare pozitivă” [curat pozitivă, să trăiți, tov’colonel!]

*

“NOTA nr. 00 168 din 9 aprilie:

“(...) Discutînd despre modul în care s-a desfășurat punerea în dezbatere publică în cadrul Institutului medico-farmaceutic București a medicului ION VIANU, asistentul MIHAI BALACESCU relate: «în sală s-a creat o atmosferă de spectacol regizat [subliniere de mână],

după rețete încechite, cu invective în loc de idei, oamenii întrecându-se în violențe de limbaj, spre a fi puși într-o postură ridicolă de cuvântul rectorului care a fost deosebit de împăciuatorist [Cine? cum - împăciuatorist?]. Din toată ședința cel care a ieșit avantajat a lăsat impresia a fi ION VIANU care tot timpul a fost demn, nu a retractat nimic și a refuzat să răspundă la o întrebare esențială cu privire la adevărul asupra existenței unor internați politici în spitale psihiatrice, spunând că se află în cercetarea unor organe care i-au impus discreția asupra acestui punct, de unde s-a dedus de toți participanții că este în afara posibilităților de a fi atins grav de ședința respectivă, care a rămas astfel inutilă iar el a devenit un fel de beneficiar al atitudinii sale”

Admirabil, Ion Vianu!

*

“Ministerul de Interne, Direcția I 170/329 321 din 12 aprilie 1977

“R A P O R T

“Conform ordinului și **instructajului primit în ziua de 31.03. 1977** [subl. mea], m-am deplasat la Inspectoratul județean Mureș, executând următoarele sarcini:

“Am prezentat (...) ordinele primite, instructajului tovarășului secretar al C.C. P.C.R., ION STANESCU, al tovarășului ministru TEODOR COMAN, primul adj. ministru General maior PLESITA NICOLAE și precizările ordonate de tov. general maior DUMITRU BORSAN.

“(…) În ceea ce privește cele 6 persoane care au intrat în contact cu PAUL GOMA, în conformitate cu sarcinile primite, au fost rezolvate după cum urmează:

“1. Familia MORARIU ROMULUS MIHAI (...) membru al sectei «Advențiști de ziua a 7-a» (...) au cerut emigrarea în RFG (...) Pașapoartele se găseau la inspectoratul județean Mureș, lucru comunicat familiei înainte de declanșarea acțiunii ordonate de conducere partidului [sublinierea îmi aparține - ca și observația că în continuare, este șters un rând: vorbea despre natura “acțiunii ordonate”?] În acest caz s-a hotărât (...) prelucrarea cazului în colectivul de muncă (...) demascarea pentru acțiunea dușmănoasă față de țara noastră și înmânarea ulterioară a pașapoartelor pentru părăsirea țării [subl. mea]

“Aceeași măsură a fost luată și cu fiica sa, MORARIU MELANIA, elevă la Liceul de muzică și artă plastică (...) La Liceu a fost prelucrată, (...) ședința a fost organizată de comitetul județean U.T.C., hotărînd excluderea.

“După măsurile de prelucrare, le-au fost înmânate pașapoartele (...) de către inspectorul șef al M.I. Mureș, cu care ocazie MORARIU ROMULUS MIHAI s-a desolidarizat de acțiunea lui GOMA, întocmind în acest sens o scrisoare în numele familiei sale” [dacă acesta era prețul pașaportului...]

“2. WAGNER MARTINI din Sighișoara (...) În urma măsurilor

de influențare, la 21.03. 1977 adresează o scrisoare lui PAUL GOMA, prin care se desolidarizare. (...) s-a discutat cu el pentru încadrarea în muncă, influențarea pentru renunțare la plecare definitivă (...)

“3. CHENDER VIRGIL din Sighișoara. (...) susnumitul a fost internat în 1976 în spitalul din Târnăveni [rând șters - ce putea fi șters, dacă nu: “psihiatria”?]

“(...) În perioada când mă aflam în misiune la Inspectoratul județean Mureș, am primit ordinul transmis de tov. Lt.Colonel NATALETU DUMITRU să mă deplase la Harghita - pentru a-i informa cu ordinele din 31.03.1977. (...)

“Colonel BECHERU GHEORGHE”

*

“Ministerul de Interne

Strict secret

“- Unitatea Militară 0672 - București

Exemplar unic

“Nr. 5/00704 121 din 12.03. 1977

[în “INTRARE - sub nr. 00307.336 din 13 04 1977: deasemeni indicația : “În două zile să mi se raporteze cine sînt persoanele nou apărute” - semnătură indescifrabilă]

*

“N O T A

“privind filajul obiectivului «Geta» efectuat în zilele de
02 - 09 aprilie 1977

“02. 04. 1977

“ Activitatea obiectivului s-a rezumat la plimbarea prin parcul Moghioroș cu copilul și cățelul, de la orele 8,40’ pînă la orele 10,30’ și la orele 16,10’ pînă la orele 16,40’ a făcut cumpărături de la Complexul ‘Drumețul’.

“03. 04. 1977.

“Obiectivul «Geta» a plecat de acasă la orele 7,40’ cu copilul și cățelul, a mers în Piața Moghioroș unde a făcut cumpărături pînă la orele 8,40’.

“Între orele 10,00’ - 11,50’ și 18,30’ - 19,50’ a fost vizitată de tatăl ei.

“04. 04. 1977.

“La orele 7,00 «GETA» a plecat de acasă cu copilul și cățelul; a mers în parcul Moghioroș unde a stat pe bancă 2 ore, iar copilul se juca la leagăne [ei, da!].

“De la orele 11,50’ la orele 13,05’ [trecute fix...] a fost vizitată de tatăl ei.

[lipsește o pagină : a doua - copiez pag. 3]:

‘De la adresă [?] au plecat și au mers la «NELU», orele fiind 19,35’.

“La orele 21,00 «GETA» a ieșit cu «NELU» și cu un taxi au mers

acasă la «GETA», unde a rămas și noaptea.

[*Decriptare: “GETA” este Ana; “NELU”: Năvodaru, tatăl ei și socrul meu.*]

“16. 04. 1977.

“«GETA» împreună cu «NELU», copilul și cățelul, avînd și niște bagaje au plecat la orele 16,30’ cu o mașină și au mers acasă la «NELU».

“La orele 18,15’ «GETA» a plecat de la «NELU» și a mers acasă. Aici a stat pînă la orele 19,15’, timp în care a încărcat un camion cu mobilă personală și a transportat-o la locuința lui «NELU».

“07. 04. 1977.

“«GETA» a plecat de la «NELU» la orele 12,00 împreună cu copilul, mătușa ei și cu autobuzul 33 au călătorit pînă la stația Traian, unde au coborît și pe jos au mers în str. Turturele și au intrat la nr. 21 (locuința lui «GETA»), orele fiind 12,55’.

[“locuința lui «GETA»” fiind, în realitatea locuința în care, după arestarea mea, Ana și copilul au fost obligați - *domiciliu obligatoriu* - să se mute. Cunoșteam numele străzii, nu însă și numărul. Vezi, pentru amănunte: **Soldatul câinelui**]

“De aici au plecat la orele 14,10’ și cu autobuzul au revenit acasă la «NELU», orele fiind 15,00. (...)”

“Între orele 19,30’ și 19,35’ «GETA» a mers în str. Dr. Staicovici nr. 40, la avocatul PORA.

“De aici cînd a plecat s-a întîlnit cu «NELU» și împreună au mers la cofetărie, după care au revenit acasă la «NELU», orele fiind 20,55’.

“08. 04. 1977.

“Între orele 10, 20’ - 12,25’ «GETA» a fost la judecătoria sectorului 1. Aici a așteptat în biroul președintelui (dar acesta lipsea), între timp a venit N. BREBAN și cu acesta au plecat, s-au plimbat, discutînd foarte agitați...”

[lipsesc pagina-paginile următoare; păcat: un roman milițist atît de palpitant... Cu ce se ocupa securitatea cea Patriotică - și Vigilentă; cu căcaturi - căcănarii, haznalicolii, latriniștii!]

*

“M.I., Inspectoratul Cluj Strict secret, Ex. 1, nr. 163/0027 331 din 11.04. Intrat la 12.04.1977

“Către Ministerul de Interne, Direcția I-a, București

“La ordinul dv. telefonic, alăturat vă înaintăm un dosar cuprinzînd fișele numiților: Oprea Vasile, Hidassi Ana, Stein Richard Hanes, Farkas Victor, Drăguț Vasile, Tăutu Valentin, Pintilie Gheorghe, Mihalcea Mihai, Salomon Rudolf, Mihai Augustin, Mihăiescu Gheorghe, Ambrus Istvan, Lazăr Alexandru care au luat sau intenționau să i-a [sic] legătura cu PAUL GOMA.

“Seful Inspectoratului General Maior CONSTANTIN IOAN
“Seful Serviciului Cpt. VELEA EUGEN”

*

“M. I., Serviciul «D» Nr. 0027 166 din 11 IV, 1977, Strict secret,
Intrat nr. 00307.037 din 12 04 1977

“Către DIRECTIA I-a

“Vă trimitem alăturat, spre punere în aplicare, lucrarea nr. 0027 166 (și nota anexă) elaborată în conformitate cu prevederile planului de măsuri aprobat de conducerea ministerului (nr; 00327.758 din 18.03. 1977) vizînd anihilarea actiunilor ostile ale lui PAUL GOMA.

“Lucrarea a fost aprobată de tovarășul general colonel NICOLAE DOICARU, prim adjunct al ministrului de interne.

“Seful Serviciului general maior Ilie Mihai”

O mulțime de adnotări, adresări - manuscrise, din păcate nu pot desluși decât un grad-nume: “col. Nastase”. Tot din păcate nu există “lucrarea” - fiind Direcția D(ezinformație) presupun o “scurtă biografie” folosită în presa din România de Piru, Bușulenga, Eugen Barbu, V.C. Tudor, C. Dobrescu, V. Băran și alți bărani - nici “nota anexă”.

Și acest “document” este o copie după copie, judecînd după starea notațiilor de mână. Totuși: pe pagină următoare este fotocopiata un fel de fișă de bibliotecă (de arhivă?), iar în dreptul indicativului “S5” - în total opt - a fost scris de mână la rubrica “Data” : “05.05.77”, adică peste peste aproape 4 săptămâni, ceea ce ar putea fi data restituirii a ceva. Ce? Pelin să știe.

*

O hârtie fără antet, fără dată, fără semnătură:

“N O T A

“privind rudele și legăturile apropiate ale lui PAUL GOMA

“A) RUDE:

“1. NAVODARU PETRE - socru, pensionar. În atenția
Direcției I

“2. NAVODARU LUIZA - sora socrului (mătușă) pensio-
nară. În atenția Direcției I

b) RELATII APROPIATE

I. IN TARA: Ladea, Negoitescu, Vianu, Drăgoescu, Dâmboviceanu, Petrișor, Mazilescu, Breban, Szasz, Condiescu Ion și Cristina - cu toții “în atenția Direcției I”

*

“Ministerul de Intrene, Serviciul «D»

Strict secret Ex. nr 1

“Nr. 0037.166 din 08 04 1977

“APROB, [semnat] N. Doicaru

“N O T A

“În conformitate cu prevederile planului de măsuri aprobat de conducere ministerului la 18.03.1977, cu nr. 00327758; vizînd anihilarea și neutralizarea acțiunilor ostile inițiate de PAUL GOMA (...) supunem spre aprobare difuzarea datelor și versiunilor din nota anexă.

“Acțiunea vizează acreditarea ideii că sprijinirea lui PAUL GOMA de către Europa liberă poate să aducă prejudicii intereselor comunității evreiești din România și statului Israel în raporturile bilaterale cu România.

“Propunem ca aceste date și versiuni să fie plasate prin posibilitățile U.M. 0920, Direcției a III-a, I.MB. - securitate, Direcției a I-a și Serviciului «D» unor cercuri evreiești influente în U.S.A, Israel și alte țări occidentale.

“Seful serviciului general-maior Ilie Mihai”

Judecînd după numerotarea generală, NOTA promisă a existat, însă îi lipsește prima pagină (adică “107”). Iată:

“...din țară și din exterior (...) printre semnatarii așa-zisului «apel» figurează un număr considerabil de elemente legionare (...).

“- Complicitatea lui GOMA cu elementele legionare din emigratie este pe deplin dovedită și prin faptul că individul a adus din străinătate numeroase manifeste legionare, destinate difuzării pe teritoriul României [*Nota mea: cele pe care nu voiam să-mi pun amprente - re-vezi cap. “Manifeste legionare” din Culoarea...*]

“II. - Avînd în vedere cele de mai sus, autoritățile românești competente apreciază că este în primul rînd în interesul cercurilor evreiești internaționale și chiar ale statului Israel să întreprindă măsuri pentru a pune stavilă sprijinului acordat de grupul de redactori evrei de la Europa liberă elementelor legionaro fasciste, cum sînt PAUL GOMA și acoliții săi, indiferent de forma în care se manifestă acestea.

“- Acest lucru (...) este bine cunoscut că guvernul român a avut (...) o atitudine principială față de problemele complicate rezultate din conflictul arabo-israelian.

“În acest context, vor fi reamintite următoarele fapte:

“- menținerea relațiilor diplomatice în 1967, iar în 1969 chiar ridicarea la nivel de ambasadă ; (...)

“- tratamentul generos de care se bucură minoritatea evreiască în țara noastră, asigurîndu-li-se [sic] drepturi și libertăți ce nu le-au fost acordate de alte state;

“- solitudinea de care a dat dovadă guvernul român în cursul

anilor față de problema emigrării evreilor din R.S. România.

“- Folosirea influenței și autorității cercurilor internaționale evreiești și ale statului Israel în direcția încetării atacurilor deșănțate lansate de către postul Europa liberă îndeosebi pe tema «cazului GOMA», ar fi apreciată de autoritățile române ca o manifestare a dorinței factorilor amintiți de a menține, în continuare, aceleași bune relații și de a conlucra și în viitor cu țara noastră, în diverse domenii, inclusiv în cel umanitar” [sic].

Israelul, avînd alte precepte, alte interese decât “umanitarul”, în cazul meu a fost mai... catolic decât papa: din 1971 (“revoluția culturală”) stewardesele de pe ELAL cereau călătorilor înainte de aterizarea la București: «Persoanele care dețin cărți de Paul Goma să le predea la bord». Cineva a întrebat: «Și cărți de Soljenițin?» «Am spus: cărți de Paul Goma!».

După liberare (6 mai 1977), aflînd că diplomații israelieni de la București se comportaseră (în cazul meu) ca diplomații americani: blocaseră știrea arestării mele o eternitate de două săptămâni - m-am răzbunat în felul meu: am telefonat la ambasadă, m-am prezentat (mă știau!) și am întrebat ce formalități sunt necesare pentru a obține azil politic în Israel?

Panică: după șoșoteli, consultări, corespondentul meu mi-a explicat: «Nu știu dacă știți, dar Israelul se află în momentul de față într-o situație extrem de delicată...» - am băgat de seamă: «Știu: delicata situație durează din 1948»; că el/ei pot să intervină pe lângă suedezi, francezi, să mi se dea azil, dar să-i înțeleg - nu-i așa că-i înțeleg, «doar soția dvs., Ana este evreică de-a noastră», la care eu: «Ana este evreică de-a mea, nu de-a voastră - Șalom!» - și am închis telefonul.

*

“Primit: Maior ACHIM VICTOR

Strict secret, ex. nr. 2

“Sursa «PETRESCU»

“Data: 13 aprilie 2004.

“N O T A

“IOSEFINI, directorul Circului a fost în audiență la tov. C. BURTICA pentru a-i cere sprijinul (...). Cu prilejul audienței, IOSEFINI și-a exprimat indignarea față de acțiunea iresponsabilă a lui PAUL GOMA, cerînd permisiunea să ia poziție într-un interviu la un post de radio străin, la care tov. C. BURTICA i-a spus că e liber să întreprindă orice îi dictează conștiința sa de patriot român [sic].

“IOSEFINI m-a consultat și mi-a cerut concursul pentru punerea la punct a acestui interviu pe care urmează să-l dea la Londra, la BBC. (...) Il cunoaște pe un mare impresar, BILLY SMART, care lucrează printre altele cu televiziunea engleză și cu BBC (...). L-am ajutat, făcîndu-i un punctaj. În legătură cu cazul GOMA ar urma să răspundă următoarele:

“1. Nu există o mișcare disidentă în România (...)

“2. GOMA este un caz singular, un accident fortuit în existența socială a țării noastre (...)

“3. Personajul este un ins cu structură de nevropat, profesional un scriitor ratat, fără audiență (...) a scris două cărți de scandal tipărite în străinătate și rușinos aplaudate ca opere de valoare (...)

“4. Nu există în România o problemă a drepturilor omului, problema a fost demult rezolvată de regimul socialist.

“5. Acțiunea inițiată de GOMA nu a găsit ecou în masa poporului, nici adeziune a breslei scriitoricești (...).

“6. În condițiile în care toți scriitorii sînt alături de regim, GOMA deplînge starea și situația lor, tocmai el care trăiește din stipendii în valută primite sub formă de așa-zise drepturi de autor.

“7. Poporul român care de 2000 ani... [etc etc]

“«PETRESCU»

“N.L. După întoarcerea lui IOSEFINI sursa va urmări dacă a acordat interviu (...)

“Maior ACHIM VICTOR”

*

“Ministerul de Interne, primit L.col. Banciu Ioan, sursa «Păstorul», 14 martie 1977 [nu știu cum s-a rătăcit aici, numerotarea generală fiind cursivă].

“NOTA INFORMATIVA

“Într-o discuție cu PAVEL BARBATEI secretar general al Uniunii Baptiste a spus sursei că a avut o scurtă convorbire cu IOSIF ȚON.

“BARBATEI l-a întrebat pe TON dacă este în legătură cu PAUL GOMA și acesta a declarat că nu, întrucît TON este prieten foarte bun cu poetul ION [corect: IOAN] ALEXANDRU, care la rîndul său a fost prieten bun cu PAUL GOMA și care l-a sfătuit pe TON să nu se apropie de GOMA, pentru că din punct de vedere creștin PAUL GOMA este anti-creștin, iar din punct de vedere al ideilor sale, este de neacceptat de către oamenii cuminți. (...)

“«Păstorul»

“Lt. colonel Banciu Ioan”

Țon își apără oile - dar poetul Ion Alexandru (de cum a început a-l țârcovnici pe Ceaușescu, și-a schimbat și prenumele - și renumele): ce apără el ?

*

“M.I., Inspectoratul BUCUREȘTI - Securitate - Strict secret,
Exemplar nr. 2 din 12 aprilie 1977

“N O T A NR. 00 1652

“Au fost obținute noi informații privind comentariile ce se fac în legătură cu acțiunile și situația actuală a lui PAUL GOMA și ION NEGOITESCU. Astfel, în rîndul redactorilor revistei ‘România literară’ se comentează faptul că PAUL GOMA este reținut de

organele de stat apreciindu-se ca un lucru normal, după activitatea ostilă desfășurată de acesta (...) Unele comentarii se fac și în cadrul Oficiului PTTR 66 București. IONESCU IOANA, femeie de serviciu, a locuit în același imobil cu PAUL GOMA a relatat că locuința acestuia este permanent supravegheată de securitate și că orice persoană care intră în bloc este legitimată, întrebată unde merge, însoțită până la ușa apartamentului. A mai afirmat că PAUL GOMA a fost bătut de un individ, fiind scăpat de vecini.

“(...) POPESCU LAURA, oficianță, susținând pe IONESCU IOANA a adăugat că «muncitorii asistă zilnic la asemenea scene și comentează nefavorabil măsurile luate de organele de stat».

“Referindu-se la acțiunea lui PAUL GOMA, medicul TILICA DUMITRU de la spitalul «Vadu Lat» județul Ilfov, într-o discuție cu unii colegi a apreciat ca «normală și justă» poziția lui PAUL GOMA. (...) «este momentul ca cineva să arate realitățile din țara românească»; și că «îl admiră pentru curajul său».

“Deasemenea PASCAL CORNEL, fotograf la Combinatul Casa Scînteii și-a exprimat acordul cu acțiunea lui PAUL GOMA pretinzînd că «acesta luptă tocmai pentru drepturile omului pe care noi nu le avem în țară: libertatea de exprimare, libertatea de gândire, libertatea de a-ți alege nestingherit societatea în care vrei să trăiești.

“Persoanele sus-menționate se află în atenția noastră urmînd a se lua măsurile ce se impun. Informația privind pe medicul TILICA DUMITRU va fi transmisă pentru măsuri la inspectoratul județului Ilfov [de mână, pe margine a scris “Măsuri” și în dreptul lui Pascal Cornel].

“Colonel Răducă Gheorghe”

*

“Ministerul de Interne, Direcția I, Nr. 150/00306885 din 16 aprilie 1977, Strict secret

“Către Direcția de cercetări penale a M.I.

“La cererea dv. vă comunicăm că în perioada 10 februarie - 6 aprilie 1977 postul de radio Europa Liberă a difuzat în cadrul emisiunilor sale un număr de 76 materiale reprezentînd interviuri acordate unor agenții de presă occidentale de către fostul scriitor PAUL GOMA sau alte materiale aparținînd acestuia, precum și alte comentarii în legătură cu acțiunile dușmănoase ale susnumitului (...) Redăm mai jos extrase semnificative din materialele difuzate:

“10 februarie: Scrisoarea deschisă adresată de PAUL GOMA dramaturgului cehoslovac PAVEL KOHOUT (...): «noi, românii ne aflăm sub ocupație românească, la urma urmelor mai dureroasă, mai eficace decât una străină... Peste tot sărăcie, haos economic, demagogie, nesiguranță, teroare, ciomag, căluș, corupție...»

“16 februarie. Articolul intitulat ‘Autor redus la tăcere într-o țară oocupată’ semnat de VIKTOR MAIER, publicat la 12 februarie 1977 în *Frankfurter Allgemeine Zeitung* în care, pe un ton dușmănos țării noastre «descrie» condițiile grele în care trăiește și își desfășoara activitatea PAUL GOMA (...).

“15 februarie: Presa din RFG și Elveția despre PAUL GOMA în sprijinul intelectualilor cehi. Ziarele *Die Welt*, *Süddeutsche Zeitung*, *Tages Zeitung* folosesc drept moto aspectele cele mai dușmănoase: «pretutindeni haos, sărăcie, demagogie, teroare», «trăim cu toții sub același jug»... și altele, comentînd în mod denaturat, ireal, situația intelectualilor și a oamenilor muncii din România.

“15 februarie. Este transmis articolul semnat de OLAF JIHLAU (*Suddeutsche Zeitung*), în care GOMA afirmă: «ar fi frumos dacă toți românii și-ar cere drepturile...» și: «în România 20 milioane de cetățeni se simt deținuți politici».

“28 februarie: (...) a articolul lui PETER OSNOS (*Washington Post*), GOMA: «...regimul român nu este liberal...»

“28 februarie, interviu acordat postului Europa liberă în care, în mod profund dușmănos afirmă că «românii sînt lipsiți de drepturi, sînt aproape niște sclavi, fără libertate de mișcare».

“3 martie - un interviu săptămînalului *Der Spiegel* : «Lipsuri în aprovizionare a populației, mizerie generală, întreaga atmosferă, legile rămân literă moartă, adeseori sînt răstălmăcite, li se dă o interpretare contrară...»

17 martie: în interviu PAUL GOMA vorbește de un semnatar, inginerul Stoean, care a refuzat să semneze angajamentul față de regim și s-a prezentat la uzină cu inscripția pe piept: «SCLAV».(...)

21 martie - televiziunea olandeză (...)

22 martie - interviu în *Frankfurter Rundschau* - citat: «Românii sunt sclavi în proprie țară»

“12 martie - interviu unei rețele americane: «Regimul a exploatat catastrofa de la 4 martie. Ajutoarele din străinătate : folosite de către marii activiști, nesinistrați, nu de bieții oameni care au pierdut totul în cutremur» (...)”

*

“Buletinul de știri - Special nr. 61 din 18 04 1977 reproduce scrisoarea lui Ion Ladea adresată lui Paul Goma - citită la Europa liberă la 17 martie 1977”.

*

“Buletinul de știri Special nr. 62 din 18 04 1977 prezintă comentariul lui Noel Bernard din seara zilei de 14 aprilie:

“«La scurt timp după ce Paul Goma a adresat lui Pavel Kohout, scrisoarea cunoscută, conducere P.C.R. a luat o inițiativă chibzuită, sănătoasă. D. Cornel Burtică l-a însărcinat pe D. Nicolae Breban să ia legătura cu Paul Goma (...) A urmat un episod bizar, tragicomic: D. Breban a încercat să-l viziteze pe D. Goma la el acasă, dar a fost împiedecat de securitate să intre în apartamentul lui Paul Goma! S-a dus în oraș și a încercat să-i telefoneze lui Paul Goma, dar convorbirea a fost întreruptă (...). Astfel D. Breban a fost obligat să apeleze la D. Burtică pentru ca acesta să dea ordin să i se permită să-i transmită lui Paul Goma mesajul său. Fapt este că D. Paul Goma a fost primit de

două ori de D. Burtică. Dialogul era promițător. (...)

“Potrivit unor informații, D. Burtică i-ar fi spus D-lui Goma că dacă s-ar fi limitat la sprijinirea semnatarilor Chartei 77 din Cehoslovacia nu ar fi existat nici o problemă. Este, de altfel și sensul interviului acordat de D. Nicolae Breban televiziunii vest-germane. Ori, după cum se știe, D. Goma nu s-a oprit aici. El a cerut respectarea drepturilor omului nu numai în Cehoslovacia, dar și în România. (...) “Din nefericire, regimul de la București a optat pentru metoda dură (...). “Reprezenta oare Paul Goma descris de Eugen Barbu drept «un scriitor fără talent și care nu înseamnă nimic în conștiința românească» - un pericol care amenința regimul D-lui Ceaușescu? (...) Era necesară campania absurdă de denigrare a Occidentului? (...)

“*Libération* de la Paris scrie azi că autoritățile române au trecut la arestări, la internări în clinici psihiatrice și la deportări împotriva semnatarilor apelului lui Paul Goma. «Amplerea acestei mișcări a surprins autoritățile care credeau că în câteva vechi formule naționaliste vor putea obține sprijinul poporului. România lui Ceaușescu poate fi pusă pe picior de egalitate cu Cehoslovacia lui Husak și cu Rusia lui Brejnev în ce privește capitolul drepturilor omului»

“Radu Gorun a prezentat la Europa liberă ‘Revista presei occidentale’:

“*Libération*: ‘Paul Goma a fost arestat?’

*

“Buletinul de știri - Special, nr. 68 din 17 aprilie: Radio Europa liberă transmite:

“Autoritățile de la București au refuzat viza de intrare jurnalistului MALCOLM BROWN de la *New York Times*.

“Noel Bernard prezintă scrisoarea unui arhitect care nu-și dă numele. Vorbește de ‘arhitectura sub Ceaușescu’. Despre Goma:

“«În sfârșit, românii au un exemplu de urmat, un simbol al curajului și al cinstei. Mulți, foarte mulți români îl iubesc pe PAUL GOMA și-l vor urma, în ciuda faptului că el nu dispune nici de radio, nici de ziare, nici de TV. Dar el reprezintă gândurile noastre spuse și nespuse [mai ales!], dorințele și speranțele noastre. (...) doresc să-i aduc la cunoștință că nu e singur, că va avea din ce în ce mai mulți români alături și orice s-ar întâmpla, cineva îi va lua locul, căci începutul a fost făcut. Românii și-au găsit adevăratul curaj și sper că nu îl vor pierde curând, că vor ști să-i dea sensurile adevărate, constructive (...)

Frumos spus. Numai că spusele acestui “un arhitect” au exact aceeași valoare de adevăr ca și criticile, insultele unor nefericiți obligați de securitate să dea declarații împotriva mea.

Eh, anonimatul la român! El - anonimatul - îl împiedecă să stea pe două picioare (când nu nevasta este de vină...).

D O S A R I 2217 vol. 10

*

“Ministerul de Interne; nr. 068.214 din 20 aprilie 1977

Secret

“N O T A

“În ziua de 7 aprilie a.c. MUNTEANU C. NECULAI, în vârstă de 36 ani, din București, redactor la revista *Cinema* a acostat o sursă a organelor de securitate, pe care a confundat-o cu un diplomat american și i-a înmânat trei scrisori cu conținut ostil, adresate președintelui R.S. România, președintelui S.U.A. și lui GOMA PAUL. Cu acest prilej a solicitat ca scrisorile să fie înmânate ambasadorului SUA la București, spre a le înainta Departamentului de Stat, ‘adăugînd astfel încă o probă la dosarul despre felul cum sînt respectate drepturile omului în România’.

“În timpul cercetărilor M. N. a declarat că a trimis scrisori și ziarelor *Neuer Züricher Zeitung*, *Washington Post* și Europei libere. (...) M. N. a fost avertizat, prilej cu care a dat o declarație, regretînd faptele comise, angajîndu-se ca în viitor să nu se mai antreneze în acțiuni dăunătoare statului român. Totodată, în 19 aprilie a.c. a transmis o telegramă și a telefonat postului de radio Europa liberă, solicitînd să nu i se mai difuzeze scrisorile. I s-a răspuns că s-a luat act de dorința sa și se va acționa ca atare.

“Organele de securitate întreprind în continuare măsuri pentru cunoașterea atitudinii sale după avertizare.”

*

“Ministerul de Interne, nr. 0099.338/ 20 aprilie 1977

Strict secret

“N O T A

“Din informațiile care le deținem rezultă că cetățenii patriei noastre apreciază favorabil fermitatea cu care se acționează (...) Oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării își manifestă profunda indignare față de faptele lui GOMA PAUL (...) Mai mulți scriitori, oameni de artă și cultură din Capitală, din Cluj-Napoca, Iași, Brașov, Timișoara și-au exprimat adeziunea în legătură cu excluderea lui GOMA PAUL din rândurile membrilor Uniunii Scriitorilor, considerîndu-l «o mediocritate care a umbrit breasla scriitorilor, instrument dirijat din afară » (...)

“...poetul VICTOR TULBURE apreciază că «vocea cea mai anarhică și primejdioasă în cercul trădătorilor de țară este aceea a lui GOMA [4-5 cuvinte șterse], care a adunat în jurul lui [aproape un rând șters].

“Scriitorii FANUS TEODORU [?], HAJDU ZOLTAN, MIHAI BENIUC, ARNOLD HAUSER, TRAIAN IANCU, STEFAN TCACIUC și alții, înfierînd atitudinea acestor trădători și-au manifestat totodată nedumerirea că «ticăloșia lor nu a fost mai demult sancționată».

“(...) a rezultat că 427 persoane au susținut acțiunea lui GOMA PAUL din care, pînă la 1 aprilie, data arestării sale, un număr de 232, iar după această dată, 195.

Urmează o amănunțire a “studiului”: “elemente reci-diviste”, “elemente aparținînd unor organizații politice reacționare - din care 5 legionari”; după ocupație, după vîrstă...

O altă NOTA din 22 aprilie 1977 care împarte aderenții pe profesii, pe vîrste. Rezultat:

“Ca urmare a măsurilor luate 171 persoane au declarat că se desolidarizează de GOMA PAUL, 64 au declara că nu sunt de acord cu atitudinea acestuia, dar doresc să-și rezolve pe căi legale problemele (...), 8 nu recunosc că au încercat să ia legătură cu sus-numitul, iar 98 continuă să se situeze pe poziție ostilă orânduirii noastre socialiste. Mai sînt în curs de soluționare 64 cazuri din care 49 persoane nu sînt identificate”.

Un raport - în manuscris - redactat, semnat de Cpt. Ilie Nicolae, datat: 22 04 1977.

Tovarășul căpitan (în 1977 - de atunci o fi ajuns mareșal!) povestește ce s-a dat la Noel Bernard aseară.

Totodată s-a citit la microfon “o declarație” (în fapt TESTAMENTUL, vezi cap. XX din **Culoarea curcubeului**)

După un comentariu al lui Emil Georgescu - despre temeiurile juridice ale arestării mele, este difuzată o știre:

- “La 21 aprilie (seara, notează notatorul Ilie) un grup de români și francezi au demonstrat în fața ambasadei române din Paris, pentru eliberarea lui Paul Goma și pentru respectarea drepturilor omului în România. Doi reprezentanți ai demonstranților au fost primiți de al 2-lea secretar al ambasadei, care a spus că nu cunoaște cine este acest Paul Goma.”

*

Un document comico-tragic. Iată-l, copiat integral:

“150/22 aprilie 1977

“SE APROBA

“NOTA

“cu ofițerii și subofițerii de la Circumscripția 21 miliție care au acționat cu răspundere și conștiinciozitate în cazul «BARBOSUL» și care propunem să fie stimulați material din fondul C.I.S.

“Nr.crt. Numele, prenumele	Gradul funcția	[completat de mână]
“1. POPESCU IOAN	Colonel,	3m. stofă 942
	Seful circ.	mapă piele 285 = 1227
“2. NASTASE GHEORGHE	Maior	ceas 600
	loct.șef circ	mapă piele 285 = 885
“3.APOSTOL RADU	Colonel	radio 740
	șef birou	servietă 125 = 865
“4.STANOIAIA ION	Serg. maj.	ceas 600
		curea ceas 10
		portvizit 63 = 673
“5.SERBAN DRAGHIA	Serg.maj.	ceas 600
	agent ordine	curea ceas 10
		portvizit 63 = 673
“6.ABABEI PETRE	Serg.maj.	ceas 600
	agent ordine	curea ceas 10
		portvizit 63 = 673
		<hr/>
“Seful Serviciului		4.996
“Colonel NICOLAE MIHAI”		

Deci patriotismul, la ei, la Secu, nu era gratuit. Patriotismul lor - al căcănarilor-belitorilor-latriniștilor era plătit. Firește, nu vom afla cât primiseră șefii - începînd cu acest Nicolae Mihai, sfârșind cu Pleșiță, Stănescu, Coman. Presupun că, pe lângă una-curea-ceas+portvizit, căpătaseră și altceva; altcâtva.

*

O scrisoare. Una căreia îi reținusem “tonul” - mai degrabă: mirosul de tămâie al afuriseniei - și numele semnatarilor. O aminteam în **Culoarea curcubeului** la cap. VIII, “Scrisorile”. O am în față: să fie exemplarul trimis mie și confiscat? Să fie “exemplarul-mamă”, cel conceput (sic) din îndemnul și sub supravegherea securistului responsabil cu “credința” (după 1986 devenit habotnic, chiar editor de cărți sfinte)? Nu-mi dau seama - tot fotocopie.

Re-reproduc :

“Sîntem un grup de preoți ortodocși din protopopiatul Reghin, județul Mureș. Am aflat de existența d-voastră, nu din vreo operă literară nemuritoare ci din știri difuzate pe posturi de radio streine [un securist semianalfabet folosind: «streine»? - nu: tot un preot “cu pregătire”, o față bisericească avînd studii “dinainte”, de la Sibii este autorul-dactilograful scrisorii] (...) de interesele neamului nostru, de activitatea Dvs. de defăimare a solidarității admirabile a poporului

nostru în jurul Conducătorilor săi [pluralul o va fi incluzînd și pe Elena cu același nume - boticellizată de pictorul-cu-limba Bașin Sălașa?] și a muncii eroice de construire a vieții noi, tot mai luminoasă și mai fericită pe seama tuturor cetățenilor Patrie noastre [uf!, am ajuns la capătul acestei prea-frumoase expresii a limbii de lemn popești - de la popă, nu de la Popescu].

“Nu ne pricepem la exprimări meșteșugite, de aceea spunem simplu că sîntem profund indignați (...) În numele cui luptați, pentru cucerirea căror drepturi și libertăți, cine V-a autorizat să vă erijați în purtător de cuvînt al «nemulțumirilor» din Patria noastră? (...) solidaritatea de neclintit a întregului nostru popor în jurul Conducătorilor (...) [aici mi se vorbește despre mulțimea bisericilor construite, reparate, restaurate - dar, Doamne-fereste să se sufle o vorbă despre Biserica Enei, rămasă intactă după cutremur, iar a doua zi distrusă de buldozere din ordinul “Conducătoresei”]. Noi, întregul popor alcătuim ceea ce spunea Mircea lui Baiazid, «un zid» care nu se va lăsa surpat de nici o năpastă și căruia puțin îi pasă de lătratul unuia ca Dvs., căruia, de n-am fi preoți, i-am spune cu cuvintele unui poet că-l «vom scuipa și-l vom lovi cu pietre».

“Nu știm Domnule Goma, în ce măsură sînteți fiu al acestui pămînt frămîntat cu lacrimile, sudoarea și sângele strămoșilor noștri” [se îndoiesc de ‘măsura-în-care’... părinții potențial-scuipăcioși-lapidatori, în timp ce li se prelinge în barbă și pe sutană mierea-fiarea ortodoxă - chiar așa: de ce pîna atunci nu mă trăsese de urechi nici un greco-catolic?: nu avea hîrtie?, cerneală? - nu avea securitatea?]

“La noi, Domnule Goma, sînt și azi codri verzi de brad [ia auzi !] (...) La noi, azi este belșug, liniște, hărnicie, cinste pentru toți cei cinstiți, la noi «nu poate fi loc pentru activități dușmănoase, potrivnice, defăimătoare ale realităților minunate create de popor, sub oblăduirea Conducătorilor săi»” (...) [ai zice: un citat din inenarabila Mara Nicoară, conjudețeneasa Sfinților lor].

“Reghin, 23 martie 1977

“Pr. Gheorghe Pop, Reghin

“Pr. Mihai Ciobanu - protopop - Reghin

“Pr. Nicolae Dinu (Dima?) Breaza”

Fiecare nume - iscălitură - de mîna fiecăruia.

*

“M.I., Direcția a III-a - 350/S.I - «SOFIA”, nr. 47118/15/IV. 1977, “Strict secret exemplar unic 20.IV.1977

“N O T A

“În legătură cu grupul «disidenților» în legătură cu Paul Goma, sursa a înregistrat atitudine diverse (...) circulă opinia comună că n-ar fi inteligent (afirmație făcută și de Lumînța Collier personal sursei) și că aceasta ar explica tonul deplasat al «scrisorii» și declarațiile și lipsa

de discernămînt în ce privește selecționarea semnatarilor (...)

“Pe de altă parte circulă opinia că unele măsuri întreprinse pentru a stăvili «protestul Goma» pun autoritățile într-o lumină proastă (...)

“«SOFIA»”

*

“127/DN/22.04. 1977 Nr. 14405/0052 Strict secret Ex. nr.1

“NOTA INFORMATIVA

“Sursa informează: (...) fiind la un curs de perfecționare la București a discutat cu Popa Teodora, medic la Bolintin-Vale, verișoară cu sursa, despre PAUL GOMA. A relatat următoarele (...) s-a mai întâlnit cu el la aniversarea a 10 ani de la terminarea liceului [la care “împricinatul” nu a participat...], când PAUL GOMA a venit direct din închisoare și i-a propus să-și lase familia să să-l însoțească, întrucît un taxi îl așteaptă (...)

“«Loreley»”

Întreaga relatare curge așa: Paul Goma o iubea cu foc pe Dora Sofonea (numele ei de fată) și, “direct de la închisoare” s-a prezentat la festivitate, i-a cerut Dorei să-l însoțească, fiindcă, nu-i așa, taxiul aștepta...

*

“Ministerul de Interne, Direcția I,
“151/AV/ 00327768 din 28 aprilie 1977
“N O T A”

Strict secret Ex. nr. 1

“Viitoarea conferință a scriitorilor (...) a fost foarte slab pregătită, dezbaterile nefiind la nivelul forului, vorbitorii în majoritate nereprezentativ (...) tribuna: loc de proferare de insulte. N. MANOLESCU, DANA DUMITRIU, C. NISIPEANU și-au exprimat nemulțumirea pentru tonul «violent, neprincipial, suburban» adoptat de (...) CEZAR IVANESCU, ANGELA MARINESCU, RADU THEODORU. (...) au absentat EUGEN BARBU, ION CARAION, ADRIAN PAUNESCU, AUREL BARANGA (...) au refuzat să fie aleși în Comitetul asociației: PAUL EVERAC, IOANICHIE OLTEANU, PAUL ANGHEL, ST. AUG. DOINAS.

“O impresie neplăcută a lăsat-o ANGELA MARINESCU : «sîntem un popor oportunist, ca și scriitorii care nu luptă pentru drepturile lor». Intr-o discuție ulterioară cu soțul său, poetul MATEI GAVRIL, cu care nu se află în relații bune, îi reproșă că a făcut o greșală gravă pe care trebuie s-o explice sau s-o desmintă. El lăsa să se înțeleagă că susnumita a fost influențată să facă aceste afirmații de EUGEN JEBELEANU căruia «...îi convine să te vîre pe tine și să te facă victimă, pentru că el este prea puternic și nu-i pasă de chestia

asta». La fel și lui GEO DUMITRESCU...» cerîndu-i să scrie un articol în Luceafărul prin care să lămurească lucrurile [eu nu am înțeles cine-ce-cum-cu-cine, dar nu doar pentru că securistul este un dobitoc și nu pricepe ce vrea - sau chiar din contra - Angela Marinescu...]

“(...) Organele noastre continuă măsurile de cunoaștere (...) pentru a preveni unele eventuale acțiuni necorespunzătoare.

“Seful Serviciului Colonel NICOLAE MIHAI”

*

“M. I., Inspect. București - securitate din 28/29 apr. 1977

“N O T A NR. 001752

“Din informațiile obținute (...) PAUL GOMA este privit ca unealtă a cercurilor ostile din exterior. Sunt și păreri că măsurile ar fi o urmare a intervenției URSS.

“Scriitorul RADU COSASU apreciază că Occidentul a exagerat în problema drepturilor omului și era pe punctul de a se crea «premisele unui nou război rece», din cauză că «nu a fost ascultat H. Kissinger de a nu se discuta aceasta înainte de încheierea convenției de dezarmare» [pe lângă ce catastrofă trecusem noi, care nu ascultasem de sfaturile înțelepte ale lui... H. Cosașu].

“(...) frezorul FLORESCU VASILE: «bine ar fi ca toți care doresc să plece să li se dea drumul, pentru că încurcă lucrurile» și că «așa s-a întâmplat cu evreii cărora le-am dat drumul numai după ce ne-au făcut atmosferă peste hotare». Acum vine să ne creeze greutatea un GOMA care numai român nu este».

“(...) Nedumeriți că nu s-au luat măsuri împotriva lui GOMA «care-și permite insulte la adresa politicii statului» s-au arătat scriitorii VINICIU GAFITA și PAUL DANIEL, ultimul exprimînd părerea că «GOMA a recurs la acțiune pentru a se afirma prin scandal, deoarece prin scris nu reușea».

“Apariția materialelor demascatoare sînt interpretate și ca presiuni din partea URSS prin ambasador [care materiale? demascînd ce, pe cine?]. Asemenea opinii au exprimat criticul literar ADRIAN MARINO, inginerul SUSTER DAN TARASCU, RUXANDRA, redactor și alții.

“(...) pe poziții dușmănoase: ION CHIRILA, redactor la *Sportul* (...) «el are ca salariu mai puțin decât ajutorul de șomer diin SUA», iar scriitorul D. CALIMACHI: «acțiunea lui GOMA a avut mult succes, strîngînd peste 500 semnături».

“Scriitorul ION IUGA, vorbind despre GOMA: «un lucru este cert: dreptul inalienabil al scriitorului la libertatea de gîndire și expresie - nu este respectat» ; «toate teoriile umaniste, democratice și socialiste devin, în această situație nule, fiindcă libertatea este un lucru care se acordă individului și nu se teoretizează. Lipsa libertății de expresie este cu atît mai acută în cazul scriitorilor cu cît, practic, nu există scriitor mare care să nu fie umanist și să lupte pentru fericirea omului»; «opt din semnatarii scrisorii lui GOMA au fost destituiți din

funcțiile lor și transformați în muncitori necalificați la o fabrică unde sint duși și de unde sînt luați în fiecare zi cu o mașină pentru că au îndrăznit să-și susțină ideile».

“DRAGHESCU NICOLAE redactor șef la editura Academiei: «GOMA acționează în sens pozitiv; dacă n-ar fi oameni ca el, n-am avea nici măcar această mică libertate»; «ai noștri (autoritățile) nu țin seama că se apropie Conferința de la Belgrad».

“Ironizînd campania de presă, inginerul DUVAZ ION de la Institutul oncologic: «afirmațiile din presă sînt puerile, nu conving.»

“Colonel Răducă Gheorghe”

*

“I.M.B. SECURITATE, Inf. «OVIDIU», Casa «CISMIGIU,
data: 29 aprilie 1977

Strict secret, Exemplar nr 1

“N O T A

“În urma unor discuții cu dl avocat PORA ION, am aflat că el se va ocupa de apărare cazului GOMA PAUL care a fost arestat de curînd. Personal, dl. PORA nu îl cunoaște pe PAUL GOMA, ci numai pe soția acestuia, care l-a solicitat în cazul respectiv. Paul Goma, ne-a relatat dl PORA este încă în cercetări, așa că dosarul nefiind definitivat, nu cunoaște motivele exacte ale acuzării.

“Dl PORA crede că editarea în străinătate a cărților nu se datorează calităților literare, ci unor împrejurări. I-a citit o carte editată în România, **Camera de alături** care după părerea lui este o tâmpenie, dar și dovada faptului [*un rînd șters*] și care niciodată nu va avea succes la public (...) Din relatarea dlui PORA, PAUL GOMA a primit pașaport, dar el nu intenționează să fugă și chiar a refuzat să plece. (...)

“(...) ideile și opiniile lui [Goma] nu sunt împotriva politicii guvernului și statului nostru, ci împotriva interpretării și aplicării drepturilor individuale. Dl PORA [*două rînduri șterse*] care nu cunoaște adevăratul sens al cuvîntului «libertate». (...)

“Dl. PORA pune problema cum a fost posibil ca să apară la PAUL GOMA asemenea manifeste negative [citește: *legionare*] (...) Pe soția lui GOMA dl. PORA a caracterizat-o [*3-4 cuvinte șterse*] după arestarea lui GOMA a fost mutată din str. Compozitorilor. (...)

“Din punct de vedere al agitație create în jurul lui GOMA, asupra ideilor și opiniilor sale nu se încadrează în nici o literă de lege a Codului penal român. Poate fi incriminat oral prin ședințe publice etc, dar nu poate fi băgat în închisoare, neexistînd cap de acuzare.

“Deși nu-l cunoaște personal, dl. PORA apreciază [*un rînd șters*] motiv pentru care eventual ar putea să-l invoce în apărarea la proces.

“«OVIDIU»

“N.B.

“«OVIDIU» a fost dirijat pe mîngă avocatul PORA pentru a cunoaște atitudinea acestuia în procesul în care îl apără pe PAUL GOMA. A fost instruit să (...) stabilească noi date și modalități pe care

le va folosi în apărarea lui GOMA, îndeosebi după ce va studia dosarul capetelor de acuzare.

“Colonel Cepraga Constantin”

*

- O NOTA cuprinzând fișele a 19 “persoane membri ai PCR (...) care au susținut acțiunile ostile ale lui P.G.”:

- Un TABEL “cuprinzând probele de scris ale persoanelor [208] din acțiunea «BARBOSUL» ce vor fi trimise la «S»”

*

“Inf. «PAUL CRISAN”, primit. Lt.col. Aronescu T-tin Data 08/04. 1977, NIHOR 0090958/05.05.77, Strict secret

“N O T A

“Sursa a avut la Budapesta, în ziua de 5 aprilie a.c. o convorbire cu Nagy Bela, conf. univ. originar din Sălaj. Acesta l-a întrebat ce se întâmplă în România (...) în legătură cu «acțiunea dizidentului Paul Goma, scriitor care se bucură în străinătate de o adevărată celebritate?» Sursa a început să râdă, spunându-i: Să fim serioși, Paul Goma [*un rând și ceva șters*] un instrument al cercurilor reacționare (...) Nagy a răspuns că nu este așa, Goma are o mulțime de aderenți (...) Sursa a spus că Goma nu prezintă valoare (...).

“Aceeași întrebarea i-a fost pusă sursei de prietenul său medicul Flamm (...)

“Lt. col Aronescu C-tin”

M A I

Am dat de două documente (nu am pus cuvântul între ghilimele) fără antet, fără număr, datate de mână (“4-V-1977” și “6 V 77”). Sunt dactilografiate la o mașină de scris a cărei “producție” era destinată doar persoanei căreia nu i se scrie numele (!): Ceaușescu.

Primul începe cu : “DOMNULE PRESEDINTE”, vorbește în numele meu, dar nu este semnat de mine și nu mi-l recunosc; al doilea poartă în cap: “DECLARATIE” - nici pe aceasta nu o recunosc.

Să ne înțelegem: nu vreau să afirm că niciodată nu am scris “așa ceva”. Nu numai că am scris “așa ceva”, dar am trecut așaceva-ul în cartea **Culoarea curcubeului**, ‘77, apărută în traducere franceză la începutul anului 1979, la editura Seuil din Paris, sub titlul: **Le tremblement des Hommes**. În 1990, în ediția Humanitas, în 1993, în ediția Familia, în 2003 în ediția Flux-Chișinău. În cap. XXIV, intitulat “Vineri 6 mai” se află aceeași “frăzulică” - am ținut-o minte în februarie-martie 1978 când am scris cartea de mărturie, o țin minte și acum - e proaspătă rana de aproape treizeci de ani - o re-re-reproduc aici:

“Totodată regret din suflet că m-am lăsat antrenat în acțiuni potrivnice statului socialist și poporului român și promit solemn că nu voi mai cădea niciodată în această capcană”.

Or în nici unul din “documentele” atribuite mie, nu se făsește “frăzulică”.

Ciudată soartă a avut (de frăzulică vorbesc). De parcă nu ar fi avut nici o semnificație; de parcă colonelul Gheorghe Vasile, Pleșiță, civilii ponosiți și anonimi nu s-ar fi dat de ceasul morții (mele!), să mă stoarcă, să mi-o zmulgă (de “frăzulică” vorbesc, în continuare); de parcă nu ar fi fost destul de umilitoare acea ultimă săptămână de la Rahova, câinii securiști care m-au atacat (C.T. Popescu în *Adevărul* din 1995) au ignorat-o, deși apăruse în două ediții - folosind varianta confidențială (vreau să spun: dată de la mână la mână), aseptizată-otrăvită a Securității.

De ce? Nu eu trebuie să răspund la această întrebare.

*

Fără antet, “copie -, Strict secret, Ex. nr. 2, F.N. 0054”
Număr de înregistrare scris de mână: “00308.540/05.05.77”

“NOTA INFORMATIVA

În ziua de 26 aprilie 1977 (...) căpitanul de cursă lungă PORUM-BARU CONSTANTIN din Constanța, fost comandant al vasului ‘Mangalia’ (...) a povestit că, în urmă cu două săptămâni a venit la București pentru a lua legătura cu PAUL GOMA (...) La intrarea în imobil a fost oprit de trei agenți de securitate (...), împiedecat să urce pe scări. În timp ce se zbătea să scape din mâinile lor, [ei] l-ar fi amenințat că dacă încape pe mâinile lor, în 6 luni de închisoare va fi mort. Doi au plecat să aducă o mașină, PORUMBARU a fugit pe scări, a sunat la ușa lui PAUL GOMA, i-a răspuns fără să deschidă, soția acestuia care i-a spus că PAUL GOMA este arestat (...). PORUMBARU (...) i-a strigat prin ușă numele și funcția, spunându-i să-l treacă și pe el ca semnatar al scrisorii. În acest moment a fost luat de organele securității și dus cu mașina la un sediu al acestor organe, în Drumul Taberei.

“Colonel OLARU CONSTANTIN
“27 aprilie 1977”

*

“M.I., U.M. 0672/ București	Strict secret, ex. unic
“Nr. 5/00704 121 din 05.V. 1977	Intrare în 06.05. 1977
“Către DIRECTIA I	
“vă trimitem	

“S I N T E Z A

privind aspecte reieșite din filajul ob. «GETA» efectuat în perioada
22-24.04.1977 și 26.04 02.05. 1977

“ACTIVITATEA OBIECTIVULUI:

“Și în această perioadă «GETA» a continuat să locuiască la părinții să în str. Carol Davila nr. 22.

“În general a avut o activitate redusă, rezumându-se la plimbări cu copilul, la diferite cumpărături alimentare, sau a vizitării locuinței sale din str. Turturele 21 și a locuinței avocatului PORA din str. Dr. Staicovici 40.

“Au rezultat totuși câteva aspecte după cum urmează:

“- În ziua de 22.04.1977

“A plecat de acasă la ora 8,15 și, după ce a făcut mai multe cumpărături alimentare de la diverse magazine din centrul orașului, a mers în piața Amzei unde s-a întâlnit cu o individă cu care a discutat cca. 15’ (moment foto). Individa (...) se numește MAYER LIDIA (...) a funcționat ca profesoară de istorie (...) pînă în 1973, cînd a fost pusă în cadru disponibil deoarece a solicitat emigrarea în RFG. (...) La data

de 19.III. 1977 l-a vizitat pe PAUL GOMA și a semnat «carta» acestuia.(...)

“La ora 13,45 a condus până la poartă în str. C. Davila nr. 22 o individă (fotografiată) PANAITESCU FIEA (?) (...)

“- În ziua de 23.04.1977

“La ora 8,35 a mers în str. Coralilor nr. 18 - Peco - Îmbuteliere - de unde a ridicat o butelie pe care cu un taxi a dus-o în str. Turturele 21. De aici a plecat la 10,20 cu diferite mijloace de transport în comun, a revenit în str. C. Davila 22.

“În ziua de 26.04.1977

“Între orele 11,30 - 14,00 a fost la locuința din str. Turturele 21.

“- În ziua de 27.04.1977

“La ora 19,45 «GETA» a plecat de acasă, pe jos și foarte grăbită a mers la locuința avocatului PORA (...)

“Mențiune: la câteva minute după intrarea ob. «GETA» de la locuința avocatului Pora a ieșit un individ care a chemat foarte grăbit (făcînd semne cu mâna) o individă și un individ care se găseau în auto Chrysler nr. 83 R.R. 5 cu simbol B (parcat în apropiere) și cu toții au intrat la adresă. Aceștia au plecat de la locuința lui Pora la ora 21,30 și care, conform înțelegerii urmează să fie identificați de dvs.

“La ora 21,35 «GETA» a plecat de la această adresă iar în apropiere de str. C. Davila s-a întâlnit cu tatăl său (ob. «NELU») - care venea în întâmpinarea ei și împreună au mers în str. C. Davila.

“-În ziua de 28.04.1977

“La ora 18,20 «GETA» a plecat din str. C. Davila și a mers la tutungeria (...) La ieșire s-a întâlnit întâmplător cu o individă care era cu un copil cu care a discutat circa 10' (foto)? (...)

Menționăm că această individă a mers la sectorist căruia i-a relatat discuția cu ob. «GETA» din care redăm următoarele:

“«Vreau să vă spun o chestie nostimă. Într-o zi m-am întâlnit cu o fostă colegă de liceu care, deși m-a văzut, am observat că mă evită. Mi-a spus că este căsătorită cu PAUL GOMA care în prezent este arestat pentru niște probleme politice, motiv pentru care m-a evitat, fiindcă nu vrea să mă bage și pe mine în aceste chestiuni. V-am relatat acest lucru pentru că nu aș vrea ca securitatea să piardă timpul după mine»”

“-În ziua de 29. 04. 1977

“Între orele 10,20 - 14,00 a fost în str. Turturele.

“- În ziua de 30.04.1977

“Între orele 13, - 13,20 a fost la I.S.J. Ilfov - securitate - din calea Rahovei, unde a lăsat două sacose pline cu diferite alimente.

“- În ziua de 02.05.1977

“Între orele 12,20 - 14,10 a fost în str. Turturele nr. 21.

“Filajul continuă. Anexăm trei fotografii”.

Semnat indescifrabil.

*

“Buletin Europa liberă din 8 mai 1977.

“În cadrul emisiunii ‘Teze și antiteze la Paris’ din seara zilei de 7 mai MONICA LOVINESCU a prezentat fragmente din «Jurnalul de iarnă» al lui Paul Goma.”

*

“Buletin de știri nr. 180: 4 mai 1977

“Agenția UPI a transmis de la corespondentul său din Belgrad:

“- ...Regimul comunist al președintelui Ceaușescu și-a intensificat propaganda împotriva Occidentului, luând o serie de măsuri împotriva disidenților.

“- România a inițiat o campanie împotriva SUA, a șomajului, crimelor, violenței, a sistemului capitalist în general.

“- Despre GOMA s-a anunțat că a fost arestat la începutul lunii...”

Numeroase adnotări, completări de mână, chiar peste textul dactilografiat, din care se înțelege doar : “Tov. Borșan” și “f. bine, trebuie întreținută...”

*

“Primit: Maior Achim Victor

151/AV/ 12.05.1977

“Sursa: «PETRESCU»

Strict secret

“N O T A

“Se vorbește că amânarea Conferinței Naționale a Scriitorilor a fost determinată de faptul că nu a fost găsit un înlocuitor al lui VIRGIL TEODORESCU. (...)

“Lumea scriitorilor a primit cu satisfacție excluderea din Uniunea Scriitorilor și arestarea lui PAUL GOMA (cărui am auzit i se spune în derâdere «GUMA»). Eliberarea lui e considerată ca o manevră tactică de mare abilitate. PAUL GOMA nu se bucură de simpatia scriitorilor. Comentînd vestea transmisă de Europa liberă EUGEN TEODORU și VICTOR TULBURE îl înjurau pe GOMA (...)

“«PETRESCU» (...)

“Maior ACHIM VICTOR”

*

“BULETIN E.L. 13 mai 1977

“În cadrul ‘Programului politic ION MAGUREANU și NOEL BERNARD au făcut următoarele comentarii:

“ION MAGUREANU : (...) În articolul său din *Le Monde* pe care vi l-am prezentat ieri, MANUEL LUCBERT spunea, fără ocol că eliberarea lui Paul Goma este cel de al patrulea mare eveniment care împlinește ziua de 9 mai (...)”.

*

“M.I., U.M. 0920/F nr. F.604/0050583 din 11 mai 1977

“Strict secret, ex. nr. 1

“Către U.M. 0610 București

“Vă informăm următoarele:

“În dimineața zilei de 10 mai 1977 au fost găsite în perimetrul uzinelor ‘Timpuri Noi’ și fabricii ‘Flacăra Roșie’, pe străzile Bella Breiner, Călugăreni, Mirăslău mai multe fițuici cu conținut ostil orînduirii noastre socialiste (anexă un exemplar).

“Conținutul lor se referă la cazul lui PAUL GOMA. Ele sunt adresate ‘statului român’ și pretind ‘respectarea Constituției țării și a Actului Final de la Heslinki privind drepturile omului’.

“Din informațiile obținute rezultă că aceste fițuici au fost ridicate de mai mulți muncitori aflați în drum spre fabrica ‘Flacăra Rosie’.

“Nu deținem date că astfel de fițuici s-ar mai fi difuzat și în alte sectoare ale capitalei sau în provincie

“Seful Unității” - indescifrabil.

Nota este adresată: “Tov. Col. Nicolae M.”

În Anexă sunt prezentate două afișete scrise cu majuscule din care se poate citi (pe ici, pe colo - securiștii au aplicat tampoane peste text):

“RESPECTATI CONSTITUTIA TARII PRIVIND ACTUL FINAL DE LA HELSINKI

“VREM LIBERTATE [*rînduri ilizibile*]

“PRESEDINTE - PAUL GOMA [?]”

“CATRE STATUL ROMAN : CEREM ELIBERAREA DE URGENTA A LUI PAUL GOMA SI A CELOR ARESTATI

“CEREM DREPTURILE OMULUI

“RESPECTATI CONSTITUTIA [*cuvînt ilizibil*] PRIVIND ACTUL FINAL DELA HELSINKI

“VREM DREPTATE”

*

Raport de filaj din 13 V 1977

“(...) În această perioadă [3-6 mai] ob. «GETA» a contunuat să locuiască la tatăl ei, în str. Carol Davila 22, iar locuința din str. Turturele 21 a vizitat-o de mai multe ori, așa cum a fost în ziua de 4.05 (...) și în 05.05. (...)

“În ziua de 4.05.1977

Între orele 10,50-12,00 în str. Carol Davila nr. 22 a venit numitul VINEA CONSTANTIN din Bd. Ilie Pintilie nr. 37, ap. 5 (adresă vizitată de ob. «NELU», care a discutat în curtea imobilului cu ob. «GETA» și «NELU».

“În ziua de 6.05.1977

“Între orele 10,50-13.00 «GETA» a vizitat mai multe magazine din centrul orașului, printre care Romarta Copiilor unde s-a întâlnit cu numita MAYER LIDIA din str. Stirbei Vodă nr. 26 (cunoscută din filajul anterior) cu care timp de o oră s-a plimbat discutînd pe mai multe străzi și în grădina Cișmigiu.

“La orele 18,30 «GETA» cu «NELU» au mers la Ministerul de Interne, de unde au ieșit la orele 19,25 împreună cu ob. «Gigi» și cu autoturismul Dacia 1300 nr. 2 - B - 202 - au mers în str. Carol Davila nr. 22. [subl. mea, pentru a marca momentul liberării mele - când filatorii mi-au schimbat numele de cod...]

“(...) Filajul continuă (...)”

*

Un raport dă seama de reacțiile occidentalilor:

“Onorabilul Jonathan B. Bingham din New York - In Camera reprezentanților, miercuri, 4 mai 1977:

“«D-le președinte, deoarece fac parte dintre cei care au sprijinit continuu îmbunătățirea relațiilor cu România sînt îngrijorat de recențele știri din presă cu privire la acțiunile guvernului român împotriva autorului [scriitorului] Paul Goma și a suporterilor scrisorii sale deschise adresată participanților la Conferința de la Belgrad. Dl. Goma ale cărui romane au fost publicate în Vest a trimis apelul la începutul lui februarie protestînd împotriva neglijării de către guvernul țării sale a drepturilor omului și a libertăților garantate de Constituția României și de acordurie de la Helsinki. După LONDON TIMES, scrisoarea a cîștigat sprijinul a peste 200 de români...

“Ca urmare Dl. Goma a fost în permanență hărtuit și i s-a impus domiciliu forțat. Agenția ASSOCIATED PRESS anunță că scriitorul a fost arestat la începutul lui aprilie (...); alți 8 semnatari au fost internați forțat în tabere de muncă; 16 bapțiști au fost arestați în aceeași perioadă; cîteva ambasade occidentale din București au fost

înconjurare iar vizitatorii opriți, percheziționați și deseori li s-a interzis accesul.

“(...) În lumina acestor fapte consider că este important să publicăm textul integral al scrisorii lui Paul Goma împreună cu o scrisoare de protest împotriva hărțuierilor la care a fost supus Goma, scrisoarea adresată președintelui Carter de Roger N. Baldwin, distinsul președinte de onoare al Ligii internaționale pentru drepturile omului.

“(Urmează textul scrisorii lui Paul Goma)”

“4 apr. 1977

“Liga internațională a drepturilor omului, NY.

“Președintelui, Casa Albă, Washington, DC

“«Stimate D-le Președinte,

“Liga internațională pentru drepturile omului este foarte îngrijorată în ceea ce privește siguranța scriitorului român Paul Goma; a soției sale Ana Maria și a fiului său (...)

“Agențiile ASSOCIATED PRESS (29 martie) UNITED PRESS INTERNATIONAL și FRANCE PRESSE a anunțat că apartamentul lui Goma a fost violat de 3 ori, pe 10, 25, 26 martie de un fost boxer, Horst Stumpf care l-a intimidat și bruscat pe Goma.

“Pentru a verifica aceste date i-am telefonat lui Goma pe 30 martie, dar ni s-a răspuns că nu răspunde nimeni la apel. Am încercat din nou pe 31 martie. De astă dată Goma a răspuns, dar recepția era foarte slabă. Când i s-a spus că la apelul de ieri nu a răspuns, el a spus batjocoritor că «telefonul meu a fost bolnav». Reprezentantul nostru l-a întrebat despre starea sănătății și a răspuns «foarte bine. Este mai bine acum». În tot timpul convorbirii, nesatisfăcătoare din punct de vedere tehnic, Goma părea foarte îngrijorat. Îi lipsea vitalitatea de care dăduse dovadă în convorbirea noastră anterioară, din 4 martie. A mulțumit pentru «tot ceea ce faceți pentru noi» și a încheiat rugându-ne ca Liga să-i mai telefoneze cam peste o săptămână.

“Profund îngrijorați de știrile cu privire la acțiunile represive împotriva lui Paul Goma, apelăm la Dvs., D-le Președinte, pentru a da glas interesului purtat de mulți americani față de soarta acestui curajos apărător al drepturilor omului. Este convingerea noastră că, dată fiind semnificația creditelor și ajutorului american acordate guvernului român, exprimarea îngrijorării dvs. ar putea fi de mare importanță. Cu mult respect, al dvs...”

*

“M.I., C.T.O.T. - Unitatea Specială «S», nr. 00404201
din 16 mai 1977

Strict secret, ex. nr. 1

“DIRECTIA I - TOV. GENERAL MAIOR DUMITRU TABACARU
“Alăturat vă înaintăm pentru stricta dvs. informare un material provenit dintr-o sursă a Unității Speciale «S» privind pe PAUL GOMA.

“*Rugăm ca acest material să nu fie multiplicat și nici să se facă uz de el la întocmirea diferitelor lucrări* [subl. mea, atrăgând atenția

asupra: “*să nu se facă uz de el la întocmirea diferitelor lucrări*”].

“Colonel Marinescu Constantin”

Nu există “materialul”.

*

“M.I. Direcția I la 17 mai:

“NOTA

“La data de 26 aprilie 1977 (...) Europa liberă a transmis știrea că P.E.N. Clubul Francez a admis ca membru asociat în această organizație pe PAUL GOMA, ca urmare a cererii depuse de susnumitul la 21 iunie 1974.

“Menționăm că primirea lui PAUL GOMA s-a realizat după ce acesta fusese reținut de organele de securitate și exclus din Uniunea Scriitorilor, deși solicitase înscrierea din 1974. Primirea lui PAUL GOMA în PEN Clubul Francez a fost comentată ca un semn de solidaritate cu acțiunile întreprinse de el.

“PEN (Asociația internațională a scriitorilor, poezilor, eseistilor și editorilor) are secții în fiecare țară inclusiv Franța.

“Primirea s-a realizat în virtutea uneia din prevederile statutului conform căreia PEN Clubul Francez poate primi ca membri «scriitori care doresc să stabilească relații personale între ei și confrății lor străini, să faciliteze în orice mod circulația operelor de spirit [?] și schimburile literare».

“Membrii PEN Clubului sînt obligați să respecte o serie de principii dintre care menționăm pe acele conform cărora «au dreptul să se opună oricărei restricții de exprimare în propria sa țară sau în comunitatea sa».

“Seful direcției, general maior DUMITRU TABACARU”

*

“Primit: Maior ACHIM VICTOR, Sursa personală [?] T.I.
din 16.05.1977 151/AV/ 17.05.1977, Strict secret ex. 1

“NOTA

“Sursa arată că I.T. stînd de vorbă cu NICHITA STANESCU în ziua de duminică 15 mai 1977 orele 11, despre vizita făcută de el la domiciliu de PAUL GOMA cu soția în zilele trecute a spus:

“«Eu i-am dat telefon la socrul lui GOMA, să vie la mine. A venit cu soția. Era de față și N. BREBAN. Voiam să aflu direct, de la el, poziția lui în ultima vreme. L-am întrebat dacă el vrea să rămînă în afara obștei scriitoricești din România ori să facă parte din obște. De la început i-am spus: ‘Să știi că eu m-am despărțit de tine politic; nu vezi că nici un scriitor român nu-ți întinde mîna?’... El stătea cu nasul în jos, că-i foarte ascuțit și greu de descifrat. [subliniat de cineva care a scris: “da”]

“- «Dar tu m-ai atacat în Flacăra lui Păunescu!», zice GOMA.

“- «Eu am scris un articol în care am spus că ‘nimeni nu-și pîrăște pe concetățenii săi la străini!’... Și am adăugat: ‘Te-am atacat prea puțin și la un mod mai delicat; meritai mult mai mult și pe față!’»

“- «Aici evreii sînt persecutați. Eu sînt făcută de jidoavcă. Copilul e făcut de jidan. Stăm toți trei într-o cameră. Nu avem telefon!»

“- «Cum sînt persecutați evreii? Se poate? Recent ți-a apărut cartea, traducerea din Balzac!», zice NICHITA [?].

“- «E drept că banii ne-au venit la vreme», adaugă soția.

“- «Eu plec în Israel!» zice ea.

“- «Stai, măi femeie!», intervine GOMA.

“- Si NICHITA adaugă: «eu cred... că GOMA pregătește ceva acum nou. Vrea ca soția lui să se ducă în Israel și el de aici, din țară, să spună... evreii sînt persecutați!»

“- BREBAN i-a spus: «Pe mine de ce m-ai făcut... așa și așa... la postul ăla de radio? Ce crezi, că sînt eu, chiar așa? Eu ți-am dat o mîna de ajutor și ție și partidului, adică ți s-a mai dat, cum să zic - o șansă?! Și tu n-ai primit-o! Să vorbești așa de BURTICA!»

“- NICHITA adaugă că toate pornesc și îl dirijează soția lui. «Eu voiam să-i cunosc direct părerea lui, poziția din ultima vreme».

“- Mi-a spus că acum, cînd a fost arestat, numai două zile au fost mai dure, restul s-au purtat bine cu el. Că doctorul i-a dat toată atenția. Că a făcut o boală de inimă. Că i-a notat pe fișa «X» cum se obișnuiește, fără a-i pune numele - toate vizitele și că a fost îngrijit. Că acum dorește să se odihnească, fiind bolnav de inimă. A durat vreo oră! Si la despărțire i-am spus că: «eu mă despart politic de el», fiindcă nu are nici o idee! Ce vrea el? Nimeni nu știe” (...)

“T.I.

“- N.L. Din măsurile speciale se cunoaște că PAUL GOMA l-a vizitat pe NICHITA STANESCU în urma unor discuții telefonice.

“- T.I. a fost trimis să stabilească conținutul acestor discuții. Vom verifica și prin sursa «DONICI», prieten bun cu NICHITA STANESCU dacă acestea au fost problemele discutate.

“Maior ACHIM VICTOR”

Textul de mai sus prezintă trei “straturi” - cronologic, de la coadă la cap:

3. Varianta așternută pe hîrtie de securistul Achim;
2. Varianta povestită de informatorul «I.T». lui Achim;
1. Varianta povestită de Nichita Stănescu în prezența lui «I.T.»

Iat-o și pe a mea:

După eliberarea din 6 mai 1977 am fost în mai multe rînduri la Nichita Stănescu (în Piața Amzei). Niciodată - ne cunoașteam din 1965 - nici cînd el venea la noi, nici cînd noi ne duceam la ei (pe atunci era cu Gabriela Melinescu) - nu m-a “urecheat”, nu m-a “certat” - deci nici în vara anului

1997 nu a făcut-o. Nichita Stănescu s-a purtat, cu mine și cu soția mea - oricât de beat ar fi fost - cu o perfectă civilitate; putea fi gălăgios, invadator, monopolizator al discuției, chiar plictisitor dar niciodată agresiv, grosolan. Povestea cu “despărțitul politic” (de mine) a fost așa:

La un moment dat (altă dată, nu atunci) - din motive obscure pentru alții, nu pentru mine - Nichita a deschis larg fereastra și a început a urla spre dreapta, unde, într-o aripă a imobilului locuia poetul realist-socialist Ștefan Iureș:

- Iureș! Iureș!! Cum scriai tu: “Bat un cui: Păc! Păc! Păc!»”? - apoi după o pauză: Iureș! Iureș! Să știi că eu am alte opțiuni politice decât prietenul meu Goma!

Acesta a fost singurul “acces antisemit” manifestat în prezența mea.

Așadar: “varianta” prelucrată de Achim este mincinoasă:

- Nichita nu m-a “certat” pentru “opțiunile politice”;

- Dacă Nichita ar fi scris (m-ar fi atacat, în timpul arestării) în Flacăra lui Păunescu, o aflu acum, în octombrie 2004, când am dat peste “documentul” cu pricina. Despre ceea ce scria Nichita la gazetă... Toată lumea știa: Nichita scria orice - numai să-i fie bine plătită “contribuția”. Am asistat în mai multe rânduri la convorbiri telefonice în care Poetul i se adresa celui alt: «Bine bătrâne, scrie-*l* tu, mă semnezi și-mi trimiți banii...» - era vorba de un articol, fiindcă ce era în versuri *se* scria după dictare de către una din multele și splendidele “secretare”;

- Niciodată nu a fost vorba în întâlnirile noastre despre evreica de Ana, despre Israel - în care ea ar fi zis că pleacă (iar eu aș fi intervenit - sub pana trogloditului maior Achim - cu: «Stăi, măi femeie!»).

Nichita Stănescu avea alte slăbiciuni - omenеști. Nu acelea zugrăvite de un turnător, deformate până la nerecunoaștere de un bou de securist: actualul editor Achim.

*

Într-o NOTA din 17 mai 1977 în care este relatată re-încercarea ziaristei Dessa Trevisan de la *The Times* de a relua contact cu mine și nereușind - interesantă rămâne rezoluția pusă de - probabil - Dumitru Tăbăcaru - la “19.05.77”:

“Tov. Col Năstase

“Dacă venind iar în țară continuă aceeași atitudine aici și în ceea ce scrie, să propunem considerarea ei oficial ca indezirabilă”.

*

“M.I., IMB, SECURITATE Nr. 001855 din 18 mai 1977

“NOTA

“Cazul GOMA continuă să constituie obiectul unor comentarii (...) HORIA TECUCEANU : «eliberarea lui PAUL GOMA este semnul (...) că statul nu-și mai poate îngădui metode tari: conjunctura europeană se va manifesta în viitor prin accentuarea discuțiilor despre drepturile omului care se spune ar fi violent încălcate la noi»; «noul președinte american, fervent apărător al drepturilor (...) va începe o cruciadă pentru această cauză»

“Scriitorul CONSTANTIN CLONARU; «nu înțeleg nimic din jocul de-a popreala și eliberarea, semn că oficialii vor să salveze aparențele, însă făcând tot felul de gafe politice»

“EUGEN JEBELEANU: «s-a greșit cu măsurile împotriva lui GOMA: i s-a dat prilejul să scrie o carte despre noua detenție» [o, pașă, cât de înțelept ești matale! - dar parcă erai pentru arestarea aceluiași?]. Opinie împărtășită de TEODOR BALS, AUREL MARTIN, TEODOR VIRGOLICI.

“Pictorul C. PILIUTA, după ce a condamnat pe GOMA, a apreciat că «se dă prea multă importanță măsurilor administrative aplicate de statul nostru și cel mai bun lucru ar fi expulzarea lui Goma»

“Poetul ION NICOLESCU îl consideră pe GOMA «un erou», spunând că s-a bucurat când a fost arestat, astfel va atrage simpatii largi.

“NICOLAE MINEI, șef adjunct la Magazin istoric consideră acțiunea lui Goma «nesăbuită, de proastă calitate dar dacă mi s-ar impune să iau atitudine publică de înfierare, aș pregeta» (...)

“Colonel Răducă Gheorghe”

*

“M. I., Inspectoratul Timișoara, Serviciul I/A

“N O T A 20.05.1977

- privind măsurile întreprinse pe linia prevenirii unor activități dușmănoase -

“În perioada 01.01 - 15.05 1977 s-au întreprins: (...)

“1. AVERTIZAREA:

“La ARTA-CULTURA : 1; la SANATATE ; 2 (aderenți la acțiunile dușmănoase ale lui PAUL GOMA (...)

“2. DESTRAMARI ANTURAJE

“LA A-C: 2; la S: 2. (...)

“Se exemplifică cu cazul criticului literar OVIDIU COTRUS, fost legionar condamnat, lucrat prin D.U.I. care are un anturaj de

15-20 persoane (...) intenționând să inițieze o acțiune protestară [!] de genul GOMA. (...) influențat prin informatorii «PAS SEPTIMIU» și «PETRESCU» (...) a intrat în panică a devenit prudent, izolat (...)

“3. INFLUENTARI POZITIVE:

LA A-C: 5; la S: 2. (...)

“4. AMENZI (...)

“10. PREVENIREA ALTOR FENOMENE NEGATIVE”...

Au lucrat, tovarășii patrioți la destramări, la influențări - drept care vor fi primit fiecare - pe lângă călduroasa, tovarășeasca strângere de mână (în fața gazetei de perete) - câte o curea de ceas.

*

“BULETIN EUROPA LIBERA nr. 123 din 21 mai 1977

“MONICA LOVINESCU: «“Scriitorul la avangarda poliției”, așa îi numea un eseist francez pe acei condeieri din regimurile comuniste care jucau rolul de câini de fugărire pe lângă securitate, denunțându-și confrății, înfierându-i public» (...)

“«Am fost ispitiți să trecem sub tăcere acele articole care ne-au căzut sub ochi în care PAUL GOMA era arătat ca dușmanul numărul unu al unei societăți care...» (...)

“MONICA LOVINESCU prezintă apoi tendențios fragmente din articolele apărute în reviste și ziare din țară semnate de EUGEN BARBU, NICOLAE DRAGOS și ALEXANDRU DOBRESU”.

*

“Buletin Europa liberă nr. 123

din 21 mai 1977

“Virgil Ierunca: «Unul și cu unul fac doi»:

“(...) două cazuri triste: pe prima pagină a *Scînteii* proza circumstanțială a doi poeți autentici, MARIN SORESCU și IOAN ALEXANDRU (...) A fost deajuns ca partidul comunist să decreteze o stare de urgență neostalinistă, pentru ca MARIN SORESCU, IOAN ALEXANDRU să publice pe, prima pagină a *Scînteii* articole pe care numai poligrafii gata la toate: NICOLAE DRAGOS, RADU CIRNECI, NICOLAE STOIAN le-ar fi putut semna. Grav este că în 1977 lucrurile nu se petrec ca în vreme stalinismului integral, când la o somație a partidului aveai de ales între închisoare și academie.”

Ce vor fi scris - în prea-frumoasa lună mai, ‘77,- poeții Sorescu și Ioan Alexandru? Nu știu. Dar știu că îndemnul prietenului meu *Ion* Alexandru dat unui român de a nu se lipi de Goma, că e anti-creștin (spre deosebire de el, devenitul *Ioan*, lingătorul lui Brâncoveanu-Ceaușescu) era adevărat.

*

Un fel de telegramă :

“din iasi nr 794 480 24 05 1977 18 50 m i insp judetzean iasi
catre m i directzia 1-a bucuresti

“raportam ca din discutiile purtate recent de numitzii ciobanu laurentziu redactor la revista “luceafarul” bucuresti, ursache [sic] mihai, baboi stelian si mircea radu iacoban (...) cu privire la goma paul:

“- baboi stelian: “goma este un om capabil, a trimis la viena spre publicare unele din lucrarile sale din care au fost traduse la paris, ele tratind libertatzile de gindire ale omului in modul realist, lucru ce nu poate fi realizat la noi in tzara, in sensul ca asemenea idei nu pot fi publicate nefiind conforme cu cerintele cenzurii”.

“-ursache [re-sic] mihai: “goma este o personalitate care a avut curajul sa scrie despre realitățile existente la noi in tzara si fiind arestat pentru actziunile sale însă sint edificatoare recunoasterile scrierilor sale in strainatate prin faptul ca mai multzi scriitori din frantza au luat pozitie intervenind pentru eliberarea sa. cu prima ocazie voi scrie situatzia mai reala decit a vazut-o goma, in sensul ca nu sint libertatzii de gindire in creatzie si faptul ca nu am serviciu.”

“ciobanu laurentziu: goma este o personalitate și ceea ce afirma goma este o realitate. goma este victima situatziei actuale care a vrut sa arate lumii realitatea despre “libertatzile din romania”.

“-mircea radu iacoban: “goma are dreptate, treburile acestea nu trebuiesc comentate, trebuie mare prudentza” (...) [?]

“colonel ionescu dimitru”

*

“M.I. Insp. judetean Prahova 15596/R.S/00127/ 10.05.1977

“N O T A - Paul Goma

“Sursa a aflat, la Uniunea Scriitorilor, de la Ion Sofia Manolescu (că Paul Goma e «basarabean, după mamă ucrainean, după tată grec»). (...) Aurelian Popescu i-a comunicat sursei că într-o discuție cu ing. dr. N. Debie, Paul Goma e ploieștean, că înainte avea doi bunici străbunici greci de origine au purtat același nume: Paul Goma și au fost negustori. (...)

“Sandu”

*

“M.I. nr. 00327778 din 31 mai 1977

“N O T A R A P O R T

“Punerea în libertate a lui PAUL GOMA (...)

“«Pescuitor de avantaje, amator de celebritate aventuroasă, doar-doar va ajunge scriitor în România» (Fănuș Neagu).

“NICOLAE BREBAN: «...a intins prea mult coarda...»”

*

“M.I., - U.M. 0920/F din 31.05.1977

“Către U.M. 0610 București

“Vă facem cunoscut că ziarul olandez TROUW a publicat recent articolul “Trimiteți o scrisoare” în care se afirmă că la începutul lunii aprilie au fost arestați PAUL GOMA împreună cu alți disidenți.

“Autorul articolului solicită cititorilor ca în vederea ajutorării celor arestați să trimită pe adresa conducătorilor statului nostru scrisori cerînd eliberarea acestora.

“Seful unității, Col ...” indescifrabil

I U N I E

“151/AV/ 4. 06 - 1977 [manuscris]

“NOTA - RAPORT

“Legătura oficială H.I. [Hobană Ion?] mi-a relatat următoarele:

“În ziua de 3-06-a.c. a venit la Uniunea Scriitorilor ziaristul olandez DICK VERKIJK, reporter special al radioteleviziunii olandeze. Când și-a anunțat sosirea, a comunicat că vrea să discute despre Conferința Scriitorilor. Acesta a fost principalul subiect al conversației, însă susnumitul a mai pus următoarele întrebări:

“- Nu li se pare că conținutul telegramei adresat conducerii are un ton prea servil?

“- De ce a fost exclus din Uniunea Scriitorilor Paul Goma?

“- Cum a fost el ajutat de către Uniune?

“- Indicarea de către conducerea superioară de partid a unei direcții către care să se îndrepte creatorii de literatură nu înseamnă o îngustare a posibilităților acestora de a scrie o literatură valoroasă?”

Semnează ACHIM. Superiorul (N. Mihai?) întreabă:

“Ce răspunsuri a primit?”

Cum așa: Securitatea nu mai avea încredere nici chiar în securistul Hobană Ion?

Și în dosarul pe luna iunie 1977 există 12 tabele cu aderenții, cu prietenii, cu editurile din Occident...

Câtă muncă - pentru ce?

Deasemenea 9 declarații ale unor semnatori care anunță greva foamei pentru a emigra.

*

Un Raport straniu prin faptul că a fost emis în aprilie (1977) însă a intrat (unde?) abia în 06.06.77 - sub numărul 00311.560:

“Recent, MENDELSON MEL, secretar executiv al PEN (...) a trimis din SUA lui HORIA LOVINESCU scriitor, director al Teatrului Nottara, membru al PCR un material în conținutul căruia îi mulțumește pentru scrisoarea trimisă în legătură cu PAUL GOMA, solicitând să transmită în continuare orice date pe care le are despre cel în cauză.

“Cu același prilej expeditorul a mai trimis lui HORIA LOVINESCU copia unei scrisori cu conținut defăimător la adresa României, trimisă președintelui USA de către ROGER BALDWIN de la Liga

internațională pentru drepturile omului.

“Din verificările efectuate rezultă că la 18 februarie 1977 Uniunea Scriitorilor din România a primit oficial din partea Asociației internaționale a scriitorilor (...) o telegramă de protest împotriva arestării lui PAUL GOMA și a altor intelectuali. Ca urmare, conducerea Uniunii Scriitorilor din România a redactat și expediat la 25 martie 1977 o notă în care se menționa că protestul nu are obiect, deoarece se bazează pe informații false, *PAUL GOMA nefiind arestat la acea dată* [subl mea].

Pentru a nu fi angajată în astfel de corespondență [!] Uniunea Scriitorilor, conducerea acestei asociații a solicitat lui HORIA LOVINESCU să semneze adresa în cauză, avînd în vedere că deține funcția de vicepreședinte al secției române a PEN. Pentru acest motiv secretarul executiv al PEN din SUA i s-a adresat recent lui HORIA LOVINESCU solicitînd noi informații.

“Întrucît elementele reacționare din Occident folosesc Asociația PEN în scopuri ostile considerăm inoportună menținerea unor astfel de legături prin corespondență.

“MINISTRU
TEODOR COMAN”

“Au fost informați membri [sic] B. Ex. al M.I. cpt. Alb [?]”

*

“M.I., - U.M. 0647 - București - Nr. 12B/25 Dosar nr.00407 403
din 10 Iunie 1977

“Către Direcția I-a, Tov. general Tăbăcaru

“Vă trimitem alăturat două materiale în original expediate din Olanda către IONESCU CONSTANTIN THEO și DIMBOVICEANU R. care conțin cîte un manifest cu conținut dușmănoas. Persoanele respective sînt în acțiunea «BARBOSUL»

“Comandantul Unității” - indescifrabil.

În dosar există un singur “manifest”: “Ultima scrisoare a lui Paul Goma înainte de arestare” - text cunoscut sub titlul “TESTAMENTUL” reprodus în **Culoarea curcubeului**, în capitolul XX.

*

Un formular completat, emis de U.M. 0610 la 17 iunie către Unitatea specială “S”, pentru a trimite - lui Achim - informații despre relațiile cu străinii ale lui GOMA PAUL... Prezintă interes numai pentru că indică adresa la care fusesem mutați după liberarea de la Rahova - iat-o:

Aleea Siretului nr. 1 A, Bloc A 39, scara B, etajul I, apart. 79.

✻

Un document - l-am subliniat, ca să atrag atenția asupra importanței lui:

“ Ministerul de Interne

Strict secret

“Directia I-a si Serviciul «D»

ex. nr. 1

“Nr. 0027230 din 23 5 1977 [completată de mână, data a fost
stearsă] Intrare Nr. 00312626 din 23 06 1977

Intrare Nr. 00312626 din 23 06 1977

“APROB.

“NOTA RAPPORT

cu propuneri de **plasare a unor date și versiuni de dezinformare**
[subl. mea] vizînd contracacarea speculațiilor ce se fac pe seama
arestării lui PAUL GOMA

“Deținem date verificate potrivit cărora în rîndul unor cercuri diplomatice din București și îndeosebi în presa occidentală și la postul de radio Europa liberă se comentează tendențios arestarea și eliberarea lui P. GOMA.

“Dat fiind faptul că cercurile reacționare externe sînt interesate în continuare să alimenteze și să amplifice denigrarea României, folosind pretextul punerii în libertate a lui P. GOMA pentru a se deda la noi speculații și calomnii considerăm oportună **organizarea unor acțiuni de ripostă, care să se desfășoare pe mai multe planuri, vizînd crearea de confuzie, derută și neîncredere în rîndul inițiatorilor și colportorilor de zvonuri, în cazul lui PAUL GOMA** [subl. mea].

“În acest context propunem să se aprobe plasarea unor date și versiuni contradictorii care să producă o asemenea confuzie, încât să ducă la anihilarea speculațiilor tendențioase ale cercurilor reacționare.

“În acest scop, surse de încredere și cu posibilități în rîndul cercurilor intelectuale românești și ale corpului diplomatic acreditat la București, precum și în unele cercuri politice din străinătate (prin intermediul U.M. 0920-U) vor fi instruite **să plaseze, în mod diversificat și nuanțat, următoarele date și versiuni de dezinformare** [subl. mea]:

“1. - PAUL GOMA nu a fost cercetat și arestat de organele de securitate [subl. în text]. În argumentarea acestei variante stau următoarele fapte și considerente:

“a. - La data și mult timp după anunțarea arestării sale de către Europa liberă PAUL GOMA “purta” convorbiri telefonice cu cetățeni din țară și din străinătate, așa cum a relevat presa străină și a confirmat postul de radio Europa liberă.

“b. - Datorită atmosferei create în jurul său de către postul de radio Europa liberă și de unele organe de presă occidentale, P. GOMA și-a arogat un rol de mijlocitor al unor elemente declasate, promițându-le rezolvarea favorabilă a cererilor acestora, mai ales pentru

obținerea de pașapoarte și dreptul de emigrare. Cum el nu putea satisface asemenea «cereri», a fost amenințat și chiar molestat la domiciliul său de elemente iresponsabile [ca Horst Stumpf, bătaș angajat al Abatorului securității de pe Calea Rahovei...]. Pentru a scăpa și a se pune la adăpost de eventualele agresiuni, familia lui PAUL GOMA a cerut organelor de stat să-i acorde protecție. În acest sens i s-a dat o locuință nouă, asigurându-i-se condiții de conviețuire [!] normală. În această nouă situație, numai foarte puține persoane au cunoscut misterul «dispariției» familiei GOMA.

“Se va sugera că acest secret a trebuit să fie bine păstrat întrucât au existat unele informații că un element aventurist profera amenințări grave la adresa integrității corporale a lui PAUL GOMA. Acesta a trebui să fie depistat și pus în situația de a nu produce acte iresponsabile.

“2. PAUL GOMA ar fi fost cercetat de organele de stat pentru comiterea unor infracțiuni de drept comun [subl. în text]. În această variantă se va afirma că PAUL GOMA a fost prins făcând trafic de valută și comercializând [!] droguri obținute din Occident pe căi ilicite. Cum faptele care au făcut obiectul cercetării sale penale au căzut sub incidența recentului decret al Consiliului de Stat privind amnistierea unor infracțiuni și grațierea unor pedepse, a fost pus în libertate, încetînd urmărirea penală.

“3. - PAUL GOMA a căzut victima propriei sale mașinațiuni. [subl. în text] Văzînd că nu are nici o șansă să se impună pe arena scrisului, datorită mediocrității talentului său, pentru a-și face reclamă și a atrage atenția opiniei publice asupra numelui său, a încercat să însceneze o acțiune de diversiune politică care să-l proiecteze pe ecranul [sic] vieții politice internaționale ca «disident» politic, «apărător al drepturilor omului», dedîndu-se la cele mai odioase mijloace pentru a calomnia România. Cum era și firesc, au fost luate măsuri de cercetare din partea organelor de stat pentru a fi tras la răspundere conform legii.

“La o cercetare atentă a mobilurilor și mai ales a comportării sale, **organele de stat au constatat că au de a face cu un element dezaxat, cu un om care prezintă simptome caracteristice paranoicului, fapt ce a condus la concluzia că la PAUL GOMA există o doză de iresponsabilitate** [subl. mea]. În asemenea situație s-a hotărît încetarea cercetării penale pentru a-i da posibilitatea să urmeze un tratament medical corespunzător, fiind dat familiei, în răspundere și supraveghere. Acest lucru poate fi constatat și dovedit prin vizitele frecvente pe care PAUL GOMA le face în această perioadă medicilor, precum și prin consumul mare de tranchilizante pe care le ia.

“Pentru susținerea ideilor acreditate în versiunile prezentate spre aprobare, apreciem necesar să se continue acțiunea de demascare în presa externă și a emigrației române a activității ostile a lui P. GOMA pentru a se demonstra tuturor [așa!] că încercările de a crea diversiunea politico-ideologică în România, sub orice pretext și în orice conjunctură nu pot avea nici o șansă de reușită fiind condamnate și anihilate cu toată tăria [așa! așa!! așa!!!]

“Seful Direcției I-a
“general-maior

Pentru șeful Serviciului «D»
colonel

“Tăbăcaru Dumitru

“Neda Octavian”

*

Din “NOTA M.I. Direcția I-a din 25 iunie 1977 se rețin pasajele:

“*Au fost puse la dispoziția redactorului șef al revistei Săptămîna* [a lui Eugen Barbu - nota mea] *date necesare pentru întocmirea și publicarea unui număr de 15 materiale cu caracter demascator* [s.m.] la adresa activității tendențioase țării noastre noastre desfășurată de Europa liberă și unele persoane din țară ca PAUL GOMA, VIRGIL TANASE, NICOLAE BREBAN, CEZAR IVANESCU, DAN DESLIU, care prin atitudinea și acțiunile lor se făceau ecoul intențiilor ostile ale acestui post de radio.

“În general publicarea acestor materiale a avut efecte pozitive, concurînd alte măsuri, la accentuarea curentului de opinie împotriva postului de radio Europa liberă și a persoanelor vizate.

“La adresa acestor materiale au fost formulate și aprecieri negative - unele dintre ele justificînd persoana celui care le-a publicat și modalitatea de realizare a lor [?]. (...)

“De asemenea vom acționa pe linia de determina [?] să întocmească și să publice materiale demascatoare (...) și unele persoane a căror activitate luare de atitudine datorită antecedentelor lor politice ori penale sau poziției prezente să fie de natură a surprinde și deruta. (...)

“Menționăm în acest sens materialele publicate în *Flacăra* și presa locală din Cluj, Timișoara și Iași, cu privire la emigrație și situația din Occident prin viziunea celor repatriați; articolul publicat în februarie a.c. în revista *Contemporanul* de compozitorul DORU POPOVICI, prin care autorul demasca Europa liberă; articolul apărut în revista *Cinema* în luna aprilie a.c. sub semnătura lui NICOLAE MUNTEANU - redactor la această publicație, în care se lua atitudine față de viața în Occident [același Occident de unde, în curînd, NECULAI C. MUNTEANU, cel cu «...și s-auzim de bine...» vă va vorbi - viceversa].

“(...) sursa «Artur» a semnalat că are nevoie de redactori și colaboratori din țară. (...) unul din obiectivele sale: de a coopta persoane din rîndul scriitorilor, ziariștilor, artiștilor din România, îndeosebi din următoarele categorii:

“- persoane care au avut un renume politic sau cultural în regimul socialist: AUREL BARANGA, EUGEN BARBU, CONSTANTIN CHIRITA;

“- intelectuali foști condamnați;

“- tineri membri ai Uniunii Scriitorilor care pot fi corupți prin flatare sau bani.

“(...) Prin aceeași sursă s-a stabilit [?] interesul Europei libere

pentru VICTOR MARTINEZ [?], DUMITRU CIUREZU, GRIGORE POPA și HORIA NITULESCU de a crea din ei «cazuri», pentru că nu au mai fost publicați în ultimii ani. Au fost luate măsuri de contracarare. (...)

“ Sef Serviciu, Colonel NICOLAE MIHAI”

IULIE

*

“151/TV. 06.07 1977

“Notă - raport [manuscris]

“Sursa oficială «B.C.» [Biblioteca Centrală, nota mea] ne-a relatat următoarele:

“În ziua de 6.07. 1977 Paul Goma s-a prezentat la directoarea Bibliotecii Centrale de Stat aducînd cu el și cartea de muncă ce-i fusese solicitată în vederea angajării. Cu această ocazie Paul Goma i-a arătat o invitație din Franța, afirmînd: «față cu această situație cred că nu mai este cazul să vă încurc». (...) a mai spus că nu intenționează să rămână în străinătate deoarece... «dorul de țară te apucă, prietenul meu Țepeneag suferă din cauza asta». «Mi-e frică», a continuat Goma «că dacă plec, autoritățile române îmi vor retrage cetățenia, cum au făcut cu Țepeneag» (...)

“În continuare Paul Goma a afirmat că nu vrea să creeze greutăți directoarei. (...)”

Semnează un căpitan.

*

“151/AV. 6- 07 - 1977

“NOTĂ - RAPORT [manuscris]

“Verificînd motivul pentru care Paul Goma îl vizitează în ultimul timp pe NICHITA STANESCU, am luat legătura cu sursa «DONICI» și persoana oficială C.C. care mi-au relatat următoarele:

“ - Nichita Stănescu a dorit de la început să-i explice că deși nimeni nu-i împărtășește ideile politice, scriitorii nu-l alungă și dacă va înțelege realitatea de la noi, aceștia se vor bucura.

“De atunci vine mereu, atît de des, încît a început să-l plictisească fiind [?] de fiecare dată se repetă mereu acelaș lucru ca și cînd nu ar înțelege nimic din ce i s-a spus. În urmă cu două săptămâni cînd a venit, Nichita a rugat secretara să citească ‘Blestemul’ publicat în *Flacăra*, poem în care erau înfierăți trădătorii de țară. Goma a ascultat, s-a ridicat furios și a întrebat dacă pentru el a făcut asta [?] și, nerăspunzîndu-i-se nimic, a plecat. Nichita credea că după acest incident nu va mai veni, cu toate acestea a apărut din nou. Acelaș lucru se întîmplă și cu Nicolae Breban. În urmă cu cîteva zile a mers la Nichita și [s]-a plîns vreo două ore pentru faptul că a fost criticat.

“Prietenii lui Nichita urmăresc să-l găsească odată treaz, ca să poată discuta cu el să-i interzică să se mai întîlnească cu cei doi deoarece starea sănătății lui, starea psihică sunt foarte proaste și discuțiile cu Goma și Breban mai rău îl tulbură decît să-i creeze o stare optimistă.

“Achim”

*

“MINISTERUL DE INTERNE

“DIRECTIA cercetări penale

6 iulie 1977

“Ex. nr. ?

“N O T A

- privind discuțiile purtate cu PAUL GOMA -

“În ziua de 5 iulie 1977, între orele 13,30 - 14,50 tov. prim adjunct al ministrului, General locotenent Nicolae Pleșiță a primit în audiență, la cererea sa, pe GOMA PAUL.

“Scopul audienței a fost acela de a arăta tovarășului General-locotenent Nicolae Pleșiță o scrisoare a PENCLUB Paris [*nu de a-i arăta “o scrisoare”, ci de a-i cere **originalele reținute de securitate, atât al scrisorii de cooptare, cât și al invitației***] adresată lui GOMA PAUL, prin care, după ce îi comunică cooptarea sa ca membru al acestei organizații, îl invită să facă o vizită, dacă e posibil, împreună cu soția, toate cheltuielile fiind suportate de PENCLUB

“În discuții GOMA PAUL a arătat că îl preocupă foarte intens plecarea definitivă din țară, apreciind că în urma ultimei Plenare a C.C. al P.C.R. posibilitatea sa de a scrie în limba română i-ar fi fost închisă pentru viitor [*corect: de a publica în limba română, în România, nu de a scrie - doar scrisesem și până atunci*].

“În sprijinul dorinței sale de a pleca definitiv din țară a invocat următoarele considerente:

“- Degrevarea socrului său NAVODARU PETRE de sarcina întreținerii familiei sale pentru care a constituit și constituie o povară.

“- Insistențele soției sale în acest sens.

“- Teama că, în urma Plenarei (...) nu întrevede perspectiva ca într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat să mai poată scrie și să fie publicat în țară.

“A mai arătat că își dă seama că caracterul și modul lui de a fi au făcut ca singur să se excludă din rândurile scriitorilor români care nu-l văd cu ochi buni, situație ce este agravată și de faptul că el nu poate contrapune scrieri de calitate, ceea ce îl plasează în rândul scriitorilor mediocri [așa!]. A mai afirmat că nu s-a decis încă dacă să depună cerere pentru aprobarea plecării temporare sau definitive din țară.

“Din discuții s-a desprins în mod pregnant [?] că GOMA PAUL este încă nehotărât în ceea ce privește plecarea definitivă din țară, întrucât experiența din perioada cât a stat în străinătate i-a permis să tragă concluzia că nu poate scrie decât în limba română, pentru că în oricare altă limbă i-ar fi traduse scrierile nu se poate asigura un conținut fidel.

“I s-a recomandat să gândească temeinic la ceea ce vrea să facă pentru a nu regreta ulterior, iar cât privește scrisoarea PENCLUB-ului să dea un răspuns de mulțumire cu mențiunea că va da curs invitației într-un viitor nu prea îndepărtat.

“Seful direcției a VI-a

“Colonel Gh. Vasile” [altfelzisul “Grenadă” din **Culoarea...**]

*

Două rapoarte (scrise de mână) redactate:

“Cpt. Trifan ?” unul din “8.07.1977” celălalt din “12.07 1977” în care mi se povestește varianta securistă a vieții mele de la Biblioteca Centrală de Stat (Casele Brătianu). Informațiile provin de la “sursa personală” a cpt. Trifan - care într-o “N.B” propune “instalarea de mijloace T.O. (A.S.T.) la numărul de telefon al B.C., deoarece este posibil să fie căutat [P.G.] acolo de diverse persoane...” - cum așa: “acolo” nu erau instalate “mijloace”?

*

“151/AV 18 - 07 - 1977

NOTĂ - RAPORT

“Într-o discuție anterioară purtată cu CONSTANTIN CHIRITA, secretarul Asociației Scriitorilor din București, l-am rugat să stabilească motivul pentru care prietenul său NICHITA STANESCU este frecvent vizitat de PAUL GOMA. Azi m-a chemat și mi-a relatat:

“La 10.07. a.c. NICHITA STANESCU a fost toată ziua invitatul său la el acasă. În discuții printre altele (...) C. CHIRITA l-a rugat prietenește pe [?] să întrerupă orice legătură cu el; deoarece este un om lipsit de caracter care oricând poate spune diferite lucruri și susține că le-ar fi auzit de la Nichita, că nu poți avea nici un fel de încredere într-un asemenea individ, că la starea fizică prezentă a lui Nichita nu are nevoie de oameni care să-i prezinte tot felul de lucruri sumbre văzute prin ochii unui dușman al regimului nostru așa cum procedează Goma chiar și cu Breban.

“Nichita Stănescu, fără să dea amănunte, a recunoscut că întradevăr Goma nu este prea optimist, dar și el este de părere că ar trebui să i se publice cel puțin una din cărți în România. A promis că, în scurt timp va întrerupe orice legătură cu acest element. (...)

“Achim Victor”

*

“Ministerul de Interne Direcția I
“151/AV/   din 27.07. 1977

Strict secret
Ex. ?

“P L A N D E M A S U R I

“Din analiza situației operative prezente în acțiunea «BARBOSUL» se impun următoarele:

“- Lansarea unor versiunii care să ducă la compromiterea obiectivului față de principalele legături, față de funcționarii unor

ambasade din București, ziariști străini acreditați în țara noastră, cercuri ale emigrației reacționare și postul de radio Europa Liberă, în rândul oamenilor de cultură din țară și din străinătate. Aceste măsuri urmăresc să afecteze totodată și cercurile ziaristice și editoriale din Occident, interesate din punct de vedere comercial și politic în cazul sus-numitului.

“În acest scop propunem:

“1. Acțiunile să aibă la bază ideea că întreaga activitate a lui PAUL GOMA este dirijată de organele de securitate pentru a depista elementele aventuriere din rîndul intelectualilor români sau alte categorii de oameni ai muncii care ar putea deteriora unitatea acestora în jurul partidului și să afecteze prestigiul internațional al României.

“În susținerea acestei versiuni vor fi folosite ca argumente:

“- atunci cînd ne-am edificat asupra problemelor ce ne interesau, «BARBOSUL» a fost scos din acțiune «prin arestare», dar de fapt a avut domiciliul necunoscut;

“- a fost mutat din locuința sa, cunoscută de toată lumea, dîndu-i-se o singură cameră ca, după aceea să primească de fapt trei camere la bloc, în loc de două cîte avea la început;

“- acum are serviciu, fiind însă plătit în plus cu o sumă mult mai mare de bani față de colegii săi;

“- cei care l-au crezut și au aderat la acțiunea lui au suferit multe necazuri, numai inițiatorul este răsplătit;

“- în timpul acțiunii a făcut tot felul de declarații provocatoare, de care însă imediat a uitat definitiv;

“- deși unii dintre «gomiști» caută să continue acțiunea, el nu mai dă nici un semn de viață, trădîndu-i:

“- după ce s-au rezolvat sarcinile în țară, se pare că va pleca, misiunea sa principală fiind rezervată de fapt pentru străinătate, respectiv cercul intelectualilor de la Paris și postul de radio Europa liberă la care, prin orice mijloace, trebuie să ajungă și să fie angajat.

“Ideea, în ansamblul ei, este verosimilă, avînd în vedere opiniile exprimate deja de mulți oameni de cultură sau chiar personaje din anturajul lui PAUL GOMA, că modul cum se procedează cu el nu se poate explica decît prin existența unor interese politice speciale.

“Pentru realizarea celor propuse vom acționa succesiv în două etape: la început se va crea atmosfera corespunzătoare [sic] în rîndul oamenilor de cultură din țară și în următoarea etapă aceasta să-și producă ecoul în cercurile similare din străinătate.

“În cursul desfășurării acestor etape acțiunile noastre se vor succeda și interfera în raport de efectul celor întreprinse anterior. În timp, ne propunem ca întreaga acțiune să se realizeze în cursul sezonului estival, scontînd în mod deosebit pe următorii factori:

“- Efervescența din rîndul scriitorilor români ocazionată de evenimentele petrecute în viața literară, în acest an, face ca ei să fie preocupați mai mult de activitatea scriitoricească, mai receptivi la informațiile asupra colegilor lor, care circulă și pe care le difuzează cu

multă rapiditate.

“- Plecarea în străinătate a multor scriitori români, inclusiv din cercurile apropiate lui GOMA și care au relații utile în rîndul emigrației culturale românești. Aceștia vor prelua versiunea din țară și o vor transmite în străinătate, la care vor fi stimulați de măsurile noastre.

“- Voiajul lui GOMA în Franța pe care îl va efectua la invitația PEN-Clubului francez și pentru care urmează să depună cerere de plecare. Vom organiza ca voiajul să aibă loc în momentul cînd versiunea noastră a fost deja recepționată în rîndul scriitorilor din țară, iar ecoul său s-a făcut simțit și în străinătate.

“- Circulația turistică din sezonul estival, cînd vom putea folosi prezența în țară a unor persoane din străinătate cu posibilități în cadrul acțiunii menționate.

“- Vom urmări venirea unor emigranți români cu influență în Occident și care, în țară, vor avea contacte cu persoane capabile să susțină versiunea noastră.

“- Cercurile ziariștilor străini aflația la București în mod permanent sau cu diferite ocazii. Avem în vedere interesul lor manifestat în mod curent față de viața literară din țara noastră și în special pe cei ce caută cu precădere amănunte despre PAUL GOMA.

“- Acțiunea propusă va fi realizată prin folosirea unor surse ale organelor de securitate, selecționate în mod special, precum și alte mijloace. Instrucțiunile surselor va fi făcut de maniera unor «confidențe scăpate» de ofițerul de legătură, într-un context anume, astfel încît să înțeleagă sensul voit al instrucțiunilor, dar nu și faptul că este o acțiune organizată.

“- Sursele vor fi folosite într-o succesiune care va fi determinată de mediile în care se va acționa, precum și în funcție de efectul produs de măsurile luate anterior. Pentru a stabili o asemenea succesiune a acțiunilor, se vor asigura măsuri de cunoaștere permanentă a efectului produs.

“- În mod concret, versiunea va fi lansată în următoarea ordine:

“În țară:

“- În anumite cercuri din conducerea Uniunii Scriitorilor. Urmărim astfel ca persoanele respective, transmițînd versiunea în cercuri tot mai largi, să-i asigure autoritatea ca, fiind aflată de la surse competente, la care au acces prin poziția lor oficială. Avem în vedere anumiți membri ai conducerii Uniunii despre care cunoaștem că difuzează cu ușurință unele informații la care au acces prin funcția pe care o ocupă.

“- În mediul unor scriitori de prestigiu care s-au manifestat indignați de faptul că autoritățile nu iau măsuri împotriva lui PAUL GOMA. Scontăm pe faptul că versiunea va stimula difuzarea acesteia în cercuri mai largi.

“- În rîndul foștilor aderenți ai lui PAUL GOMA sau a familiilor celor plecați în străinătate. Avem în vedere printre alții pe TOPOLSKI EUGENIA, bunica lui MANOLIU SERGIU, principala

legătură; DUMITRIU VILI ce urmează să plece în străinătate; GOMOIU MISU și VELICU CORNELIU.

“- In cercurile unor femei care frecventează lumea scriitoricească. Cunosând curiozitatea acestora față de diferite evenimente din viața particulară a scriitorilor și obișnuința de a le discuta și chiar exagera, apreciem [apreciați, apreciați, tovarăși!] că versiunea noastră va vehicula cu ușurință în asemenea cercuri.

“In străinătate:

“- In rîndul emigrației de la Paris și a celei legionare din R.F. a Germaniei care se preocupă de viața literară din țara noastră și mai ales de faptele care contravin politicii oficiale culturale a statului nostru. Mai avem, de asemenea, în vedere suspiciunea permanentă a acestora față de cetățenii români care se bucură de audiență în cercurile occidentale.

“- In rîndurile vîrfurilor culturale franceze care au manifestat interes pentru “cazul GOMA”. Luăm în considerație faptul că aceste persoane manifestă simpatie față de politica internațională a României și îndeosebi a modului inteligent în care rezolvă anumite dificultăți în relațiile cu unele țări. Aflînd versiunea noastră, ne așteptăm la o reacție defavorabilă lui GOMA.

“- In mediile de presă și editoriale din Occident, în special din țările unde s-a făcut publicitate referitor la GOMA. In acest scop vom acționa pentru ca versiunea să fie recepționată de ziariștii străini de la București. Deasemeni vom continua publicarea unor știri nefavorabile lui GOMA, ca scriitor și ca cetățean, în publicații occidentale, astfel încît ea să fie preluată de anumite cotidiane cu influență.

“- La organele de poliție și siguranță din anumite țări occidentale. Prevedem că, luînd cunoștință de versiunea noastră, aceste organe să inițieze acțiuni de suspectare a lui GOMA și a celor care-l susțin în țările respective.

“Măsuri de compromitere a sa la unele ambasade din București

“Prin sursele informative ale Direcției a II-a se va acționa pentru discreditarea lui PAUL GOMA față de diplomații străini, îndeosebi cei de la ambasada S.U.A. Angliei, R.F. Germaniei și Franței.

“1/ Pe linia diplomaților americani vom folosi sursele «OVIDIU», «BISTRITEANU», «FLORIAN», «DOBRE», «LUCA» și «BARBU» ce vor fi dirijate pe lîngă diplomații TRIPTON JOHN și CONNEL JAMES, consilieri politici, cadre C.I.A. cunoscuți ca fiind preocupați să obțină date despre PAUL GOMA.

“2/ Pe linia diplomaților vest-germani, prin sursele «CRISTINA» și «BARBULESCU», se va acționa pe lîngă ambasadorul BALKAN RICHARD, cît și pe lîngă atașatul cultural LANG HARTMAN.

“3/ Pe linia ambasadei engleze se va acționa prin informatorii «DINU», «HORATIU», «LEON», «VIOLETA IONESCU», «VLADESCU» și «ROSU», legături ale diplomaților SECONDE REGINALD, ambasador; SHAW MARTIN, consilier, TIM

RICHARD, atașat cultural.

“4/ Pe linia ambasadei Franței, se va continua acțiunea începută prin informatorul «NICUSOR” care și-a exprimat părerea față de SAILLARD CHRISTIAN, atașat comercial, că PAUL GOMA nu este o personalitate în lumea scriitorilor și că, în mediocritatea lui, încearcă să se facă remarcat prin ceva, «NICUSOR» cât și informatorii «MARIA STANESCU», legături apropiate ale atașatului cultural DON YVES și «IOANA PETCU», aflată în relații bune cu RICHARD JEAN CLAUDE, prim secretar, va arăta diplomaților respectivi că menținerea legăturii cu indivizi de teapa lui PAUL GOMA, poate să-i îndepărteze de personalitățile cultural-artistice românești.

“Concomitent cu realizarea acțiunilor prevăzute în prezentul plan, se vor iniția noi măsuri, în raport cu evoluția situației operative”.

AUGUST

“M. I. Directia I. 151/H.V/ 00312323 din 4 august 1977

“Inspectoratul județean al Ministerului de Interne
- Seful securității

“Urmare la adresa noastră nr.00312323 din 7 iunie a.c., luați măsuri ca în termen de 3 zile să ne raportați în scris situația operativă prezentă a persoanelor care au aderat sau au intenția să semneze scrisoarea trimisă de PAUL GOMA Conferinței de la Belgrad.

“Asupra acestor persoane și a elementelor care intenționează să se angreneze în activități ostile pentru așa-zisa «apărare a drepturilor omului» sau în legătură cu Conferința de la Belgrad, asigurați măsuri informativ-operative permanente, pentru a cunoaște din timp și preveni orice intenție de a se organiza ori a acționa individual.

Bilunar și ori de câte ori situația operativă impune, raportați în scris situația acestor categorii de persoane și eficiența măsurilor întreprinse asupra lor.

“Seful Direcției

“General maior

“DUMITRU TABACARU

Seful Serviciului

Colonel NICOLAE MIHAI”

Urmare a ordinului de mai sus au răspuns - după formula:

“La ordinul dvs... nr... din 4 august și urmare la adresa cu numărul de mai sus din 7 iunie referitoare la situația operativă prezentă a persoanelor care au semnat sau intenționează să semneze scrisoarea trimisă de PAUL GOMA Conferinței de la Belgrad, raportăm următoarele:”

În amănunt, cu “Fișe de persoane” (de câte 3-4-5-6 pagini); de “Tabele Nominale cu persoanele identificate că au aderat ori au comentat favorabil acțiunea lui PAUL GOMA”.

Le amintesc - în ordinea cronologică a înregistrării lor la Ministerul de Interne arătând (la trei dintre județe, “tabloul de vânătoare” al “persoanelor identificate că au aderat sau au comentat favorabil acțiunea lui PAUL GOMA...), precum și numele și gradul raportorilor:

- Județul Covasna (semnează Colonel BANCHES IOAN);
- Dâmbovița (coloneii ALDEA PETRE și BULEANDRĂ C-TIN);
- Bihor (maiorii ȚINCA OVIDIU și SĂLĂGEAN IOAN);
- Iași (colonelul SIMIONESCU /?/ DUMITRU și Lt. col. POPESCU CORNELIU);

- Alba (colonel DUMITRESCU DUMITRU și Lt. col. ROTARIU IULIAN);
- Bistrița-Năsăud (colonel MUȘUROIA GHEORGHE și Lt.col. MÎNZAT IOAN);
- Mureș (general maior RISTEA GHEORGHE și Lt. col. BĂȚAGA Tiberiu);
- Maramureș (col. GHEORGHE LUNGU și Lt.col. AUREL ZETEA);
- Dolj (coloneii ALEXIE ȘTEFAN și MIHAI VIRGIL);
- Vaslui (lt.col. HOTNOG PARASCHIV și maior COJOCARU VASILE);
- Vrancea (coloneii STOICA PETRICĂ și SAVIN DĂNILĂ);
- Harghita (colonel SÎNGEORZAN DUMITRU și maior SUCIU MIHĂILĂ);
- Vâlcea (General maior ANDREESCU GH., Lt.col. RIZEA C-TIN);
- Caraș-Severin (General ...? IOAN, Col. DAVID);
- Sibiu (Lt.col ANDRE MIHAIL, Lt. col. DANCILĂ NICOLAE);
- Timiș - 64 persoane arestate, amenințate, agresate, șantajate, obligate să-și retragă semnătura (Col. MORTO...? AURELIAN, Lt. col. IANCULESCU ANTONIE);
- Satu Mare (col. HONTĂU ION, maior BOȘCA DINU);
- Sălaj (Col. PUȘCAȘ ILIE, Col. MELLAS ANDREI);
- Galați (Lt. col. FLORESCU GHEORGHE, Lt. col. CÎRLAN HORAȚIU);
- Buzău (col. CHIVU ION, maior CĂLINESCU GH.);
- Brăila (col.BĂLAN ION, Lt. col. RUXANDA VALERIAN);
- Constanța (Colonel BURLACU VICTOR, Lt.col. VIȘINOIU GHEORGHE);
- Botoșani (Lt.col. ILIE RADU, maior CRĂCIUN MIHAI);
- Bacău (General maior DIUMITRU RADU, Lt. col. PROTEASA EMIL);
- Mehedinți (Col. PÎRVULESCU MIRCEA, Col. VIȘAN GRIGORE);
- Ilfov (col. M. VOICU, col D. TOADER);
- Teleorman (col. OLTEANU ALECSE);
- Tulcea (col. IOAN COSTICĂ, lt. col SPĂTARU ANDREI);
- Suceava : 11 persoane cu familiile lor (col. C. RANGU, col. V. STĂNESCU);
- Brașov (General maior ȘERBAN DUMITRU, col. NICULICIOIU VICTOR);
- Argeș (col. MINCU GHEORGHE, Lt.col. STANDU ION);
- Arad (col. COSER /?/ IOAN, maior GAFENCU DUMITRU);
- Neamț (col. AUREL MIHALCEA, Lt.col. STANCIU VASILE);
- Olt (col. RAȚIU GHEORGHE, col. SZABO ȘTEFAN);
- Cluj : 28 persoane arestate, chinuite, obligate “să se dezică de

P.G. Aici nu apar șefii cei mari, doar cei care s-au ocupat de “elemente” - apar la rubrica : “Cine îl are în lucru” - curat lucru! - iată-i, în ordinea tabelului” pe “lucrătorii din securitate”:

- Cpt. POP VASILE, Turda;
- Cpt. IANCO, Turda;
- Lt.maj. DOBRIȚESCU, Cluj-Napoca
- ? BENE D-tru, Huedin
- Lt. CĂBULEA IOAN, Cluj
- Lt. TRIPON TEOFIL, Cluj
- Lt. MEDAN ? I., Cluj
- ? STEFANESCU C-tin, Cluj
- Cpt. POP VASILE, Turda
- Cpt. BUCȘE EMIL, Cluj
- Lt. ARDELEANU IOAN, Cluj,
- Cpt. MOCEANU, Cluj,
- Mr. HURLUI I., Gherla
- Mr. BUF IOAN, Cluj
- Mr. ABRUDAN, Cluj
- Lt. col. CHIRILA...

Care erau crimele “persoanelor cu manifestări ostile”?

Exemplu: “T.V., din Cîmpia Turzii”, la “Motivele luării în lucru” stă scris: “A aderat telefonic la P.G.”; la “Cine îl are în lucru” : Lt. maj. Dobrițescu; la “Măsuri luate” : Pus în discuția Cons. ped. al școlii; la “Situația prezentă”: S-a dezis de P.G. Urmează a se lua măsuri pe linie profesională.

Fiecare “persoană semnalată cu manifestări ostile în legătură cu drepturile omului și cu PAUL GOMA” - și au fost mii - a avut dreptul la o astfel de “evidență-cazier judiciar”.

Însă celor opt rubrici nu li s-a adăugat una: “motivele nemulțumirii”.

Securitatea - după modelul Cekăi, MVD-ului, NKVD-ului, KGB-ului - nu a avut vreodată nevoie de *motive*, de temeieri, pentru a “apăra patria socialistă” - doar de *pretexte pentru a teroriza întreaga populație*.

Iată un document aflat în dosarul meu, la luna august 1977 - fără antet, fără dată, fără semnătură - fără trimitere, fără primire - probabil era atașat vreunui ordin trimis Inspectoratelor. Îl copiez cu fidelitate:

“T A B E L

cu persoanele care au luat legătură cu PAUL GOMA

“Jud. ALBA

“1. STEFANESCU

“Jud. ARAD

“2. CRISAN TEODOR	tîmplar
“3. FLOREA CORNEL	
“4. IGRET ION	muncitor necalificat
“5. KAUFFMAN ROSE-MARIA	
“6. PANCU EMIL	neîncadrat în muncă
“7. RITVOI MIHAI	medic
“8. RITVOI ANA	soție
“9. SALAJAN GHEORGHE	medic veterinar
“10. STOIAN VIOREL	muncitor
“11. SUTEU MIRCEA	muncitor
“12. TOADER ION	pensionar
“13. TOADER MARIA	soție - soră medicală
“14. VIRSAN GHEORGE	

“Jud. ARGES

“15. DUMITRACHE EMIL	student în București
“16. SCHWARTZ MATEI HEINZ	șef secție, traducător

“Jud. BIHOR

“17. BALEANU ION	
“18. CHIS EUGEN RASCANU	fost avocat, pensionar
“19. COPIL TRAIAN	strungar
“20. CURPEN EMIL	instrumentist
“21. FAUR PETRU	tehnician fără serviciu
“22. GREAVU DAN	electrician
“23. OLAH ADRIAN	operator mase plastice
“24. STANCIU ION	economist
“25. ZALECKY ISTVAN	lăcătuș
“26. ZALECKY	soția

“Jud. BACAU

“27. GAVRILA VASILE	electrician
“28. STANCA VASILE	fochist cazane

“Jud. BRASOV

“29. MOLNAR ARCADIE	economist pensionar
“30. ROMAN	turnător matrițe
“31. POALELUNGI CIPRIAN	fără ocupație
“32. ATANASIU MARIN	

“Jud. CLUJ

- “33. ANDRUS ISTVAN electrician
- “34. BADILA RADU scriitor
- “35. LAZAR ALEXANDRU electrician
- “36. PRECUP VASILE muncitor
- “37. STEIN RICHARD HANNES cercetător
- “38. STEIN GABRIELA soție, programator
- “39. SOLOMON RUDOLF
- “40. TAUTU VALENTIN profesor

“Jud. CARAS-SEVERIN

- “41. COSMA GHEORGHE pensionar - optician
- “42. IONESCU ION muncitor
- “43. RADICI ZOE pensionată medical
- “44. SILVIAN LUCRETIA neîncadrată în muncă
- “45. URBANEK DIETER

“Jud. CONSTANTA

- “46. BEDIVAN NICOLAE economist
- “47. DUMITRESCU SILVESTRU proprietar atelier
reparații radio
- “48. DUMITRU CONSTANTIN profesor biologie
- “49. FILIP VASILE fotograf
- “50. FILIP GHEORGHE scriitor
- “51. PUIU CRISTEL inginer agronom

“Jud. DIMBOVITA

- “52. STANESCU VIRGILIU muncitor

“Jud. HUNEDOARA

- “53. BAN ILIE instalator mașini compresoare
- “54. GAGA AUREL resp. circulație CFR
- “55. IVANOV STEFAN inginer șef district CFR

“Jud. IASI

- “56. CISLARU ION
- “57. MARANDUC VASILE-VALERIU elev liceu
- “58. MIHAI FLORIN elev liceu

“Jud. ILFOV

- “59. DIMBOVICEANU ALEX. ROBERT jurisconsult
- “60. LADEA ION medic
- “61. SANDU GHEORGHE tehnician constructor
- “62. SANDU MARIA soție, casnică
- “63. TURIGA VASILE funcționar

“Jud. MURES

- “64. MORARIU ROMULUS MIHAI profesor de muzică

- “65. MORARIU HILDA GEORGINA soție
 “66. MORARIU ROMULUS TEOFIL fiu
 “67. MORARIU MELANIA GEORGINA fiică
 “68. WAGNER MARTIN neîncadrat în muncă

“Jud. MEHEDINTI

- “69. DULEA PANTELIMON medic

“Jud. NEAMT

- “70. COSTAS ALEXANDRU inginer chimist

“Jud. PRAHOVA

- “71. CONDREA EUGEN
 “72. NUTA MARCEL ceasornicar
 “73. NUTA ELENA soție, casnică
 “74. PARASCHIV VASILE mecanic aparte măsură
 “75. PISICA CONSTANTIN-DORIN lăcătuș
 “76. TEODORESCU ION medic
 “77. TEODORESCU GERTRUDE soție, casnică
 “78. VLADU MARIN contabil, pensionar

“Jud. SIBIU

- “79. HAUPT MARTIN electrician
 “80. BUSSNER
 “81. TEILER FRIEDERIC
 “82. BACH EDGAR-MARIU-ADALBERT
 maistru construcții
 “83. BACH HERMAN-MONIKA-GHIZELA - soție -
 asistentă medicală
 “84. BRANDT HERMANN economist
 “85. BRANDT WALTRAUB soție, pensionară
 “86. CESCHAN GEORG muncitor
 “87. CESCHAN HERTA-SCHENE soție, casnică
 “88. DEMIZAN BARBU-ADRIAN inginer chimist
 “89. DEMIAN LUCIA soție, biochimistă
 “90. HOLZ FRANCISC inginer mecanic
 “91. HOLZ ISOLDE soție, asistentă med.
 “92. KERKER FRANCISC muncitor necalificat
 “93. KERKER ANNELIESE-LORIS soție, muncitoare
 necalificată
 “94. KIRALY MATE TIBERIU balerin Opera
 “95. KIRALY BARBARA ANTONIA soție, profesoară de
 limbă română
 “96. PORTSCHELLER HERTA laborantă
 “97. PORTSCHELLER ION soț, medic
 “98. RUSU OVIDIU medic veterinar
 “99. RUSU CORNELIA soție, învățătoare
 “100. REISZ MATEI mecanic auto
 “101. REISZ ECATERINA soție, casnică

- “102. SNITEL MIHAI
 “103. SOIMOSIN TIBERIU
 “104. SOIMOSIN STELA soție
 “105. SEBOC IOSIF
 “106. SEBOC HELGA soție
 “107. SCHULER FRIEDRICH ANA
 “108. TELL CONRAD

“Jud. VILCEA

- “109. BASARAB CONSTANTIN fotograf
 “110. BASARAB ROZALIA soție

“Jud. VRANCEA

- “111. MANOLE IONEL

“B U C U R E S T I

- “112. ANGHEL RAZVAN medic
 “113. ANGHEL MARIA medic
 “114. ALEXANDRESCU SORIN student
 “115. ANDREI GRIGORE desenator
 “116. ANDREI RODICA soție, casnică
 “117. ANDREI VALERIA
 “118. BENDU MIHAELA elevă
 “119. BURCETE NICOLAE croitor, pensionar
 “120. BADEA MARIA profesoară
 “121. BECESCU ENRIC profesor - fără serviciu
 “122. BABOIA CRISTIAN profesor
 “123. BABOIA PAVEL pictor
 “124. BABOIA CORNELIU desenator tehnic
 “125. BABOIA HORIA pictor
 “126. BARBU IOANA
 “127. CALINI inginer
 “128. CATANESCU PAULINA inginer, pensionară
 “129. CRISTOAICA GABRIEL inginer
 “130. CONSTANTIN PAUL muncitor
 “131. CIOBOTARU VASILE tehnician
 “132. CORNASANU CORNELIU tehnician
 “133. CARUNTU DUMITRU
 “134. DOBRE OCTAVIAN arhitect
 “135. DOBRE LILI soție, casnică
 “136. DUMITRESCU COSTEL FLORIN
 “137. DRAGOESCU VLAD vopsitor [?]
 “138. DUMITRU MIHAI vopsitor
 “139. ENESCU DAN GHEORGHE muncitor
 “140. FLORESCU GRIGORE desenator
 “141. GALERIU ION inginer
 “142. GHEORGHIU VALENTIN
 “143. GARABETE DANIEL corist

- “144. HORVAT CONSTANTIN profesor de sport
 “145. HAIDUC PAVEL elev
 “146. IONESCU VLADIMIR DOMINIC oficiant PTT
 “147. IONESCU CONSTANTIN DUMITRU
 “148. ILIE SORIN
 “149. IORGA ANA filolog
 “150. IONESCU DAN
 “151. KONCSEK KAROLY pensionar
 “152. KONSCEK ELISABETA casnică
 “153. KONCSEK BRIGITTE contabilă
 “154. LONGINESCU KRAL [GRAL] pictor
 “155. LIXANDREANU IONEL
 “156. MAVRODINEANU MIRCEA VICTOR actor
 “157. MATEESCU EUGENIA funcționară
 “158. MULLER STELIAN șofer
 “159. MALCIU MIHAI
 “160. MAYER LIVIA [LIDIA] profesoară
 “161. MIHAIL J. IOAN electrician
 “162. MIHAIL soție
 “163. NICULESCU ION pensionar
 “164. NICOLAESCU V. MARIN muncitor
 “165. NICOLAU GHEORGHE inginer
 “166. NICOLESCU PAVEL laborant
 “167. PREDOIANU MAGDALENA studentă
 “168. PETRESCU DAN proiectant
 “169. PAUN STOIAN inginer constr.
 “170. POZDERCA ANA actriță
 “171. PETRESCU tehnician
 “172. RIPEANU VIOLETE IRENE ingineră [sic]
 “173. SANDESCU DANIEL elev
 “174. STERIU PAUL fără serviciu
 “175. STERIU RODICA soție
 “176. STANCU DANIELA funcționară
 “177. SINESCU CONSTANTIN DORIN funcționar
 “178. STOIAN VASILE electrician
 “179. STEFAN VASILE
 “180. STEFAN PETRE SERBAN
 “181. SCHUSTER GHEORGHE șofer
 “182. TREMEL GHEORGHE jurist
 “183. TREMMEL IOANA soție, merceolog
 “184. TECULESCU DAN BUJOR medic
 “185. URECHIA GRIGORE GHEORGHE traducător
 “186. VIANU ION medic
 “188. VELICU CORNELIU MIRCEA șofer
 “189. VASILESCU OVIDIU
 “190. VASILIU GHEORGHE
 “191. ZAPE FRANCISC
 “192. ZAPE ELENA

Aici se încheie “Tabelul” Securității.

Îi cunosc pe aproape toți - unii au reușit să pătrundă până la noi, în Aleea Compozitorilor - pe alții doar de la (scurtul) telefon, în fine, altora nu le cunosc decât numele. (aderaseră prin un membru al familie, un prieten).

Lisesc însă mulți - în afară de noi, primii semnatori ai Scrisorii :

- RADU NEGRESCU - SUTU - și colegii săi de lot, nu le mai rețin numele, deși pe unii i-am întâlnit la Los Angeles, în 1978;

- DANA și ARA SISMANIAN - și cei din grupul lor;

- LUMINITA COLLIER - scriitoarea;

- EMERICH SCHAFFER - actorul;

- GHEORGHE BRASOVEANU - implicat și în SLOMR...

Au mai existat aderenți - declarându-se ca atare în scrisori adresate Europei libere - ca minerii din Valea Jiului răzvrățiți în august 1977.

*

Fără antet, fără număr, fără semnătură:

“N O T A

“La 21 iunie 1974 PAUL GOMA a trimis printr-un prieten, o cerere PEN Clubului Francez prin care solicită să fie admis ca membru asociat în această organizație.

“În cursul lunii aprilie 1977 PEN Clubului Francez a aprobat cererea lui PAUL GOMA.

“Primirea lui PAUL GOMA ca membru al PEN Clubului Francez s-a realizat după ce a fost exclus din Uiunea Scriitorilor și era în cercetări după atitudinea lui ostilă.

“La intervenția numitei MARIE FRANCE IONESCO fiica scriitorului de origine româna EUGEN IONESCU în iulie a.c. PEN Clubul Francez i-a trimis lui PAUL GOMA o invitație de a efectua o călătorie în Franța împreună cu soția, acordându-i în acest scop o sumă de 3.000 franci.

“Pe data de 15 august a.c. PAUL GOMA a solicitat conducerii Bibliotecii Centrale de Stat recomandarea necesară efectuării eacestei călătorii.

*

“Ministerul de Interne

Strict secret

“Nr.00327774 din 27 august 1977

“N O T A...

Este reprodusă NOTA anterioară la altă mașină de scris.

*

“NOTA - RAPORT [manuscris]

“Relația personală «B.I.» în ziua de 29.08.1977 ne-a relatat următoarele:

“Paul Goma s-a prezentat în dimineața zilei de 29.08.1977 la directoarea B.C.S. prin intermediul șefei sale de serviciu cu rugămintea de a fi primit în audiență.

“După ce a fost primit a mulțumit pentru zilele de concediu acordat, solicitînd în același timp să i se răspundă la cererea de plecare în străinătate [depusă anterior]. După ce directoarea a explicat că este nevoie de avizul Comitetului Oamenilor Muncii în acest sens, Paul Goma a afirmat că în acest caz este nevoit să-și dea demisia din postul pe care îl deține, menționînd că a fost un tâmpit că s-a angajat «în condițiile în care s-a angajat».

Semnează cineva al cărui scris este cel al “Tabelelor”.

S E P T E M B R I E

*

“M. I. Inspect. Jud. NEAMȚ

Strict secret

“Nr.I/AP/ 006.855 din 1 sept. 1977

Ex. nr. 1

“Către Ministerul de Interne, Direcția I - București

“La ordinul dv. nr. 151/MV 00312322 din 4 august 1977 cu privire la persoanele care au aderat la concepțiile lui PAUL GOMA raportăm:

“- La data de 31 august 1977 informatorul «Udrea» ne sesizează: (...) numitul DEDIU NICOLAE din Piatra Neamț, în etate de 74 ani (...) a spus: «Paul Goma a afirmat că drepturile omului nu sunt respectate, iar *ca urmare a acțiunilor lui, ar fi fost emisă o lege prin care se arată că statul nu mai are nimic cu foștii legionari* [sublinierea și interogația mea] (...)

“Seful inspectoratului

“Colonel BOBU Ioan

Seful serviciului

“Lt. col Brădeanu Marian”

Rapoarte redactate în aceiași termeni au mai fost primite de la Bihor (Lt. col. Sima Traian, Mr. Sălăgeanu Ioan), Arad (col. Coser Ioan, Lt.col. Gafencu Dumitru), Ialomița (Lt. col Bunta Florian, lt col. Pleșea C-tin), Botoșani (Col. Hulubaș Constantin, Lt. col. Brînzei D.), Constanța (Col. Cînepescu Constantin), Hunedoara (Col. Simon Gheorghe, Lt. col. Petrescu C-tin)...

*

“UM. 0920 - Buletin de știri nr.308, 7 septembrie 1977

“Agenția UPI, citînd «prietenii ai lui PAUL GOMA din Israel» a transmis la 6 septembrie a.c. următoarele:

“«...Campania drepturilor omului (...) s-a încheiat prin arestarea (...) lui PAUL GOMA și expulzarea adeptilor acestuia. Președintele Ceaușescu a fost atât de furios (...) încât GOMA a fost închis mai bine de o lună - eliberîndu-se pașapoarte la aproape 200 din adepți. (...) Președintele Ceaușescu și subordonații săi au fost mai neliniștiți din cauza persoanelor care au semnat documentul scriitorului, datorită posibilei răspîndiri în masă a nesupunerii pe care o asemenea mișcare poate să o creeze (...)

“«Semnatarii numesc pașapoartele *pașapoarte Goma*.

“GOMA a fost arestat imediat după ce a declarat Agenției UPI că autoritățile au internat mai mulți cetățeni în instituții psihiatrice ca deținuți politici, o practică - credea GOMA - pînă atunci limitată la Uniunea Sovietică. Conform declarației sale au existat patru asemenea instituții pentru deținuții politici: două la București, două în provincie.

“«Diplomații occidentali afirmă că ei cunosc despre arestarea a aproximativ 100 persoane care au fost internate, pentru scurt timp, în astfel de instituții»”

*

“M.I., Inspect. Municipiului București - securitate   Strict secret
“132/B.V.7.09. 1977   ex.nr. 1

“R A P O R T

“La data de 6.19.a.c. am avut o discuție cu BUHOIU ARISTIDE (...) care mi-a relatat: În perioada 1-3 septembrie a făcut o vizită în țară ION MILOS, scriitor și publicist din Suedia.

“Acesta a relatat că în Suedia, în localitatea MALMO, în editura KIEKEN-GARD a apărut un volum de poezii dedicat lui PAUL GOMA [*semnat de René Coeckelberghs, editor el însuși, mi-a scos, în traducere suedeză Gherla; după această “gafă” Uniunea Scriitorilor din România l-a declarat persona non grata, iar prietenii săi: Nichita Stănescu, Sorescu, Fănuș Neagu, Breban - au rupt-o cu el - nota mea*].

“(...) MIRCEA RADU IACOBAN a afirmat în discuția cu BUHOIU:

“«PAUL GOMA poate dispărea ca individ, sămânța aruncată de el a prins și dă roade, în sensul că o serie de elemente își manifestă intențiile și nemulțumirile în mod deschis, că acest lucru se va amplifica în viitor»

“Mr. BURULEAN VASILE”

*

“M.I. Direcția I - din 10 septembrie 1977   Strict secret

“N O T A

“După măsurile întreprinse asupra lui PAUL GOMA, din activitatea sa se desprind următoarele aspecte mai deosebite:

“- A început să lipsească nemotivat de la serviciu (...).

“- A amenințat conducerea instituției că dacă nu i se dă recomandare pentru a efectua o călătorie în străinătate își dă demisia, deoarece a fost angajat fără voia lui și în condițiunile știute.

“În discuțiile purtate cu socrul său (24.06.1977) arăta că: «... în perioada cât am fost arestat, s-au făcut abuzuri; avertizându-se [corect: arestînd] oameni nevinovați printre care și bapțiști ale căror principii nu contravin politicii statului...»

“La 1 iulie 1977 discutînd cu soția despre cuvîntarea lui TITUS POPOVICI [la Congresul Scriitorilor], spunea: «... la noi libertatea ți se impune, ți se indică o anume libertate, aceea de a munci pentru cauza socialismului, în timp ce adevărata libertate a omului nu este respectată [corect: “este călcată în picioare”].

(...) “- Discutînd cu soția, aceasta îi relatează unele aspecte din Valea Jiului [corect: ultimele informații despre greva din Valea Jiului, ca și despre reprimarea ei sălbatică la care participase “prietenul” meu

Pleșiță] (...) PAUL GOMA rîzînd, afirmă: «... mai le trage cîte o copită...» [cine? cui? - nu funcționa corect Ascultătura seacă]. (...)

*

“Buletin de știri nr. 269

*NU CIRCULA Rugăm
a se restitui în 48 ore*

“22 septembrie 1977

“1/. In cadrul emisiunii ‘Actualitatea românească’ s-au transmis:

“«La sfârșitul săptămânii trecute a avut loc la Paris, la inițiativa disidenților ruși, o reuniune pe pe tema libertăților individuale.

“«EUGEN IONESCU a prezentat un apel al Comitetului francez pentru apărarea drepturilor omului în România în care sunt semnalate cazurile cele mai flagrante de represiune împotriva disidenților români. EUGEN IONESCU insistă asupra cazului lui PAUL GOMA (...) care se află, împreună cu familia sa, sub supravegherea organelor Securității. Autoritățile continuă să-i refuze pașaportul pentru Franța, unde PEN Clubul francez l-a invitat (...)

“«Comitetul francez pentru apărarea drepturilor omului în România și-a exprimat neliniștea, atît pentru persoanele amenințate cu internarea psihiatrică, din cauza unor delikte de opinie VASILE PARASCHIV, PAULINA CATANESCU și STOIAN PAUN... de la care nu am primit nici o știre - cît și pentru soarta celor care au semnat scrisoarea lui PAUL GOMA.

“«MIHAI GERGEL, NICOLAE DASCALU, frații BOBOIA, MATEI REICH, FRANCISC KERKER, IOSIF WINTER și DUMITRU BLAJ au fost maltratați, torturați (...).

“«Comitetul francez a luat în evidența sa și cazul celor cinci tineri. IOSIF NITA, RADU NEGRESCU, RAYMOND PAUNESCU, NICOLAE VINDIS și al muncitorului ION MARINESCU, dați afară din slujbă în mod abuziv și condamnați la un an de muncă obligatorie la Canalul Dunăre - Marea Neagră, pentru că au lansat un apel participanților la Conferința de la Belgrad. Comitetul atrage atenția opiniei publice și asupra celor nouă persoane care, la începutul lui Iulie, cerînd să plece din România, au fost condamnate la un an de muncă obligatorie, în condițiile cele mai insalubre, pe Insula Mare a Brăilei: CRISTIAN IONESCU, CORNEL URDAREANU, CORNEL MUNTEANU, ADRIAN MUTICA, ADRIAN SINCA, CONSTANȚIN HULDUBAN, MIHAI CALIN GERMAN, LIVIU BURETIU și CRISTIAN ONUTIU.

“Printre personalitățile care au semnat protestul, amintim: EUGEN IONESCU și MIRCEA ELIAD [să fie doar o “greșeală de dactilografie”?].

“Membrii PEN Clubului francez își vor continua acțiunea pînă cînd PAUL GOMA împreună cu familia vor fi liberi (...).”

*

“M.I. Serviciul de pașapoarte al
municipiului București Nr. 0453808 din 24.09.1977

Strict secret

“R A P O R T

“În ziua de 23 septembrie s-a prezentat la secția 16 miliție PAUL GOMA pentru a depune cereri de viză pentru o călătorie temporară în străinătate împreună cu soția și copilul.

“Deoarece solicitantul cerea viză pentru 12 luni, (...) i s-a comunicat că aceste cereri se depun la sediul Serviciului de pașapoarte al miliției municipiului București.

“PAUL GOMA s-a prezentat astăzi la sediul Serviciului de pașapoarte unde a depus cererile de viză pentru o călătorie temporară pe timp de 12 luni împreună cu soția și copilul, în Franța, Anglia, R.F. Germania, Benelux și Italia.

“După primirea numărului de înregistrare, deși ofițerul de la ghișeu i-a menționat că nu este în atributul (?) său poarte discuții cu publicul, decît în cadrul strict legat de cererile de viză, PAUL GOMA a făcut următoarele afirmații:

“Cunoaște că termenul legal de soluționare a cererilor de viză este de 60 zile, dar atenționează (!) Ministerul de Interne că dacă nu va primi pașaportul pînă la data de 1 octombrie a.c., el declară greva foamei, despre acest fapt avînd cunoștință presa și relațiile (?) sale din străinătate.

“Această amenințare nu este adresată organelor de pașapoarte, deoarece cunoaște că nu ele vor hotărî cazul său. Va proceda așa, deoarece invitația PEN Clubului Francez expediată cu circa trei luni în urmă i-a fost oprită de cenzură [spusesem: «Securitate»], iar lui în mod intenționat i s-a trimis o xerox copie, care nu poate folosi. A primit originalul numai după trei luni de zile în urma scandalurilor făcute și a discuțiilor avute cu tovarășul General-locot NICOLAE PLESITA.

“Neavînd originalul invitației nu a putut face copiile legalizatoare la Notariat, astfel nu a putut depune cererile de viză și pașaport. Va declara greva foamei dacă nu va primi pașapoartele pînă la 1 octombrie, deoarece el consideră la cererile sale de viză și vechimea timpului [ce frumos spus...] cît nu i s-a dat originalul invitației.

“În plus va face aceste proteste și pentru că legislația privind regimul pașapoartelor este proastă, la fel cum sînt și alte legi în România, deoarece nu permite tuturor cetățenilor să posede pașaportul asupra lor și să plece în străinătate cînd doresc. Lupta lui este împotriva acestor legi. Este convins că nu va primi vize și pașaport și consideră că primirea cererilor este numai o mascaradă a organelor de securitate, dar nu va abandona lupta (...)

“Dorește să călătorească temporar în străinătate, în scop de documentare și pentru a lua legătura cu colegi scriitori contemporani. Declară că este român și nu va rămîne definitiv în străinătate. Se va reîntoarce în țară numai atunci cînd se va schimba guvernul și actuala

ordine de stat [spusesem: «când va cădea guvernul»].

“Cunoaște că pe ofițer nu-l interesează afirmațiile sale. I le spune pentru că el le va raporta (...)

“Știe că organele de pașapoarte lucrează cu personal redus, de aceea ar fi bine ca să fie luați cei 10-15 ofițeri de securitate care se țin tot timpul după el și dați să lucreze la pașapoarte, unde ar aduce mai mult aport [e-he-he!, cât de mult aport ar aduce - ei...].

“La plecare a lăsat un număr de telefon la care să fie anunțat dacă s-a raportat conducerii Ministerului de Interne [spusesem: «Securității»] cele afirmate de el.

“Vă raportăm datele de mai sus pentru a dispune

“Sef birou, Maior Barna Aurel”

*

“D E C L A R A T I E” - copie, 24.09.77

“Subsemnatul PAUL GOMA declar următoarele:

“În ziua de 23 septembrie 1977; la orele 16 m-am prezentat la Miliția Militari pentru a depune actele necesare obținerii unui pașaport.

“La ghișeu am ajuns la 17,30. Funcționarul a alcătuit dosarele apoi a obiectat că pentru 190 zile cât cerusem, trebuie să mă prezint la “Centru”. Am spus că în acest caz, solicit mai puțin: 60 zile. L-am rugat să corecteze domnia sa. Mi-a spus că nu are dreptul, așa că am corectat eu: ‘60 zile’. După ce a verificat toate actele, ne-a dat ultimele formulare de completat. În același moment mi-a șoptit să vin într-un birou alăturat.

“În acel birou funcționarul de la ghișeu mi-a spus că nu-mi poate primi actele, să le predau la ‘Centru’ pe str. Nicolae Iorga. Am întrebat dacă asta înseamnă refuz (neprimirea actelor). M-a asigurat că nu. Mi-a spus că îmi va da înapoi actele cu care să mă prezint la dl. maior ZDRENGHEA în cursul zilei de sâmbătă 24 septembrie.

“Mi-am luat actele, am salutat și am plecat.

“Azi, 24 septembrie, în jurul orei 8,30 m-am prezentat la ‘Centru’. Un domn tânăr mi-a spus că dl. comandant ZDRENGHEA este ocupat și că l-a însărcinat pe d-sa să rezolve cazul.

“Am trecut într-un birou. A verificat actele, mi-a eliberat numere de registratură. Până să vină numerele (de la registratură) i-am spus [am repetat ceea ce spusesem funcționarului de la Miliția Militari]. Menționez: am spus că declar greva foamei dacă nu mi se eliberează pașapoartele, fără să mai adaug ceva.

“(...) l-am întrebat pe dl. locțiitor pentru ce nu mi se primiseră actele cu o zi în urmă.

“Mi-a răspuns ceva din care n-am înțeles absolut nimic. (...) În continuare i-am spus că ieri soția mea s-a prezentat începând din cursul dimineții ca să se înscrie pe lista solicitanților (nr. 4) și că: de la orele 13 a stat acolo, la miliție; la orele 16 am venit și eu, cu copilul - pentru ora 17. Am spus: a răcit copilul, socrul, nevasta, socrul. Am spus în continuare că sistemul de primire al actelor este reprobabil

(am spus: «inadmisibil»]: cozi uriașe, refuz de a primi actele etc.

“Dl. locțiitor a spus: «Astea sînt legile».

“Eu: «Legile sunt proaste!»

Am continuat să explic de ce consider că legislația pașapoartelor este proastă: Obținerea unui pașaport este atât de dificilă, presupune atât timp pierdut și nervi distruși, încât mulți dintre cei care, în sfârșit, îl obțin, de spaimă că, întorși în țară și dorind să călătorească din nou, vor trebui să reediteze odiseea ghișeelor luni, ani de zile - iau hotărîrea de a nu se mai întoarce.

“(...) Nu am rostit vreun cuvânt de genul: luptă, acțiune, presă străină, ofensivă... Nu am spus că voi rămâne în Occident, nici că nu voi rămâne. Ci aproximativ: «Voi sta 6 luni, un an doi - până va cădea guvernul». Am mai spus [propunerea să-i transfere la ghișee pe securiștii care se țin după mine] (...)

“Dl. locțiitor, în a doua parte a monologului meu a părut speriat și dornic să scape de mine. La plecare, din ușă am întrebat: «Cu cine am avut onoarea?» Mi-a răspuns: «Nu văd la ce v-ar folosi». Am zis: «Așa, ca să vă pun într-o carte»

“Și am plecat, dînd bună ziua.

“Aceasta îmi este declarația, pe care o semnez.

“Paul Goma

“24 septembrie 1977”

Fără a contesta... semiautenticitatea declarației (fiind o copie, nu originalul, scris, al meu, *ei* au putut opera modificări, edulcorări, atenuări, au eliminat anume formulări mai... abrupte, mai ales introducînd formulele lor birocracatico-căcăcioase.

Nu-mi dau seama cînd, cu ce prilej am redactat această “Declarație”. După formulele introductivă și de încheiere, securitatea a ținut să dea impresia că mi s-a luat la ei, într-un fel de anchetă. Nu-mi aduc aminte ca în septembrie să mă mai fi răpit, dus la ei, simulînd o re-arestare.

Mai degrabă am scris “Declarația” acasă și, fie le-am dus-o eu, la Ministerul de Interne (cunoșteam drumul și obiceiurile casei) și am predat-o, fie am trimis-o prin poștă - mai ușor și mai ieftin. Îclin mai degrabă spre o reclamație decât spre o declarație-de-bună-voie.

Neavînd originalul scris, rămân la supoziții.

*

“M. I. [antet necompletat]

Strict secret

De mână a fost scris:

“Prezentul raport a fost prezentat tov. Gl lt. Vlad
care a ordonat modificarea.

“Celelate două exemplare au fost distruse de mine.

“25.09.1977

Semnat indescifrabil

“R A P O R T

“Ca urmare a cererii sale prin care a solicitat clemență Președintelui Republicii Socialiste România [vezi **Culoarea curcubeului**, cap. XXIV, ‘Vineri, 6 mai’], susținând că regretă faptele comise și se angajează să nu mai întreprindă acțiuni potrivnice politicii partidului și statului nostru, PAUL GOMA a fost pus în libertate la 6 mai a.c.

“În cadrul complexului de măsuri care vizau reîntegrarea sa în viața socială, la 10 iunie a.c. a fost încadrat la Biblioteca Centrală de Stat pe un post corespunzător pregătirii și preocupărilor sale literare, fiindu-i repartizat totodată un apartament cu trei camere.

“Timp de aproape două luni a avut o comportare normală, evitând contactul cu persoane din vechiul anturaj, deși față de membrii familiei și unii prieteni intimi a continuat să profere [!] așa zisa lipsă a libertăților din țara noastră.

“Concomitent cu aceasta, prin legăturile sale de la Paris a solicitat să fie invitat în Franța în care sens în luna iulie [corect: sfârșitul lunii mai] a primit de la PEN Clubul Francez o invitație pe timp de trei luni.

“Ulterior a continuat legăturile cu emigrația reacționară prin MARIE FRANCE IONESCU și interpretând greșit clemența acordată a început să adopte o atitudine provocatoare, lăsînd să înțeleagă că este pregătit pentru a reîncepe acțiuni ostile.

“În acest sens a început să lipsească nemotivat de la serviciu, amenințînd cu demisia în cazul în care nu i se acordă recomandarea pentru obținerea pașaportului, a comentat cu membrii familiei eventuala rămînere definitivă în străinătate și zilnic a audiat [sic] emisiunile transmise de Europa liberă.

“La 8 septembrie a.c. PAUL GOMA i-a cerut lui MARIE FRANCE IONESCU să anunțe prin Europa liberă că autoritățile române îl împiedecă să părăsească țara și că este hotărît să declare «greva foamei» [de ce: între ghilimele greva-foamei?] dacă până la 1 octombrie nu i se va aproba plecarea (...) Pe această bază Europa liberă a transmis la 20 septembrie a.c. o emisiune referitoare la acest caz prin care, în termeni calomniatori erau denigrate drepturile și libertățile omului în România.

“La 24 septembrie a.c. PAUL GOMA a depus actele (...) Cu această ocazie a adoptat o atitudine dușmănoasă afirmînd că se va reîntoarce în țară numai atunci «când se va schimba guvernul și

actuala ordine de stat». Totodată a amenințat că va face «greva foamei» [hotărît: primitivi, securiștii încearcă să ia în deriziune tot ce prezintă o amenințare pentru ei].

Aici Securitatea Poporului Român - aia, patriotica - continuă... trifurcat, producînd trei variante ale propunerilor, pe 3 pagini numerotate: “ - 3 - ” - astfel:

Prima pagină trei:

A

“Față de cele raportate

“P R O P U N E M:

“Cercetarea lui PAUL GOMA sub stare de arest în vederea tragerii sale la răspundere penală pentru faptele comise atît înainte cît și după clemența acordată. Prin această măsură se previne continuarea acțiunilor sale ostile, precum și descurajarea altor persoane pretabile să comită fapte similare.

“În același timp măsura arestării va avea ca efect declanșarea unei campanii dușmănoase în presa occidentală și la postul de radio Europa liberă; cercurile ostile din străinătate sînt pretabile [?] să organizeze acțiuni de protest în fața reprezentanțelor diplomatice ale țării noastre din Occident. Sub influența acestor acțiuni se vor găsi și cetățeni români care să se solidarizeze tacit sau în cercuri restrînse cu cel în cauză și să inițieze acțiuni izolate, ascunse, împotriva regimului.

“M I N I S T R U

“TEODOR COMAN”

A doua pagină trei:

B

“Față de cele raportate

“P R O P U N E M:

“Aprobarea cererii lui PAUL GOMA de a pleca împreună cu soția în Occident.

“Odată ajuns în străinătate va face declarații denigratoare și calomnioase care vor fi exploatate de Europa liberă și alte organe de presă. Aceste declarații vor avea efect numai pentru o perioadă limitată de timp. Declarațiile sale pot fi exploatate de către cercurile interesate în slăbirea poziției statului nostru la Conferința de la Belgrad.

“Comentarea de către Europa liberă a plecării lui PAUL GOMA în Occident poate stimula pe unii cetățeni români să insiste pentru a obține emigrarea.

“În același timp, cunoscîndu-se modul deja nuanțat [curat nuanțat] în care a fost tratat PAUL GOMA în țara noastră, plecarea lui în străinătate este de natură să creeze confuzie atît în țară cît și în exterior la persoane care au privit cu suspiciune acțiunile sale. O asemenea versiune este deja creată și poate fi accentuată prin

acțiuni ale organelor Ministerului de Interne.

“MINISTRU
“TEODOR COMAN”

A treia pagină trei:

C

“Față de cele raportate

P R O P U N E M:

“Prin mijloace specifice [extrem de specifice!] să fie determinat PAUL GOMA să adopte o poziție conformă cu angajamentul luat, pînă la expirarea termenului legal (60 zile), în cadrul căruia i se va da un răspuns în legătură cu cererea de plecare în străinătate.

“MINISTRU
“TEODOR COMAN”

*

“Ministerul de Interne

Strict secret

“Nr. 00327839 din 29 septembrie 1977

“SE APROBA

“*Exemplar semnat trimis pe 7. XII la Cabinetul tov. Gral. mar. N. Pleșiță.*

“Cpt. ?

“P L A N D E M A S U R I

“Analiza situației operative prezente în acțiunea «BARBOSUL» impune lansarea unor versiuni care să ducă la compromiterea obiectivului față de principalele legături în rândul oamenilor de cultură, ziariști, cercuri ale emigrației reacționare și postul de radio Europa liberă. Aceste măsuri urmează să afecteze totodată și cercurile ziaristice și editoriale din Occident, interesate din punct de vedere comercial și politic, în cazul susnumitului.

“În acest scop, propunem:

“Acțiunile să aibă la bază ideea că întreaga activitate a lui PAUL GOMA a fost inițiată de organele de securitate, pentru a depista elementele dușmănoase și aventuriere, din rândul intelectualilor români sau alte categorii de oameni.

“În susținerea acestei versiuni vor fi folosite ca argumente:

“- atunci cînd organele de securitate și-au atins scopul, pentru a nu da amploare prea mare acestui caz, s-a încetat întreaga acțiune;

- a fost mutat din locuința sa, cunoscută de toată lumea, dîndu-i-se o singură cameră ca, după aceea să primească de fapt, trei camere la bloc, în loc de două cîte avea la început;

“- acum are serviciu, fiind plătit în plus cu o sumă mai mare de bani față de colegii săi;

“- cei care l-au crezut și au aderat la acțiunea lui au suferit multe necazuri, numai inițiatorul este răsplătit;

“- reținerea lui s-a făcut pentru a «acoperi colaborarea» sa cu organele de securitate;

“- în timpul acțiunii a făcut tot felul de declarații provocatoare, de care însă imediat a uitat definitiv;

“- deși unii dintre cei care au semnat scrisoarea alături de el caută să continue acțiunea, dar el nu mai dă nici un semn de viață, trădându-i.

“- după ce s-au rezolvat sarcinile în țară se pare că va pleca, misiunea lui principală fiind rezervată de fapt pentru străinătate, respectiv cercul intelectualilor de la Paris și postul de radio Europa liberă la care, prin orice mijloace, trebuie să ajungă și să fie angajat.

Ideea, în ansamblul ei, este verosimilă, avînd în vedere opiniile exprimate deja de mai mulți oameni de cultură sau chiar de personaje din anturajul lui PAUL GOMA, că modul cum se procedează cu el nu se poate explica decât prin existența unor interese politice speciale.

“Pentru realizarea celor propuse vom acționa succesiv în două etape. La început, se va crea atmosfera corespunzătoare în rândul oamenilor de cultură din țară și, în următoarea etapă, acesta să-și producă ecoul în cercurile similare din străinătate.

“Acțiunea propusă va fi realizată prin folosirea unor surse ale organelor de securitate, selectate în mod special, precum și alte mijloace. *Instructajul surselor va fi făcut de maniera unor «confidențe scăpate» de ofițerii de legătură într-un context anume, astfel încât să înțeleagă sensul voit al instructajului, dar nu și faptul că este o acțiunea organizată* [subl. mea]. (...)

“În mod concret versiunea va fi lansată în următoarea ordine:

“1/ In țară :

“- În anumite cercuri din conducerea Uniunii Scriitorilor. Urmărind astfel ca persoanele respective, transmițînd versiunea în cercuri cît mai largi, să-i asigure autoritatea ca, fiind aflată din surse competente, la care au acces prin poziția lor oficială. Avem în vedere anumiți membri ai conducerii Uniunii (FANUS NEAGU, GEO DUMITRESCU, IOANICHIE OLTEANU, MIRCEA DINESCU, despre care cunoaștem că difuzează cu ușurință unele informații la care au acces prin funcția ce o ocupă. Vom folosi sursele «DONICI», «LASCAR», «RUXANDRA», «ARTUR».

“În mediul unor scriitori cu prestigiu (GEO BOGZA, AL. ROSETTI, CORNELIU LEU, RADU IACOBAN, DUMITRU RADU POPESCU, TITUS POPOVICI, care s-au manifestat indignați de faptul că autoritățile nu iau măsuri împotriva lui PAUL GOMA. Scontăm pe faptul că versiunea va stimula difuzarea acesteia în cercuri mai largi.

“În rândul foștilor aderenți ai lui PAUL GOMA sau a familiilor celor plecați în străinătate. Avem în vedere printre alții pe TOPOLSCHI EUGENIA, bunica lui MANOLIU SERGIU,

DUMITRU VILI, ce urmează să plece în străinătate, GOMOIU MISU și VELICU CORNELIU.

“2. Măsurile de compromitere a sa la unele ambasade din București.

“Prin sursele informative ale Direcției a III-a, se va acționa pentru discreditarea lui PAUL GOMA față de diplomații străini, îndeosebi cei de la Ambasadele SUA, ANGLIEI, R.F. GERMANIEI și FRANTEI.

“1. Pe linia diplomaților americani vor fi folosite sursele «OVIDIU», «BISTRITEANU», «FLORIN», «DOBRE», «LUCA» și «BARBU» ce vor fi dirijate pe lângă diplomații TRIPTON JOHN și CONNELL JAMES, consilieri politici, cadre C.I.A., cunoscuți ca fiind preocupați să obțină date despre PAUL GOMA?

“2. Pe linia diplomaților vest-germani, prin sursele «CRISTEA» și «BARBULESCU» se va acționa pe lângă ambasadorul BALKEN RICHARD cât și pe lângă atașatul cultural LANG HARTMUTH.

“3. Pe linia ambasadei engleze se va acționa prin informatorii «DINU», «HORATIU», «LEON», «VIOLETA IONESCU», «VLADESCU» și «ROSU», legături ale diplomaților SECONDE REGINALD, ambasador, SHAW MARTIN, consilier, TIM RICHARD, atașat cultural.

“4. Pe linia ambasadei Franței se va continua acțiunea începută prin informatorul «NICUSOR», care și-a exprimat părerea față de SAILLARD CHRISTIAN, atașat cultural, că PAUL GOMA nu este o personalitate în lumea scriitorilor și că, în mediocritatea lui, încearcă să se facă remarcant prin ceva; «NICUSOR» cât și informatorii «MARIA STANESCU», legătură apropiată a atașatului cultural BOY YVES și «IOANA PETCU», aflată în relații bune cu RICHARD JEAN CLAUDE, prim secretar, vor arăta diplomaților respectivi că menținerea legăturii cu indivizi de teapa lui PAUL GOMA poate să-i îndepărteze de personalitățile cultural-artistice românești.

“3. În străinătate

“- În rîndul emigrației de la Paris și a celei legionare din R.F. a Germaniei care se ocupă de viața literară din țara noastră și mai ales de faptele care contravin politicii oficiale culturale a statului nostru. Mai avem, de asemenea în vedere suspiciunea permanentă a acestora față de cetățenii români care se bucură de audiență în cercurile occidentale. Sarcina va fi realizată de sursele «ARTUR», «COMAN», «BOGDAN», «NEAGOE» și prin U.M.0902/F. *)

“- În rîndul vîrfurilor culturale franceze care au manifestat interes pentru “cazul GOMA”. Luăm în considerație faptul că aceste persoane manifestă simpatie față de politica internațională a României și îndeosebi a modului inteligent în care rezolvă anumite dificultăți în relațiile cu unele țări. Aflînd versiunea noastră, ne așteptăm la o reacție defavorabilă lui GOMA.

“- În mediile de presă și editoriale din Occident, în special din

țările unde s-a făcut publicitate referitor la GOMA. În acest scop vom acționa pentru ca versiunea să fie recepționată de ziariștii străini la București sau veniți temporar la București (DESSA TREVISAN, MALCOM BRAUN [?] VICTOR MAIER, EMANUEL LUNDBERT [?], MAURICE MASCHIND [? - grafiera numelor - unor, totuși, jurnaliști - rămâne cu totul deficitară].

“Deasemenea vom continua publicarea unor știri favorabile [a vrut să spună... *de-favorabile*] lui GOMA, ca scriitor și cetățean, în publicațiile occidentale, prin posibilitățile U/M.0920 și serviciul «D», astfel încât ea să fie preluată de anumite cotidiane cu influență.

“Seful Direcției I	Seful Direcției a II-a	Seful U.M.0920
“General maior	General locot.	
“TABACARU DUMITRU	MOGA GHEORGHE	

“Seful Serviciului «D» [Dezinformații]

“General maior

“BORSAN DUMITRU”

*) Unul din semnele indubitabile ale traficării documentelor (altfel spus: “pelinizarea” lor): faptul că nu se vorbește despre “emigrația legionară de la Madrid”, nici de cea de la Roma (cu agenție la Londra).

Motivul? La Roma lucra din toată inima I.C. Drăgan, “președintele lui Ceaușescu” flancat de fideli săi locotenenți Mihai Pelin și Traian Filip...

Acest “Plan de măsuri” a mai fost emis - în 27.07. 1977, cu ușoare modificări.

OCTOMBRIE

Datat - de mână -: **10 X - 77** un “Tabel cuprinzând persoanele care au semnat «scrisoarea deschisă»”

Acesta o ia de la început - pe orașe-județe: la “nr. 1. GOMA PAUL” la “nr. 2. GOMA ANA-MARIA”... și am impresia că este cel mai complet (sau cel mai puțin incomplet): există și Brașoveanu și Collier Luminița (dar nu Schäffer, actorul, cu toate că veniseră împreună - el să nu fi semnat? - posibil).

Un alt “Tabel (din 12.oct. 1977) cu persoanele din județe care au întreprins acțiuni contrarii intereselor R.S. România pentru alte motive” - sunt repertoriați 66 de... acționari.

Încă un “Tabel anexă” la precedentul;

Altul: “persoane care au întreprins acțiuni (...) pentru a obține aprobarea plecării din țară” (193);

Altele - care de care mai “cuprinzătoare” și mai inutile.

*

“Primit: Lt. Stănciulescu Mihai

“Sursa : «Ionescu»

“Data: 4.10.1977

Nr. 0020/868

“N O T A

cu privire la unele ecouri din lumea literară

“În urma indicațiilor primite am avut o convorbire cu ing. NICULAE FRINCULESCU, director tehnic la Editura Uniunii Scriitorilor. Din cele relatate de el reies două puncte de vedere diametral opuse asupra unor probleme de actualitate.

“1.) Cu privire la apariția romanului lui NICOLAE BREBAN, pornindu-se de la punctul de vedere exprimat de TITUS POPOVICI se interpretează apariția romanului său ca o recompensă pentru medierea sa, presupusă, în cazul PAUL GOMA. În acest context este amintit faptul că MIRCEA RADU IACOBAN, directorul editurii ieșene «Junimea» care a publicat cartea lui BREBAN este căsătorit cu fiica președintelui Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.

“2.) Cu privire la PAUL GOMA, sînt scriitori care cred că el a acționat cu aprobarea unor foruri [Securitatea - nota mea], pentru a vedea cine i se alătură. Așa se explică - afirmă ei - că cei din aceeași breaslă l-au evitat, el nereușind să adune o adeziune de oarecare suprafață. Această părere este alimentată de afirmații precum că ar

avea în curs de lecturare [aşa!] la o editură un roman. În plus, se subliniază că numai aşa se poate explica cum atitudinea sa reprobabilă nu a avut pentru el urmări corespunzătoare faptelor comise.

“Totodată este amintit că un critic literar se pare NEGOITESCU care a avut o atitudine condamabilă [asa!] în acest caz, căsătorindu-se de curînd, a primit imediat paşapoarte pentru o vizită în Franţa, ceea ce este interpretat ca o dovadă în sensul celor mai sus expuse.

“«Ionescu»”

*

“Ministerul de Interne

“Serviciul de paşapoarte din muniip. Bucureşti

SECRET

“Nr. II/2/0470135 din 18 octombrie 1977

“R A P O R T

asupra convorbirii avute cu PAUL GOMA

în ziua de 18 octombrie 1977

“Azi, data de mai sus, la orele 9,35; s-a prezentat la sediul Serviciului de paşapoarte al Capitalei Paul Goma, solicitînd să fie primit de conducerea serviciului.

“Am raportat tov. colonel Sidea Nicolae care a ordonat să-l primesc.

“L-am întâmpinat la poartă, m-am prezentat. S-a declarat nemulţumit că nu este primit de şeful serviciului, dar a acceptat să-l primesc în urma explicaţiei că şeful serviciului este ocupat cu o altă audienţă.

“În timp ce mergeam spre camera de audienţă a declarat că nu intră înăuntru [dar afară - intră?] deoarece nu vrea să fie înregistrat pe bandă de magnetofon. În această situaţie l-am rugat să ia loc în holul dela intrarea în camera de audienţă şi l-am invitat să-şi spună doleanţele. A declarat sec:

“«Vreau paşaport!»

“I-am explicat că termenul legal de soluţionare este de 60 zile şi că dînsul a depus actele la data de 24 septembrie a.c.

“A replicat că aceasta este metoda organelor de securitate care foloseşte arma timpului împotriva sa, pînă trece Conferinţa de la Belgrad.

“I-am răspuns că soluţionare cererii sale nu este condiţionată de Conferinţa de la Belgrad, ci numai de condiţiile legislaţiei de paşapoarte şi vize că spiritul şi litera documentelor (...) România respectîndu-şi angajamentele sale internaţionale cu rigurozitate.

“A remarcat la modul ironic: «Toţi transpirăm [spusesem: ‘asudăm’] la respectarea angajamentelor internaţionale, în frunte cu şeful statului, la respectarea angajamentelor internaţionale», iar apoi a întrebat: «De ce este aşa de bine păzită ‘Crucea Roşie’ care îşi are lucrările la Sala Palatului?»

“La replica sa ironică i-am reproșat că nu este suficient documentat asupra eforturilor țării noastre pe linia înfăptuirii politicii sale externe, iar în ce privește măsurile de la Sala Palatului i-am spus că pretutindeni în lume reuniunile internaționale sînt protejate de țara gazdă, conform protocoalelor încheiate, dîndu-i cîteva exemple în acest sens din țările occidentale europene și Statele Unite.

“M-a întrebat de ce îi spun: tovarășe.

“I-am răspuns că folosesc acest termen pentru că îl tratez ca pe orice solicitant de pașaport și viză care se adresează în mod oficial organului nostru, după reguli deontologice [curat deontololo'] care funcționează cu constanță, fără excepție.

“În încheierea convorbirii a spus că va reveni după răspuns vineri 21 octombrie a.c. orele 9,00 și a rugat să informez pe șefii mei ierarhici despre cererea sa de pașaport, menționînd: «Știu că nu dumneavoastră îmi soluționați cererea».

“Discuția a durat 7 minute, după care l-am condus afară din incinta serviciului.

“Maior

“Zdrenghea Victor”

*

La 20 octombrie 1977 se repetă “Planul de măsuri” de la sfârșitul lunii septembrie.

Sub antet “gl Pleșiță” cere: “Rog a se aproba”

La “APROB”, semnează Teodor Coman

Deasemeni, în final, toți cei indicați semnează.

Pasajul introductiv ușor modificat-actualizat:

“Dat fiind situația [sic] operativă actuală din acțiunea «BARBOSUL» și perspectiva plecării obiectivului în străinătate, vom relua mai ofensiv și sistematic acțiunea de compromitere a acestuia față de persoanele care îl susțin în Occident.

“În acest scop propunem:

“Relansarea unor versiuni din care să rezulte că «*BARBOSUL*» a lucrat și lucrează în folosul unor servicii de informații străine iar în ultima vreme și ca agent al organelor de securitate din România [subliniat de mână].”

*

“Ministerul de Interne, Direcția I
“151/AV /00324860 22 octombrie 1977

Strict secret
Ex. nr. 1

N O T A

privind măsurile întreprinse împreună cu Serviciul «D»
[Dezinformație, n.m.] pentru neutralizarea obiectivului
«BARBOSUL».

“Acțiunile întreprinse de acest element constituind un pericol social, pe lângă măsurile de cunoaștere a activității sale și prevenirea comiterii unor fapte infracționale, au fost rezolvate și sarcina de lansare a unor versiuni care să ducă la compromiterea obiectivului față de principalele legături în rîndul oamenilor de cultură, ziaști, cercuri ale emigrației reacționare și postul de radio Europa liberă. Aceste măsuri au urmărit să afecteze totodată și cercurile ziaristice și editoriale din Occident interesate din punct de vedere comercial și politic în cazul sus-numitului.

“În acest scop, pînă în prezent s-au realizat următoarele:

“- «BARBOSUL» a lucrat și lucrează în folosul unor servicii de informații străine iar în ultima vreme și ca agent al organelor de securitate din România.

“În acest mod este privit de majoritatea oamenilor de artă și cultură, motiv pentru care aceștia nu au aderat la acțiunea susținută de el și în discuții individuale, în scrisorile ce i-au fost adresate. În repetate rînduri PAUL GOMA s-a plîns unor legături (NICOLAE BREBAN, VIRGIL MAZILESCU, N. STANESCU) că este acuzat că ar fi agent provocator.

“Dintre scriitorii care în mod frecvent susțin această idee: FANUS NEAGU, DAN ZAMFIRESCU, MIRCEA MICU, M.N. RUSU, NICHITA STANESCU și mulți alții.

“Pentru lansarea acestor versiuni au fost folosite sursele; «RUXANDRA», «NEAGOE», «LASCAR», «COSTEA», «COMAN», «BOGDAN», «ION POPA», «ARTHUR». La ultimii patru s-a exploatat și faptul că au efectuat sau efectuează călătorii în străinătate, au legături cu unele elemente din emigrația reacționară sau angajați ai postului Europa liberă. (...)

“Susținerea ideii menționate s-a făcut cu un material publicat în ziarul [corect: ‘foaia parohială’] *Învierea*, difuzat în colonia română din SUA. În cadrul articolului au fost demascate acțiunile întreprinse în țară de PAUL GOMA și care este adevăratul scop urmărit de acesta.

“În țară, cu ajutorul unor personalități literare [pluralul este singularul Eugen Barbu - n.m.] au fost publicate mai multe articole în revista *Săptămîna* prin care opinia publică a fost informată cu toate datele (...).

“Poetul NICHITA STANESCU într-un interviu acordat revistei *Flacăra* și ulterior într-o poezie publicată a făcut referiri directe la activitatea de trădare desfășurată de sus-numitul, condamnând asemenea acțiuni.

“Prin aceste măsuri s-a realizat izolarea lui PAUL GOMA de oamenii de artă și cultură români și informarea cercurilor culturale din străinătate cu adevărul despre acest element.

“Maior

“ACHIM VICTOR”

*

“Primită [indescifrabil]

Strict secret

“Sursa: «LEONARD»

Ex. unic

“Data : 23.X. 1977

[acestea sunt scrise de mână]

“Europa liberă: Apelul adresat de «Grupul GOMA» din Austria

“N. Bernard: Din partea unui grup de semnatori ai documentului GOMA 77, care se află în momentul de față la Viena - unde au alcătuit un comitet pentru apărarea drepturilor omului în România - am primit pe bandă următoarea comunicare (...):

“«Adresat tuturor militanților pentru respectarea drepturilor omului din întreaga lume, 5 septembrie 1977.

“«Noi, semnatori ai Documentului Goma ‘77, constituind Grupul Goma din Austria, ne declarăm solidari cu cei 7 disidenți români condamnați la câte un an de muncă forțată la Medgidia, Canalul Dunăre - Marea Neagră și cu cei 5 disidenți români condamnați la câte un an muncă forțată în Insula Mare a Brăilei.

“«Condamnarea lor în baza legii 25/1976 o considerăm abuzivă, făcându-se uz de această lege numai pentru că cei care și-au manifestat public protestul pentru nerespectarea drepturilor omului în România și a Constituției țării. Securitatea română sub patronajul guvernului de la București a impus justiției judecarea în baza acestei legi a semnatarilor Documentului Goma ‘77, pentru prima dată de la votarea ei, în zilele de 2, 3, 4 aprilie 1977. Între aceștia se numără Grigore Andrei, Simion Găină, Dumitru Willi Mihai, Serban Ștefănescu, Horvath Constantin, Cristian Baboia - toți aflându-se astăzi în afara granițelor țării. Permisivitatea de plecare acordată acestora s-a făcut însă fără altă hotărâre judecătorească care să anuleze sentința de condamnare, cum ar fi fost legal. Rezultă clar că autoritățile române nu au făcut decît să însceneze procese în baza legii 25/1976 semnatarilor Documentului Goma ‘77; condamându-i la muncă forțată pentru delictul de opinie.

“(...) «Pe adresa Grupului Goma 77 din Austria au sosit din România scrisori de adeziune din partea lui Nicolae Popescu și a soției Ecaterina, domiciliați în Jimbolia (...) În luna martie 1977, în urma depunerii cererii de plecare definitivă, Nicolae Popescu a fost chemat

la organele de securitate și forțat să dea declarații în sensul că ascultă posturi de radio străine. A fost întrebat dacă îl cunoaște pe Paul Goma și i s-a impus să-și retragă cererea de plecare (...)

“«O altă scrisoare, datată 18 iulie 1977, primită de la Florina Nicoleta Petrovan - iată textul ei: ‘Adeziune. Subsemnata Florina Nicoleta Petrovan, domiciliată în București (...) născută la (...) Ploiești, de profesie arhitect diplomat din 1975, rog să fiu înscrisă în rândurile militanților pentru drepturile omului, mișcare progresistă și democratică începută în România sub inițiativa domnului Paul Goma. Doresc ca această adeziune (...) să fie difuzată prin Europa liberă’.

“«O altă scrisoare: ‘Subsemnații Ioniță Romulus, profesor de educație fizică, împreună cu soția mea, Ioniță Maria, pictoriță, domiciliată în București (...) dorim să ne declarăm solidari cu cei care luptă pentru drepturile omului în România. Aderăm la apelul scriitorului Paul Goma adresat în luna februarie țărilor participante la Conferința de la Belgrad (...) Sîntem profund indignați de faptul că nu putem lua legătura cu scriitorul Paul Goma care este sub supraveghere strictă și ne manifestăm dezaprobarea față de regimul impus de autoritățile române scriitorului. Dorim să i se acorde domnului Paul Goma posibilități de liberă comunicare (...) Faptul că scriitorul rămîne în tăcere demonstrează că libertățile fundamentale ale omului sînt încălcate în mod grosolan. Cu stimă, Ioniță Romulus, Ioniță Maria, 25 august 1977, București’»”

*

O Notă manuscrisă, redactată și semnată de Achim:

“001607/151/A.V./ 26 - X 1977

“N O T Ă

“După ce s-a terminat audiența, Paul Goma împreună cu socrul său au plecat spre casă cu un taxi. Pe drum lăsa impresia că nu se simte bine, a coborît din mașină și a urcat în casă sprijinit de P. NAVODARU și soția.

“La domiciliul său se mai găsea și Luiza Năvodaru. Amîndoi au povestit cum au decurs discuțiile, amintind că i s-a spus că în curînd va primi pașapoartele. Nu i s-a dat ziua cu certitudine, dar i s-a spus că în curînd și totul la modul serios și convingător. Întreaga familie s-a arătat bucuroasă de acest lucru. După plecarea rudelor a venit în vizită la el Virgil Mazilescu căruia i-a povestit că în curînd va primi pașaportul și redat amănunte asupra modului cum a decurs audiența și discuțiile purtate.

“La ora 19,26 a mers la socrul său unde a fost chemat la telefon de MARIA BRĂTIANU și D. ȚEPENEAG de la Paris. Și lor le-a relatat că a fost în audiență la M.I. și a primit asigurări că în curînd i se va elibera pașaportul. I-a anunțat că a încetat greva foamei și le-a mulțumit pentru sprijin. Le-a cerut să-l sune din două în două

zile pentru amănunte s-au [sic] să-i anunțe dacă a intervenit ceva. S-a interesat dacă îi apare romanul «Cercul» [corect: **În cerc**] și când anume și le-a comunicat că nu se simte bine cu sănătatea?

“I-a avertizat că s-ar putea să nu vină de fiecare dată la telefon, dar socrul său le va comunica noutățile atunci când lipsește el.

“Alte aspecte deosebite nu au mai apărut.

“Achim”

NOIEMBRIE

*

“M.I. Direcția I

Strict secret

“151/AV/00327876 din 11 noiembrie 1977

Ex. 1

[de mână]:

“- informații privind manevrele lui Goma în vederea plecării - inclusiv eventuala plecare spectaculoasă pe aeroport

“- măsuri pentru a cunoaște ecouri după plecarea lui

“N O T A

“În ultimul timp «cazul GOMA» a început să devină din nou subiectul unor comentarii în presă sau la diferite posturi de radio din Occident. Majoritatea comunicărilor se referă la cererea sa (... de pașaport).

“Asemenea știri au transmis agențiile ‘France Presse’, ‘Reuter’ și postul ‘Vocea Americii’. Un redactor de la acest post a telefonat Ambasadei Franței din București, interesându-se dacă PAUL GOMA a solicitat viza pentru intrarea în Franța. (...) Postul de radio ‘Europa liberă’ se ocupă în mod special de acest caz (...).

“Deoarece la 24 noiembrie a.c. expiră cele 60 zile de când sus-numitul a depus actele (...), toate comentariile se referă la această dată când trebuie ca PAUL GOMA să primească răspuns și amenință că în cazul că nu i se aprobă plecarea vor începe campanii de denigrare [chiar așa: «Vom începe campanii de denigrare!»] a politicii țării noastre și de sprijinire a rezolvării cererii solicitate de sus-numitul. (...)

“În afară de măsurile aprobate, ne propunem ca pînă la plecarea sa din țară (...):

“1. (...) Prin discuții directe sau cu ajutorul unor surse îi vom determina să înțeleagă că PAUL GOMA este «colaborator al organelor de securitate» (...)

“2. Prin legăturile oficiale și personale vom determina pe NICHITA STANESCU ca înainte de plecarea lui PAUL GOMA să aibă o întâlnire cu el (...) să-i atragă atenția asupra afirmațiilor ce le va face (...) în străinătate referitor la oamenii de artă și cultură [asta era grija securității?: “onoarea și cinci chile de mastică” a oamenilor de artă și cultură?]

“Răspunde: Maior ACHIM VICTOR

“3. Vom pregăti documentele necesare pentru ridicarea cetățeniei în situația când PAUL GOMA se angrenează în acțiuni potrivnice politicii statului român după plecarea din țară.

“4. Va fi luat în lucru prin dosar de urmărire informativă scriitorul VIRGIL MAZILESCU, legătură apropiată a obiectivului,

element cunoscut cu manifestări ostile.

“Termen: 30.11.1977

“Răspunde: Maior ACHIM VICTOR

“Seful Serviciului

“Colonel NICOLAE MIHAI”

*

[scrisă de mână]

“M. I. , Direcția I-a, 151/MV/15 nov. 1977

“N O T A

cu principalele activități ale lui PAUL GOMA

în ziua de 15 nov. 1977

“Între orele 9,35 - 11,10 PAUL GOMA a vizitat domiciliul lui «DONICI». S-a întreținut cu soția, «DONICI» fiind plecat în oraș. În cursul zilei de mâine se va efectua întâlnirea sursei «DONICI» pentru a stabili motivul vizitei lui PAUL GOMA și ce a discutat acesta cu soția informatorului. (...)

Acest “DONICI” a mai apărut ca informator, însă îl credeam un vulgar trăgător cu urechea pe la Madam Candrea (restaurantul scriitorilor). Nu-mi dădea prin cap că... îi făceam vizite la domiciliu.

Cine Dumnezeu să fie “DONICI”? Dacă este o *ea*, adică o “DONIȚĂ”? Nu se poate: are nevastă. Dar dacă nevasta e de fapt bărbat? - și fandacsia-i gata...?

“Din discuții a rezultat că în cursul zilei de mâine PAUL GOMA intenționează să solicite telefonic o audiență la tovarășul Gral. locot. PLESITA NICOLAE. (...)

“Soția lui PAUL GOMA, în afară de plimbările cotidiene, a cumpărăturilor, a mers la Policlinica cu plată nr. 3 Eforie (9,35 - 10,30), la domiciliul tatălui său (11,30 - 12,30) și la familia MAZILESCU (18,55-20,20).

“Cpt.” - indescifrabil

*

“Direcția I-a /151/M.I. 17.XI. 1977 [scrisă de mână]

“N O T A

“privind activitatea «Bărbosului» în 16. noiembrie 1977

“În cursul dimineții obiectivul a vizitat timp de o jumătate de oră adresa din str. Pașcani 13 - cunoscută. Între orele 16,30 și 17,30 a primit vizita socrului său.

“Soția obiectivului (...) a vizitat în cinci rânduri familia Mazilescu Virgil.

“După audiența avută la conducerea Ministerului de Interne obiectivul a revenit la domiciliu unde a purtat o serie de discuții cu soția și socrul său afirmând următoarele:

“«Am cerut materialele [corect: manuscrisele] confiscate, dar mi-au spus că nu mi le dau, conțin lucruri dușmănoase... Aș fi vrut să le am, deși se găsesc și la Gallimard».

“«După ce merg la Vasile [Gheorghe, zis ‘Grenadă’, șeful Securității Rahova - n.m.], trec să ridic pașaportul [corect: pașapoartele]. Să faceți bagajele. Bagajele să fie pregătite.

“Incitat de soția sa să facă scandal și să ceară dosarul cu materialele de presă [corect: dosarul cu tăieturile de presă] confiscate, obiectivul a menționat: «Nu fac scandal. Nu am vizele pe pașaport, nici biletele de avion - nu sunt urcat în avion, cum să fac scandal? Cred că plecăm duminică cu avionul, o să primesc vizele repede».

“Soția obiectivului [frumos titlu pentru un de roman militié: ‘Soția obiectivului’] a remarcat: «Nu-i nimic dacă nu-ți dau manuscrisele, le găsești când ne întoarcem».

“Raportăm că în cursul dupăamiezii a telefonat Mari [sic] France Ionesco [în schimb: Ionesco!] care a întrebat «ce face Paul?» și socrul a răspuns că «este chemat la Ministerul de Interne». În jurul orelor 21,00 a revenit Mari-France Ionescu [a obosit, raportorul!], cu care ocazie socrul obiectivului [!] i-a comunicat că mâine va primi pașaportul. Aceasta a precizat că în 17 noiembrie a.c. în jurul orelor 19,00 va telefona din nou, «să vadă dacă l-a primit».

“cpt. Munteanu Ioan”

*

“330/00312/00 / 1744 XI. 1977

Strict secret

“«ALDEA»

Ex. nr. 1

“col. DUMITRIU CTIN

“N O T A

“În ziua de 18.11.a.c la orele 13,00, în urma chemării [prin telefon, nota mea], s-a prezentat la ambasadă PAUL GOMA și a fost primit de consilierul BROUST care ține locul ambasadorului, de față fiind și HAMONIEUX [?] responsabilul cu vizele.

“Discuția cu GOMA a durat 30 minute, lui GOMA PAUL i s-a acordat viză pentru 12 luni și i s-a comunicat că viza este dată în mod excepțional (...)

“Neparticipând la întâlnire, nu pot preciza discuția în amănunt (...)

“BROUST a afirmat că Goma pare bolnav

“Col DUMITRIU CTIN”

Eu, “participând la discuție...” pot preciza...:

Mă surprinsese telefonul de la Ambasada Franței: nu o

frecventasem, singura dată când intrasem la Biblioteca Franceză (prin noiembrie 1971, să-mi văd **Ostinato - La cellule des libérables** - apărută la Gallimard), fusesem... ofensat de moarte: bibliotecarul, cu un teanc de cărți noi în brațe, văzându-mă (mă recunoscuse după fotografia de pe clapa copertei), începuse să tremure și să strige că el nu mă cunoaște [?]; că el nu are cartea de care vorbesc [?? nici nu apucasem să deschid gura] - și că mă poștește să plec!;

În al doilea rând nu aveam ce căuta la francezi, pentru că nu aveam pașapoartele (așa credeam atunci, că viza se dă după ce prezinți pașaportul).

De astă dată un funcționar îmbrăcat în negru (va fi fost în doliu) m-a condus într-un birou în care mai erau două-trei persoane. În timp ce Broust [abia acum îi aflu numele] îmi puneă întrebări indiferente, ceilalți îmi dădeau târcoale, mă priveau ciudat, mă cercetau, se consultau între ei în șoaptă - m-au și fotografiat... L-am întrebat pe funcționarul care mă primise ce înseamnă asta? Să mă dezbrac, ca să mă examineze peste tot, *să se convingă că sunt eu, nu altul?*

Au izbucnit cu toții în râs, s-a luminat la față și posomorâtul Broust - care a spus:

«Vrem să ne convingem că nu v-au schimbat cu altul - înțelegeți...»

Ca să nu creadă că nu-mi plac romanele polițiste, am încuviințat repede, cu toate că nici azi nu știu dacă era glumă sau nu.

Apoi, ridicându-se în picioare, a deschis un sertar al biroului și mi-a întins pașapoartele cu foile (fișele?) vizelor în ele.

M-am mirat (după ce le-am luat și, după ce m-am convins că erau scrise numele noastre, al Anei, al copilului - la ea - și al meu, le-am băgat grăbit în buzunarul interior al pardesiului):

«Stiam că pașapoartele le dau autoritățile locului...»

La acestea Broust a răspuns:

«În cazul dumneavoastră noi am făcut o excepție, iar ele [autoritățile] au făcut o excepție...»

Am ieșit din clădire, însă nu-mi venea să ies și pe poartă: eram sigur-sigur că și de astă dată haidamacii lui Pleșiță au să mă răpească (vezi **Soldatul Câinelui**), au să mă ducă pe sus la Rahova, unde “Sacou” are să-mi zmulgă pașapoartele...

N-am să cred, însă de acea dată nu am fost răpit, deci nu mi s-au zmulg pașapoartele...

În “documentele” acestea care ar proveni din dosarele mele de securitate raportul despre vizita la ambasada Franței este ultimul - vreau să spun: nu mai există altele - de pildă despre despre ziua de 19 noiembrie (o sâmbătă, cea în care a avut loc în București, la Ambasada Egiptului, un atentat al palestinienilor, motiv pentru care Pleșiță a întârziat aproape două ore la întâlnirea cerută de mine - re-vezi **Soldatul câinelui...**

Fie că mijloacele lor de ascultare nu erau atât de perfecționate, fie că rapoartele scrise nu pomenesc chiar toate întâmplările ascultate, completez eu, obiectiv-dușmănos:

Ajuns acasă, am discutat îndelung - și tare, ca să *se* audă...- despre pașapoarte:

Întâi cu Ana. “Planul” era copt, acum venise momentul să-l aplicăm - sau să nu-l...:

...Dacă Securitatea îmi va cere să-mi iau angajamentul - în scris, «să te-avem la mână» - că, odată în Occident nu voi face nici o declarație “dușmănoasă” - eu să refuz. Și, ca dovadă a hotărîrii noastre (în afară de mine mai era Ana; mai era Filip - refuz și în numele lor? cu “asentimentul” lor?): iată, *nu țineam să avem pașapoartele cu orice preț*. Acesta era motivul pentru care îi cerusem audiență lui Pleșiță - o făcusem înainte de a avea pașapoartele în mână. Despre acest “plan” știau și Petre și Lulu. Și erau de acord.

Mai rămânea ceva de făcut - până mâine seară, la Pleșiță: scrisoarea în care urma să spun că, întrucât nu accept tăcerea impusă din România pentru Occident - renunț la pașapoarte - iar aici mă și vedeam, dat în genunchi, pe Golgotha Securității, întinzînd chinuitorului-șef al meu pașapoartele - *pașapoartele!* - dimpreună cu scrisoarea de... dezangajament.

A doua zi, seara - sâmbătă 19 noiembrie (1977) - așa am făcut. Mărturisesc: ducîndu-mă la Minister, ca la Abator, mă simțeam mai bine; cu adevărat bine: nu mai aveam amețeli, nu-mi mai tremurau picioarele, nu-mi mai bătea înima în gât, nu mai gâfâiam - eram mândru, nu atât de mine, cât de ai mei: Ana, Petre, Luiza. Ce familie minunată aveam! Fiindcă știam prea bine, din jur, de la aderenții noștri ce povară, ce piatră de moară poate fi “familia” pentru un ins care vrea să stea drept, în picioare. Familia - și nu doar în comunitatea noastră românească a fost vreme de decenii, sub comunism, pârghia șantajului exercitat de reprezentanții

Terorii de Stat și de Partid. De aceea familia - chiar destrămată, spartă sub loviturilor de berbece ale mizeriei inerente comunismului biruitor, redevenea *clan*: nu permitea unei oi să o ia razna, de una singură, să se răzlețească: o aducea înapoi - la-sânul, la-caldul; la turmă...

Ne consultasem și în seara de 18 și în dupăamiaza de 19 noiembrie. Rămăsese stabilit:

Dacă mi se cere un astfel de angajament, renunț la pașapoarte - «O să ne descurcăm noi, cum ne-am încurcat și până acum...», râdea - galben - socru-meu, Năvodaru.

Ce s-a întâmplat în acea seară, în audiență la Pleșiță - am povestit în **Soldatul câinelui**. Și în alte părți-cărți.

Între timp - întretimpul duminicii 20 noiembrie 1977 - am plecat.

Să fi fost sigur, atunci, că plecăm pentru totdeauna? Că nu ne vom întoarce vreodată?

Atunci dacă eram sigur de ceva: că “cel mult în trei ani - ne întoarcem”; că ori se rupe samarul, ori crapă măgarul; iar din moment ce «cade guvernul» (cu tot cu securitatea), nimeni, nimic nu ne va împiedeca să ne întoarcem la casa noastră, în țara noastră.

Ei bine: a crăpat măgarul, a căzut guvernul - securitatea a rămas.

După 15 ani “de la revoluție”, constatăm că singură securitatea a câștigat războiul.

Război pierdut de ceea ce se cheamă “popor” - prin neprezentare, cum se spune în sport. Poporul român nu a fost prezent “în revoluția de la 1989”, cum nu fusese prezent înainte de 1989 - decât, ca de obicei, prin numărul de victime - nu puține.

Poporul român a... rezistat terorii comuniste, în sensul că a îndurat-fără-crâcnire teroarea. Fără a se opune - așa cum reacționau toți vecinii noștri; fără măcar a striga de durere;

Război pierdut de “opoziția democratică”. Reprezentanții ei, mulți adevărați martiri ai închisorilor, fiind ieșiți din popor(ul român), au rezistat după chipul și asemănarea poporului român: au îndurat - și nu au crâcnit. Iar când *alții* au răsturnat guvernul Ceaușescu, ei “oamenii politici” au strălucit prin absență; au strălucit prin absența minimei inteligențe a celui care, chiar dacă nu trudește, nu consimte la sacrificii pentru a provoca un eveniment, măcar are reflexul de “a sări pe ocazie”, de a profita... “Opoziția democratică” a noastră a pierdut “prin neprezentare” (tot un

termen din sport) - vezi-l pe Coposu, cel care nu voia - mă rog frumos - să ia puterea, atunci când era momentul, atunci când ar fi fost posibil, când era obligat să o facă. Faptul că îl avea în spate pe Măgureanu, deci securitatea, care și pe el îl zdrobise, prefăcându-l în păpușă de cârpă - nu-l scuză pe el, pe Coposu - nici pe Diaconescu, nici pe ceilalți “martiri țărâniști”, după cum nu-i scuză pe “liberalii” Cîmpeanu, Quintus & Comp.

La 1989 securitatea a câștigat “la mustață”. O eternitate de o săptămână tremurase, dărdăise, se căcase pe ea, de frică, arăta - și putea - ca Adrian Păunescu “la grilă”, sub huiduieli și scuipați, *știind* că îi era rezervată soarta “felinarelor de la Budapesta, 1956”; că venise momentul răs-plății.

Și momentul n-a venit. La ne-venire au contribuit din plin, hotărîtor “fruntașii opoziției”; cei care, galantoni, făceau plecăciunea: «Dar vă rog, domnule locotenent, după dumneavoastră, domnule sergent - oricum, noi nu vrem puterea...»;

Și a contribuit - și cum! - un scriitor, numit Augustin Buzura, cel care, în plină efervescentă revoluționară (la noi, la români, “revoluția” nu începe în momentul violent al răsturnării tiraniei - ci, așa, cam la două-trei săptămâni după, potrivit poeziei lui Coșbuc: sunt greu românii de pornit, dar când pornesc...), și-a ridicat glasul, cerînd prin infamul articol din *România literară*: “Fără violență!” - lozinca-implorare a securității, cea care ne violentase 40 ani de ani, iar acum cerea de la victimă să nu fie... violentă față de călău, bietul, care are nevastă bolnavă și fată curvă - iar el suferă de rinichi...

Atunci - pe la mijlocul lui ianuarie 1990 - securitatea a ridicat iar capul. Și nu l-a mai aplecat. În fața cărei inexistente “amenințări”?

În 20 noiembrie 1977, plecînd din țară, credeam că mă voi întoarce azi-mâine. Când va cădea guvernul...

Deși ieșisem din ghearele securității, nu realizam că ea, securitatea este guvernul; că Gheorghiu, Dej, Ceaușescu fuseseră doar “beneficiarii” puterii, nu hotărîtorii ei. Că, indiferent de numele unor miniștri “de interne”, Teohari, Drăghici, Coman; de “adjuncții” care de care mai criminal: “Pantiușa”, Nicolschi, Pleșiță; așa cum puterea politică era “a partidului”, puterea polițienească era “a securității” - însă aceasta din urmă era cea dintâi: în comunism nu puterea politică face și desface lumea - ci puterea polițienească:

Teroarea pură.

Prima “Notă” de după plecarea noastră:

“M.I. U.M. 0920

Pentru uz intern, ex. nr. 2

“21 noiembrie 1977”

[două trimiteri: “Tov. Col. Năstase”, semnat Nicolae Mihai și
“Tov. Tăbăcaru - la dvs” - semnat indescifrabil]

“N O T Ă”

“În cadrul buletinelor de știri din seara zilei de 20 noiembrie a.c. postul de radio Europa liberă a transmis următoarea informație:

“«Scriitorul român PAUL GOMA, militant pentru respectarea drepturilor omului, a sosit azi la Paris cu un pașaport turistic valabil pe un an, fiind însoțit de soția și copilul său»

“«GOMA a refuzat să răspundă la întrebările ce i s-au pus la sosire pe aeroportul Orly, [sublinierea aceasta, ca și cea din întreg pasajul următor este de mână celui care făcuse trimiterea “Tov. Tăbăcaru - n.m.] însă în trecut el a declarat corespondenților occidentali că nu dorește să părăsească definitiv România.

“«El a spus că va ține o conferință de presă în cursul săptămânii. Agenția Reuter, citind surse românești din exil relatează că lui PAUL GOMA i s-a acordat viza în vederea unui tratament medical. PAUL GOMA a făcut de câteva ori greva foamei în acest an, în semn de protest împotriva intimidărilor la care a fost supus din partea miliției [ce bună miliția la casa securității...]

*

“Insp. jud. Timiș al M.I. - COPIE -

Strict secret

“Nr.24445/0061

Ex. nr. 1

“Sursa: «PETRESCU»

“Primit: Mr. INDREI IOAN - Problema «Arte-Cultură»

“22- XI - 77

“N O T Ă”

“Discutînd cu ANDREI UJICA și LIVIU[S] CIOCARLIE vestea plecării la Paris a lui PAUL GOMA, au adus vorba în treacăt despre «svonul» care circulă în București pe seama acestuia și anume că PAUL GOMA «ar fi omul securității». [subliniat de mână].

“La acest «test» ANDREI UJICA a spus că asta e reacția denigratoare a porcilor de scriitori, cărora le e ciudă că ei n-au avut curajul «moral» [ghilimelele aparțin redactorului securist] al lui PAUL GOMA.

“LIVIU[S] CIOCARLIE a spus că «este vorba de un zvon lansat de securitate, cu scopul de a-l compromite pe PAUL GOMA, așa cum în trecut K.G.B.-ul lansase zvonul că SOLJENITIN ar fi fost

agentul lor».

“ANDREI UJICA s-a raliat în final opiniei lui LIVIU CIOCARLIE, amintindu-și că același zvon circula și pe seama lui VIRGIL TANASE și a lui TEPENEAG DUMITRU. (...)

“Ambii comentau că probabil GOMA nu se va mai întoarce în țară, că așa cum a declarat la sosire la Paris, că va ține o conferință de presă. Ori dacă va apuca să facă declarații ostile față de regim, înseamnă că nu se va mai întoarce în țară, sau nu i se va mai permite să se întoarcă.

“ION NEGOITESCU însă a revenit în țară, după o călătorie de 4 luni în Occident (Franța, R.F.G., Olanda, Anglia, Spania, Tunis, Maroc, Italia, Grecia și Turcia) [în doar 4 luni? atâtea țări? - îndoielnică informația seacă], în care timp nu a făcut nici un fel de declarații.

“LIVIU[S] CIOCARLIE se întreabă de ce a mai revenit, întrucât nu are nici familie, nici bunuri, căci în vest nu vede ce l-ar ține legat de țară.

“22.11.1977

ss. «PETRESCU»

“Observații conform notei originale.

“ss. Maior INDREI IOAN”

*

“Ministerul de Interne, Direcția I-a

Strict secret

“151/T.V./ 22.XI. 1977

Ex. unic

“N O T Ă [manuscris]

“În seara zilei de 21.XI.1977 ANA MARIA NAVODARU a sunat de la Paris pe tatăl său PETRE NAVODARU și i-a comunicat faptul că ei au ajuns cu bine în Franța, Paul urmează să se interneze pentru cca 10 zile într-un spital. A menționat că va reveni cu un telefon sîmbătă 26.XI.1977.

*

“Postul de radio Europa liberă, în emisiunea de la ora 18,00 a anunțat că Paul Goma va face declarații presei franceze joi dimineața într-o sală din cartierul latin. A anunțat că PAUL GOMA a sosit în Franța la invitația ramurii franceze a PEN Clubului, cu viză turistică pe o perioadă de 365 zile.

*

“În seara zilei de 22.XI.1977 orele 19,10 un ziarist străin, cu puternic accent american, a dat un telefon lui PETRE NAVODARU (care nu se afla acasă - a răspuns LUIZA NAVODARU), afirmînd că este prieten cu KLAUS BERGMAN (ziarist suedez aflat în atenția noastră) și că dorește foarte mult să discute cu Dl. Năvodaru. A menționat că va mai reveni cu un telefon mai tirziu.

“Au fost luate măsuri de identificare a ziaristului respectiv și de cum... [câteva cuvinte acoperite de o rezoluție a lui Tăbăcaru] timpul vizitei în țara noastră. Vom raporta de urmare.

“Cpt. VIOREL TRIFAN

“23.XI.1977; Au fost luate măsuri informative și de filaj, dar

elementul respectiv nu am mai revenit [ai dracu', elementii-dușmănoși, cum nu mai revin ei...]

“Cpt. Viorel Trifan”

Adnotarea generalului Tăbăcaru: indescifrabilă.

*

O notă-raport - manuscris(ă) - nu are antet, doar:

“Intrare nr. 00 236/ 14, din 23 nov. 1977”

“NOTA-RAPORT

cuprinzând comentarii făcute la postul de radio Europa liberă
în ziua de 23.XI. 1977

“În cursul dimineții...” [o pagină și jumătate de știri externe, apoi]:

“În cadrul unui buletin de știri s-a anunțat că MONICA LOVINESCU a fost victima unui atac, în cursul zilei de vineri [18 noiembrie - nota mea], orele 17,30. Evenimentele s-au desfășurat astfel:

“Monica, întorcându-se de la cumpărături, în grădina din fața casei a fost acostată de doi tineri. Unul dintre aceștia s-a adresat într-o franceză puțin stricată: «Dvs. sînteți doamna Monica?» Respectiva [Respectiva Lovinescu, nu?] a răspuns în românește: da. Atunci tînărul a spus că are să-i predea un mesaj, dar nu poate în stradă, ci în casă. Monica le-a răspuns, tot în românește că nu-i poate primi în casă, deoarece nu-i cunoaște. În acel moment a fost lovită în cap cu un obiect tare, respectiva [!] trezindu-se la spital din amețeaala provocată de lovitură [contribuția securității - receptoarea emisiunilor Europei libere: singularizarea pluralului: Monica Lovinescu a primit mai multe lovituri, nu doar în cap, ci și în obraz, și în piept...]. Se făcea remarca că cei doi tineri n-au intenționat să o jefuiască, dovadă fiind faptul că sacoșa cu cumpărături și geanta cu bani nu i-au fost luate.

“Comentatorii pun această întâmplare pe seama faptului că Monica [sic] a acționat foarte mult în Comitetul pentru apărarea drepturilor omului în România și că a ținut foarte mult ca Paul Goma să fie liber, pentru a-și desfășura activitatea inițiată de el în România.

“Despre Paul Goma postul a făcut doar mențiunea că în cursul zilei de 24. XI. 1977 va avea o conferință de presă în Cartierul Latin., fără să precizeze cine va participa sau ora la care se va ține (...)”

*

“Unitatea Specială «R», Biroul 2

N O T A

despre informațiile transmise la Europa liberă în cadrul buletinului
de știri de la ora 20,00 în ziua de 24.11.1977, referitoare la

PAUL GOMA

“În conferința de presă ținută astăzi la Paris PAUL GOMA l-a definit pe președintele CEAUSESCU un disident [“adică cel care abandonează linia dreaptă și comunitatea din care face parte”, completasem]; precizînd că el a înșelat așteptările poporului român.

“El a ținut să precizeze că nu a dezertat, a venit în Franța, sperînd să fie folositor compatrioților săi, să poată amplifica strigătele lor de revoltă, de disperare.

Scriitorul român a continuat explicînd că miliția [iar miliția, țolul sub care se ascunde securitatea!] a reacționat cu desebită brutalitate împotriva militanților pentru drepturile omului și împotriva oricărui exprimă, chiar cel mai neînsemnat dezacord cu regimul. Autoritățile sînt deosebit de severe cu oamenii simpli pe care îi consideră fără apărare și pentru care GOMA vrea să vorbească.

“El nu a precizat cînd intenționează să se înapoieze în România, dar vrea să se înapoieze.

“GOMA a sosit la Paris duminică. Sîmbătă, înainte de plecarea în Franța, a fost convocat de adjunctul ministrului de interne [«șeful Securității, generalul»... precizasem] Nicolae Pleșiță care i-a cerut ca în Franța să nu insulte România și poporul Român. GOMA a promis că nu va formula nici o insultă [“la adresa României și a poporului român»], însă Pleșiță i-a cerut să nu critice regimul și guvernul, el nu și-a luat nici un angajament și s-a declarat dispus să restituie pașapoartele. Pleșiță nu le-a acceptat și i-a urat lui Goma drum bun. Adjunctul ministrului de interne [nu folosisem niciodată acest apelativ, doar: “generalul Pleșiță”, “șeful securității, Pleșiță”]; în conversația de sîmbătă l-a numit pe GOMA cu diminutivul Paulică, vorbindu-i în mod călduros și prietenos, deși l-a insultat și bătut la începutul acestui an cînd GOMA a fost în închisoare [am folosit tot timpul: “arestat” și “în sediul securității de pe Calea Rahovei”]. Se știe că arestarea a urmat sprijinului pe care GOMA l-a acordat chartei 77. [nu acesta a fost motivul arestării - dealtfel Burtică spusese că dacă aș fi rămas doar la sprijinirea Chartei... - ci “agitația printre cetățenii români”].

“Răspunzînd unor întrebări asupra Cehoslovaciei GOMA a definit charta 77 «o splendidă și tristă utopie». În ce privește regimul din țară el nu s-a schimbat în actualele circumstanțe. Toți speră într-o retragere a lui CEAUSESCU [este pentru întâia oară - cel puțin în aceste file din dosarul meu - cînd securistul transcriptor transcripționează numele care nu se scrie !] și venirea la putere a unui alt președinte care ar putea face ca aerul să fie respirabil - așa cum făcuse CEAUSESCU în primii ani ai cîrmuirii sale.

“Azi, a spus GOMA, CEAUSESCU se află într-o situație dificilă, iar represiunea este singura sa resursă. CEAUSESCU este un dezident [sic] față de poporul român a cărui viață este foarte grea. Președintele și soția sa intervin în orice situație și au creat, după spusele lui GOMA, ceea ce poate fi calificat un regim de ceaușism național [spusesem: «național-ceaușism»]. GOMA a spus că milioane de români și-au pierdut încrederea în CEAUSESCU, apoi a declarat: «Mă îndoiesc chiar de sinceritatea președintelui din faimosul său discurs de la

balcon, cînd a condamnat intervenția din Cehoslovacia» [spusesem : «invadarea Cehoslovaciei de către Armata Roșie»].

“El a relevat apoi că predecesorul lui CEAUSESCU, Gh. Gheorghiu-Dej [a se observa diferența de grafie - la majuscule vor fi avînd dreptul numai cei în viață?] inițiase politica urmărind îndepărtarea României de Uniunea Sovietică, iar CEAUSESCU pur și simplu a continuat această politică. Numai cei care nu au cetățenia română (spusesem: «numai americanii») continuă să-l considere pe CEAUSESCU micul DAVID în luptă cu GOLIAT. [nu, nu doar cei vii au dreptul la majuscule]. Românii însă spun că această politică nu este decît praf în ochi. [«în ochii occidentalilor» spusesem].

“Întrebat despre greva minerilor care a avut loc la începutul lunii august, GOMA a răspuns că circa 4 000 de familii au fost forțate să părăsească Valea Jiului.

“Conferința de presă de azi a fost organizată de Comitetul pentru Drepturile Omului în România.

“GOMA a mulțumit comitetului și deasemeni presei.

“Extras și datilografiat de:

“Lt. Col. Reuț Nic.”

*

“00 423043

Strict secret

“25.XI. 1977

“*International Herald Tribune* din 25 noiembrie 1977, cotidian politic al S.U.A. publică pe prima pagină articolul “Goma relatează despre înăbușirea grevei minerilor din România” în care se arată:

“Autorul român Paul Goma a relatat astăzi că peste 4 000 de mineri și familiile lor au fost expulzați din Valea Jiului și trimiși în comunele lor, ca urmare a unei revolte ce a avut în august împotriva represiunii și condițiilor de muncă. [paragraf marcat pe margine cu două linii verticale].

“Dl Goma care a sosit la Paris sâmbăta [duminica] trecută împreună cu familia, cu o viză turistică de un an, a mai declarat în conferința de presă:

“- «Am fost bătut de ministrul adjunct al afacerilor interne Nicolae Pleșiță la comandamentul miliției» [declarasem: «la sediul securității din Calea Rahovei», o oră după ce a fost arestat, la 1 aprilie.

“- Soția președintelui Nicolae Ceaușescu, Elena, a început persecuția d-lui Goma în 1970, cînd s-a răspîndit zvonul fals că dl. Goma a scris un roman în care era unul din personajele principale.

“- Doamna Ceaușescu este de asemeni răspunzătoare pentru demolarea Bisericii Enei din București, de curînd restaurată.

“- Alegerea D-lui Carter ca președinte al Statelor Unite a devenit decisivă pentru mișcare, pentru drepturi umane în România, deoarece mulți cetățeni români au apelat direct la președintele Carter, cu scrisori. Domnul Goma nu a recurs la aceasta.

“- O ziaristă de origine română din Paris care a militat pentru eliberarea D-lui Goma din închisoare, a fost bătută vinerea trecută, în ajunul [?] sosirii d-lui Goma în Franța, aparent un avertisment al poliției [«politice» spusesem, adăugînd: «securitatea»] că dl. Goma trebuie să fie discret peste graniță.

“Dl. Goma, în prima sa conferință de presă de cînd a sosit la Paris, obosit și surmenat (...) a declarat:

“«Oamenii simpli sînt cel mai rău tratați în România, deoarece politicienii [‘activiști’ spusesem] cred că ei n-au cui să se plîngă de acest tratament».

“Dl. Goma, vorbind de greva minerilor - care, în concordanță cu surse diplomatice neconfirmate [bineînțele că erau ‘neconfirmate’, fiindcă occidentalii solicitau ‘confirmare’ de la... Ministerul de Externe din România! - iar acela răspundea că nu cunoaște subiectul] a avut loc pe 1-2 august, a relatat că minerii au fost bătuți și torturați în cele mai primitive moduri. Pe gît li s-a turnat spirit metilic [propozițiune subliniată de un securist mirato-indignat de asemenea barbarități securiste]. La începutul lui septembrie 4 000 de familii de mineri au fost expulzate din Valea Jiului. Oamenii au fost trimiși în satele din care au venit și unde soarta lor este pecetluită, deoarece nimeni nu mai știe nimic de ei. Dl. Goma a spus că ei ar putea fi persecutați de autoritățile locale fără ca un grup pentru drepturile umane să poată interveni. Privitori la violarea drepturilor umane Dl. Goma a spus:

“«Muncitorii sunt victimele principale. Am verificat informațiile potrivit cărora lagăre de muncă au fost înființate [spusesem: ‘redeschise’] lîngă Marea Neagră [spusesem: ‘pe traseul canalului Dunăre-Marea Neagră’], iar internările psihiatrice pentru ofense politice [spusesem: ‘acuzatii’] au fost reactivate.

“Dl Goma a spus că guvernul român a început o politică de constrîngere a dizidenților [spusesem: «contestatarilor»] să emigreze, dar majoritatea rămîne, în ciuda presiunilor [corect: «persecuțiilor»].

“Despre arestare sa de la 1 aprilie, arată Dl. Goma - după o jumătate de oră de formalități, doi oameni purtînd haine civile au intrat la el [spusesem, aproximativ: «în birou erau deja vreo șase inși, cînd au intrat doi - și ei în civil...»]. Unul care părea șeful l-a lovit și l-a tras de barbă, insultîndu-l [am spus: «înjurîndu-mă»]; numindu-l ‘evreu’, ‘pederast’ și ‘fascist’ [«tratîndu-mă de jidan, curist, legionar» - iar Alain Paruit a tradus corect în franceză : ‘youpin’, ‘pédale’...] «Nu mi-a pus întrebări, mi-a spus numai: ‘Am pus mîna pe tine!’ Aceasta a fost doar o glumă față de ce a urmat. L-am văzut patru săptămîni mai târziu [ca să respectăm amănuntele: șase] cînd am fost liberat și am aflat că se numește Pleșiță.

“«Înainte de a pleca, deși era ocupat cu demonstrațiile [...de forță, altfel spusesem: «cu atentatul palestinian vizînd ambasada Egiptului și împotriva vizitei lui Sadat în Israel»], m-a chemat, m-a numit Paulică, mi-a urat drum bun și a transmis complimente soției mele Ana...

“«Mi-a cerut să jur că nu-mi voi înjura patria și poporul, i-am

răspuns că bineînțeles, nu o voi face. Apoi mi-a cerut să nu insult regimul - i-am răspuns că nu pot face o asemenea promisiune.

“În legătura cu d-na Ceaușescu, dl. Goma a spus: «Ea mi-a pecetluit soarta în 1970, după zvonul că ar fi un personaj dintr-un roman al meu. Din ordinul ei personal Biserica Enei din București a fost demolată, deși abia cu un an în urmă fusese restaurată.»

“Dl. Goma a declarat: «Înainte de plecarea în România poliția m-a avertizat [spusesem: ‘Generalul de securitate Pleșiță mă amenințase’] : ‘Brațul revoluției este lung și mă va găsi oriunde m-aș ascunde’».

“«Cu 12 ore înainte de plecare mi-au declarat [corect: «m-a avertizat», la singular] : dacă nu devin discret voi primi un semn - de cum ajung la Paris. Semnul a fost: D-na Monica Lovinescu a fost asaltată spusesem: ‘atacată’] de doi tineri [?] în apropierea casei sale din Paris».

“Un articol asemănător este publicat în cotidianul politic englez *Guardian* nr. 40. 836 din 25 noiembrie 1977 (...)”

“În afara datelor de mai sus, *Le Figaro*, cotidian politic francez din 25 noiembrie publică următoarele:

“«Românii pleacă pentru că... în România se trăiește prost, în nesiguranță, fără drepturi, fără viitor. Românii rămân pentru totdeauna în străinătate pentru că nu au certitudine că, odată întorși, vor mai avea dreptul să iasă. Ei pleacă, pentru că România socialistă nu are nevoie de oameni, ci de roboți» [am impresia că spusesem: ‘sclavi’, dar se poate să mă înșel].

“După reluarea acestui citat din **Dosarul Goma**, ziarul amintește că Goma fusese acuzat de «complot, iar complicii să erau... Pierre Emmanuel, Eugène Ionesco, Mircea Eliade și scriitorul emigrat D. Țepeneag.

“După ce a combătut ‘mitul micului David luptând împotriva uriașului Goliath’, răspîndit în Occident în legătură cu România, Paul Goma a lansat un apel în favoarea disidenților închiși în lagăre și în azile psihiatrice în România”

*

“Ministerul de Interne

“Nr. 00327886 din 25 noiembrie 1977

Strict secret

Exemplar 1

“N O T A
privind pe PAUL GOMA

“Cercurile reacționare din străinătate și ale emigrației intelectuale, îndeosebi aceleia concentrate în jurul postului de radio Europa liberă și-au intensificat în ultimul timp, prin diferite mijloace, acțiunile ostile orînduirii sociale și de stat din țara noastră. În acest scop se

folosesc de elemente descompuse, aventuriere pe care au reușit să le influențeze și să le atragă în asemenea activități, unul dintre aceștia fiind PAUL GOMA”.

Odată pornit tancul limbii de lemn bolșevice, nu se mai poate opri: înaintează, clănțănind din șenile: pe o pagină și ceva îmi face scurta-biografie - desigur, cu minciunile și calificativele de rigoare. La propunerea “elementelor legionare (Cușa, Cioran, Mămăligă, Ierunca, Monica Lovinescu și... Noel Bernard!) m-am așternut pe confectionat “fițuici”, “materiale de propagandă dușmănoasă...”

“Menționăm câteva din acestea:

“ - Articolul ‘Cenzură-autocenzură-paraliteratură’, publicat la 29 septembrie 1972 în revista vest-germană *Die Zeit*;

“- Interviu acordat transfugului DIETER SCHLESACK, apărut în revista *Merkur* în numărul din 26.12.1972 în care, printre altele preconiza instaurarea în țara noastră a unei așa-zise «democrații occidentale»;

“- Scrisoarea deschisă adresată lui PIERRE EMANUEL din Paris, director al unui organism finanțat de C.I.A., intitulat «Asociația pentru libertatea intelectuală»;

“- Interviuurile acordate la peste 16 ziariști din Occident în intervalul 30.01 - 1.04. 1977.

“(...) Începînd din anul 1973 PAUL GOMA a trecut fățiș la acțiuni de calomniere a orînduirii noastre socialiste, redactînd o serie de materiale cu conținut dușmănos (...)

“(...) La 26 ianuarie a redactat și multiplicat un material în care, sub pretextul că s-ar adresa grupului cehoslovac, se dedă la calomnii grave privind orînduirea noastră socialistă. Materialul l-a înmănat atașatului cultural LANG al ambasadei R.F.G. [iar Langul cu pricina l-a înmănat securităăăății...].

“(...) articole profund dușmănoase ca:

“«Nemulțumiții care mulțumesc», «Cine sapă groapa altuia», «Cazul Bedivan» și altele, cerînd să se întreprindă acțiuni din afară împotriva țării noastre [chiar așa?]

“(...) A contactat neoficial mai mulți corespondenți de presă străini cărora le-a acordat interviuri în care-și face cunoscute acțiunile de trădare [?].

“(...) Procedînd în acest mod (...) PAUL GOMA a reușit să obțină asentimentul unor elemente declasate, printre care și foști condamnați [politic] ce au semnat direct sau prin corespondență apelul lansat de sus-numitul pentru «respectarea drepturilor omului în țara noastră» (...)

“(...) După ce a ajuns la Paris (...) a adus o serie de injurii și calomnii la adresa orînduirii noastre socialiste și a unor personalități

politice din România. (...)

“Faptele săvârșite de PAUL GOMA constituie infracțiune de propagandă împotriva orînduirii socialiste, prevăzută și pedepsită de art. 166 Cod Penal. De asemenea reprezintă o încălcare a Legii 24/1971, care stipulează în art. 19 că:

“«Cel care (...) trădează interesele poporului, acționează împotriva unității, suveranității și independenței statului *sau săvârșesc orice alte acte dușmănoase sau de natură a știrbi bunul renume al României* [subl. mea] devine nedemn de a purta înaltul titlu de cetățean român.

“(...) În consecință considerăm necesar:

“1. Să i se ridice cetățenia română lui GOMA PAUL în conformitate cu Legea 24/1971, art. 19 litera a.

“2. În cazul că GOMA PAUL se va înapoia în țară pînă la definitivarea măsurii propuse la punctul anterior, propunem a se aproba începerea urmăririi penale, în vederea tragerii sale la răspundere pentru săvîrșirea infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste, conform art. 166 al. 2 Cod Penal”.

Aici se termină, abrupt, Nota. Fără semnătură.

*

“Ministerul de Interne, Direcția I

“Nr.00326867 din 26 noiembrie 1977

Strict secret

Ex. nr. 3

“N O T A

“Plecarea temporară la Paris a lui PAUL GOMA cu familia la 20 noiembrie a.c. a fost controversată în mediul creației.

“(...)... au fost formulate opinii favorabile aprobării plecării (...) de către DRAGOS VICOL, NISTOR IONEL, cercetător la Institutul de etnografie și alții [sic].

“(...) Se prezice o «devalorizare» rapidă (...) Nici ca om de litere nu i se prevede un succes în viitor, întrucît odată plecat din țară încetează de a mai fi un scriitor «de scandal»: EUGEN BARBU, ION LOTREANU, FANUS NEAGU, studenta ALINA ZUBCOV [eee, dacă așa zice studenta ALINA...]

“Graficianul ION DOGAR-MARINESCU - unul din simpatizanții lui PAUL GOMA pe timpul cît acesta se afla în țară, care însă nu a aderat la acțiunea sa, aflînd de plecarea lui GOMA, a spus că el nu va mai reprezenta nimic și tot ce va spune acolo va stîrni repulsie.

“După Conferința de presă ținută de P.G. (...) a sporit numărul celor care discută pe această temă. Scriitorul COSTANTIN CHIRITA afirmă că dacă era de presupus că va ataca securitate, era greu de prevăzut că va critica direct conducerea țării. ION CRETU și IOSIF SOCACIU, redactori la Agerpres au afirmat că este o minciună sfruntată și calomnie ceea ce susține GOMA referitor la incidentul [?] cu primul adjunct al Ministerului de Interne.

“(...) În același timp au fost exprimate mai multe opinii conform

căroră ar trebui reluate articolele în presă care să combată acțiunea lui PAUL GOMA. (...)”

“Seful Direcției

“General-maior TABACARU DUMITRU”

*

“N O T A

“Comentariul postului de radio Europa liberă din 27 noiembrie 1977

“Povestea vorbei [corect: vorbii] de Virgil Ierunca

Pe cinci pagini se întinde cronică la volumul **Dossier Goma**, îngrijit de Virgil Tănase, apărut sub direcția lui Dumitru Țepeneag, la editura pariziană Albatros, cea care scotea și revista condusă de același D. Țepeneag: *Les Cahiers de l'Est*.

Interesat fiind, spun: este o splendidă cronică la un foarte bun volum - realizat într-un timp record.

*

“Ministerul de Interne, Direcția I

Strict secret

“Nr. 00327887 din 27 noiembrie 1977

“N O T A

“Postul de radio Europa liberă (...) din 26 noiembrie 1977 a făcut o trecere în revistă a relatărilor de presă privind conferința ținută joi, la Paris de «militantul drepturilor, omului scriitorul PAUL GOMA».

“(...) cu excepția ziarului *L'Humanité*, organul Partidului Comunist Francez, toate ziarele importante au publicat vineri lungi dări de seamă despre această conferință în care «cunoscutul militant român pentru drepturile omului» a denunțat în fața corespondenților presei mondiale politica regimului de la București.

“Ziarul *Le Figaro* începe prin a cita cuvintele lui GOMA : «românii pleacă din țara lor, deoarece acolo se trăiește rău, deoarece nu există suficientă siguranță și nu au nici un viitor. Ei rămân definitiv în străinătate, deoarece nu știu dacă atunci când se întorc, vor mai avea dreptul să plece din nou. (...)

“ (...) *Le Quotidien de Paris*: “potrivit declarațiilor scriitorului român, măsurile de represiune a autorităților s-au accentuat mai ales împotriva muncitorilor. Internările în clinici psihiatrice pentru delikte politice se înmulțesc în ultimul timp. (...) cei care gîndesc altfel nu au dreptul să aibă slujbă. În acest context, GOMA a vorbit de o listă care cuprinde nume de muncitori, ingineri, mineri, medici a căror soartă, a spus el, îl preocupă și-l neliniștește. (...) GOMA și-a exprimat intenția de a lua contact cu liderii sindicalști (...)

“(...) *Le Matin* publică un articol intitulat: «PAUL GOMA spune ce are pe suflet». Subtitlu: «Scriitorul denunță “Național-Ceaușismul”».

“(...) *Libération*: «una din caracteristicile mișcării de disidență din România, adeziunea unui mare număr de muncitori, constituind cvasimajoritatea».

“Ziarul *France Soir* relatează cum «GOMA a fost tratat de jidan, fascist, pederast» (...) are viză turistică de un an, dar va avea răgazul să mediteze la amenințarea: «Brațul revoluției este foarte lung, te poate atinge oriunde te vei ascunde».

“(...) *Le Monde* - se oprește la afirmația lui Goma «represiunea în România este mai plină de imaginație decât în Rusia, în Cehoslovacia; rușii și cehii sunt lipsiți de ‘subtilitatea balcanică’».

“Ziarul *New York Times* publică o relatare de la Paris în care subliniază: «în conferința de presă, atacul cel mai violent dezlănțuit de GOMA a fost cel împotriva poliției secrete din România».

“*Neue Deutsche Zeitung* și *Die Welt* relevă declarațiile lui GOMA care se referă la bătaia pe care a primit-o de la adjunctul ministrului de interne, Nicolae Pleșiță; *Frankfurter Allgemeine Zeitung* publică articolul lui Viktor Mayer: «Un român intransigent» . Cîteva pasaje:

“«GOMA este un român patriot. El aparține aceluia grup de tineri intelectuali care, în ciuda persecuțiilor suferite în trecut, au aderat la Partidul Comunist în august 1968, când sovieticii au invadat Cehoslovacia. Ei au cerut sprijinul lui Ceaușescu - ca în 1968. Ceaușescu putea atunci să continue calea unui dialog liber și spontan între popor și conducere. În loc de asta, el a ales calea birocrăției apăsătoare și constrîngătoare. Plecarea lui GOMA - care s-a raliat lui Ceaușescu într-un moment de euforie patriotică - simbolizează schimbarea de atitudine a regimului.»”

*

“Ministerul de Interne
“- 331.11.079 3101/I.M.

Strict secret
Data 29. XI. 1977

“N O T A

“La data de 29 noiembrie a.c. am primit de la sursa «MIHAI» panglica de la mașina de scris a secretarei consilierului BROUSTE JEAN, însărcinată cu afacerile ad-interim al Franței conținând un raport «FOARTE CONFIDENTIAL» adresat centralei MAE de la Paris. Redăm mai jos conținutul integral tradus în limba română:

“nr.170 I/22noiembrie 1977

FOARTE CONFIDENTIAL

“Excelenței sale,

d-lui LOUIS GUIRENGAUD

Ministrul Afacerilor Externe -

Direcția Europa de Est - Paris

“Dl. PAUL GOMA și soția sa au fost la ambasadă la 18. 11. 1977 pentru obținerea vizei ca invitați speciali ai PEN Clubului francez.

“În cursul formalităților el a confirmat că autoritățile române s-au străduit să obțină de la el renunțarea la cetățenia română, lucru pe care acesta l-a refuzat, motivînd că dorește să se întoarcă în România (...)

“În perioada detenției de la 1 aprilie a.c. a fost intens cercetat și supus la interogatorii care au durat în general 15-16 ore în condiții inumane și lipsit de orice fel de igienă corporală [ce Dumnezeu va fi scris francezul, fiindcă românache e obsedat de «igiena corporală»?]. În final și-a pierdut cunoștința de mai multe ori, revenindu-și cu mare greutate, după care din nou a fost supus anchetelor.

“Soția sa este convinsă ca a fost drogat. Autoritățile l-au eliberat în urma declarării grevei foamei de către întreaga familie.

“În efect [așa au tradus cunoscătorii de franceză de la Secu francezul: «en effet» - și nu: «efectiv, într-adevăr»] el anunțase cu mai bine de 2 ani în urmă că în caz de arestare va proceda astfel, ca să pună în mișcare eliberarea sa după maximum 6 săptămâni (...)

“La ieșirea din închisoare a fost totalmente [!] epuizat și foarte afectat psihic. A fost în mod constant în continuare [bravo, franțuzule sec!] hărțuit de autorități și înconjurat [?] de o atmosferă defăimătoare. (...)

“Soția sa a fost mai afectată de situație, dar în prezent este restabilit (...)

“Dl. PAUL GOMA apreciază [evaluează] la cca 1 000 persoane semnatarii «Scrisorii deschise adresată Conferinței de la Belgrad», și la cca 1 500 minierii care au aderat, după greva din august (...)”

Hoții de români, marii spioni! Cum au șterpelit ei panglica mașinii de scris a secretarei ambasadei france! Lăsată... special în mașină, la îndemâna sursei «MIHAI» de către proștii de occidentali, care nu știu ce-i acela secret!

Și nu știu că fraierii de francezi vor fi lăsat intenționat mașina de scris, cu panglica în ea - ca s-o găsească deștepții de români...

*

“Ministerul de Interne, Direcția I

“Nr. 151/A.V./ 001603/ 29 noiembrie 1977

Strict secret

Ex. nr. 1

“N O T A

“Sursa vă informează că citind noua variantă a cărții ultime scrise de PAUL GOMA (titlul primei variante era «În cerc», noua formă n-are titlu) a observat o concizie a materialului și o restructurare din punct de vedere al compoziției...” - etc etc.

Cale de patru pagini compacte «RUXANDRA», nu o vulgară turnătoare, ci și critic literar, analizează-rezumă **În cerc**, trăgînd concluzia că nu merita să se ocupe de această carte.

*

“Ministerul de Interne
“C.T.O.T - Unitatea Specială «S»
“Nr. 00423187 din 30 nov 1977

Strict secret
Ex. nr. 1

“Către
Direcția I, Tov. General Maior TABACARU DUMITRU
PERSONAL

“La cererea Dvs, vă trimitem alăturat următoarele publicații provenite din Occident, în paginile cărora sînt inserate articole cu conținut necorespunzător [cum altfel?]:

“ - INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE din 25 noiembrie 1977;

“ - SIEBENBURGISCE ZEITUNG nr. 18 din 15 noiembrie 1977;

“ - DE TELEGRAAF nr. 28.981 diin 25 noiembrie 1977;

“ - TIMES nr. 60170 din 25 noiembrie 1977.

Publicațiile de mai sus au fost reținute din circuit [dacă posedă conținut necorespunzător!] de către Comitetul de Stat pentru presă și tipărituri, datorită conținutului articolelor ale căror traduceri le anexăm.

“Comandantul Unității
“General maior Bucur Nicolae”

D E C E M B R I E

“Ministerul de Interne, Direcția I
“Nr. 00326123/ 19 din 2 decembrie 1977

Strict secret
Ex. nr. 2

“N O T A

cu comentariile făcute de postul de radio Europa liberă în ziua de 2 decembrie 1977; despre «conferința de presă» a lui PAUL GOMA

“La ora 19,10 Europa liberă (...)

“Conferința de presă a lui PAUL GOMA de săptămâna trecută a avut loc la «KNAK» [corect: FNAC]; una din cele mai mari și moderne librării, situată în cartierul Mont Parnase [Montparnasse] (...)

“Deși obosit și bolnav, PAUL GOMA a dat dovadă timp de două ore cât a durat conferința de ceea ce se poate numi o prezență. (...) De o modestie autentică, atunci când era silit să vorbească despre sine, trecea la tonul grav, de o noblete ușor rănită [?] când vorbea despre suferințele celor rămași în țară. (...) Nu și-a pierdut nici umorul specific, de o oralitate aluzivă, cu formule frapante care au dezlănțuit nu o dată râsul asistenței. (...)

Cale de 6 pagini - pe fondul înregistrării sonore de la conferința de presă.

*

“134/SN/ 2.12.1977
“dos. nr. 0019772/00175
“Sursa «VINTILA» - casa - domic. sursei

Strict secret
Ex. nr. 1

“N O T A

“În mai multe rînduri cu prilejul vizitelor făcute sursei de către I. MARINACHE, acesta a relatat că faptul cel mai senzational: «conferința de presă» pe care PAUL GOMA a ținut-o la Paris.

“MARINACHE a insistat asupra proporțiilor pe care «conferința de presă» le-a luat [sic], toate agențiile din Europa și SUA, marile ziare și-au trimis reprezentanții - căroră PAUL GOMA le-a relatat cu lux de amănunte ceea ce a pătimit el aici, în țară, bătaia primită de la un ministru adjunct care, înaintea plecării, l-a luat cu «PAULICA», spre a-i cere angajamentul că nu va ataca țara și poporul. Acest angajament a fost luat, dar când a venit vorba că nu va critica «partidul și guvernul» nu a mai fost de acord. Faptul că a aruncat vina dărîmării bisericii Enei pe seama partidului [corect: pe seama Elenei Ceaușescu], dar mai ales «accidentul» provocat MONICAI LOVINESCU, care a venit desfigurată la conferință, după agresiunea din plină stradă au

impresionat și mai puternic pe reprezentanții opiniei publice mondiale - a spus MARINACHE. El a adăugat că «accidentul» a fost urmarea amenințărilor ministrului adjunct, care i-a spus lui GOMA: «Dealtfel vei avea un semn că revoluția este încă în marș, îndată ce vei lua atitudine împotriva noastră». Agresiunea asupra MONICAI LOVINESCU a fost acest «prim pas».

“MARINACHE a pus întrebarea: «Cum de i s-a dat pașaport (...) lui Goma, soției, copilului? A putut cineva să creadă că el nu va vorbi, îndată ce a ajuns acolo? Or, aici, în țară GOMA nu mai reprezintă nimic (...), acum a fost făcut, din nou, erou național - a spus MARINACHE. El crede că această greșală (de a i se da drumul în străinătate) urmărește să-l îndepărteze de țară, iar după câteva «declarații dușmănoase», să-i retragă cetățenia. Prin aceasta «pericolul GOMA» a fost anihiliat în interior, dar amplificat în exterior.

“Sursa «VINTILA»”

“N.L.

“ION MARINACHE, fost membru în conducerea PNT și condamnat, este lucrat prin D.U.I. de către IMB.-Securitate la problema «Foste partide burgheze» (...)”

“Col. SLANICEANU N.”

Fiindcă a mai apărut în dosarul meu, câteva cuvinte despre Ion Marinache:

În decembrie 1956 eram pe secția “Cosciuge”, la Interne, singur în celulă - unde nu prea zăboveam, fiind mereu la izolare. Mi-au adus un “coleg”: un domn *slăbit* -: fusese mai plin la obraz, acum îi atârnau, urât, pieile. Deși nu mai văzusem oameni de la arestare (22 noiembrie), am știut: așa arată oamenii în vârstă după o perioadă de închisoare: *slăbiți*.

M-am bucurat mult de compania lui - se părea că și el de a mea. Am aflat că făcuse mulți ani de închisoare, ca fruntaș țărănist “și ca nepot al lui Mihalache”, adăuga el; că fusese liberat în urmă cu un an-doi, însă “cu Ungaria” îl re-arestaseră. De la el am aflat - și am văzut - că “a doua oară” (arestarea, detenția) e mult mai grea decât prima-oară.

Am rămas împreună câteva săptămâni. A fost afectat când am fost scos și mutat.

De atunci - ianuarie-februarie 1957 - nu l-am mai întâlnit, deși auzeam din când în când de el.

Nu l-am văzut nici după închisoare și D.O.

Și iată-l “muls” de icre de cine știe ce turnător murdar - mai știi: poate chiar “fruntaș țărănist” de-al lui...

*

“Ministerul de Interne - IMB - Securitate
“Nr. 002525 din 3 dec. 1977

Strict secret
Exemplar nr. 2

“N O T A

“Plecarea lui PAUL GOMA din țară și interviul acordat postului de radio Europa liberă [care interviu?: conferința de presă?] constituie subiectul unor comentarii în mediul literar și artistic, exprimându-se dezaprobare și indignare față de atitudine acestuia.

“În acest sens scriitorul EUGEN BARBU și-a exprimat mîhnirea [“mîhnirea - la Eugen Barbu”!] că «în urmă cu cîtva timp cînd, personal încercase să-l radă pe GOMA într-un serial în care demonstra nulitatea sa valorică, lui nu i s-a dat voie, în timp ce GOMA a continuat să-și facă mendrele și să transmită în străinătate toate murdăriile». Totodată și-a manifestat indignarea față de conținutul interviului acordat Europei libere [iar interviul!]. Opinează că «polițele trebuie plătite de cei care au admis ca lucrurile să ajungă aici și mai ales de cei care l-au creat caz, respectiv vechea conducere a C.C.E.S»

“Criticul de artă RADU BOGDAN este surprins de «coincidența dintre sosirea la Paris a lui GOMA și faptul că MONICA LOVINESCU a fost maltrată pe stradă de niște necunoscuți, ceea ce i-a permis lui PAUL GOMA să ia în brațe acest incident, să-l pună pe seama autorităților românești și să facă o conferință de presă în care să împrăste cu noroi pe însuși, cel care [scrie - este dactilografiat - așa: ‘...pe însuși / virgulă / cel care...’] în ultima instanță a manifestat un act de clemență, dîndu-i drumul cu toate riscurile ce le asuma [?] un astfel de gest». Totodată aprecia ca «odios interviul dat agențiilor de presă străine» și consideră că «ar fi o mare prostie dacă va fi lăsat să se întoarcă în țară».

“Manifestîndu-și dezaprobarea față de acțiunile lui GOMA, poetul VIRGIL CARIANOPOL îl califică pe acesta ca fiind «o mare lichea».

“Muzicianul DORU POPOVICI și-a arătat satisfacția că «în sfîrșit s-a eliminat din viața literară un individ ca GOMA» și că «e genial faptul că l-am lăsat să plece - adevărat, cam tîrziu, dar acum se va dezumfla».

“Poetul ADRIAN BELDEANU (...): «o nerușinare din partea lui GOMA să declare că se va întoarce în țară (...) Cea mai mare prostie ar fi să i se aprobe reîntoarcerea în numele libertății de a-și pone gri propria țară».

“GEORGE PAUN, secretarul cenaclului literar ‘George Bacovia’ opinează că «se fac acte de generozitate cu cine nu merită, în timp ce adevărații militanți a muncii literare sînt puțin apreciați».

“Scriitorul ZIGU ORNEA, șef de redacție la editura Minerva este de părere că «după interviul dat de PAUL GOMA soarta acestuia este pecetluită și am fi fraieri dacă îl vom mai primi în țară. Atitudinea lui

GOMA este a unui nebun, ori provocator, iar ce face el ține o săptămână, apoi se termină, va intra în uitare».

“Desconsiderare și dispreț față de persoana lui PAUL GOMA a exprimat și TEODOR VIRGOLICI, critic și istoric literar, redactor șef al editurii Minerva.

“Organele noastre au în continuare în atenție starea de spirit existentă în acest mediu.

“Seful Securității

“Colonel Dănescu Gheorghe”

*

Antetul scris de mână:

“IMB. sec.

122/ON/0042/00876

“Mr. Opreșan Onițiu

5. 12. 1977

“Inf. «Alexandru»

“N O T A

“Cu ocazia înmînării premiilor literare, sursa a avut o conversație cu CONSTANTIN NOICA. Arătîndu-se bucuros de faptul că se află printre laureați, C. NOICA i-a relatat incidentul pe care l-a avut la frontieră în urmă cu o săptămînă, cînd, plecînd la Paris a fost oprit la graniță deoarece la controlul vamal i s-au găsit multe colete conținînd manuscrite, benzi de magnetofon, cărți vechi și altele care au atras atenția vameșului ca fiind neobișnuite. Relata cu umor faptul că încercînd să explice că este așteptat la Paris la un congres internațional, ofițerul care l-a controlat l-a întrebat dacă este academician sau membru de partid, iar la răspunsul său negativ, a replicat că neavînd aceste calități, nu are ce căuta la un congres. Un alt ofițer, cu un grad superior, interesîndu-se telefonic la București, i-a comunicat că nu există nici o opreliște și că poate pleca cu trenul următor. Dar întrucît pierduse vagonul de dormit direct pentru Paris, el s-a întors la București, urmînd a să rezolve chestiunea plecării ulterior, astfel avînd putința să participe la primirea premiului ce i s-a decernat.

“(…) există aprecierea că incidentul trebuia în cazul lui NOICA să fie evitat, întrucît se naște fatal comparația că [sic] Paul Goma a plecat fără dificultăți iar un om de ținută și valoarea lui Noica este împiedecat să se manifeste la un congres internațional, unde ar fi contribuit notabil la creșterea prestigiului cultural al țării.

“De menționat că s-a simțit solidarizarea scriitorilor cu NOICA prin prelungitele și demonstrativele aplauze ce au urmat înmînării premiului său.

“5 dec. 1977”

*

AGERPRES din 5 decembrie 1977 preia și transcrie emisiunea de la Europa liberă despre lungul articol din săptămânalul francez *Le Point* din 29 noiembrie 1977.

*

“IMB. sec. Mr. Oprișor
“Inf. «NEAGOE»

122/ON/ 00124
30 37 / 6.12. 1977

“N O T A

“Sîmbătă, cu ocazia înmînării premiilor Asociației Scriitorilor din București, l-am văzut pe Constantin Noica destul de abătut, reținut și bucuros doar de îndelungile aplauze cu care a fost omagiat, minute în șir, cînd a primit premiul.

“Am căpătat explicația acestei atitudini abătute de la Alexandru Paleologu care mi-a spus: incidentul de la graniță (...). *Considera, ca dealtfel și alți scriitori că nu este normal ca față de Noica să se adopte o astfel de atitudine cînd știut era unanim că el se ducea acolo ca să cîștige de partea noastră niște oameni de marcă, să contracareze efectele conferinței de presă a lui Paul Goma sau propaganda lui Bălan la Europa liberă* [subliniere cu creionul, marcarea pe margine]

“S-a pierdut astfel un timp prețios și s-a demobilizat inutil un om, pe lîngă faptul că desigur se și știa la ora aceasta în Occident de incidentul avut la graniță și exploatat în defavoarea noastră”.

*

- Còpii după radiograme raportînd “situația persoanelor ce au aderat la scrisoarea lui Paul Goma” din :

Vîlcea, Timiș (două rapoarte), Suceava, Botoșani, Buzău, Vrancea, Ialomița, Dîmbovița, Satu Mare, Sălaj, Sibiu (trei rapoarte), Mureș, Neamț, Olt, Harghita, Iași, Cluj, Bistrița-Năsăud, Bacău, Brăila, Bihor, Brașov, Arad, Maramureș, Alba, Tulcea, Mehedinți (două rapoarte - toate datate : “8 decembrie 1977”:

- Un “Tabel nominal - cu persoane cunoscute în acțiunea GOMA PAUL, care au ridicat probleme pe linie de pașapoarte și vize, domiciliați în București” - cuprinde 89 “cazuri”

*

O “NOTA din 10 decembrie 1977” în care sunt repetate opiniile confrăților mei, “scriitori și oameni de cultură” indignați de ceea ce mărturisisem la conferința de presă :

Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Ion Lotreanu, Doru Popovici;

Graficianul Ion Dogar-Marinescu;

Studenta Hydassi Ana (ei, da!, ea însăși!) și profesorul Tăutu Valentin - din Cluj;

Radu Rădescu - student (de unde concluziunea: studențimea română conștientă luase poziție contra denigratorului patriei)

Maria Panaitescu, profesoară (“cea mai sigură cale de a fi compromis Goma este de a-l lăsa să vorbească sau să scrie, fapt ce relevă suficient, nu numai incoerența, dar mai ales nebunia patologică a acestuia»);

Gheorghe Radu, doctor : «nu încapă nici un dubiu, după felul în care se prezintă, individul are un paranoism ca la carte, detectabil imediat»;

Zigu Ornea, Adrian Beldeanu, Leon Kalustian, Alexandru Tocilescu, regizor: «un pigmeu folosit ca rotiță fără nici o importanță de acest angrenaj tendențios de propagandă»;

Nelu Oancea, redactor la editura Eminescu: «Goma își arogă titluri și calități pe care nu le-a avut. Își permite să vorbească în numele scriitorilor români, neprimind nici o împuternicire în acest sens» [ehei, dacă aveam o împuternicire - în acest sens...];

Marin Preda și Dan Zamfirescu: «Goma lucrează pe ruble, e recrutat de ruși cu mai mulți ani în urmă»;

Abăluță Constantin: « Este omul securității și nu ar fi exclus să fie trimis cu anumite misiuni»;

Preoții greco-catolici (îi lăudasem mai devreme - *mea culpa*) Chindriș Gheorghe, Coman Gheorghe, Pop Dumitru: «a lucrat și aici, lucrează și acolo...»

Aceștia - și alții și alții - au avut “atitudini pozitive”, vorba securității.

Sunt consemnați și cei cu “luări de poziție negative” (citește: nu l-au porcăit pe Goma la comandă);

Robert Dîmboviceanu - unul dintre primii semnatori (vezi **Culoarea curcubeului**);

Holz Francisc, Sedlak Paul, Domokos Alexandru, Maxim Ion, Moineagu Vasile;

“Comentarii negative [citește: ne-necritice] au făcut unele elemente cu antecedente penale (...) Astfel preotul Crișan Constantin, fost legionar, un alt preot, Șerb Ionel din județul Arad...”

*

Un buletin “Europa liberă” Nr. 314 din 10 decembrie :

“PAUL GOMA și un grup de foști disidenți sovietici care trăiesc acum în Franța vor participa mâine (n.n. - astăzi) la o dezbatere asupra vieții în Europa răsăriteană. Întrunirea are loc în orașul Bordeaux, sub lozinca «Pentru libertatea voastră și a noastră» (...) organizată de comitetul francez care îi sprijină pe deținuții din închisoarea Vladimir de lângă Moscova precum și de Universitatea Bordeaux și Federația anarhistă locală. «Comitetul Vladimir» este reprezentat de poeta VADIM DULLONE [“poetul” este poetul - dacă-l cheamă Vadim și nu Vadima; numele: Delauney - strămoșii rusului erau francezi].

“Printre ceilalți care participă se află matematicianul ucrainean LEONID PLIUSCI, TATIANA KODOROVICI [Hodorovici] ALEXANDER GALICI, VLADIMIR MAKSIMON [Maximov] (...)

“Alături de PAUL GOMA va participa și un alt scriitor român care trăiește în Franța, DUMITRU TEPENEAG”.

*

Din “NOTA din 14 decembrie” (“exemplar refăcut”^o) care face un bilanț al “măsurilor” împotriva semnatarilor, merită atenție două informații:

“CERNAVODEANU DAN, istoric, fost condamnat a firmat că în cazul în care i se va refuza eliberarea pașaportului, va declanșa o acțiune internațională de proporții mai mari decât cea a lui PAUL GOMA”

Și finalul:

“Avînd în vedere contextul internațional, rezultatele reuniunii de la Belgrad, intensificarea propagandei dușmănoase desfășurată împotriva țării noastre, vom continua să controlăm îndeaproape atitudinea persoanelor suspecte în conformitate cu planul de măsuri «RIPOSTA II»”

*

Inspectoratul de securitate Cluj (la 13 decembrie 1977) trimite la centru un raport asupra comentariilor provocate de plecarea lui P.G. în Franța:

“(...) Într-o discuție purtată de BAJOR ANDREI, scriitor, pensionar și BEKE GYORGY, redactor al revistei *A Het*, referindu-se la «Cazul Paul Goma», cei doi ajung la concluzia că acesta este un «provocator», că ar fi omul securității - argumente:

“«Toată lumea știe că GOMA a fost bătut - dar nimeni nu l-a văzut bătut [cugetare adâncă, de adevărat husar...]; a fost închis și i s-a dat ‘domiciliu forțat’ la Sinaia» (!) [semnul exclamării aparține securității] ; «...el avea voie să vorbească despre drepturile omului, pe cînd naționalitățile conlocuitoare nu au» [altă profundă, pustnică - de la puszta - cugetare] ; «adică GOMA care a făcut atîtea poate pleca în străinătate, iar ei maghiarii de aici nu pot pleca decît cu invitații prin Uniunea Scriitorilor» [dacă ei, maghiarii nu ‘fac și ei, atâtea...’].

“Cei doi au insinuat că prin «cazul GOMA» s-ar fi urmărit cauzarea unor prejudicii morale maghiarilor din România. (...)»

“TOTH SANDOR, TAMAS GASPARG MIKLOS, MAROSI PETER, SZILAGY ISTVAN, KABAI BELA, TELEKY ERNEST, fost conte, NEMES ISTVAN avocat, ERDOS TIBOR, pictor - toți acești îl critică pe GOMA, «*element exaltat, care are multe la activ, chiar și în perioada anului 1956*» [sublinierea mea și mirarea: ungurii să vorbească așa de un neungur care se solidarizase cu ungurii în 1956? - înseamnă că avea dreptate securistul român de la Cluj când spunea ce spunea despre “revoluționarii unguri din Ardeal care vor un singur lucru: Ardealul!?”]

“Menționăm că organele noastre vor acționa și în viitor pentru discreditarea lui PAUL GOMA, în cercurile elementelor naționaliste (...) alimentîndu-le ideea că acesta ar fi un «provocator» care ar urmări prin incităriile sale să cauzeze prejudicii situației maghiarilor din România” [evreilor le pricinuisem cauzări, ungurilor le cauzasem pricinări - dar românilor?]

“Seful Inspectoratului, General-Maior CONSTANTIN IOANA”

*

“M.I. Maramures
“Sursa «LUMEI VASILE»
“00325835/ 16. 12. 1977

Strict secret
Ex. unic.

“NOTA - EXTRAS

“... PETRE ROMOSAN (...) A pomenit în mai multe rînduri de PAUL GOMA (susține chiar că știe o serie de amănunte despre el)

și se pare că deține o serie de informații despre cazul GOMA și NEGOITESCU (un critic literar contemporan) și că din cauza lui GOMA și NEGOITESCU ar fi fost interpelat de securitate. Se laudă chiar că a avut de suferit de pe urma acestor relații în sensul că i s-ar fi impus domiciliu forțat undeva într-un sat din Munții Orăștiei (?). [semnul mirării aparține securiștilor]. (...)

“ss «Vasile Lumei»”.

*

Într-o “Notă” a Ministerului de Interne se povestește cum...

“...în ziua de 19 decembrie 1977, în prezența tovarășului ministru TEODOR COMAN și a prim-adjunctului ministrului tovarășul general locotenent NICOLAE PLESITA a avut loc *analiza eficienței măsurilor întreprinse de unitățile informativ-operative pentru neutralizare elementelor denigratoare* (...) [subl. mea]

“(...) Adepții lui Paul Goma să fie urmăriți atent, să se organizeze un control permanent (...) *să se caute în activitatea lor infracțiuni de drept comun și să se aplice măsurile legale pe linie de miliție* [subl. mea] (...)

“D.O. [?]”

“Seful Serviciului 8

“Lt. colonel NATALETU DUMITRU”

Acesta este ultimul document din cele încredințate de Stejărel Olaru.

Mă opresc aici. Deocamdată.

Paris, 21 octombrie 2004

(În loc de încheiere)

Vreme de săptămâni, zi de zi, câte 12, 14, 16 ore am copiat “hârtiile” din dosare. Când am terminat, m-am adunat de pe jos și m-am întrebat, prosteste :

«La ce a slujit truda, chinul autopedepsirea?»

Mi-am răspuns, după o lungă pauză:

«La nimic. “Documentele” aflate până de curând în subterana securității nu mi-au revelat nimic nou, nimic esențial pe lângă - sau în contradicție cu ceea ce știam în urmă cu 27 ani, când așternusem pe hârtie mărturia **Culoarea curcubeului**. Ce era atunci este și acum - mai rău, fiindcă atunci ne legănam cu speranța. Cu excepția Ceaușeștilor, aceiași răi ființează și azi, mai insuportabili fiindcă ne sfidează în public, prin televiziune, prin cărți de amintiri - prin etalarea obraznică, de țoape eterne, a averilor furate de la gura noastră, a mereu păguboșilor. Cât despre intelectualii noștri cei rezistenți prin cultură... Doar cei care n-au murit au fost scutiți de degradare până la greață - priviți-i pe Zoe Bușulenga, pe Dan Berindei, pe Zoe Petre-Condurache, pe Buzura, pe E. Simion, pe Manolescu, pe Liiceanu, pe Pleșu, pe Dinescu, pe... ».

Dureros, ucigător sentimentul că ceea ce ai făcut, ceea ce ai consimțit - tu și ai tăi - s-a dovedit a fi o strălucitoare, o răsunătoare inutilitate. Nimeni nu învață nimic din experiența altuia, nici din a sa proprie. Suntem blestemați să luăm totul de la capătul capătului - ca mersul, ca vorbitul - de parcă *memoria* comunității nu ar fi ceea ce ar trebui să fie: moștenire - ci agonisire.

Încercasem, în urmă cu ani, să vorbesc - și eu - de cusurul de căpătâi al nostru, al românilor : *amnezia*.

Cuvinte în pustiu. Cum să-l faci pe semen să înțeleagă că uitarea - cultivată de el ca mijloc de supraviețuire - este moarte curată, oricum: neființă? Cum să-l faci să accepte evidența: cine nu-și cunoaște trecutul nu va avea un viitor, va împietri moale, inform, în prezentul perpetuu.

Mă consolez, spunându-mi : fiecare înfrângere poate fi prefăcută în... o carte.

Chiar în o carte “despre” imposibilitatea de a scrie o carte.

A D D E N D A

INFORMARE

privind unele materiale apărute în presa din Occident în lectura/ cu scriitorul Paul Goma, în perioada 1971-1977

Presa din țările capitaliste a acordat, începînd cu anul 1971, o atenție deosebită scriitorului Paul Goma, publicînd interviuri și declarații acordate de el unor agenții de presă și redactori de la diverse cotidiene și periodice din Occident, scrisori adresate de el unor foruri și personalități din țară și străinătate și expediate în paralel și unor redacții din Occident, recenzii asupra cărților sale apărute în străinătate și mai ales numeroase comentarii.

Perioade de maximă concentrare a acestor materiale au fost:

- octombrie 1971 - decembrie 1972, în legătură cu apariția romanului “Ostinato” în R.F.G. și “punerea în discuție a extinderii [excluderii] sale din partid și Uniunea scriitorilor” și
  - aprilie 1976, pornind de la “solidarizarea cu Dumitru Țepeneag” și îndeosebi cu semnatarii cehi ai “Chartei 77” - și continuînd și astăzi.
- Redăm principalele afirmații cuprinse în aceste materiale:

A. - În interviurile și declarațiile acordate de Paul Goma în scrisorile adresate de el unor foruri și personalități din țară și străinătate:

a) În perioada octombrie 1971- decembrie 1972 (interviuri cu Associated Prese - octombrie 1971; Christian Schmidt Häner [Häuer] - “Suddeutsche Zeitung” - 20 noiembrie 1971; Sanda Stolojan - “Journal de Geneve” - 18 noiembrie 1971; Dieter Schlesak - “Merk” [Merkur] decembrie 1972; Gilles Lebourg [Lapouge]- “Le Figaro” - 19 noiembrie 1972; Claude Bonnefoy - “La Quinzaine littéraire” - 16-31 decembrie 1972) :

- Luptă pentru “un socialism uman, libertate absolută de opinii, abolirea cenzurii, dreptul la critică” pentru “respectarea Constituției” care prevede toate aceste drepturi și libertăți.

- “Nicolae Ceaușescu a adus un suflu nou, a favorizat un entuziasm naționalist”, dar “noua conducere de partid a încercat în zadar să introducă norme noi, infecția interioară se menține”.

- “O generație mai tânără de stalinisti, care nu se interesează decît de cariera lor”, “scriitori activiști care au acces la conducerea de partid, spun minciuni gogonate” în ambele sensuri: de la conducere către scriitori și invers - “pentru a nu-și pierde fotoliul”.

- “Literatura este supusă unei cenzuri foarte dure”, arbitrar și neonest (spre deosebire de cea din trecut, “onestă” în felul ei, pentru că nu se temea să spună ce este permis și ce nu”). “În speranța de a fi publicați, scriitorii ajung să sugereze cenzurii noi reduceri, interdicții posibile în viitor”.

- Ca urmare a cenzurii și mai ales a “autocenzurii”, s-a născut o veritabilă paraliteratură: una “pseudocurajoasă” care atacă răul secular și una “amabilă”, care nu spune nimic.

- Nu el poartă răspunderea pentru “scandalul provocat în jurul romanului Ostinato” publicat în R.F.G., ci “cei care au hotărît să nu îl publice, făcându-i apoi o publicitate gratuită”, prin însuși scandalul provocat.

b) În ultimul an (Scrisori adresate Uniunii scriitorilor în legătură cu D. Țepeneag - iunie 1976; lui Pavel Kohut în legătură cu Charta 77 - februarie a.c.; participanților la viitoarea Conferință de la Belgrad - februarie a.c.; tovarășului Nicolae Ceaușescu - martie a.c.; interviuri și declarații acordate redacțiilor “Tribune de Genève” - februarie; “International Herald Tribune”, Malcolm Brown - februarie; “Le Monde”, Manuel Lucbert - februarie; “The Times”, Dessa Trevisan - februarie; “Der Spiegel” - februarie; “Les Nouvelles littéraires”, Virgil Tănase - martie; “Frankfurter Allgemeine Zeitung”, Dieter Schlesak - martie; “Tages Anzeiger” - martie; U.P.I. - martie; “Frankfurter Rundschau”, Harry Schleicher - martie; “Dagens Nyheter”, Klaas Bergman - aprilie, articol pentru “Cahiers de l'Est”, oct. 1976)

- Uniunea scriitorilor “a făcut din el un țap ispășitor și o sperietoare”. Această “prefectură a poliției literare îl prezintă drept un poluant [corect: poluator], dar aceasta nu o împiedică să accepte bucuros devizele poluate ale capitalismului. Dimpotrivă, i se spune “discret” să mai aducă”.

- “Situația din România este aceeași cu cea din Cehoslovacia. Aceeași Biafră (capitala Moscova)”. Cehi, polonezi, germani de răsărit și bulgari se află sub ocupație rusească, “noi românii sub ocupația noastră românească, infinit mai dureroasă și mai eficientă”. “Românii sînt sclavi în propria lor țară”, “20 de milioane de deținuți politici în civil”.

- “Cei doi C (dl. și d-na Ceaușescu) au aruncat, cu trei c: ciomag, căluș și corupție, pe cetățenii români cu mii de ani în urmă în evoluția lor istorică”.

- “Nicolae Ceaușescu ar putea trimite o scrisoare de solidarizare cu Carta 77, dovedind că este consecvent declarațiilor din 1968, că luptă pentru socialism, democrație și umanism”.

- “Primirea la Cornel Burtică este o manevră abilă în vederea Conferinței de la Belgrad”.

- “Oficialitățile se tem nu numai de răbufniri dincolo de atitudinea apatică, de expectativă, ci și de bacilul dorului de Occident” - așa se explică “arestările”, “internările în spitale de psihiatrie”, “supravegherea polițienească”.

- “Mișcarea pe care o conduce nu are program politic”, “nu se gîndește la revoltă, ci la aplicarea legilor naționale și a hotărîrilor internaționale semnate de guvern”.

- Arme ca “cuvîntul, condeiul, conștiința” fac “posibilă lupta împotriva înjosirii programatice a omului” de aceea intenționează “să continue critica publică chiar cu riscul de a fi închis”.

- “Presă occidentală poate să exercite o anumită influență care să permită continuarea acțiunii”.

- “Mesajele primite din partea compatrioților care trăiesc în străinătate” arată că “sînt pregătiți să facă tot ce este posibil să ajute”.

- Dacă va fi arestat, va considera aceasta o ilegalitate, se va opune interogatoriilor și va face greva foamei, iar dacă va muri în închisoare sau familia va suferi vreun “accident” răspunderea o vor purta funcționarii aparatului de oprimare”.

- Românii nu au structură de răzvrățiți, ci de “slugi clevetitoare”. “Relațiile dintre supuși și stăpîni - străini sau nu - continuă tradiția seculară de sabotare a istoriei, apărare pasivă, mici înțelegeri” de “frate cu dracu pînă treci puntea”; “Românul sabotează muncind în bătaie de joc, denigrează, insultă în spate pe stăpîn, dar imediat ce stăpînul apare, arborează o expresie de mare satisfacție, mergînd pînă la mulțumiri. Nu putem depăși stadiul prerevoltei, poate pentru că nu am ieșit din preistorie”.

B. - Recenzii asupra cărților sale apărute în străinătate:

a) **Ostinato** - editura Suhrkamp, 1971 (lb. germană) respectiv “**Celula Liberabililor**” - editura Gallimard, 1972 (lb. franceză).

- “Personalitatea autorului și subiectul romanului care redă experiența sa din lumea concentraționară îl apropie de Soljenițin.

- Cartea nu condamnă sistemul social-politic ci numai abuzurile și erorile sale, “o parte din crimele și arbitrariul denunțate public în mai multe rînduri de secretarul general al P.C.R.”

- În carte, “libertatea nu este decît deschiderea spre închisoare”. “Trecutul vizează evident prezentul”.

- “Cenzura nu s-a înșelat. Ea nu-l condamnă, pe Goma pentru căutări estetice, ci pentru justificarea regimului printr-o metaforă a absurdului. Domnul Ceaușescu s-a recunoscut oare în portretul Marelui Inchizitor?”

- Structura complicată a romanului, procedeele stilistice “produc într-o țară comunistă efectul unei îndrăzneli inadmisibile”, atrag acuzația de “formalism”. “Calitățile literare” îl apropie de Joyce, Queneau și Dostoievsky.

b) **Au fost patru** [?] editura Gallimard, 1974 - traducerea în limba franceză a romanului “**Ușa**”

- Romanul este o variație pe tema stalinismului...

- Trecutul este mereu prezent, a construit “o societate închisă ca simbol al unei situații sociale actuale”.

- Florica reprezintă “un tip de comunist propriu contextului românesc”.

- “Ar fi caricaturizat pe șeful de stat și pe soția sa”.

c) **Gherla**, editura Gallimard 1976 (lb. franceză):

- Este o “chintesență a întregii literaturi a gulagului”.

- “Gulagul românesc apare mai crud, mai sîngeros, mai kafkian decît cel al lui Stalin”.

- Goma “a spus negru pe alb” ceea ce alți scriitori din România au

spus “într-un stil abuziv” [corect: aluziv].

ANEXA I

Declarații, interviuri acordate de Paul Goma unor agenții de presă și ziaști din Occident; Scrisori adresate unor foruri și persoane din țară și din străinătate parvenite [tăiat cu o linie] în Occident și [tăiat cu o linie] reproduse în presă [prin intermediul unei săgeți, topica a fost schimbată astfel: *Scrisori adresate unor foruri și persoane din țară și din străinătate reproduse în presa din Occident*].

1) *Interviu acordat agenției Associated Press în octombrie 1971, [subl. de mână] în legătură cu transmiterea la postul de radio "Europa liberă", a romanului "Ostinato", reprodus în [scris de mână] Suddeutsche Zeitung nr. 253/23 octombrie 1971, cotidian politic din R.F.G.; Die Welt nr. 246/22 octombrie 1971, cotidian politic din R.F.G.; International Herald Tribune nr. 27. 609/21 oct. 1971, cotidian politici din S.U.A., Figaro nr. 8442/5 octombrie 1971, cotidian politic din Franța [numele ziarelor sunt aduse și inserate aici din josul paginii, prin intermediul unei săgeți].*

“Este absurd. Ascult propria mea carte la radio iar eu n-am văzut niciodată un exemplar din ea. Cartea a devenit un instrument politic internațional, ceea ce n-a fost intenția mea. Dar guvernul își complică greșelile dacă vrea să distrugă cartea. *Nepermițându-se publicarea ei aici, a fost deja o eroare. Dar să facă caz deoarece a fost publicată în Vest este una și mai mare care va garanta succesul cărții...* [bifat cu semnul ‘văzut’] *Am scris cinci scrisori editurii germane.* [bifat cu semnul văzut] În prima am rugat să nu se facă un caz politic; am cerut apoi amânarea termenului de apariție, pe urmă eliminarea unor pasaje. Am fost nevoit să renunț chiar la publicare. *Dar nici una din aceste scrisori nu au fost expediată...* [bifat cu semnul văzut - o săgeată indică inse-rarea după propoziția: *Am scris cinci scrisori editurii germane*].

Un activist de partid mi-a spus mai întâi că despre asemenea lucruri se poate vorbi numai când ești o persoană destul de importantă ca să ții discursuri... Mai târziu mi s-a spus că romanul nu are valoare literară și este antisovietic. Iar aici am o scrisoare oficială în care mi se reproșează că romanul nu corespunde realităților noastre socialiste...

Nu că au revenit vechii staliniști, ci realitatea e mult mai gravă: există o generație de tineri de staliniști, care se interesează doar de cariera lor, de nimic altceva.”

2) Interviu acordat lui Christian Schmidt Häner, [corect: Häuer] de la “Süddeutsche Zeitung”, (no. 278. din 20/21 noiembrie 1971 - al ziarului) [adăugat de mână]

Întrebare: Care credeți că este motivul că “Ostinato” nu a apărut,

pînă acum în România?

Goma: Am spus-o și mai de mult: din cauza funcționarilor care sînt nu numai fricoși, limitați, ci și prea zeloși. Ei au dat un consemn potrivit căruia *nu tot ceea ce se spune de sus*, [subliniat de mână] de la tribună, poate fi scris. Aceasta se referă de exemplu și la unele abuzuri și greșeli despre care Ceaușescu a vorbit de mai multe ori de la tribună, dar care nu pot fi abordate de scriitori. În afară de aceasta, am tratat subiecte care - cu toate că nu sînt chiar tabu - sînt foarte dificile. Acestea sînt închisoarea, abuzul de putere, dogmatismul și alte fenomene care s-au manifestat în epoca stalinistă. În sfîrșit mai există un motiv: prisma funcționarilor culturali - am scris un roman fără a urma un anumit procedeu: eroul romanului nu a ieșit reeducat din închisoare...

Î[ntrebare]: După apariția cărții ați fost supus - potrivit unor relatări din Occident - unei anumite presiuni?...

G[oma]: Această presiune s-a manifestat prin neprimirea corespondenței - de la 1 septembrie nu am mai primit nici o scrisoare și mi s-a comunicat că nici scrisorile mele nu au ajuns la destinație. Alte exemple: exemplare care mi-au fost trimise, conform informațiilor, din R.F.G., nu le-am primit. Telefonul meu s-a întrerupt dintr-o dată în mod ciudat. S-a făcut și încercarea de a mă exclude din partid. Dar această încercare nu s-a putut realiza, participarea la respectiva adunare a Uniunii scriitorilor cînd să fiu discutat într-o altă adunare, deoarece nu se puteau pronunța asupra comportării sau nevinovăției mele decît după luarea la cunoștință a întregului caz... Au circulat și zvonuri că voi fi îndepărtat din redacție. Am fost amenințat direct de oficialități că trebuie să părăsesc redacția. Dar m-au liniștit asigurările date de Uniunea scriitorilor și directorul publicației, astfel încît lucrez mai departe.

I: Vă mai așteptați la represalii în viitor?

G: Nu.

I: În aceste zile la București C.C. al P.C.R. a discutat îmbunătățirea activității ideologice și de educare socialistă a maselor. Conducerea de partid română a inițiat în iulie niște măsuri care în Occident au fost parțial apreciate ca o rigidizare a politicii culturale. Cum se răsfrîng aceste măsuri asupra scriitorilor, asupra situației artei în România?

G: Se pare că recenta plenară a anunțat o *îmblînzire a tezelor din iulie*, - *mai ales în domeniul artei*. [bifat cu semnul văzut] În ceea ce privește educarea și conștiința socialistă - acesta este un alt domeniu. Noi vorbim acum numai despre artă, în speță despre literatură - și aici pare să existe o oarecare pondere. În iulie scriitorii *au intrat în panică*. *Aveau sentimentul unei situații fără ieșire* [subliniat de mână] chiar de adîncă durere, pentru că abia ne desprinsesem de perioada stalinistă... Recent evoluția amenințătoare pare *să se fi diminuat* [subliniat de mână] sau activiștii culturali au fost mai *struniți, fiindcă de frica răspunderii, săriseră peste cal* [bifat cu semnul văzut] și se arătau mai catolici decît papa. Asigurările care ni se dau că nu va fi o reîntoarce-

re la anii 1952 nu ajung. Sînt necesare fapte și anume ca volumele care au fost oprite să poată apărea, mai ales cele din literatura universală, a căror înlăturare a fost făcută fără nici o chibzuință. Acum este propagată din nou noțiunea de “realism socialist”. Poate ar fi bine ca în practică literatura realistă curajoasă să fie tratată după cum se afirmă”.

(*“Süddeutsche Zeitung”*, nr. 278. din 20/21 noiembrie 1971).
[tăiat de mână]

3) Interviu acordat Sandei Stolojan apărut în cotidianul elvețian [adăugat de mână] *“Journal de Genève” no 271 din 18/19 noiembrie 1972* - [adăugat de mână, următorul cuvînt de după 1972 fiind sters total]

“S.S.: Paul Goma, după părerea dumneavoastră cenzura a evoluat față de epoca stalinistă?

P.G.: Desigur. Cenzura de ieri era “onestă” în felul ei: ea nu se temea să spună ce era permis și ce nu. *Astăzi nu există o linie netă: cenzura pretinde că tabuurile nu mai există*, [bifat cu semnul văzut] că scriitorii pot scrie despre orice... dar nu... oricum... Conducătorii politici îi încurajează în zadar pe scriitori să abordeze în cărțile lor “punctele nevralgice” ale trecutului stalinist: Cenzura veghează ca aceste puncte să nu ajungă la cititor...

S.S.: *Deci cenzorii, ei înșiși, au evoluat?*

P.G.: *Da, bineînțeles, cenzorii de ieri erau semianalfabeți care interziceau pur și simplu ceea ce nu știau sau nu înțelegeau*. [bifat cu semnul văzut: unul mult mai mare decât precedentele] Cei de astăzi sînt toți intelectuali rafinați, diplomați universitari. Printre ei se afla nenumărați scriitori, sau mai bine zis foști scriitori (nu poți rămîne scriitor cenzurîndu-ți confrății), sau mai bine... viitori autori.

Autocenzura.

S.S.: Paul Goma, ați pomenit de mai multe ori în cursul discuției *pericolul autocenzurii*. *Nu este ea una din victoriile cele mai periculoase ale cenzurii?* [subliniat de mână]

P.G.: *Din nefericire da. Cenzura durează de atîta timp* [subliniat de mână] și a apelat la mijloace *atît de radicale, încît scriitorul*, [subliniat de mână] în consecință, se simte supus interdicțiilor încă din prima fază a redactării cărții. Dintr-un anumit punct de vedere autocenzura poate fi mai degrabă un reflex general uman, decît o reacție a scriitorului, reflex creat după o domnie îndelungată și sistematică a cenzurii. Singurul neajuns este că ea îl distruge pe scriitor: într-o bună zi depășind “faza” în care gîndește adevărat, va prefera minciuna; el va ajunge să nu mai gîndească... ceea ce gîndește cu adevărat.

S.S.: Nu rezultă prin autocenzură o oarecare lipsă de curaj la scriitorii români?

P.G.: Ei au fost atîta timp cenzurați, încît în fond s-au obișnuit cu... autocenzura. Acest sentiment uman este natural, dar... *trist*.

Pentru că nu numai că nu încearcă să replice [subliniat de mână] cenzurii, să-i reducă exigențele, ci din contră: în speranța de a fi publicați ei ajung să sugereze *cenzurii noi reduceri, interdicții posibile în viitor*. [subliniat de mână]

Din această complezență s-a născut o veritabilă para-literatură: cea “curajoasă”, trebuie spus: pseudocurajoasă, fiindcă nu atacă decît răul secundar, minor sau inexistent, trecînd sub tăcere problemele reale mai dureroase. Pe lîngă această para-literatură oficială, *mai există literatura “amabilă” care nu spune nimic despre nimic*. [bifat cu semnul văzut] Aceste două orientări sînt copiii iubiți ai cenzurii.

S.S.: Nu vă simțiți în pericol? Cum ați scăpat pînă acum de autocenzură ?

P.G.: Dacă “Ostinato” nu ar fi fost refuzat sistematic, dacă n-ar fi încercat să-mi smulgă modificări, cred că aș fi cedat autocenzurii. Dar știți bine, acțiunea produce reacțiunea: dacă nu aș fi fost cenzurat cu atîta insistență și brutalitate, probabil că n-aș fi încercat să scap de autocenzură. Iată-mă constrîns să mulțumesc cenzurii că m-a ajutat să mă detașez în parte cel puțin de tutela sa...

Romanul interzis.

S.S.: De ce a fost interzisă “Ușa” în România? Despre ce este vorba?

P.G.: “Ușa” este primul volum dintr-un ciclu cuprinzînd patru romane: “În cerc”, “7-1” și “Gardă inversă” care completează ciclul intitulat “Alba”. Îmi propun să arăt că oameni care au trăit mult timp într-un climat bîntuit de pericolul închisorii au o psihologie de deținut, sînt “pregătiți” pentru o detențiune reală: astfel pregătiți, din momentul în care se vor afla într-un spațiu închis, se vor simți în stare de detenție. La fel în “Ușa”, patru femei se află într-un castel [traducătorul a confundat *chateau* cu *chalet*: cabană] la munte. Camera în care se află este închisă deodată printr-o *poartă dublă fără ca ele să știe de ce* [subliniat de mână]: din clipa în care constată că *ușa este ferecată aceste femei au o mentalitate de deținute mergînd pînă la a-și stabili un “program de celulă”, a alege un “șef de celulă*”. [subliniat de mână]

S.S.: *Dar de ce interdicția?* [subliniat de mână]

P.G.: Nu știu, *nu mi s-a răspuns niciodată deschis*, [subliniat de mână] precis și rezonabil. În realitate “Ușa” a fost respinsă în liniște. Am fost acuzat de pornografie, de “prezentare eronată a realității”, de “calitate artistică scăzută”...

S.S.: Deci pentru a reveni la literatura română actuală, cum trebuie situată mișcarea onirică *despre care s-a vorbit atît?* [subliniat de mână] Este o literatura de evaziune?

P.G.: Nu. Adevăratul “evazionism” îl constituie para-literatura despre care v-am vorbit și nu mișcarea onirică atacată din toate părțile de cenzură sub pretext de evazionism. Cea mai bună dovadă că oniricii nu sînt evazionişti este furia cenzurii împotriva lor. Cenzura a înțeles foarte bine că visul oniricilor nu este un vis, un spațiu de refugiu, o evaziune din realitate. El este un vis real, un coșmar al unei per-

ioade trecute - stalinismul - ai cărui copii “veghează” ca astăzi să nu mai transpire nimic despre ceea ce a fost ieri.

Credeți-mă, oniricii nu evadează. Ei trec pur și simplu într-o altă realitate, fiindcă la noi stalinismul și toate consecințele lui n-au fost un vis, ci o realitate de coșmar. Notăți: aceasta este interpretarea mea; s-ar putea ca oniricii să nu subscrie.

Rolul scriitorului.

S.S.: În definitiv, care ar trebui să fie după dvs. rolul scriitorului într-un astfel de regim?

P.G.: Scriitorul este un martor. Cu alte cuvinte, el trebuie să spună adevărul, chiar dacă acesta face rău. În România - din fericire mai mult ca în altă parte - cititorul este un fel de coautor. Până acum acest coautor a fost înșelat, stropit cu apă de flori. Dar el este răbdător și așteaptă mereu. *Așteaptă ca scriitorul să se reabiliteze față de el însuși și în ochii cititorului lui, lucru pe care nu-l va putea face dacă va colabora cu cenzura. El trebuie deci să reziste, iar dacă nu poate învinge, trebuie să o ignore, pentru a scăpa de autocenzură*. [în dreptul paragrafului italicizat apar o grămadă de semne ilizibile, din cauza fotocopiei]

(*Journal de Genève nr. 271 din 18-19 noiembrie 1972, cotidian politic din Elveția. Interviu realizat sub titlul “Cenzura în țările de răsărit”*) [tăiat de mână atît orizontal cît și vertical]

4) Interviu acordat lui Dieter Schlesak, [apare un insert deasupra căruia este scris de mână ceva ilizibil] apărut în revista vest germane no 296 din dec 1972 [adăugat de mână] “Merkur”. [ceea ce este scris după “Merkur” este ilizibil din cauza puternicei ștersături de mână]

"Dieter Schlesak: După părerea mea, romanele tale fac parte din acea literatură a unei perioade istorice de tranziție, care a început în țările socialiste o dată cu combaterea oficială a practicilor staliniste. S-a deschis o nouă perioadă în literatura socialistă, foarte critică și plină de conflicte, în același timp *însă plină de posibilități*. [subliniat de mână haotic, cu o linie care se întinde oblic pe 2 rânduri] Forța motrice o constituie traumatismul recentului trecut și, așa cum remarcă Georg Lukács, pe vremuri atras de stalinism, “purcederea hotărâtă la dezlegarea prezentului” se poate face numai “prin elucidarea perioadei staliniste, antecedent moral-uman al fiecăruia care acționează în realitatea prezentă”. Literatura română se află deci în pragul reconstruirii realității. În ce cred astăzi foștii staliști, care au crezut pe vremuri în realismul socialist?

Paul Goma: Într-un realism fără anexa “socialist”. Desigur doar termenul, cuvîntul de groază le inspiră teamă, nimic altceva. Autorii români, chiar și foștii staliști, înlătură cu curaj această sperietoare de ciori care se intitula “realism socialist”. Ei resping termenul, fără însă a dezaproba concomitent și sistemul politic... [subliniat de mână cu aceeași linie care se desfășoară oblic pe 2 rânduri]

D.S.: Dar cum poți aproba prezentul “sistem” și respinge noțiuni-

le de “socialism” și “marxism”. Asta ar însemna să te auto-neutralizezi.

P.G.: Autorii români sînt realiști și vor să-și spună cuvîntul ca realiști. Nerealiști sînt cei care cer autorilor să fie “realiști”. Aceste persoane cer un lucru și vor altul. Ăn ochii lor adevărul nu are voie să fie altceva, decît o realitate aprobată de ei. *Literatura* [deasupra cuvîntului apare un semn ilizibil din cauza proastei calități a fotocopiei] adevărata realistă este *interzisă*, [deasupra cuvîntului apare un alt semn ilizibil] textele critice sînt amputate pe masa de cenzură, permisă este doar fuga de realitate: texte proaste, declarații false. Cei care se tem deci de realism nu sînt autorii, ci cenzura. Este un lucru lesne de înțeles. Dacă s-ar permite o literatură dîrză [?] a prezentării realității interioare și exterioare și a punctelor de convergență ale acestora două, cenzorii ar trebui să se întoarcă la meseriile lor de bază, în premisa că mai știu și altceva decît “să conducă” și “să dirijeze cultura”.

D.S.: N-ar putea fi bătuți acești “dirijori” cu propria lor armă? În mod cert autorii sînt mai inteligenți și-și cunosc mai bine meseria. N-ar putea lua cît mai des legătura directă cu conducerea, căci ea constituie în această perioadă de trecere forța motrice pozitivă, fiind din punct de vedere politic cel puțin “înstrăinată”.

P.G.: Acei autori, care prin poziția lor politică *au acces la conducerea de partid, sînt scriitorii activiști, care pentru a nu-și pierde fotoliul* [subliniat de mână și bifat cu semnul văzut] (fotoliul fiind, după cum bine se știe, cel mai prețios instrument de lucru al scriitorului!), spun minciuni gogonate, minciunile lor vizînd ambele sensuri. Ei mint conducerea politică cam astfel: “Autorii noștri n-au nici un de greutate, ci din contră... prea stimate tovarășe C[eașescu]., în numele tuturor autorilor vă mulțumesc cu adîncă recunaștință...” Iar autorilor, care așteaptă rezultatul unor asemenea întîlniri, li se anunță fericita veste: “Conducerea superioară de partid va pune în curînd în discuție problema pe care am ridicat-o, analizînd-o, acționînd în consecință”, sau “Conducerea superioară de partid este de părere că nu este acum momentul oportun pentru a se ridica această problemă - de exemplu problema cenzurii. Să mai așteptăm, condițiile nu sînt coapte.” Cînd, cu ocazia unor astfel de convorbiri, Nicolae Ceașescu l-a întrebat pe președintele Uniunii scriitorilor, care sînt “problemele spinoase” ale autorilor, acesta a răspuns prompt: “Scriitorii români nu au decît o singură problemă: Ei ar dori o casă a scriitorilor, undeva pe litoralul Mării Negre”. După o pauză neobișnuit de lungă, Ceașescu a răspuns: “Mă bucur că scriitorii noștri nu au decît probleme de acest gen. Problema să fie soluționată urgent!” Astăzi scriitorii români au în Mangalia Nord, pe frumosul litoral, o “casă a scriitorilor” după toate regulile artei.

D.S.: Adică *depolitizare, reducere la privilegii*. [pasajul italicizat pare încadrat între 2 paranteze pătrate. Calitatea fotocopiei nu permite descifrarea semnelor] Realitatea este deci realitatea creată artificial de Mijlocitori: o poezie a minciunii.

P.G.: În ochii cenzorilor, autorii și publicul sînt lipsiți de impor-

tanță, căci potențaii acestora sînt convinși că numai ei - prin restricții și dirijarea literaturii pe o “cale permisă” - au creat literatura. Cenzorii se văd în textele apărute ca într-o oglinda și își spun: “Ia privește, cine creează în realitate literatura? Nu artiștii, aceste creaturi nenorocite, care în fond nu scriu altceva decît ceea ce le dictez EU.” Din fericire autorii nu au *aceeași* [cuvîntul pare să fie subliniat] părere despre “utilitatea” cenzurii. În ceea ce privește lenta distrugere a barierelor cenzurii, sînt mai curînd optimist...

D.S.: Se pare că birocrăția ar dori să împiedice prelucrarea unui traumatism vechi, dar încă nevindecat și să rămână la o stăpînire timidă, venită din amintiri deoarece se teme că aspectele neostaliniste ale societății, pe care ea le încorporează, ar putea fi descoperite. Vezi vreo șansă de autosalvare? [reapar liniile isterice trasate oblic cu mîna, fără extremități clare]

P.G.: Nu există nimic ce nu poate fi schimbat, trebuie doar găsită maneta prin care această pseudorealitate să fie scoasă din țîțîni, și mai ales curajul de a *manevra* [cuvînt tăiat cu o linie oblică] această manetă și de a prelua toată responsabilitatea.

D.S.: Și care ar fi această manetă, cel puțin deocamdată?

P.G.: Scrisul...

D.S.: În toamnă, a apărut la editura Suhrkanp noul tău roman “Ușa”, o carte mai subțire ca “Ostinato”, dar înconjurată de asemenea de aureola unui scandal. Unul din foștii tăi prieteni a lansat zvonul că romanul ar fi un roman codificat...

P.G.: Hai să enumerăm cîteva “chei” (mai potrivite) pentru “Ușa”. De exemplu: oamenii, care au trăit multă vreme în condițiile închistării [corect: închisorii], redevin deținuți o dată cu primele semne care arată că o ușă stă să se închidă pe dinăuntru. Sau o altă cheie: absența închisorilor nu este suficientă spre a-i face pe oameni liberi. Nu am folosit modele pentru personajele mele, *dacă cineva vrea să se regăsească în roman - cu atît mai rău pentru el. Cenzurii însă, i-a revenit, prin această calomnie, un cadou regesc, astfel a avea “un argument”* [cuvintele subliniate se vor inversate prin intermediul unei semn grafic scris de mîna; pasajul subliniat a fost marcat cu o linie verticală]

D.S.: Prin fragmentele din “Ostinato” citite în cercul literar al lui M. R. Paraschivescu, precum și prin interviul tău împotriva cenzurii publicat într-un almanah, nu prea te-ai *făcut* [scris de mîna și inserat în text] îndrăgit. “Ostinato” a fost interzis. “Ușa” de asemenea... [întregul paragraf a fost marcat cu o linie verticală în stînga căreia a fost scris de mîna și încercuit un X].

P.G.: Au existat o mulțime de pretexte pentru această interdicție. În primul rînd: pornografia... “Femeile acestea sînt cam lesbiene” (aceasta se referă la personajele din “Ușa”), *mi-a explicat profesorul de logică Dumitru Ghișe, secretarul cultural al C.C.* [bifat cu semnul văzut] La întrebarea unui publicist francez al O.R.T.F.-ului, într-un dialog direct Paris - București intitulat: “De ce Goma este interzis în România?” fosta mea profesoară de literatură, *doamna Zoe*

Dumitrescu-Buşulenga [g-ul a fost adăugat ulterior, de mâână, în locul c-ului inițial] a dat un răspuns clar: “Cartea lui Goma este pornografică, există de pildă acolo un pederast”... [bifat cu semnul văzut]

D.S.: Care a fost adevărata cauză pentru care “Ostinato” a fost interzis: campania de calomnii, “Uşa”, sau, după cum ar dori să creadă Occidentul, înăspririle neostaliniste din România? [paragraful a fost marcat cu o linie verticală]

*P.G.: Calomniile n-au făcut decît să accelereze interzicerea lui “Ostinato”. Cenzorii noştri nu sînt decît culegători profesionişti de cuvinte, ei se tem de orice cuvînt (chiar şi de propriile lor cuvinte). Pînă în mai 1970, nu au îndrăznit să interzică “Ostinato”, n-au făcut decît să se lege de cuvinte şi să disece frazele. Atunci “prietenul” le-a servit un “argument autentic”... în sensul că Goma nu scrie numai o literatură incomodă, el insultă şi pe conducătorul de partid şi de stat - deci însuşi partidul! Pînă atunci cenzorii s-au mulţumit să-mi reproşeze o simpatie pro-nazistă, pentru că nu am făcut din sasul transilvănean din “Ostinato” un Hitler în miniatură. Sau, m-au acuzat de antisovietism, referitor la “marele inchizitor”, apoi de prosovietism - un colonel al securităţii statului care m-a urmărit într-o misiune secretă, a informat occidentul neştiutor despre activitatea de spionaj a lui Goma în favoarea Uniunii Sovietice... În sfîrşit, **Dumitru Popescu** [doar prima silabă a fiecăruia dintre cele 2 cuvinte este subliniată de mâână] *actualul ministru al culturii a furnizat o a patra versiune:* [bifat cu semnul văzut] interzicerea cărţii nu a fost făcută din considerente politice, ci din considerente pur literare: “Ostinato” ar fi pur şi simplu un roman slab.*

D.S.: Adevăratul motor al cenzurii pare a fi un mecanism diabolic de neîncredere şi nesiguranţă. Este compensată aceasta nesiguranţă printr-un supracontrol?

P.G.: Mai bine zis ea se continua pînă în maşina de scris a autorului. Rezultatul este autocenzura - cel mai rău şi cel mai tragic fenomen. Dar după fiecare catastrofă, care presupune şi mutaţii biologice, în acest post-stalinism a încolţit o sămîntă din care răsare un nou tip de om.

D.S.: Deci, noua conducere de partid a încercat în zadar să introducă norme noi, infecţia interioară se menţine? [bifat cu semnul văzut]

*P.G.: Pentru a stîrpi într-adevăr stalinismul, nu ajung normele noi, chiar dacă acestea au un caracter antistalinist. *Stalinismul a pătruns în sufletul poporului datorită fricii care a durat ani de-a rîndul.* [bifat cu semnul văzut]*

Frica [subliniere îngroşată] trebuie stîrpită, nu numai din sufletele celor stăpîniţi, ci mai ales din sufletele acelor care ocupă posturi importante. Pentru ca să nu le mai fie teamă să facă, ceea ce pretind că fac... [pe spaţiul rămas liber, cineva a desenat două linii orizontale paralele]

Această frică, încă “cultivată” stă la baza unui mecanism de înlănţuiri diabolice: redactorii, lectorii, directorii de editură trebuie să răspundă cu “capul” de atitudinea lor politică corectă faţă de

manuscrisele propuse pentru tipar.

D.S.: Deci, o structură care, în această societate socialistă prin structură, interzice o literatură cu adevărat socialistă? Căci, eu cred că și operele tale fac parte din ea.

P.G.: Mai mult: “Adevărata poziție politică” își schimbă zi de zi nuanțele. Ceea ce este astăzi “bine” poate fi mâine mai puțin bine sau complet “greșit”.

Redactorii nu au certitudinea că aprecierile lor pozitive nu vor fi luate mâine drept “lipsă de vigilență” sau drept “complicitate”. Dar cine vrea să gireze cu capul pentru sine însuși, nemaivorbind pentru altul?

D.S.: Această “închisoare din cap”, [subliniere îngroșată] o temă din “Ostinato”, este tema principală din UȘA [cuvântul “UȘA” a fost adăugat de mână peste un alt cuvânt - ilizibil din cauza ștersăturii pronunțate]

P.G.: În “Ostinato” nelibertatea a fost închisoarea propriu-zisă, palpabilă. În “Ușa” este închisoarea dinăuntrul oamenilor, trau-matismul suferit îi obligă să-și construiască benevol o închisoare.

D.S.: Și ce înseamnă asta referitor la acțiunea cărții?

P.G.: Patru femei observă deodată că sînt închise într-o cabana pe munte. Nimeni nu știe cum. Din acest moment ele își însușesc psihologia unui deținut și acționează ca atare: trag la sorti paturile, aleg un paznic al celulei [corect: șef de cameră/celulă], stabilesc “program pentru omorîrea timpului”, un “regulament de funcționare” ș.a.m.d. - ca într-o celulă adevărată. Numai o singură persoană, o fată de 15 ani se opune “detenției”.

D.S.: Ce repercursiuni are această psihologie de închisoare asupra femeilor?

P.G.: Încăperea închisă trezește sexualitatea. Ele își povestesc diferite “aventuri” erotice, unele reale, altele născocite.

D.S.: Deci de aici apare pornografia.

P.G.: De aici. A doua componentă a “detenției” este esențială. Celula declanșează spovedanii - spovedanii în sensul recunoașterii greșelilor. Astfel activista Iosub își purifică [?] pentru prima oară în viața ei amintirile: ea povestește cum a “activat” la colectivizarea obligatorie a agriculturii române.

D.S.: Pentru cenzură aceasta a constituit desigur un motiv, de a te învinui de “falsificarea realității obiective”.

P.G.: Exact. Celelalte două femei cunosc numai evenimentele sistemului stalinist, ele nu au fost niciodată într-o închisoare propriu-zisă.

D.S.: Și fata? Ea este doar fiica unui înalt activist? Poate ea să reziste pentru că a trăit într-un mediu asigurat?

P.G.: Numai în parte. În primul rînd se opune, pentru că este tînără. Oamenii tineri nu acceptă prin natura lor forme de viață premortale, ca ce exemplu, detenția.

D.S.: *Deci tineretul care respinge stalinismul sufletesc.* [bifat cu semnul văzut]

P.G.: Printre altele și asta. Dar eu am vrut să spun, că copii [sic!t]

foștilor înalți activiști au cea mai puternică alergie împotriva stalinismului. Pe de o parte sub presiunea interzicerilor paterne “de a evita plebea și de a rămîne în propriile cercuri” ei află adevărul de la prietenii lor, de la colegii de școală, din “afară”; pot deci compara, ceea ce este “real” cu ceea ce nu prea se spune. Pe de altă parte se adaugă posibilitățile de informare de acasă, unde pe baza unei poziții politice și sociale aparte pot afla direct de la “sursă”, dar și din presa străină și din călătorii, lucruri care rămîn ascunse muritorilor de rînd.

D.S.: Salvarea vine deci de la copiii elitei?

P.G.: Nu tocmai asta, dar oamenilor le vine mai ușor cînd află că bunul Dumnezeu nu bate cu bîta ci... cu copiii.

D.S.: Investigații de conștiință antistalinistă?

P.G.: Stalinismul a trecut, rămîn doar rănilile deschise. Stalinismul a fost dramatic, desigur, dar poststalinismul este tragic... convalescența se dovedește a fi o adevărata boală.

D.S.: Cînd crezi că va fi posibilă adevărata convalescență?

P.G.: În aproximativ 10-15 ani: oamenii ar trebui măcar să uite că sînt bolnavi. Sîngele otrăvit, celulele distruse se regenerează relativ repede. Dar nu psihicul amputat, cu atît mai puțin conștiința, sentimentele. S-ar putea ca și urmașii celor răniți să moștenească dramatismul. Speranța noastră crede numai în acei oameni tineri, dar și maturi, copiii protipendadei, dar și ai muritorilor de rînd care s-au opus “detenției” și se opun în continuare. Închisoarea și libertatea sînt în noi înșine, nu în afara noastră. Important este și faptul că există oameni (și nu sînt puțini) care rămîn benevol mai departe în detențiune. Pentru a putea elibera un om, trebuie înlăturată și sursa propriei detenții. Pentru a distruge teama, trebuie înlăturate motivele [corect: cauzele] ei.

D.S.: Datorită “interpretării amicale” [“amicul” fiind Alexandru Ivasiuc] a “Ușii”, o carte unde sînt atinse tocmai aceste teme, ai scris o scrisoare lui Ceaușescu, probabil în speranța că acest om, care a contribuit cel mai mult la înlăturarea urmărilor stalinismului intern și extern, va spune un cuvînt în cazul tău.

P.G.: Eu m-am adresat lui, mai ales fiindcă în această afacere calomnioasă a fost implicat și numele său, dar și pentru că la noi el este “cea mai înaltă instanță”. Pentru aceasta am fost exclus din partid, și nu în cadrul adunării generale a organizației de partid, căci aceasta s-a opus, ci am fost “lichidat” fără zgomot. La 15 martie mi-au comunicat patru autori și trei activiști că nu am fost niciodată primit în partid. [pe spațiul liber rămas în stînga paginii au fost notate de mîna o serie de semne, cuvinte, cifre, ilizibile, din nefericire, din cauza proastei calități a fotocopiei]

D.S.: - Răspunsul pozitiv la scrisoarea ta a fost deci pașaportul pentru plecarea în Occident. Se spera că astfel vor scăpa da tine?

P.G.: Îmi pare nespun de rău, însă această bucurie nu le-o pot face. În orice caz sînt pregătit pentru orice “întîmplare” imaginabilă, de exemplu că vameșii vor găsi în *bagajele mele un pachetel cu stupefiante*. [bifat cu semnul văzut] Acest lucru ar rezolva unele

probleme, pentru cei ce nu mă așteaptă acasă cu flori, dar categoric nu pe cea mai importantă.

D.S.: Și anume?

P.G.: Că în curînd voi pleca acasă pentru a-mi scrie cărțile...

D.S.: Turiștii din Răsărit veniți în Occident sînt cuprinși de o boală ciudată, pe care eu aș numi-o “nevroză occidentală”.

P.G.: Dacă prin “boala” înțelegi acea stare de neliniște, ce se declanșează aparent fără nici o motivație, nemulțumirea surdă, trebuie să știi că am fost și eu contaminat. Probabil că voi fi vindecat abia atunci cînd voi fi din nou acasă, în România.

D.S.: Care sînt cauzele acestei nevroze care nu se ameliorează nici după mai mulți ani?

P.G.: În cazul meu există o explicație foarte simplă: am plecat din țară pentru prima oară mult prea tîrziu. Primul voiaj în străinătate l-am făcut la 37 de ani. Doi prieteni bucureșteni mi-au spus la Paris: “este mult prea tîrziu”. Aceasta nu are nici o legătură cu “insuccesul” din Vest, căci știm că aici nu umblă cîinii cu colagi în coadă; dezamăgirea este de altă natură: am sperat să pot comunica, să mă înțeleg aici...

D.S.: Cu cine?

P.G.: În primul rînd cu oamenii, dar și cu aerul, natura, zgomotele, miresmele.

D.S.: Asta înseamnă că simțurile se blochează?

P.G.: Nu știu dacă simțurile se “blochează” sau dacă nu cumva oamenii, lumina, aerul, florile de aici sînt ocupate în altă direcție, astfel că ele nu mai ajung pînă la noi.

D.S.: Este adevărat, nu au timp. Aceasta a fost și prima mea impresie de care nu am reușit să scap încă.

P.G.: Poate că motivarea se află în acest “prea tîrziu”. Maturitatea nu poate decît să dăuneze simțurilor. Omul dorește să modeleze realitatea înconjurătoare, mai exact vrea să posede mediul înconjurător și adesea acesta se supune. Șocul poate proveni deci și de la faptul că această realitate occidentală nu corespunde imaginilor pe care ni le creasem noi despre Occident; nici oamenii, nici florile, nici pomii. Bineînțeles că nici aici lumina și florile nu sînt în esență altfel decît în România. Dar conștiința noastră care se transformă aici ne obligă să vedem și natura altfel, deoarece trebuie să o vedem altfel.

D.S.: Nu este comparația o altă explicație pentru nevroza occidentală?

P.G.: Categoric. În această situație păgubașul nu este realitatea, ci eu, care m-am lăsat prins de această comparație.

D.S.: La fel li s-a întîmplat și deținuților din cărțile tale. Este aceasta “libertatea deținutului” - a deținutului fericit odinioară?

P.G.: Pe care din punct de vedere geografic o încerc asupra propriei mele persoane. Aștept cu nerăbdare să mă întorc în “celula” mea, acolo unde nu mai am nimic de pierdut. Liber ești atunci cînd aștepți realizarea libertății, cînd îți mai poți imagina libertatea.

D.S.: Consecința cea mai pozitivă a stalinismului poate fi considerată [aici apare un cuvînt tăiat cu 4 x-uri] aceea că a obligat oame-

nii să-și imagineze, dincolo de granița țării, paradisul, nelimitate spații ale libertății, țări fictive. Utopii, psihologic reale pentru milioane. Aceasta a creat însă posibilitatea de a te bucura: lipsa de libertate concretă creează o infinitate de libertăți interioare. Acest lucru l-ai redat exact în “Ostinato”. Eroilor tăi le era teamă de “afară”.

P.G.: Ei aveau presentimentul comparației, al confruntării nefericite în care, în mod firesc, fantezia este zdrobită. În cartea mea “Paza inversă” [corect: “Gardă inversă”] vreau să compar libertatea cu libertatea. În “Ostinato” am făcut aceasta, însă vag, în “Ușa” am încercat să-mi explic detențiunea interioară, în “Cercul” am vrut să demonstrez că detențiunile interioare duc la pietrificare, iar în “7-1” că nici măcar moartea fizică, momentul agoniei nu-l eliberează pe deținut de sufletul său închisat. S-ar putea crede că libertatea reală s-ar putea transforma în celulă grea pentru cei care ce au trăit permanent în starea de detențiune.

D.S.: Cel ce nu mai așteaptă nimic, nu poate fi liber. Acțiunea tuturor romanelor tale se petrece într-un spațiu închis. Este oare celula trucul [corect: secretul, taina] pentru posibila tinerețe ? Ce ar fi dacă în “Paza inversă” ți-ai plasa eroul într-un pustiu: într-un pustiu care tocmai prin golul infinit să se transforme într-o închisoare, într-un loc al speranțelor zadarnice? *Sau, în stilul lui Beckett, într-un coș de gunoi pe* [adăugat de mână] *care îl* [adăugat de mână] *care inconjoară fără sfârșit, al timpului gol, distrus.* [ultimile două rânduri sunt bifate cu un văzut deasupra căruia a fost scris un X... strâmb]

P.G.: Ești de părere să-mi plasez eroul în... libertate? Nu, eu nu cred: adevărata libertate este o închisoare. Eroul meu din “Paza inversă” se va întoarce răvășit, zdrobit de comparația dintre libertatea imaginată și cea reală. Dar el nu este la capătul puterilor. Va căuta în continuare libertatea pe care a visat-o în afara ființei sale, dincolo de zidurile închisorii și ale graniței țării.

Și cred că în cele din urmă o va găsi totuși.

D.S.: După această călătorie a trebuit deci să constăți că libertatea nu este numai lipsa închisorii. Ne aflăm în fața problemei dificile: nu li se cuvin mulțumiri paznicilor noștri pentru că ne-au pus în libertate tradus faslificator, corect: că ne-au privat de libertate]pentru o perioadă de timp?

P.G.: Eu am exprimat acest lucru încă în anul 1968 într-un interviu puternic atacat.

D.S.: Un lucru îmi este clar: există două libertăți și presiuni de sistem în Răsărit și Occident. Ca principiu, libertatea din Occident nu este și libertatea proprietății, a schimbului, a inițiativei întreprinzătoare și a aprecierilor morale rezultate din aceasta? Construcția unei realități conform legilor pieții, ale timpului, conform logicii posibilităților de cumpărare, sau de schimb? Blocarea, chiar privarea simțurilor și cu aceasta a lumii exterioare, a “ritmului” care contravine ritmului nostru, își are originea în aceste “libertăți”.

Călătorii, care sînt orbiți de această fațadă strălucitoare a valorilor de reclamă, constată șocați că în locul “substanței” așteptate țin în

mână un ambalaj frumos. Mai târziu obiectele frumoase și sterile nu-ți mai fac plăcere, iar aceasta face parte din nevroza occidentală. Oare nu ar trebui avertizați oamenii din Răsărit să *nu-și distrugă iluziile pentru a pune mâna să facă ceva din țara lor*, [ulterior, un securist “cult” a modificat topica prin intermediul unor săgeți și adaosuri de cuvinte, în cele din urmă rezultând: *să pună mâna să facă ceva din țara lor, pentru a nu-și distruge iluziile*] în loc să aștepte și să trăiască în provizorat?

P.G.: Eu nu sînt de părere că distrugerea iluziilor ar putea fi un medicament împotriva lenei sau a blazării. Tu afirmi indirect că, de exemplu, un surplus de mărfuri ar fi lipsit de importanță, ba chiar dăunător. Aceasta pentru că voi aici v-ați săturat și nu mai cumpărați mărfuri, ci prețuri. Nouă ne lipsește strictul necesar, alimente, îmbrăcăminte - și “deservire”. Pentru a putea refuza ceva, trebuie mai întîi să-l cunosc, să-l am. Eu nu mă refer la surplus, ci la strictul necesar pentru a trăi.

D.S.: Situația este asemănătoare în Italia de sus, Grecia, Portugalia și în “țările în curs de dezvoltare”.

P.G.: Nu numai noi vedem Occidentul într-o lumină greșită. Și Occidentul are o imagine strâmbă despre noi. Ceea ce vezi în grădina vecinului privind peste gard, pare mai ispititor ca fructele din propria grădină. Adevărul este că noi sîntem constrînși că rămînem mai aproape de substanță, de acele noțiuni, care în Occident au ajuns mai mult vorbărie goală, deoarece din punct de vedere material noi trăim mai prost și sîntem amenințați de nesiguranță. Pentru noi noțiuni ca pîine, libertate au încă o rezonanță și un sens foarte concret. Cum să se apere oamenii cu un astfel de simț nemijlocit față de stridentele Occidentului? Față de surplusul de mărfuri, față de ofertă? *Cum să nu ne lăsăm “înșelați”, pentru a folosi vorba ta, de reclama bombastică pentru o realitate aparentă*, [bifat cu semnul văzut] dacă nu putem cunoaște adevărul, dacă nu sîntem informați? Cine ne poate condamna că dorim din toată inima ceva ce ne-ar trebui atît de mult și nu ne este permis să-l avem?

D.S.: Tu ai spus de asemenea, că Occidentul privește cu o oarecare invidie peste gardul vostru, în speranța de a găsi acolo speranța pierdută. Este sigur că, în ciuda totalei indolențe, se conturează aici în Occident un tot mai mare interes pentru tot ce se petrece “dincolo”. Nu este numai teama sau goana după senzational, este de exemplu, în ceea ce privește receptivitatea față de literatura răsăriteană, încercarea de a găsi ceea ce pare pierdut aici în post-istoric: elementul, autenticul imposibil de reprodus.

P.G.: Tu zici post-istoric. Pînă de curind Occidentul a fost saturat de istorie (și în sensul că putea fi exprimată, reflectată, interpretată), așa că acum, într-un moment de “pauză”, se pare că istoria a ajuns la o stagnare.

D.S.: Deci tradiționala confruntare a răsăritului “sufletesc” cu occidentul mai “rațional”? Sau a intervenit ceva nou, ca să spunem așa, ceva global în aceste vechi relații încordate?

P.G.: Repaus în Occident - în această stare istorică interesul spiritual al Occidentului este pentru noi foarte normal.

D.S.: Chiar și în afara confruntării dintre sisteme, să zicem ca un produs distilat?

P.G.: Da. Cel puțin pentru literatură, sigur. Interesul occidental pentru Răsărit nu este interesul pentru ceva “nou”, ci numai pentru amintire: o nostalgie, un dor după acel timp, când și Occidentul mai crea istorie, mai avea ceva de sus. Poate că place tocmai acest fel de a fi al nostru, de a exprima din nou vechi “noutăți”.

D.S.: Poate exista speranța unei iluzii și anume că marea ruptură din 1945 de fapt nu a avut loc. O târzie binefacere a Răsăritului față de Europa Occidentală care prin blocul răsăritean și prin sistemul său a fost privat de “timpurile de altă dată” și de legitimările sale morale. Din rezervația istorică a stalinismului nu aduci deci numai dureri, ci și o aureolă. Constituie aceasta, de exemplu, și șansa literaturii române aici în Occident?

P.G.: Dacă există șanse, atunci aceea că noi ne aflăm oarecum lângă izvor, acolo unde națiunile mai au încă un conținut foarte concret. Aceste esențe sînt verosimile și în Europa Occidentală, dacă rămîn atît de... românești pe cît posibil. Teama că ele ar putea fi apreciate ca provinciale, rămîne neîntemeiată atîta timp cît se exprimă lucruri cu adevărat dureroase (de către noi, cei cu experiență).

D.S.: *O literatură, care în locul simbolurilor și jocurilor lingvistice exprimă semne de viață, în careș, ca de exemplu în “Ostinato”, ușa, clanța, celula, au cu totul altă semnificație decît una pur proustică.* [proustiană? - bifat cu un X mare cît 3 rînduri]. Sau scena ciocăniturilor în perete, în care 10 pînă la 15 deținuți izolați în celule individuale încearcă să creeze un acord din singurătățile lor. Semn de existență, nu ca literatura, ci literatura ca semn semn de viață.

P.G.: În Occident este greu de înțeles aceasta. Momentan onania [corect: masturbarea - totuși, altceva...] artistică a atins aici un curs ridicat. În România încă te mai lupți cu adevărurile elementare. Erai de față cînd un literat occidental mi-a reproșat într-una din discuțiile cele mai deprimante, că l-am plagiat pe Joyce: dar acum mi-am revenit și nu voi renunța să scriu așa cum am scris pînă în prezent - chiar dacă în Occident voi fi mereu întrebat pe cine am copiat, pe Joyce, pe Kafka, pe Proust sau pe Faulkner.

D.S.: Primul ecou la “Ostinato” a fost exact de acest gen. “Pescuitorul în lucru” suna defăimarea impertinentă, mai târziu însă cronicarii au considerat structura cărții drept mijloc de comunicare imperios, unde experiența poetizată nu mai permitea acțiune. A trebui “să comunici” acel ceva nu este o povestire de istorie, ci istorie a experienței subiective, a cărei structură însăși - așa ca în scena ciocăniturilor - este expresia zădărnicită a celor izolați. Faptul că din punct de vedere al formei există apropieri de Joyce, Proust, Kafka, pe care anterior tu nici nu-i citiseși, constituie o verificare a conștiinței literare contemporane ce ține de fondul epocii: în iad începe din nou să se cînte.

P.G.: Nu mi-am propus să verific ceva. Scriu cărțile mele și sper că sînt cărțile României de azi. Important este că am ceva de spus. Nu am intenția să scriu un pamflet (cum dorește cronicarul berlinez) și nici n-am căutat să găsesc o formă “încă inexistentă” (în scopul unui efect literar de șoc). Dacă “înțelegerea” cărții se limitează la astfel de elemente de aparență, atunci prefer să trec drept imitator al lui Joyce sau al lui Faulkner. Nu-mi rămîne decît melancolia [tristețea] de a nu putea înțelege, cum de nu înțeleg oamenii de aici cartea mea.

D.S.: Un țaran român, care a trăit colectivizarea forțată, ar înțelege mai bine. În Occident însă a trecut multă vreme de la război încoace. Aici începe nebunia - tu scrii pentru români și poți apare doar aici unde majoritatea nu înțelege ce vrei să spui și unde unii nu cred că lucrurile sînt așa cum le scrii tu!

P.G.: În acest sens întrebarea: Ce fel de scriitor sînt eu?

D.S.: Aș spune: tocmai această situație între toate fronturile: împotriva literaturii fidele liniei din Răsărit și a “juste-milieu”-ului literar imanent al Occidentului: există o gradatie valorică - și un simptom”.

5) Interviu luat de Gilles Lapouge, redactor la [cele 2 cuvinte au fost tăiate și înlocuite cu *apărut în*] “Le Figaro” no 8764 din 19 noiembrie 1972 [adăugat de mână]

G.L.: Paul Goma aderă la Partidul Comunist în 1968, după ce Ceaușescu a condamnat intervenția sovietică în Cehoslovacia, însă, în 1971, conducerea încearcă să-l excludă. I se aduc o serie întreagă de acuzații dar, la vremea respectivă, între scriitorii români mai domnea încă o oarecare solidaritate (ce va slăbi imediat după aceea) și tentativa de excludere eșuează. Autoritățile folosesc atunci altă metodă: hotărăsc că Paul Goma nu a fost niciodată confirmat ca membru de partid. Cu alte cuvinte, deoarece nu reușesc să-l scoată pe Goma, declară pur și simplu că acesta nu fusese niciodată comunist.

P.G.: Cam așa stau lucrurile și, de atunci nu am mai fost convocat la adunări, nu mai plătesc cotizație. Dar aceste metode sînt ilegale, și le contest. Partea proastă este că atmosfera nu este favorabilă în momentul actual. În fața încercărilor, scriitorii români se solidarizează rareori. Ceea ce s-a petrecut în Ungaria sau în Cehoslovacia este de neconceput la noi. Care este cauza? Tradiția națională, sau mai curînd faptul că România a trecut la comunism în timpul perioadei staliniste, nu știu. Constat numai: nici o solidaritate între scriitori.

G.L.: Trebuie să precizăm că Paul Goma, deși critică aspru societatea românească, nu pune în discuție însuși principiul unei societăți socialiste.

P.G.: Dar eu lupt pentru un socialism uman, *pentru libertatea absolută de opinie, pentru abolirea cenzurii, pentru dreptul la critică*. [bifat cu semnul văzut]. Sîntem încă foarte departe de acest scop. Este drept că Ceaușescu a adus un suflu nou. A favorizat un entuziasm naționalist. Un timp a provocat o evidentă slăbire a *constrîngerii și supunerii*. [subliniat de mână]. Dar perioada recentă este îngrijorătoare.

Asistăm la o înăsprire. *Remarcați, exista* [subliniat de mână] totuși fapte *pozitive: poți vorbi cu voce tare pe stradă, nu vei fi arestat.* [subliniat de mână]. Închisorile românești, *arhipline pînă* [cuvintelele subliniate au fost scrise de mână peste altele ce au fost tăiate cu mai multe linii. Cuvintele ne iubite și șterse de Seci par să fie: *care gemeau*] acum zece ani - sînt goale astăzi, da, totul este adevărat. [bifat cu un X]. Dar telefoanele sînt puse [aici a fost inserat un cuvânt scris de mână, din păcate ilizibil] sub observație, *iar* [cuvânt inserat și scris de mână] literatura este [tăiat] supusă unei cenzuri foarte dure. *Atunci, cum să spun?* [bifat cu un X] *Sînt de acord că* [înlocuit cu *să*] *ne bucurăm să* [înlocuit cu *că*] *primim numai zece picioare în fund pe zi în loc de douăzeci, dar este acesta un motiv să ne arătăm optimiști?* [bifat cu un X]

G.L.: Toate cărțile dumneavoastră, adică “Celula liberabililor” [Ostinato, în franceză] pe care o cunoaștem, dar și ciclul de patru romane intitulat “La Blanche” care va începe să apară în Germania, toate romanele dumneavoastră se prezintă ca mărturii ale timpurilor actuale ?

P.G.: Cred că un scriitor român, da, este sortit să exprime tensiunile, conflictele, dramele timpului său. Cunoscut gustul publicului român pentru operele care descriu viața actuală fără fard și complezență. Literatura română a înfrumusețat atît de des adevărul încît astăzi un roman loial și adevărat stîrnește un interes imediat. Din nefericire, mulți autori sînt obosiți să lupte mereu împotriva cenzurii. Foarte rari sînt cei care au încăpățînarea sau curajul să meargă pînă la capătul adevărului. Și, culmea, ***aceștia sînt condamnați la tăcere din cauza cenzurii.*** [subliniat de mână cu două linii]

G.L.: Aceasta este pentru dumneavoastră deosebirea esențială de literatura din Occident?

P.G.: Da, eu înțeleg foarte bine că scriitorul francez se consacră numai operelor estetice. La noi, acest lucru pentru moment este inacceptabil. Noi trebuie să vorbim, să spunem, să dovedim. Vedeți, cunosc destul de puțin din ceea ce se scrie în celelalte democrații populare - Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, căci o cenzură tot atît de severă funcționează și acolo. Dacă folosim cuvîntul “pîine”, sau cuvîntul “închisoare”, sau cuvîntul “libertate”, ei bine, nu este vorba de un joc de cuvinte sau de un exercițiu literar, nu, este vorba de o realitate ce trebuie zugrăvită și dezvăluită prin scris. Aceasta poate conferi lucrurilor pe care le creăm o certă valoare, aceea a documentului. Noi redăm cuvintelor greutatea lor exactă, realitatea lor”.

(“*Le Figaro*” nr. 8764 din 19 noiembrie 1972, sub titlul “*Paul Goma sau [ilizibil] cuvintelor*” [tot ce a fost scris în interiorul parantezelor rotunde a fost șters apăsător, cu multe linii])

6) Interviu acordat lui Claude Bonnefoy, redactor la [cele 2 cuvinte au fost tăiate și înlocuite cu *apărut în*] “La Quinzaine littéraire” no 154 din 16-31 dec 1972, Franța [adăugat de mână]

C.B.: Despre Paul Goma se spune că este Soljeniținul României. Acest tânăr romancier a scris o foarte frumoasă carte tradusă în limba franceză sub titlul “Celula liberabililor”... Romanul a fost publicat în Germania și Franța, dar încă nu și în România. Se opune Cenzura, așa cum se opune și apariției unui nou roman, care va fi editat în curînd în Occident...

P.G.: Punctul de plecare al romanului “Ostinato”... a fost un fapt real petrecut în închisoare și care mi s-a părut un fel de nouă versiune a mitului Penelopei... Din cauza cenzurii evoluția cărții a cunoscut mai multe faze... În mod paradoxal, cenzura a fost aceea care m-a ajutat. Dacă aș fi publicat cartea în 1967, cînd am prezentat-o prima oară comisiei, *ar fi fost mai puțin voluminoasă, mai puțin bogată în substanță*. [bifat cu un semn ‘văzut’, mare] De fiecare dată cînd mi se propunea să scot ceva, procedam invers, adăugam cîte ceva, subliniam, augmentam tocmai acele pasaje care șocaseră pe cenzori... Unul din marile merite ale lui Ceaușescu este ca în România nu mai există deținuți politici. Mai există însă constrîngerii grave pentru artiști, într-un fel greu de explicat. În perioada stalinismului, cenzura funcționa foarte aspru. Se știa exact ce ai dreptul să scrii. În 1964, odată cu dezghețul, cenzura - ca și securitatea - părea complet compromisă. A fost sever criticată chiar de către conducători [corect: “de către Ceaușescu”]. Acest organism a continuat totuși să funcționeze, într-o manieră aproape ilegală, și a adunat material pentru a-și dovedi utilitatea.

Ceea ce *mă interesa în romanul meu* [subliniat de mână] nu era viața deținuților, ci rezultatul moral, psihologic al detențiunii... La început nu am avut intenția să abordez problemele politice sau *ale deținuților politici*, [subliniat de mână] dar nu le-am putut evita: aceasta reprezintă o parte constitutivă a vieții noastre. Aproape toată lumea resimte aceasta în România și dacă n-a făcut el însuși închisoare, a avut prieteni sau rude întemnițate, sau a fost amenințat să fie închis... Eu am cunoscut închisoarea în mod indirect, încă de la vîrsta de 15 [corect: 5] ani, cînd tatăl meu a fost deportat în Siberia. În 1952 am luat primul contact personal, cu securitatea; în 1956, în timpul evenimentelor [corect: Revoluției] din Ungaria, am fost arestat și condamnat la doi ani închisoare și apoi 36 de luni de domiciliu forțat, prelungite cu încă 24. *Cunosc așadar viața de deținut, starea sa de spirit* [subliniat de mână] și, mai cu seamă, sentimentul de insecuritate pe care îl încerci chiar dacă nu ești efectiv în închisoare...”

(“La Quinzaine littéraire” nr. 154 din 10-31 decembrie 1972, Franța, *sub titlul*: [adăugat de mână])

7) Scrisoare adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu în 11 februarie 1972 trimisă agenției franceze de [patru cuvinte ilizibile] publicată în Le Monde no 8490 din 30 IV - 2 V 1972 [adăugat de mână] și șters cu mai multe linii]

“Subsemnatul Paul Goma, scriitor, membru al Partidului

Comunist Român, m-am adresat dvs. printr-un memoriu datat din 17 decembrie (înregistrat cu nr.147877).

Acest text a fost împiedicat să ajungă la dvs. De aceea mă văd obligat să revin (...).

În memoriul meu vă aduceam la cunoștință cauza reală a interzicerii romanului "Ostinato"; ea nu constă în caracterul cărții (recomandată în mod favorabil de oameni de litere și de vechi membri ai partidului și acceptată de editură), ci în calomnia a cărei victimă sînt (...)

Fiind sigur că dvs. nu cunoașteți nici calomnia și nici represaliile nedrepte ce se exercită împotriva mea în numele dvs., m-am adresat dvs. cu memoriul din 17 decembrie 1971.

Nu numai că memoriul meu a fost împiedicat să ajungă pînă la dvs., dar mai mult, cei care vă "dezinformează" în mod sistematic sînt pe cale să obțină excluderea mea din PCR, din Uniunea scriitorilor, desfacerea contractului de muncă la revista "România literară" și (de ce nu?) arestarea și condamnarea mea.

Vă aduc la cunoștință că nu am de gînd să abandonez această luptă, oricît de inegală ar fi ea; că voi utiliza toate mărturiile și toate dovezile de care dispun, toate mijloacele, chiar și cele considerate inegale [corect: ilegale], pentru a face ca adevărul să iasă la iveală, pentru a-mi apăra nu numai calitatea de membru de partid și al Uniunii scriitorilor, ci și libertatea mea; mă voi bate pînă cînd voi redobîndi drepturile de cetățean și de scriitor, care mi-au fost furate.

Partidul a cerut literatură realistă - am scris literatură realistă. Partidul a cerut să scriem pentru omul și despre omul zilelor noastre - cu luminile și umbrele sale - așa am scris. Partidul a dezvăluit cu curaj și cu spirit de răspundere abuzurile ce s-au comis și a dat asigurări că nu se vor mai repeta - am scris și eu, cu spirit de răspundere, despre abuzuri și ilegalități, în mod mai puțin violent decît ați făcut-o dvs. în nenumărate rînduri.

Partidul cere membrilor săi să spună adevărul - am spus, spun și voi spune întotdeauna adevărul, chiar dacă acest adevăr va fi jenant pentru unii.

Nu voi accepta însă niciodată ca, sub pretextul disciplinei de partid, al "necesităților de moment", să mint, să afirm că m-am înșelat (cînd de fapt cei care-mi cer aceasta s-au înșelat ei înșiși) și nici să-mi fac autocritica... pentru niște greșeli comise de cei ce-mi cer să-mi fac eu autocritica.

În cadrul unei adunări de partid, în care tovarășul Dumitru Popescu, secretar al C.C. al P.C.R. a propus excluderea mea, am demonstrat că eu nu port răspunderea pentru scandalul provocat în jurul cărții mele ci cei care au hotărît mai întîi *să nu o publice și apoi să-i facă o publicitate gratuită, în beneficiul editorului german*. [subliniat de mîna și bifat cu semnul văzut]

În cursul acestei adunări, tovarășul Dumitru Popescu a spus: "Nu am citit cartea, dar tovarășii au avut dreptate cînd au respins-o"

Am demonstrat în această adunare că tovarășii care au refuzat cartea erau de fapt... însuși tovarășul Dumitru Popescu (...)

Iată-ne așadar în situația pe care partidul a condamnat-o, prin intermediul dvs., de nenumărate ori și a promis că nu se va mai repeta: violarea normelor legale și umane cele mai elementare; condamnarea pentru o greșală inexistentă, condamnare înainte de a verifica și judeca o acuzație; condamnare în urma unei afirmații lipsite de răspundere a unui responsabil; condamnare a victimei nedreptății și nu a celor care a comis nedreptatea.

Sînt un cetățean liber și nu permit nimănui să-mi știrbească drepturile mele de cetățean, garantate de Constituție; sînt un scriitor și nu permit nimănui să-mi știrbească drepturile mele (în ce mă privește, spun: datoriile) de scriitor, de martor sincer și cu simț de răspundere al epocii sale.

Așa cum am promis în *august 1968* [subliniat de mână], în fața comuniștilor care m-au primit în rîndurile lor, voi spune întotdeauna adevărul și mă voi *lupta* [subliniat de mână] pentru adevăr, împotriva oricui va încerca să-l denatureze, să-l nege, indiferent cine va fi și ce “obiective de moment” va invoca.

Am aderat la Partidul Comunist Român, în august 1968, pentru că în august 1968 partidul mi-a vorbit prin glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu. Pentru că l-am crezut pe Nicolae Ceaușescu.

Vreau să cred în continuare în partid și în Nicolae Ceaușescu. Nu vreau să mă consolez cu ideea că într-o zi, poate după moartea mea, va fi descoperit adevărul și mi se va face dreptate. Nu am ce face cu o dreptate postumă. Vreau ca adevărul să fie dezvăluit astăzi. Mă voi bate pentru acest adevăr pînă cînd îl voi impune. Am avertizat pe cei care au împiedicat adevărul să ajungă la dvs., dacă nu voi primi răspuns nici la acest memoriu, voi găsi alte mijloace pentru ca adevărul să ajungă la dvs., - asumîndu-mi, bineînțeles, toate riscurile.

Sînt sigur că voi reuși”.

(*Le Monde* nr 8490 din 30 aprilie - 2 mai 1972, articolul: “*Exclus din partid, un romancier se adresează secretarului general al partidului comunist român: “Nu am ce face cu o dreptate postumă” - scrie dl. Paul Goma*”) [tăiat de mână, cu o linie]

8) Scrisoarea deschisă adresată Uniunii scriitorilor români, în legătură cu excluderea lui Dumitru Țepeneag; *apărută în revista de literatură și critică literară Temps Modernes - iunie 1976* [adăugat de mână]

“Cum se face că m-ați uitat pe mine? Cu ce e mai grozav Țepeneag decât mine? Pentru că publică o revistuță la Paris? Ce mare lucru, cum spunea Marin Preda?... Sau dacă efortul de a face cunoscută literatura română dincolo de granițe este o vină care merită pedeapsă, de ce nu-l sancționați și pe Romul Munteanu pentru “Caiete” sau pe Paul Anghel pentru delict la “Tribuna României”? Și invers: nu uitați să-i onorați la justa lor valoare pe atașații culturali români din străinătate, care nu au precupețit nici un efort “cultural” pentru a face din cultura română o celebră, o cunoscută... necunoscută!

A propoz de această nedreptate, țin să vă spun că păstrez distanța

față de Domnii de la Europa Liberă, care, proștii, nu-și mai revin: cum se poate exclude un scriitor fără un motiv serios?... Profit de ocazie să-i informez că la noi lucrurile stau altfel și nu au nimic în comun cu lumea lor capitalistă, căzută pradă debandadei, indisciplinei, anarhiei, liberalismului (vezi D. Popescu: Opere filosofice), delăsării (vezi Z. D. Bușulenga: Note de călătorie în țara lui Hamlet). La noi, domnilor de la Europa Liberă, domnesc ordinea și disciplina liber consimțită, la fel ca și o libertate și dreptate atât de acceptate, că-ți vine nu știu ce. Nu știu ce, într-adevăr!

Iată: Țepeneag nu trebuia dat afară... În timp ce subsemnatul, da, ar fi meritat să se bucure din plin de drepturile sfinte și egale ale membrilor Uniunii scriitorilor români. Lăsați-mă să mă bucur de dreptul de a fi exclus! Dat fiind că m-am mai bucurat de:

Dreptul de a scrie

Adevărat, acest drept nu-mi poate fi acordat ca, de exemplu, un fotoliu de președinte, un premiu sau o vilă. Dar nici nu-mi poate fi luat: de către Uniune. *Doar de serviciul de securitate...* [bifat cu un X]

Dreptul de a publica

Îl am. Pentru că așa cum știți, cenzura nu există în România! Astfel, nepublicarea unor cărți rele, cu un ton ostil, nu este datorată decât vigilenței și conștiinței muncitorilor tipografi: când un asemenea manuscris ajunge în mâinile lor, muncitorii refuză să-l culeagă, pur și simplu. Astfel că dacă o carte, ca de exemplu "Ostinato" a subsemnatului, nu a fost tipărită, nu trebuie învinuiți D. Popescu, V. Nicolaescu, I.D.Bălan sau D. Ghișe. Nuuuu! Numai muncitorii tipografi au opus un veto definitiv - apud Virgil Căndea...

În luna mai, mi s-a interzis să semnez o traducere... Îmi amintesc foarte bine cum au început lucrurile acum patru ani. Ghișe mi-a dat "sfatul" următor: "Așteaptă puțin, să ți se uite numele", legat de publicare, evident. Am așteptat, ce era să fac? Aștept cu nerăbdare ca să-i ia dracu' numele, pe al lui și pe al tuturor celorlalți ierarhici care cu o singură ridicare a sprâncenelor hotărăsc "uitarea" unui nume, pentru câțiva ani buni. [o mână s-a cam jucat cu pixul pe textul acestui pasaj, desenând tot felul de linii ascendente și descendente, în genul unui grafic; cvasiilizibil din cauza proastei calități a fotocopiei]

E drept că din aprilie 1970 înapoi numele meu a mai fost tipărit de două ori.

1) În cartea de telefon, ediția 1973...

2) În "România liberă", la rubrica decese, cu ocazia dispariției dintre cei vii a bunicii soției mele.

Trebuie să recunosc că numele meu a putut fi văzut pe coperta unei cărți de Faulkner, în vara lui 1972. [subliniat de mână] *Și, ciudat, evenimentul nu a provocat căderea guvernului, nici pe cea a lui Popescu (Popescu Dumnezeu, nota de subsol), nici măcar a dracului...* [bifat cu semnul văzut] În iunie 1973, un ofițer de securitate de la vamă mi-a confiscat volumul lui Faulkner, pentru că numele meu apărea ca traducător... Nu era de mirare... Nu m-a surprins nici reținerea cărții lui Willy Brandt "Pentru o politică de pace". Ce și-o fi spus bravul ofițer,

lupta pentru pace este o treabă arzătoare, dar cine știe despre ce pace o fi vorba?... Puteți să-mi spuneți ce importanță putea avea faptul că aceasta avea loc la opt zile de la călătoria d-lui Ceaușescu în Germania federală unde, în mod fatal, urma să-l întâlnească pe autorul cărții interzise în România?

Dar nu confiscarea cărților m-a mirat, nu. Ci restituirea lor. Este drept că spuneam cui vroia să mă audă că voi face publică lista cărților interzise în România [subliniat de mână] (în presa capitalistă, firește). Dar dacă nu aveam norocul ca dl. Ceaușescu să viziteze Germania?...

Drepturile materiale

- O locuință atribuită din Fondurile de locuințe ale Uniunii: nu este cazul. Locuința mea nu are nici o legătură cu fondul literar și ideologic.

- Accesul în casele de odihnă și creație: nu este cazul. Și dacă ar fi, ce nevoie aș avea eu de odihnă, din moment ce nu creez conform constituției Popescu?

- Călătorii în străinătate pe seama Uniunii: nu e cazul. E drept că am fost (pe banii mei) și cum credeți că s-a terminat? M-am întors! (Citez: Întrebare: “De ce naiba te-ai întors? Și încă pe cheltuiala ta?” Răspuns: -“Ca să mă bucur de toate drepturile mele”)

- Dreptul de a avea o funcție remunerată de Uniune...

În iunie 1973, când m-am întors din străinătate, m-am dus la “România literară”... mi s-a spus: “Vei continua să aparții de Uniune și să te bucuri de toate drepturile... Până la urmă, d. Gabriel Dimisianu îmi spune: “Ai cam fost dat afară, din aprilie”... A doua zi, la Uniune, mi se spune: “Da, domnule, mi se pare că... Întreabă-l pe Ivașcu, el a făcut propunerea”...

- Dreptul de a obține împrumuturi sau ajutoare bănești. Da, l-am avut. O vreme. Dar de atunci, nu... Fără a avea notorietatea poetului Virgil Teodorescu, nici trecutul său - literar, bineînțeles, al unui om care a slăvit și laudat pe Stalin în versuri înălțătoare, aceleași, de altfel, cu care a slăvit Canalul - unde au fost lichidați atîția dușmani de clasă - recunosc că dacă nu public, nu aduc bani în casieria Fondului; există totuși un motiv pentru care cred că trebuie să am prioritate față de Virgil Teodorescu, în ajutoare bănești, iar acest motiv are un nume: valuta... Să nu pierdeți din vedere că o părticică din dolarii care vă scot din încurcătură în străinătate, provine din drepturile mele de autor, din cărțile mele interzise în România, dar publicate în Vest... Prefectura poliției literare mă prezintă drept un poluator... Aceasta nu o împiedică să accepte bucurios devizele poluate ale capitalismului... Dimpotrivă, mi se spune “discret” să mai aduc, să mai transfer.

Dreptul de a alege și de a fi ales

a) S-a făcut din mine un țap ispășitor și o sperietoare

b) Am luat parte la alegerile - libere, secrete și așa mai departe - pentru președintele Uniunii scriitorilor români... Acum, când evenimentul este de domeniul trecutului, pot spune că am votat pentru Eugen Jebeleanu... Că altul a câștigat alegerile, cineva al cărui nume nici nu figura pe lista candidaților - care s-a autoales, vorba lui

Caragiale - asta este o altă Uniune...”

(*Le temps Modernes* - iunie 1976, revistă franceză de literatură și critică literară, **sub titlul** [întreaga paranteză a fost tăiată, “sub titlul” fiind adăugat de mână și tăiat, la rândul său])

(Fragmente din aceeași scrisoare au apărut și în săptămânalul cultural francez *Les nouvelles littéraires* din 22 aprilie 1976) *sub Titlul* [scris de mână și tăiat]

8) *Scrisoarea adresată lui Pavel Kohout, “pusă la dispoziția Agenției de știri franceze și ziarului “Le Monde”* [pasajul italicizat a fost tăiat și înlocuit cu următorul, scris de mână: *apărută în săptămânalul vest-german Die Zeit no 9 din 18 februarie 1977*]

“Către Pavel Kohout și prietenii săi.

Mă declar solidar cu acțiunea voastră. Situația voastră este și a mea. *Situația Cehoslovaciei este - exceptând deosebirile neesențiale - aceeași ca a României.* [bifat cu un fel de săgeată cu vârful îndreptat în jos] Trăim și supraviețuim în același lagăr, în aceeași Biafra (capitala Moscova).

Voi, cehii și slovaci, ați avut 1968-ul vostru, ungurii 1956 al lor, polonezii 1956, 1971 al lor... germanii răsăriteni 1953-ul lor și îl au acum pe Biermann al lor. Noi românii nu avem astfel de puncte de reper, dar suferința nu este întotdeauna direct proporțională cu strigătul indignării. *Voi (ca de altfel și polonezii, germanii de est, ungurii și bulgarii) vă aflați sub ocupație rusească.* [bifat cu semnul văzut] Noi românii ne aflăm sub ocupație românească - infinit mai dureroasă și mai eficientă decât o ocupație străină. Noi trăim sub același “cnut” (cuvântul “cnut” nu este necesar a fi explicat). Pretutindeni aceeași lipsă a drepturilor elementare, aceeași batjocorire a omului, aceeași impertinență a minciunii. Pretutindeni: sărăcie, haos economic, demagogie, nesiguranță, teroare. Ciomag, căluș, corupție - cu acești trei C, cei doi C (domnul și doamna Ceaușescu) i-au aruncat pe concetățenii noștri cu mii de ani în urmă în evoluția lor istorică.

Dar iată, s-a arătat (și se va arăta în continuare) că *este posibil să se lupte împotriva înjosirii programatice la care este supus omul la noi, în socialismul stalinist.* [bifat cu semnul văzut]

Cuvântul, condeiul, conștiința au tulburat digestia celor care, în numele nostru și “spre binele nostru”, ne-au călcat în picioare, ne-au silit să construim piramide, care ne-au întemnițat și ne-au pus căluș (*călușul a fost înlăturat numai* [subliniat de mână] *pentru a ne lăsa să urlăm cuvinte de mulțumire*), [bifat cu semnul văzut] care ne-au ucis. Digestia lor a fost tulburată. Mai mult chiar: sînt convinși că ea a fost pentru totdeauna întreruptă. Și aceasta nu numai pentru că țelul nostru, cauza noastră este dreaptă - în ultimă instanță au fost înăbușite și alte cauze drepte - ci deoarece arma noastră, cuvântul, este mai tăioasă decât sabia. Sabia rusească la voi, sabia românească (sabia străveche, daco-romană, în ultimă instanță sabia fraților noștri) la noi în România - această sabie va fi din nou băgată cu forța în teacă [corect: obligată

să intre la loc în teacă - vezi originalul în Culoarea Curcubeului].

Aceasta poate că din motivul minor, lipsit de importanță, că o ideologie, care pretinde pe de o parte că servește omului, *dar care pe de altă parte îl ucide pe om, nu are nimic comun cu omul*. [bifat cu semnul văzut]

Sînt de partea voastră - cehi și slovaci, unguri, polonezi, germani.

De partea voastră se află cu sufletul mulți, foarte mulți intelectuali români - chiar dacă nu-și adaugă semnătura la a mea”.

(*Die Zeit* nr. 9 din 18 februarie 1977, săptămînal politic din Hamburg - RFG: “Paul Goma - Scrisoarea adresată semnatarilor “Chartei 77”). [tăiat de mână]

Textul integral al scrisorii a mai apărut în *Wissenschaftlicher Dienat Südosteuropa* nr. 1/2 din februarie 1977, lunar editat de Institutul de studii sud-est-europene din München - RFG și fragmente în: [aici apare un semn care indică transportarea paragrafului următor în continuarea acestui rînd; probabil voiau să facă economie de hîrtie]

Le Monde nr. 9964 din 11 februarie, articolul: “O scrisoare deschisă a scriitorului român Paul Goma”; *Le Soir* nr. 35 din 11 februarie, coditian politic din Belgia; *Frankfurter Allgemeine Zeitung* nr. 34 din 10 februarie, cotidian politic din R.F.G.; *Relazioni Internazionali* nr. 10 din 5 martie, săptămînal politic din Italia)

9) Scrisoarea adresată tuturor participanților la Conferința de la Belgrad, apărută în fragmente în “Suddeutsche Zeitung” din 14 februarie, “International Herald Tribune”, “Frankfurter Allgemeine Zeitung” și “Gazette de Lausanne” (cotidian elvețian) din 15 februarie 1977: [în fața cifrei 9 de la începutul paragrafului, cineva a scris de mână cuvîntul *aici*]

“În întreaga lume se vorbește despre demnitate și libertate, dar cîți oameni din acele țări în care există cu adevărat demnitate și libertate știu că există state în care *oamenii sînt legați pentru tot restul vieții de pămîntul pe care s-au născut*? [bifat cu semnul văzut] *Și că există țări în care este mai importantă munca și nu cel care o execută? Că există țări în care cetățenii sînt siliți să servească interesele statului, interese care sînt în cea mai mare parte contrare intereselor lor...*” [pasaj marcat cu o linie verticală]

“Cîți oameni știu că mai există locuri în lume unde convingerile sînt impuse cu forța? Considerăm inadmisibil că principiul neamestecului în treburile interne este extins și asupra drepturilor omului...” [bifat cu semnul văzut]

“Guvernul nu respectă dreptul la călătorii libere pentru orice cetățean, schimbul liber de opinii și libertatea presei care figurează în Actul final de la Helsinki... Constituția română garantează drepturile fundamentale ale omului, dar, în practică, ele nu sînt respectate...” [bifat cu semnul văzut]

“Dacă Milovan Djilas a afirmat că în Iugoslavia sînt 600 de

deținuți politici, atunci am putea declara cu tristețe că în România 20 de milioane de cetățeni se simt ca deținuți politici în civil, care se duc seara acasă și dorm în propriul pat”. [bifat cu semnul văzut]

Scrisoarea se încheie cu un apel, de a se ține cât mai curînd o întrunire internațională la cel mai înalt nivel, cu tema “apărarea drepturilor omului”.

10) Interviu luat prin telefon de ziarul "Tribune de Genève" în legătură cu scrisoarea deschisă adresată Conferinței de la Belgrad, apărut în nr. 40 din 17 februarie 1977:

“Redacția: Ce rațiuni, sau ce circumstanțe, v-au determinat să publicați acum, acest protest?

P. Goma: Mai întîi, exemplul “Cartei-77” din Cehoslovacia. Situația este similară. Sîntem lipsiți de drepturi, privați de libertatea de manifestare. Există o lege care recunoaște această libertate, dar nu este aplicată. Guvernul nostru a semnat Declarația de la Helsinki. Dar aceasta nu a ameliorat cu nimic, ci, dimpotrivă, aş spune. De exemplu, în cazul reîntregirii de familii, guvernul acceptă numai cu condiția ca reîntregirea să se facă în [corect: spre] România. *Aceeași situație și în cazul informației: ea poate să circule cu condiția ca ea să fie pe placul regimului.* [bifat cu semnul văzut]

R: La ce urmări vă așteptați după publicarea “scrisorii deschise”?

P.G.: Cred că vor urma consecințe neplăcute pentru unii semnatari, care sînt, practic, necunoscuți. Ceilalți sînt, mai mult sau mai puțin, protejați de notorietatea lor. *Dar, din exterior, presa occidentală* [subliniat de mână] *poate să exercite o anumită influență care să ne permită să ne continuăm modesta noastră acțiune deja începută.* [bifat cu semnul văzut] În ce privește conferința de la Belgrad, avem unele speranțe, cu toate că sîntem blazați. Noi nu cerem decît o... mică reformă: ca cei care au făcut legile să le și respecte.

R.: Au existat deja reacții pe marginea “scrisorii deschise”? Eventual din partea guvernului?

P.G.: Trăiesc foarte izolat în cartierul meu. Dar am primit multe telefoane. Unii și-au dat chiar numele; alții au venit să mă viziteze; dintre ei au fost cîțiva care s-au solidarizat, în mod deschis, semnînd scrisoarea. Din partea guvernului însă, pînă în prezent, nici o reacție.

R.: Aveți în vedere și alte demersuri pentru respectarea Drepturilor în țara dvs.?

P.G.: Da. Am început să scriu o serie de articole pe care le-am trimis la Paris, în R.F.G. și S.U.A. *Pe de altă parte, am primit ieri diferite mesaje din partea compatrioților care trăiesc în străinătate. Ei sînt pregătiți să facă tot ce este posibil ca să mă ajute.* [bifat cu semnul văzut]

R.: Doriți să adăugați ceva la cele spuse pînă acum?

P.G.: Da. Sîntem optimiști cu toții, iar eu voi continua să spun și de acum înainte tot ceea ce gîndesc”.

Fragmente din interviu au apărut și în cotidianul politic american

International Herald Tribune, din 18 februarie 1977 și în cotidianul politic englez The Times din 9 mai 1977:

“... De asemenea și-a exprimat intenția de a continua critica publică a condițiilor de aici, chiar cu riscul de a fi închis...” [cineva a marcat pasajul cu o paranteză pătrată mare și a scris în dreptul ei: *de unde?*]

11) Declarații făcute lui Malcolm Brown, apărute în cotidianul International Herald Tribune din 19-20 februarie [1977]:

“Dl. Goma, despre care se relatase că a fost arestat alaltăieri, a spus că el și soția sa Ana Maria Năvodaru au privit pe fereastra apartamentului cum cordonul de polițisti din jurul clădirii nu i-a lăsat pe vizitatori să treacă. Dar, a spus el, poliția nu a chemat pe nimeni din familia sa. El a mai spus că alaltăieri și ieri, cu toate că telefonul lor nu funcționa cu apelul obișnuit, au primit o serie de amenințări anonime”.

12) Declarație făcută lui Manuel Lucbert, corespondentul ziarului “Le Monde”, apărută în nr. 9971, din 19 februarie [1977]

“Cu ocazia ultimei noastre întâlniri, de acum câteva luni, Paul Goma, om integru, ne declara, ros de îngrijorare: “Ni s-a spus deschis că vor să ne înfometeze. Sîntem redusși, soția mea, copilul și cu mine, să trăim din ajutorul familiei noastre și al prietenilor noștri”.

13) Scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, apărută în săptămînalul politic din R.F.G. “Die Zeit” nr. 12 din 11 martie 1977:

[Originalul se află în Culoarea curcubeului. Ca și în cazul altor texte am lăsat aici re-traducerile, pentru adnotările cultilor seci - nota mea]

“Domnule Ceaușescu,

Mă adresez dvs. Nu-mi rămîne altă cale. Sînteți ultima mea speranță. Iată motivul :

De o lună de zile, de cînd a fost publicată “Carta 77” nu-mi mai găsesc liniștea și sînt convins că nici dvs. Credeam că în sfîrșit glasul rațiunii a obținut ascultare. Oameni cu simț de răspundere, cu dragoste de patrie și fideli socialismului *cer în “Cartă” nu răsturnarea guvernului lor, așa cum afirmă răuvoitorii, ci aplicarea legilor, a legilor naționale cît și a hotărîrilor internaționale semnate de guvern și deci acceptate de acesta.* [bifat cu semnul văzut] Faptul că numeroși oameni și-au pus semnătura pe “Carta 77”, obligă la concluzia logică că ei nu au ceea ce cer - altfel nu ar cere. De ce nu au ceea ce cer?; pentru că Cehoslovacia nu este o țară liberă și independentă. Ea este ocupată de trupe străine care au impus cu forța o politică străină. Drepturile consfințite prin constituție sînt refuzate cetățenilor - pentru a nu mai vorbi de cele cuprinse în Carta Drepturilor Omului sau în actul final al

Conferinței de la Helsinki.

Dovada realelor și serioaselor motive ce stau la baza acuzațiilor semnatarilor “Cartei 77” - ce ar putea de altfel fi mai adevărat și serios decât omul - o oferă compoziția grupei care a inițiat acțiunea: nici urmă de vreun capitalist, moșier sau membru al unui partid fascist. Semnatarii “Cartei 77” sînt numai socialiști militanți, activiști de seamă, ba chiar membri ai guvernului comunist Smrkovski, oameni care au dorit și continuă să dorească în țara lor o orînduire dreaptă și democratică.

Domnule Ceaușescu, de o lună mă străduiesc să-i determin pe cunoscuții mei la solidaritate cu acțiunea cehilor și slovacilor, dar fără succes. Unii au refuzat prompt pe motiv că o asemenea acțiune - declarația de solidaritate - cade sub incidența paragrafului x al legii penale, alții nu cunoșteau paragrafele dar cunoșteau pe “dinăuntru” securitatea; alții mai curajoși s-au declarat de acord să semneze, - dar indescifrabil, iar alții m-au sfătuit să mai aștept, să vedem ce o mai fi: dacă cartiștii vor avea succes poate ne pică și nouă ceva din victoria lor, dacă nu, rămînem fără rezultate dar și fără *urmările pe care le vor avea de suportat cehii*. [subliniat de mână]

Vă rog să mă credeți, atitudinea lor m-a mîhnit. [subliniat de mână] *Toți vecinii noștri se agită, își cer drepturile ce le revin, chiar și rușii țipă în gura mare că n-ar fi liberi și că drepturile lor sînt călcate în picioare.* [bifat cu semnul văzut] *Numai noi românii tăcem și așteptăm să ne pice totul de-a gata.* [subliniat de mână] Românii noștri se gîndesc doar la singurul lucru - la ceea ce vor pierde dacă securitatea află ceva; *ei nu se gîndesc de loc la ceea ce ar putea cîștiga - în ciuda securității.* [bifat cu semnul văzut] Unul dintre cunoscuții mei - un “-escu” get beget - m-a jignit de moarte - și nu numai pe mine. Știți ce mi-a spus?

“Vă purtați ca un rău român”. M-au apucat furiile și i-am spus părerea mea în față: “Așa? Dar de Ceaușescu ce părere ai? Este și el un rău român? El este român din cap pînă în picioare [get-beget] și totuși a plecat la 15 august 1968 la Praga pentru a-l asigura pe Dubcek de solidaritatea românilor. Și cu toate că este român, el a condamnat cu vehemență de la balconul clădirii C.C. invazia trupelor Pactului de la Varșovia în Cehoslovacia, afirmînd că ceea ce au făcut aceste trupe ar fi o mare rușine.” [bifat cu un X mare] Asta i-am spus. Răspunsul lui: *“Păi atunci cereți-i lui Ceaușescu ce-mi cereți mie - o semnătură sub declarația de solidaritate cu cehii”.*

Domnule Ceaușescu, este limpede că nu veți pune înalta dvs. semnătură alături de cea a unui cetățean simplu, pe deasupra a unui [cele două cuvinte au fost tăiate cu mai multe linii] scriitor netaalentat. Și chiar dacă s-ar întîmpla o asemenea minune - ce se poate face doar cu două semnături? Desigur, soția mea ar putea semna și ea dar asta n-ar schimba prea mult situația. Dacă s-au oferit 30 de unguri atunci pentru a păstra proporțiile, ar fi nevoie de circa 90 de semnatori români. Sau măcar 50. Sau cel puțin 10. Dar de unde să-i iau ? *Așa cum v-am spus deja: românii se tem de securitate. De aici concluzia că în*

România doar două persoane nu se tem de securitate: mult stimata dvs. persoana și eu. Dar cum am spus, doar cu două semnături... [bifat cu un mare semn văzut]

Dar există o soluție. Ea se numește solidaritate individuală - eu am trimis o scrisoare cu propria mea semnătură. Numai că gestul meu nu va putea spulbera teama concetățenilor față de solidaritatea cu cei care în fond militează și pentru drepturile noastre.

Situația s-ar schimba total dacă și dvs. ați trimite o scrisoare. Sînt ferm convins că milioane de români ar urma exemplul dvs, declarîndu-se solidari cu cehii și slovacii. Printr-o asemenea acțiune ați arăta că sînteți consecvent declarațiilor dvs. din 68 și ați dovedi că luptați pentru socialism, democrație și umanism. Asta înainte de toate. An afară de aceasta România ar putea să se prezinte cu capul sus la Conferința de la Belgrad. Sper în aceasta.”

Textul integral al scrisorii a apărut și în “Kroner Zeitung” din 20 martie - cotidian din Austria, iar fragmente în cotidienele “The Times” și “Die Welt” din 21 martie. [bifat cu semnul văzut]

14) Declarații făcute ziaristei Dessa Trevisan, de la “The Times”, apărute în numerele din 21 și 22 februarie ale cotidianului:

“Permițînd să plece din țară celor ce doresc, autoritățile încearcă să mă izoleze. Ei vor să poată spune că sînt singur și că apelul pentru drepturile omului ar fi o acțiune particulară și personală fără nici un ecou”.

“Jumătate de oră înainte de a primi invitația d-lui Burtică, dl. Goma se mai plîngea de tracasări, care au slăbit astăzi totuși, cu toate că telefonul era încă întrerupt de cîte ori cineva voia să-și exprime simpatia.

Dl. Goma a spus că a primit cel puțin 100 de telefoane și în ciuda supravegherii poliției, cîteva persoane au ajuns pînă la ușa lui exprimîndu-și dorința de a semna scrisoarea de luptă pentru drepturile omului. A spus că el însuși a început să simtă răspunzător de ecoul pe care l-a avut apelul său și a afirmat că mai mulți muncitori au dorit să se alăture campaniei sale”.

15) Interviu luat prin telefon de la revista “Spiegel” săptămînal politic din R.F.G., apărut în nr. 10 din 28 februarie 1977

“Spiegel: Domnule Goma, vă simțiți amenințat?

Goma: Tocmai m-am întors de la Burtică, cu care am avut o convorbire [nu folosesc termenul “convorbire”, ci “dialog”] mai lungă. Situația nu s-a clarificat de nici o parte. Convorbirea noastră a fost însă promițătoare.

S.: Este vorba de situația dvs. ca scriitor?

G.: Nu este vorba de *cărțile mele*, [subliniat de mână] ci de Paul Goma ca cetățean, atît în scrisoarea mea adresată lui Kohout cît și în cea pentru Belgrad. Imediat după ce le-am scris a început scandalul. Telefonul suna permanent, diferite persoane mă amenințau în tot felul,

am fost amenințați chiar cu moartea, nu numai eu dar chiar și fiul meu în vîrstă de 15 luni. Amenințările erau anonime, veșnic se dădea numele de Ionescu sau Popescu.

S.: *Telefonul dvs. funcționează permanent?*

G.: *A fost întrerupt, dar uneori legătura a existat chiar și pentru a mi se ura succes. Cu străinătatea n-am putut telefona, sînteți primiul cu care am reușit legătura.* [bifat cu semnul văzut]

S.: Opinia publică din România acordă atenție militanților pentru drepturi cetățenești?

G.: La început au fost, în afară de mine, șapte semnatori. Acum sînt deja mulți.

S.: Cîți?

G.: Din motive [?] nu vă pot spune cifra exactă, în orice caz mai mult de 12 persoane. Sînt și muncitori printre ei. Oamenii vin la mine cu toate că la poartă patrulează milițienii [spusesem: "securiștii"]. Joi n-a ajuns la mine nici măcar socrul meu, care vroia să ne aducă mîncare. Dar tot au reușit unele persoane străine să vină și să semneze. Desigur le-a fost teamă și nu știu ce au pățit după aceea.

S.: Ce vi s-a reproșat în timpul interogatoriilor?

G.: Interogatorii? Nu am fost interogat. *Nici măcar arestat, cum se crede în Occident. N-am avut nici un fel de contact cu ACEIA.* [bifat cu semnul văzut].

S.: Opinia publică a aflat ceva despre scrisorile dvs.? Au existat informații la radio sau televiziune?

G.: Ce idee! Așa ceva la noi, în România?!

S.: Atunci de unde a aflat lumea despre aceste scrisori?

G.: Prin radio Europa liberă. Aceasta este unica sursă de informații.

S.: Ceilalți semnatori au avut de suferit represalii?

G.: Familia Manoliu a plecat la Paris, familia Gesswein în R.F.G. Cu alții n-am avut nici o legătură. Unul, [ultimile două litere au fost șterse cu mai multe linii] muncitor, care trăiește la Oradea, intenționa să-mi telefoneze, dar n-a făcut-o. Celălalt, Ștefănescu, poate că este arestat, nu pot da de el prin telefon, și al lui a fost închis. Burtică m-a asigurat că nu ar fi arestați, dar aș vrea să aud din gura lor acest lucru.

S.: Ce țel urmăriți cu acțiunea dvs.?

G.: Nu ne gîndim la revoltă. Vrem ca drepturile consfințite prin constituția țării noastre și la Helsinki să fie respectate. Primii șapte semnatori voiau înainte de toate un pașaport, implicit emigrarea, dar acum la semnatorii noi este vorba de situație în general.

S.: Și dvs. doriți un pașaport?

G.: Eu nu vreau să plec de aici. Cînd toți cetățenii României vor avea un pașaport, atunci va avea și Paul Goma unul. Ceea ce ne deranjează este că litera legii este moartă, că adesea este chiar răstălmăcită în contrariul ei.

S.: Există vreo legătură între acest fapt și aceea că nu vă puteți publica nimic?

G.: Nu la asta mă refer, oricum nu poate fi vorba acum de așa ceva. Eu scriu cum s-ar spune pentru export. Dar în “Săptămîna” sînt atacat în fiecare... săptămîină. Așa că numele meu tot a apărut - nu mă pot plînge...

S.: Cum s-a constituit grupul?

G.: Fiecare a aflat via Europa liberă despre faptul că și celălalt are probleme - așa ne-am găsit. Tocmai urcă un vizitator. Aflu că nu mai sînt persoane în uniformă la poartă, ci doi securiști în civil. La Burtică m-am plîns că sînt pus sub observație. *Mi-a răspuns că aş avea halucinații și că dacă totuși este adevărat se vor lua măsurii corespunzătoare. Dar pînă ajunge ordinul de sus la funcționarii executanți.* [bifat cu semnul văzut]

S.: *Se poate afirma că activitatea dvs. exprimă nemulțumirea generală din România?* [bifat cu semnul văzut]

G.: *Da, este vorba și de proasta aprovizionare; de mizeria generală, de întregul climat.* [bifat cu semnul văzut]

16) Interviu luat prin telefon de Virgil Tănase, apărut în revista Les nouvelles littéraires nr. 2574 din 3-10 martie 1977

“Virgil Tănase: În spatele tăcerii autorităților române, care refuzau să răspundă la orice întrebare care te privea, se ascunde ceva? Ce s-a petrecut exact?

Paul Goma: De îndată ce s-a aflat de scrisoarea prin care un grup de români din care făceam și eu parte, cerea guvernului să respecte drepturile omului și acordurile de la Helsinki, reacțiile din ambele părți nu s-au lăsat așteptate: la 16 februarie îmi telefonau oameni exprimîndu-și acordul cu noi; a doua zi a venit rîndul autorităților: telefonul mi-a fost pus sub observație - cum încerca cineva să-mi vorbească, legătura se întrerupea. În schimb telefonul funcționa normal atunci cînd persoane de identitate îndoielnică, mă chemau amenințîndu-mă sau înjuriindu-mă. Aceasta timp de o săptămîină întreagă. Poliția și-a făcut apariția la 18 februarie: nimeni nu poate intra la mine, deși eu nu sînt împiedicat de loc în activitatea mea. *Și astăzi încă (convorbirea are loc la 26 februarie - nota de subsol), agenții se află în fața ușii mele.* [bifat cu semnul văzut]

V.T.: Toate aceste măsuri n-au putut totuși împiedica anumite persoane să intre în contact cu dumneata...

P.G: Da, unii au reușit să dejoace supravegherea poliției, venind să mă asigure de sprijinul lor sau să semneze alături de noi. Sînt astăzi 28 de semnături, în majoritate muncitori și tehnicieni. Și un scriitor: Luminița Coler.

V.T.: Printre cei care au reușit să-ți vorbească, se află, se pare, un înalt funcționar al partidului: dl. Cornel Burtică, - era pentru a-și exprima sprijinul?

P.G.: Mai curînd dimpotrivă, am fost convocat la Comitetul Central al Partidului pentru o întrevvedere cu dl. Burtică, secretar al Comitetului Central și membru al Biroului Politic, unul din cei mai

apropiați colaboratori ai d-lui Ceaușescu. Mi s-au cerut manuscrisele cărților nepublicate în străinătate, pentru a fi examinate în vederea unei eventuale “publicări în România”. *Eu sînt sceptic. Fapt este ca datorită acestei întrevederi soția mea a putut semna un contract de traducere care-i fusese refuzat înainte, pe vremea cînd persoane sus puse din conducerea Uniunii scriitorilor se lăudau că mă vor înăbuși delicat, dar eficace și cînd mi s-a tăiat mie și soției mele orice posibilitate de lucru și de cîștig.* [bifat cu semnul văzut și marcat cu o linie verticală]

V.T.: Aceasta lasă totuși impresia că în comparație cu alte țări din Răsărit, unde represiunea pare mai curînd a se întări, România face figură aparte.

P.G.: *Este o manieră abilă de a pregăti conferința de la Belgrad:* [bifat cu semnul văzut] această oarecare atenție care mi se acordă mie sau altor semnatari poate înșela, dar situația din țară rămîne tot atît de gravă: drepturile fundamentale ale omului nu sînt respectate, economia este falimentară.

Iar cei, din nefericire foarte rari, care îndrăznesc să o spună sînt trimiși dacă nu la închisoare, cel puțin la spitalele psihiatrice. [bifat cu un X mare și marcat cu o linie verticală]

V.T.: Ce sînt aceste spitale în România?

P.G.: *Internarea în spitale de psihiatrie pentru delict de opinie este reglementată prin legea nr. 12 din 1965.* [bifat cu semnul văzut] Cunosc opt cazuri între care cel al lui Gheorghe Brașoveanu, care a fost internat aci din cauza unei conferințe despre “Viață și Dumnezeu”. În momentul de față, lucrez la o carte care tratează această problemă.

V.T.: Te pot informa că revista “Les Cahiers de l'Est” a lansat ideea unei conferințe a intelectualilor din Est și din Vest, care, paralel cu aceea de la Belgrad, va discuta problema drepturilor omului; sîntem de părere că destinderea nu se va produce prin semnarea tratatelor internaționale ci printr-o schimbare de mentalitate ce nu poate fi asigurată decît printr-o strictă respectare a drepturilor omului; ce crezi despre acest lucru?

P.G.: Intelectualii au dezbătut întotdeauna aceste probleme fără ca guvernele să țină cont de aceasta. Privesc cu simpatie o asemenea inițiativă, dar cred că șansele ei de reușită rămîn limitate atîta timp cît nu se va găsi mijlocul de a-i obliga pe oamenii politici să accepte ideea că statul este totalitatea celor care produc și nu a celor care se mulțumesc să-l apere”.

17) Declarație telefonică făcută în 28 februarie 1977 și comentată de Dieter Schlesak în “Frankfurter Allgemeine Zeitung” nr. 52 din 3 martie 1977

“Luni seara, într-o convorbire telefonică, Goma și-a exprimat scepticismul - Burtică i-a propus să-i prezinte romanele încă nepublicate în Occident. “Dl. Burtică m-a făcut însă atent că nu promite nimic...”

Emoționat, Goma a relatat prin telefon despre reacția populației,

informată de cele întâmplate prin emisiunile posturilor de radio din străinătate. [bifat cu semnul văzut] Autorul vorbea despre “o mare și disperată solidaritate”. În ciuda securității postate la poartă și telefonului pus sub observație, el a fost “chemat de sute de intelectuali, muncitori, meseriași și tehnicieni”. *Îndrăzneții care l-au vizitat la domiciliu “au fost arestați, dar eliberați după scurtă vreme”.* [bifat cu semnul văzut] Oficialitățile s-au temut nu numai de răbufniri de dincolo de atitudinea apatică în expectativă ci și de bacilul dorului de Occident. Căci românii nu par a fi “fataliști metafizici”, așa cum a menționat Eugène Ionesco, la sfârșitul lunii februarie, la sursa cea mai importantă de informații a românilor, Radio Europa Liberă, când a desemnat atitudinea lui Paul Goma drept unică și eroică.

“Eu nu cred că Eugène Ionesco are dreptate”. Ce așteaptă de la opinia publică occidentală militanții români pentru drepturi cetățenești? *“Ca ea să pună capăt convingerii că la noi ar exista libertate, socialism, democrație. Ele sînt cuvinte goale în România. Aici la noi domnește stalinismul”. Și rolul presei și radioului occidental? “Presă occidentală ne este de mare ajutor. Și rugăm pe toți corespondenții occidentali să nu mai tacă și să informeze în continuare despre noi opinia publică internațională”* [marcat cu o linie verticală]

18) Declarația telefonică făcută redactorului săptămînalului elvețian “Tages Anzeiger”, apărută în nr. 11 din 15 martie 1977

“Mișcarea românească pentru drepturi civice care și-a făcut apariția acum aproape o lună de zile printr-o scrisoare de protest semnată de 8 persoane, ar fi sprijinită în prezent de aproximativ 100 de persoane. (Aceasta a fost declarat de conducătorul acțiunii, scriitorul bucureștean Paul Goma, într-o convorbire cu redacția publicației T.A.). El scontează pe mai departe pe alte solidarizări cu scopurile mișcării. *El solicită conferinței de la Belgrad organizarea unei [alte] conferințe care să trateze lipsa de drepturi politice.* [bifat cu semnul văzut] Goma s-a arătat surprins de faptul că, imediat după catastrofă, [cutremurul din 5 martie] oamenii l-au căutat pentru a-și manifesta sprijinul lor la dezideratul politic. *Goma este convins că dezastrul din urma cutremurului va degreva politic România, la viitoarea conferință de la Belgrad.* [bifat cu semnul văzut] Altfel, spune scriitorul, țara sa s-ar fi aflat cu siguranță pe “banca acuzaților”. Senzaționala întâlnire dintre Paul Goma și Cornel Burtică a fost apreciată de scriitor ca o tactică din partea regimului ca prin vagi promisiuni de publicare a unor cărți semnate de el, să-l abată de la activitățile sale politice”. [bifat cu semnul văzut]

19) Interviu acordat Agenției americane de presă U.P.I., apărut în fragmente în cotidienele “Le Monde” nr. 9995 din 19 martie, “Die Welt” nr. 64 din 17 martie 1977:

“Paul Goma a afirmat că există în România spitale de psihiatrie în care autoritățile nu ezită să-i interneze pe opozanți. El a citat numele a patru așezăminte (spitalele Bălăceanca, Cula, Poiana Mare și Petru Groza), dintre care primele două în București, în care, după câte știe el, au existat cazuri de acest fel. *Scriitorul s-a declarat gata a furniza identitatea a trei persoane care au suferit un atare tratament și care i-au adus dovezi confirmând internarea lor psihiatrică din motive politice. El speră să poată înmîna aceste declarații Conferinței de la Belgrad.* [bifat cu semnul văzut și marcat cu o linie verticală]

În privința situației sale personale, dl. Goma a declarat că a fost primit în două rînduri deja de către un conducător important al Partidului Comunist, dl. Cornel Burtică, *secretar în probleme de ideologie ultima oară sîmbătă 12 martie.* [bifat cu semnul văzut] El s-a declarat relativ optimist. El consideră că autoritățile din țara sa vor adopta în cele din urmă față de contestatari *o atitudine mai suplă decît cea din alte țări din Est.* [bifat cu semnul văzut] Pînă în ziua respectivă, a mai declarat el, o sută douăzeci și șase de persoane i-au făcut cunoscută adeziunea la scrisoarea sa de solidaritate cu semnatarii cehoslovaci ai Cartei 77. Este de părere că cei care luptă pentru drepturile omului în România vor cîștiga. “Eu cred că lucrurile se vor îmbunătăți”, a spus el. *Dar schimbarea se va produce în deplină liniște, a adăugat el.* [bifat cu semnul văzut]

20) Declarația făcută lui Harry Schleicher, apărută în cotidianul german “Frankfurter Rundschau” nr. 64 din 17 martie 1977:

“În București orice discuție începe cu victimele cataclismului. Tot așa și discuția cu [poetul] Paul Goma, conducătorul spiritual al mișcării pentru drepturile omului din România. Vorbim mai întîi de cei decedați din cercul lui de prieteni. Apoi el subliniază că “drepturile omului rămîn în continuare problema centrală”, arătîndu-se hotărît să acționeze și în viitor pentru respectarea drepturilor omului în România. La început a crezut că cutremurul va pune abrupt capăt eforturilor luptei pentru drepturi cetățenești. “Dar n-a trecut nici o zi de la cutremur și am primit telefoane de la persoane care și-au manifestat dorința de a sprijini țelurile mișcării.” Una din scrisori poartă 68 de semnături, plus 30 de persoane care și-au anunțau telefonic adeziunea.

“Nu avem un program politic în sensul adevărat al noțiunii”, *răspunde Goma la întrebarea privind scopurile mișcării de opoziție.* [bifat cu semnul văzut] “Vrem doar ca drepturile codificate de România și de constituția țării să fie aplicate și respectate”. *Căci ce pot însemna frumoasele cuvinte despre suveranitatea națională cînd românii sînt “sclavi” în propria lor țară”, spune scriitorul.* [bifat cu semnul văzut] “Aspectul român” joacă un rol primordial în considerentele politice. An sublinierea elementului național român el concordă chiar cu politica oficială deoarece nu dorește să arunce în aceeași oală mișcarea disidenților români cu restul Europei răsăritene comuniste. De aici și formula sa “ocupație românească a României”.

Goma spune că el nu-și poate schimba în mod oportunist atitudinea față de oameni “de azi pe mâine, o dată rece, o dată cald”. *Căci așa se comportă regimul față de el și tot așa și colegii săi scriitorii în eforturile lor de adaptare.* [bifat cu semnul văzut] *Astfel evaluează Goma prima reacție foarte dură a lui Ceaușescu și invitația lui Burtică, ”șeful ideologic”.* [bifat cu semnul văzut]

21) Declarație făcută lui Klas Bergman, corespondent al ziarului “Dagens Nyheter, [insert de mână din care nu se înțelege decît primul din cele trei cuvinte: *coditian*] apărută în nr. 98 [insert de mână: *din 12 aprilie*] al cotidianului respectiv :

“Locuința mea a devenit în oarecare măsură un birou de pașapoarte - spune Goma și zîmbește puțin plictisit. Este clar că   posesia unui pașaport este un drept al omului, dar pașaportul nu înseamnă încă tot în viață. Sîntem pentru legi și constituție și pentru respectarea acestora. Cine este împotriva legilor? Poliția română.   Nu vrem să emigrăm. Vrem să avem un pașaport - acest lucru este un drept, nu un avantaj... I-am spus lui Burtică că am de gînd să rămîn în țară și să lupt pentru drepturile omului aici în România... Cred că   articolul care a apărut în “România literară” a fost o excepție.   Am primit înapoi de la Burtică, fără răspuns, *manuscrisele a două cărți dintre care una a fost editată în Occident*”. [bifat cu semnul văzut]

Goma vorbește de asemenea despre trei persoane care din cauza activității lor politice au stat internați într-o clinică de psihiatrie. Este vorba de Vasile Paraschiv, un fost membru de partid mai în vîrstă, inginer Paulina Cotănescu și economistul Gheorghe Brașoveanu. Un al patrulea, Păun Stoian, un inginer care drept protest împotriva sistemului a purtat un mic afiș cu inscripția “sclav” a fost amenințat că va fi internat într-o clinică de psihiatrie...

Goma adaugă: “Evoluția situației în ultimul timp a *întărit părerea mea că România este ocupată de românii înșiși. Cehii sînt ocupați de ruși, dar situația este aproape aceeași.* [bifat cu semnul văzut] Problemele privind drepturile omului sînt un fel de dinamită: fii prudent, nu te atinge de ele! Dar, cu toate acestea, sîntem optimiști”.

22) Articol scris cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la evenimentele din 1956 din Ungaria - publicat în “Cahiers de l’Est” nr. 8, trim. IV/1976:

“Se spune că Revoluția ungară ar fi început la... Poznan, scrie Paul Goma. Se mai spune că tulburările de la București ar fi început la Budapesta.

Da și nu. Nu - deoarece ungurii s-ar fi revoltat în orice caz. Da - pentru că românii nu s-ar fi agitat atîta dacă polonezii și apoi ungurii n-ar fi început.

Jignitor pentru români? De ce? Nu sîntem noi, un popor cuminte, pașnic și așa mai departe? Noi, românii, nu avem o structură de

răzvrătiți. Ca slugi, este adevărat, nu sîntem ceea ce ar trebui - nici prea ascultători, dar nici rebeli. Sîntem slugi clevetitoare. Relațiile dintre românii supuși și stăpîni, fie ei străini sau nu, continuă o tradiție seculară de sabotare a istoriei, de apărare pasivă, de mici înțelegeri. Noi, românii sîntem chibzuiți și vedem departe, foarte departe, pînă la orizont, ne facem frate cu dracu, dacă trebuie, pînă trecem puntea, știm că trestia se pleacă dar nu se rupe. Astfel românul sabotează istoria în felul său, muncind în bătaie de joc cînd muncește pentru stăpîni, denigrîndu-i, insultîndu-i în spate, pentru ca imediat ce stăpînul apare, nu să ia poziție de drepti, dar să arboreze o expresie de mare satisfacție, mergînd pînă la a-i aduce mulțumiri. Căci noi, românii, sîntem descurcăriți. Noi nu sîntem nici orbi, nici surzi, nici idioți, noi înțelegem prea bine ceea ce se petrece: stăpînul este un soi de pramatie, desigur, dar n-o să i-o spunem totuși privindu-l drept în ochi, n-o să ne revoltăm. Noi avem felul nostru daco-roman (o nouă modă cere să se spună traco-get) de a protesta: ne batem joc de stăpîn.

Da, ca noi nu mai există alții: regii batjocurei. Noi nu ne revoltăm, decît bineînțeles dacă ne ordonă stăpînul, pentru că noi știm prea bine că nu există o armă mai grozavă decît cuvîntul. Și atunci, vorbim...

Căci noi românii, nu sîntem (cu excepțiile care confirmă regula) decît clevetitori. Desigur, sîntem nemulțumiți de stăpîni și de putere dar... să ne eliberăm așa singuri, dintr-o dată? Ei, dacă americanii... Sau dacă guvernul ar publica un decret... Revoluția? O știm prea bine, în România este bine să stîrnești rîsul. Or, noi avem simțul ridicolului...

Toamna lui 1956... Noi, foștii deținuți, vom rămîne marcați pe veci de evenimentele de acum 20 de ani.

1956... Tristă aniversare: arestarea, foamea, închisoarea, apoi domiciliul forțat și supravegherea libertății... Dar și minunată aniversare: în masa celor supuși, noi am fost cei care, chiar dacă n-am acționat, cel puțin am vorbit. Or, pentru niște români cuminți, cuvîntul, o știm prea bine, are valoare de acțiune.

De unde rezultă că noi, românii, nu vom putea depăși stadiul pre-revoltei. Poate pentru că nu am ieșit încă din pre-istorie..."

23) Scrisoare înmînată unui diplomat pentru a fi publicată în cazul în care va fi arestat, apărută în ziarele "Le Matin de Paris" din 23 aprilie, "Neuer Zürcher Zeitung" din 26 aprilie și "Frankfurter Allgemeine Zeitung" din 29 aprilie [1977]:

[vezi Testamentul în **Culoarea curcubeului**]

"Declară că nu a conspirat împotriva țării sale, nu a trădat-o și nici nu a vrut să pună în discuție problema unității naționale și spirituale a României. Dacă va fi arestat, scrie el, - act pe care îl va considera ca ilegal - el se va opune; la interogatoriu va tăcea; de va fi încarcerat, va face greva foamei; iar în cazul unui proces, nu va recunoaște legalitatea anchetei oficialităților și a judecătorilor. Orice mărturisire se va pune pe seama sa, avertizează Goma din capul locului, va fi fără

valoare. Dovezile, pe care orice organ al statului le va prezenta, sînt considerate de el ca nule. Dacă va muri în închisoare, sau unui membru al familiei sale i se va întîmpla un “accident”, răspunderea o vor purta în întregime funcționarii aparatului de oprimare [corect: represiune]. Nenumăratele acuzații de delikte josnice, sînt arătate de Goma ca falsuri, iar în ultimele nouă puncte ale scrisorii, declară că opinia publică trebuie să știe că informațiile după care el și-ar fi schimbat opiniile literare, politice sau etice vor fi întemeiate în orice caz pe minciuni”.

A N E X A II

Aprecieri cu privire la romanele “Ostinato” “Ușa” și “Gherla” publicate în Occident

Le Figaro nr. 8442 din 5 noiembrie 1971 publică un articol intitulat De pe acum i se spune “Soljenitîn-ul român”, Paul Goma prin care s-a produs scandalul la Frankfurt, semnat de Eugène Silianoff, în care se recenzează cartea lui P. Goma “Celula liberabililor” editată de Gallimard:

“Este de prevăzut că din cauza personalității autorului - Paul Goma a îndurat șapte ani de închisoare și de domiciliu forțat - și a subiectului romanului său, în care ni se redă experiența sa din lumea concentraționară, se va vorbi de un Soljenitîn român. În Germania, unde cartea a apărut cu titlul său original “Ostinato”, este un lucru deja stabilit, cu toate deosebirile fundamentale dintre acești doi scriitori...

Trebuie mai întîi de toate să te lași antrenat într-o analiză a aspectelor politice din carte, cu toate indicațiile pe care le conține despre era stalinistă din România. Ea trebuie citită ca o operă de imaginație, ca un roman frumos, pentru că ar însemna să agravăm nedreptatea a cărei victimă este în țara sa, considerînd cartea doar un nou “document” asupra vieții din lagărele de concentrare...

Cartea se termină sub semnul întrebării: ce poate face oare în societatea oamenilor liberi un om care a [pe]trecut trei sferturi din viața sa în climatul distrugător al temnițelor comuniste?

Greutatea analizei - și uneori a lecturii - vine de la structura complicată a romanului și din cîteva particularități ale formei.

Acțiunea se desfășoară la nivele diferite cărora le corespunde [sic!] stiluri adecvate. Lungilor fragmente descriptive, foarte realiste, unde personajele se exprimă în argoul întemnițaților, succed fără tranziție pasaje între vis și realitate...

În aceste pasaje anevoioase, autorul ajunge la distrugerea sintezei, fără îndoială pentru a reda mai bine climatul anihilant al vieții concentraționare.

Folosind în același timp povestirea la persoana întâia și vocea naratorului, autorul, ale cărui legături cu muzica apar foarte intime, se dădă la prestidigitatii tipografice. Separă elementele unei fraze cu lungi puncte de orgă, de spații albe, sau comprimă mai multe cuvinte în vocabule bizare, care ne-ar aminti de Queneau, de n-ar fi tragicul situației.

Aceste procedee, cunoscute de multă vreme în Occident, regăsesc un fel de prospețime și chiar de noutate, la un scriitor a cărei sinceritate nu poate fi pusă la îndoială. Ele produc efectul, în indiferent ce țară comunistă, al unei inadmisibile îndrăzneli și ar aduce autorului lor acuzația de “formalism”, una din crimele cele mai grave sub domnia realismului socialist. La Goma, această manieră se justifică prin înțelegerea unei lumi în același timp reală și halucinantă și nu apare mai puțin convingătoare ca descrierea pur realistă a lumii concentraționare a lui Soljenițin.”

Le Monde nr. 8322 din 16 octombrie 1971, articolul România - primul roman despre închisorile regimului, semnat de Dumitru Țepeneag

"Cartea nu condamnă un sistem social-politic ci numai abuzurile și erorile sale. Nu neagă socialismul ci acea epocă de o cruzime inutilă pe care a reprezentat-o stalinismul. Romanul lui Paul Goma poate fi considerat o reflectare pe plan literar a destalinizării începute în România prin 1963-64; operă de ficțiune, ea prezintă fără ostentație numai o parte din crimele și arbitrariul denunțate în mod public în mai multe rânduri de către secretarul general al Partidului Comunist Român, dl. Nicolae Ceaușescu. De ce n-a putut apare atunci romanul în România?

Singura explicație plauzibilă rezultă din ceea ce am putea numi mecanismul inerției. Stalinismul a instituit un sistem de tabu-uri, care la rândul său a creat o “mentalitate a tabu-urilor” care domnește și astăzi în comportamentul “funcționarilor culturii”.

“Ostinato” este primul roman despre închisorile din România, natural însă că nu și ultimul. Și nu este vorba numai de un document. Autorul este înainte de toate un scriitor; și numai după aceea un om care a suferit șase ani de închisoare, de muncă forțată, urmați de alți câțiva de umiliri și nesiguranță”.

Le Monde nr. 8393 din 7 ianuarie 1972, articolul Universul penitenciar:

“Romanul este primul care a denunțat abuzurile stalinismului

și sechelele sale în România. Dar valoarea documentară a “Celulei liberabililor” nu trebuie să ne facă să uităm calitățile sale literare...” - scrie recenzentul, făcând o apropiere între stilul lui P. Goma și cel al lui J. Joyce în “Ulise”, cu Dostoievski și cu Soljenițin.

L'Express nr. 1065 din 6-12 decembrie 1971, articolul lui Jacques Caban Nu există libertate pentru cei care poluează:

“Goma citează integral textul din “Frații Karamazov” în legătură cu Marele Inchizitor, care izbăvește pe om de insuportabila sa libertate asigurându-i acea oprimare mizericordioasă fără de care el nu este decât o conștiință nenorocită. Libertatea nu poate fi dorită decât în închisoare și nu poate fi atinsă decât în demență și nenorocire. Dorind libertatea, prizonierul conspiră împotriva Inchizitorului, care asigură confortul robiei.

Prizonierul este acuzat, de fapt, de a fi comis o crimă de drept comun ca alibi al unei crime politice. Dacă n-ar fi fost închis pentru crimă, ar fi participat la complotul împotriva regimului, împotriva bunăvoinței totalitare a Marelui Inchizitor...

Cenzura română nu s-a înșelat. Ea nu-l condamnă pe Paul Goma pentru căutările sale estetice, nici pentru acuzațiile sale politice. Ea condamnă ironica disperare care justifică regimul printr-o metafizică a absurdului, inspirată de Dostoievski.

Dl. Ceaușescu s-a recunoscut așadar în portretul Marelui Inchizitor?...

Cartea se impune și ar trebui să antreneze o reînnoire a interesului pentru literatura română, încă slab cunoscută în Franța. De ce oare atunci când Estul îl redescoperă prudent pe Dostoievski, discipolii lui trebuie să fie condamnați la tăcere?”

Les lettres françaises nr. 1424 din 23-29 februarie 1972, recenzie semnată de Hubert Juin la “Celula liberabililor”:

“Cartea scriitorului Paul Goma este bună și frumoasă... Este bună, în măsura în care pune cu o justete remarcabilă anumite probleme ce era necesar să fie puse: în special situația omului în închisoare, și cum închisoarea, această represiune arhaică, devine o umbră de care riști să nu scapi niciodată; ea pune de asemenea în discuție un anumit moment din epopeea revoluționară, mai precis, ceea ce numim “stalinism”...

În dosul închisorii, e adevărat, poți întrezări universul libertății. Dar deținutul reacționează, discută, se întreabă. Toată această viață, viața lui, care se scurge ca o apă, departe de el, și chiar libertatea, revenită, ce va însemna? Iată gândurile pe care le naște închisoarea. “Atroce pedeapsă”: libertatea să fie mai închisoare decât închisoarea... Sau nu, altfel: ca libertatea mea să fie amenințată pe veci, să conțină - evident - închisoarea viitoare... Ca libertatea să nu fie decât... deschiderea spre închisoare...”

Frankfurter Allgemeine Zeitung nr. 236 din 12 octombrie 1971, recenzia Semnal literar de talie mondială din România de

Dieter Schlesak

“Ostinato” transformă inventarul inter al României staliniste din perioada de după război și pînă la suveranitatea relativă sub Ceaușescu, în operă de artă aparținînd unui cap traumatizat de dictatură.

Trecutul prezentat de Goma vizează atît de evident prezentul, încît trebuie să te temi că acest prezent ar putea plagia cartea lui Goma, aruncîndu-l, cu autoritate, din nou în celulă. Este vorba de un test din exterior în ce privește limitele conceptului cultural interior, mai ales acum, după măsurile înăsprite din iulie”.

Le Figaro din 23-24 noiembrie 1974, publică sub titlul “Cu ușile deschise în spatele Cortinei de fier”, recenzia lui Ugné Karvelis la cartea lui Paul Goma “*Elles etaient quatre*” (“Ușa”)

“Se pare că atmosfera de ușă închisă reprezintă pentru Goma spațiul privilegiat pentru scris, singura dimensiune în care se simte cu adevărat bine. Romanul... confirmă această obsesie a vieții într-un univers celular, de închisoare...

Romanul este o variație pe tema stalinismului, fiind, în ansamblu, mai puțin tare decît “*Celula liberabililor*”. Poate că lui Goma îi lipsește acea tandreță acidă și dezamăgită a lui Milan Kundera... Nici măcar Shakespeare, în “*Timon din Atena*” nu este atît de implacabil față de umanitate cum este acest Paul Goma în “*Elles etaient quatre*”.

Un articol cu un conținut asemănător a apărut în Le Monde nr. 9262 din 24 octombrie 1974.

Le Monde nr. 9262 din 24 octombrie 1974, articolul Închisorile lui Paul Goma, de Françoise Wagoner:

“Oare cîte ceasuri vor trebui să petreacă împreună aceste femei? Să discute, să bea, să coexiste... Ce poate fi mai dificil cînd constrîngerea întărită reacțiile, sentimentele? Numai dacă închisoarea - sau mai curînd starea de întemnițare - nu este și ea un revelator care permite ființelor să se definească, chiar să se dezvolte...

Cînd panica le va cuprinde pe aceste femei (ele știu că sînt închise, dar nu știu pentru ce), cînd ele vor fi, aidoma unei țări subjugate, învinse de teroarea ambiantă sau pe care o poartă în ele, cînd ele nu vor putea face altceva decît să se lamenteze, tînăra va lovi din picior și va scutura din toate puterile clanța ușii, care va sfîrși prin a se deschide...”

Jurnal de Gèneve nr. 14 din 18-19 ianuarie 1975, articolul O ușă închisă în spatele căreia patru femei depun mărturie despre România anilor ‘50, de Sanda Stolojan:

“În persoana Floricăi, vechea militantă comunistă, astăzi căzută din rangul său politic dar nu mai puțin puternică prin legăturile ei, trecutul este mereu prezent. Paul Goma descrie din interior un tip de

comunist propriu contextului românesc: țărâna educată de partid. Florica poartă amprenta trecutului său politic. Limbajul său este marcat de jargonul ideologiei îngurgitate de o femeie simplă. Ea și-a dedicat cei mai frumoși ani ai vieții “cauzei” și dragostei violente pentru tovarășul Adam... Florica evocă timpurile în care mergea prin sate pentru a “convinge” pe țărani să cedeze pământurile colhozurilor. Prin povestirea ei răzbate o a doua realitate de care nu-și dă seama: abuzurile comise în timpul colectivizării în numele ideologiei.

Alice și Sofia își amintesc și ele această epocă. Sofia știe, de exemplu, că Florica este responsabilă morții tatălui său, fost chiabur. Dar amîndouă tac ascultînd-o pe Florica. Viola se detașează de grupul vîrstnicilor. Ea este tînăra generație, n-a cunoscut “perioada cultului”. De altfel, ea este fiica unui influent membru de partid (Mercedes cu șofer, santinelă și gheretă la poartă). Ea pune întrebări, iar dezinvoltura sa față de Florica dă [ilizibil din cauza proastei calități a fotocopiei], fără replică din partea celorlalte două înfricoșate. Alice și Sofia nu-și exprimă revolta față de Florica. Ele sînt obișnuite, acceptă trecutul cu oboseală, cuvintele lor sînt un paravan. În spatele trîncănelilor acestor femei se întrevide întreaga mizerie a lumii românești a anilor ‘50’.

Același articol apare și în cotidianul Gazette de Lausanne nr. 14 din 19 ianuarie 1975

Süddeutsche Zeitung nr. 264 din 16 noiembrie 1972, articolul Nedeprins cu libertatea - Romanul “Ușa” al scriitorului român Paul Goma:

“Goma vizează urmările psihice și existențiale ale perioadei staliniste în țara sa. El a construit o “societate închisă” ca exemplu și simbol al unei situații sociale actuale. Acestea sînt informații asupra stărilor psihice ale unei societăți aflată într-o fază de trecere care oferă în mod cert posibilitatea ca indivizii să se regăsească pe ei înșiși. Dar rîsul celei mai nenorocite generații, a celor de 40-50 de ani, se află la hotarul plînsului”.

Frankfurter Allgemeine Zeitung nr. 245 din 21 octombrie 1972, recenzia lui Dieter Schlesak Traumatismul închisorii interne. Noul roman al lui Goma: “Ușa”

“Romanul este o lucrare tipică de trecere către un alt mare roman, “Cercul” [corect: În Cerc]

Întreaga viață socială este cuprinsă de maladivitate, mai ales în domeniul culturii și în mod special al literaturii, unde manipularea se manifestă prin cenzură, prin amputarea ideilor. Concomitent cu interdicțiile difuze a mai existat și o certă calomnie care a amplificat și mai mult frica mijlocitorilor din funcțiile suspuse. “Ușa” ar fi caricaturizat pe șeful de stat și pe soția acestuia”.

Le soir nr. 17 din 21 ianuarie 1977, articolul Un grec, un francez și un român: întîlnirea în infern, de Pol Mathil:

“Goma este interzis în România fiindcă a sfărîmat un tabu, acela

de a “tace”, de a nu vorbi de ceea ce s-a întâmplat în gulagul românesc, mai crud, mai sîngeros, mai kafkaian chiar - păstrînd proporțiile - decît acela al lui Stalin și care, din cauza acestui consemn al tăcerii, este puțin sau chiar deloc, cunoscut în Occident.

După ce a sfărîmat acest tabu în “Ostinato” Goma recidivează căci “Gherla”, titlul noii sale cărți, este tot numele unui lagăr dintr-un tîrg al Transilvaniei a cărui sinistră reputație este așa de mare încît a intrat în vorbirea curentă cu sensul de închisoare... Goma încearcă să povestească gulagul românesc unei prietene... Dar prietena franceză, ca întregul Occident în general, orbită de gustul său pentru confort, nu-l înțelege, refuză să știe, să afle adevărul... Or Goma furnizează formula chintesenței întregii literaturi a gulagului”.

Gazette de Lausanne nr. 260 din 8 noiembrie 1976, articolul Scrisori din România - Paul Goma dezvăluie universul lagărului de concentrare român, semnat de Sanda Stolojan:

“Paul Goma aduce o mărturie trăită personal, din experiența sa din închisoarea Gherla, din Transilvania, închisoare care a fost una din insulele sinistre ale arhipelagului românesc. Pentru a putea aprecia mai bine curajul autorului și semnificația cărții, trebuie să ne reamintim situația din România.

După aministia generală din 1964, care a eliberat deținuții politici din închisoare, o liniște densă s-a așternut peste era stalinistă mai lungă în România decît în orice altă țară. Regimul a denumit pudic crimele din această epocă; “greșeli” sau “erori” ale trecutului. În ciuda dezghețului din anii 1965-1970, oamenii au tăcut. Iar intelectualii, adesea foști “pușcăriași” au evitat să spună lucrurilor pe nume. Lașitate sau scepticism? Supunere ancestrală în fața istoriei care-i copleșește? Există din fiecare cîte ceva în această “liniște lașă” (pentru a cita pe Goma) a intelectualilor români.

Anumiți romancieri din ultimii ani - și nu din cei lipsiți de talent - au elaborat, este drept, un stil abuziv, o rețetă pentru a vorbi printre rînduri. Rețetă subtilă, accesibilă numai cititorilor români, tot atît de prudenți ca și scriitorii lor. Dar nici un cuvînt nu a izbutit să spună negru pe alb, cu forța, adevărul crud.

Paul Goma a simțit nevoia să facă acest pas”.

NOTĂ

În ziua de 31.12.1977, în cadrul emisiunii TEZE ȘI ANTITEZE LA PARIS - de la orele 19,10, postul de radio “Europa Liberă” a transmis un interviu luat lui PAUL GOMA și VIRGIL TĂNASE.

REDACTIA. Pe data de 28 ianuarie [1977] PAUL GOMA a distribuit la mai mulți diplomați din București o scrisoare deschisă de adeziune la “Carta - 77” - adresată lui PAVEL KOHOUT și camarazilor săi.

PAUL GOMA: Am avut de gând s-o fac mai de mult și să nu fiu singurul semnatar al acestei scrisori. Probabil că dacă ar fi fost mai mulți destinatarul nu ar fi fost KOHOUT și “Carta 77”. Am făcut câteva încercări infructuoase de a cointeresa și pe alți scriitori care erau într-o situație asămănătoare cu a mea, să se solidarizeze cu mișcarea cehilor și slovacilor. Nu am reușit. În disperare de cauză și nu cu conștiința că prin asta mi-am făcut datoria. Desigur că tot un gest disperat ar putea fi considerat și scrisoarea mea către ____ [spațiu liber - citește: Ceaușescu]. Eu am avut un sentiment de înșelat în raporturile mele cu ____, [spațiu liber - același] pentru că ____ [tot spațiu liber; tot numele care nu se scrie pe o hârtie a securității] a zis ce a zis și a făcut ce a făcut în 1968 în august și am vrut să-i amintesc cea mai frumoasă zi din viața lui, pînă atunci nu mai avusese asemenea gesturi și nici de atunci nu a mai avut.

RED:

PAUL GOMA: - După ce îi scrisesem lui KOHOUT și lui [spațiu liber] am cunoscut un grup de oameni disperați, care voiau să obțină pașaport cu orice preț, s-au arătat dispuși să semneze o scrisoare comună. Iată că pentru prima dată au fost mai mulți de doi. În aceeași seară au început telefoanele de amenințări, de înjurături, de la opinia publică indignată, care opinie era formată, după urechea mea muzicală, de vreo trei persoane care încercau să schimbe glasul. Au urmat înjurături, intimidări, încercări de a mă convinge, pentru că unii nuanțau: nu faci bine ce faci pentru că uite tov. ____ [spațiu liber] își dă duhul pe altarul patriei și uite dumneata ce faci!

REDACTIA: Referiri la întrevvedere cu ____ [spațiu liber - citește: Burtică]

PAUL GOMA: Am acceptat, gîndindu-mă că poate conducătorii

români se vor purta altfel decât conducătorii celorlalte țări care au fost foarte duri și violenți. M-am dus acolo plin de speranțe și am ieșit fără nici o rezolvare, bineînțeles. Pentru că dl. _____ [spațiu liber] foarte abil, a evitat cu mare artă politică aș spune nu numai întrebările mele jenante, ci chiar a preîntîmpina virtualele mele întrebări.

A încercat să tragă totul pe o problemă personală. Am încercat să aduc vorba despre drepturile omului, care nu sînt doar cuvinte, însă nu am reușit și în cele din urmă poate am abandonat eu cursa văznd că nu există nici o posibilitate de dialog. Ceea ce îmi promitea dl. _____, [spațiu liber] promitea fără să-și ia angajamente, spunea doar de cărțile mele, de traducerile mele simple. În cursul acestei întrevederi am protestat împotriva măsurilor polițienești care se instalaseră cu foarte mare vigoare. Dl. _____ [spațiu liber] a spus întîi că nu este adevărat, după aceea a dat ordin d-lui _____ [spațiu liber - citește: Ion Stănescu] care încă nu fusese săltat în funcție, aceasta s-a întîmplat la cinci zile după arestarea mea.

După aceasta barajul s-a refăcut mai permeabil într-adevăr.

RED:

PAUL GOMA: Muncitorul VASILE PARASCHIV, un om foarte cinstit își depusese carnetul de partid ca semn de protest împotriva politicii partidului în care intrase el. Acesta fusese socotit un nebun, pentru că la noi așa se crede, că numai un om nebun este în stare să aibă alte opinii decât cele prescrise în evanghelie.

RED:

PAUL GOMA: A fost surprinzător pentru mine, că imediat la prima oră după cutremur, în dimineața zilei de 5, cutremurul nu i-a oprit pe semnatori, nu a oprit nici securitatea care poate ar fi fost mai bine ca în acele momente să lucreze la demolări, ei au trebuit să stea cu forțe întărite în jurul casei în cartierul în care locuiam.

RED: - referitor la interviul cu _____ [spațiu liber]

PAUL GOMA: Da, bine înțeles. Relatez un lucru destul de amuzant... În fiecare zi, oră de oră, minut de minut, pînă în dimineața zilei de 1 aprilie... În dimineața zilei de 1 aprilie am bătut ultimile pagini la mașină, am împărțit exemplarele, cele care urmau să fie ascunse, cele care urmau să fie trimise, cele pe care urma să le păstrez le-am împărțit pe topuri și vă spun că le încheiam în felul următor: asta în ziua de 1 aprilie; aici se sfîrșește jurnalul de iarnă, ziceam eu cam așa: nu pentru că evenimentul s-ar fi terminat, ci pentru că... de altfel de vreo săptămînă nu mai puteam să trimit nimic în străinătate pentru că se făceau controale și cordoane polițienești. La ora 1.30 a sunat sone-ria, m-am dus și m-am uitat pe vizor, am văzut-o pe responsabilă blocul nostru. Am deschis și în momentul acela ușa m-a izbit în cap și au năvălit trei securiști. Pe unul îl cheamă CRISTENCO, este locotenent colonel, pe altul îl cheamă VIDONI, locot. colonel și el, și pe celălalt nu mai știu cum îl cheamă.

Am fost arestat. Bun. Asta este altă poveste, însă spun că în timpul anchetei am fost întrebat cu insistență de unde am știut că în ziua de 1 aprilie urma să fiu arestat. Bineînțeles le-am răspuns, știam

că voi fi arestat, după cum știu acum, în acest moment voi fi liberat - și le-am dat o dată - 11 mai. M-am înșelat cu 5 zile; în 6 mai și nu în urma unui decret cum s-a lansat zvonul în țară și a fost preluat de presa străină. Eu nu am avut nici o legătură cu decretul, pentru că decretul viza pe deja-condamnați, or eu n-am fost condamnat, așa că nu a avut nici o legătură decretul cu mine.

RED: Unde se află acum jurnalul?

PAUL GOMA: Jurnalul se află și acum în arhivele securității.

RED: Să revenim la 12 martie, la a doua întrevedere cu [spațiu liber - pentru Burtică]

PAUL GOMA: Ba da, a adus un element nou, care se numește HORST STUMF, fost boxer de categorie semigrea dacă îmi aduc bine aminte, a fost trimis de securitate, am aflat-o, ca să mă intimideze, să mă bată, mi-am dat seama că dacă și-ar fi pus mintea cu mine, dintr-un pumn m-ar fi pus jos. Mi-a rupt cămașa, m-a strâns de gât, mi-a rupt ușa. Un vecin binevoitor a chemat miliția.

Altă dată nu a mai reușit să intre în casă, însă m-a întâlnit pe palier, m-a strâns de gât, noroc cu vecinele mele care m-au scos din ghiarele lui HORST STUMF. Nu știu exact ce grad are, cred că n-are grad, are numai funcție, pentru că se știe că foștii boxeri în momentul în care se tîmpesc de tot, dacă nu au fost tîmpiți de acasă, sînt folosiți de securitate. Se știe de pildă că CIUBOTARU ani de-a rîndul a bătut, se știe foarte bine că LINCA este "bătăuș de graniță", el se ocupă de frontieriști, iar HORST STUMF, face și el ce poate prin București.

RED: - despre arestarea lui PAUL GOMA.

PAUL GOMA: La 1 aprilie, la ora 1.30 am fost arestat, nu mai contează că în urma mea a început percheziția și a durat vreo 9 ore și jumătate. Contează însă că la percheziție s-au găsit trei manifeste legionare, introduse de securitate, bineînțelese. Nu am recunoscut că sînt ale mele - ulterior securitatea a lăsat-o mai moale văzînd că nu mă intimidează, de altfel am și refuzat să pun mîna pe ele - bine, ei ar fi avut mijloace să-mi... transplanteze amprente pe ele, dar nu au făcut-o.

Mi s-a arătat mandatul de arestare pe care scria că motivul arestării este trădarea de patrie.

Cînd am ajuns la Rahova, am mai făcut niște formalități pe care eu le știam de acum 20 de ani, a mai apărut un cap de acuzare, care se numea în termeni eufemistici, relații împotriva naturii, sau cam așa ceva. Eu știam că securitatea poate să dovedească orice are ea chef, și chiar încercam să-mi imaginez cum va fi la proces, cum vor veni zeci de martori, care vor jura cu mîna pe inimă că le-am făcut și le-am dres. E adevărat că nu au insistat prea mult cu această crimă, iar după 10 zile, procurorul STEFĂNESCU, cred că îl cheamă STEFANIUC sau STEFANOV, din Piatra Neamț, m-a silit să fac fals în acte publice, adică în data de 10 aprilie mi-a dat să semnez o nouă acuzare, antedatată: 1 aprilie, bineînțelese că am făcut-o spunînd că facem împreună fals în acte publice. Prin această hîrtie, semnată la 10 aprilie, se retrăgea acuzația de homosexualitate însă apărea o alta, nu știu dacă

mai gravă, însă mai nostimă, aceea de complot, deci eu am devenit șef de lot, lotul nostru atentase împotriva statului român, bineînțeles, probabil că asta era în capul securității că pînă la urmă să smulgă de la noi. De la noi? care noi? Lotul era format din următorii în afară de mine: HEINRICH BOELL, laureat al Premiului Nobel, cu totul și cu totul întîmplător, PIERRE EM[M]ANUEL, care cu totul întîmplător a făcut rezistență în Franța, EUGEN IONESCO, care întîmplător a fost român, acum francez și academician și alți români ca: MIRCEA ELIADE, EMIL CIORAN și cum spuneau securiștii: și alți fasciști. Sigur, acum ne vine să rîdem, însă atunci nu mi-a venit deloc să rîd, pentru că mai trecusem pe acolo, eram un client vechi al securității și știam că securitatea poate să facă orice, că poate să dovedească orice, și mă vedeam, bineînțeles, singur în boxă, în vis mă vedeam, înconjurat de mulți alții... Mărturisesc, compania îmi era foarte plăcută, la un moment dat am zis, forțîndu-mă să păstrez umorul că, cu un asemenea lot putem merge și la moarte. La moarte, adică la condamnarea la moarte.

RED: Puteai merge, de fapt, că era mai greu de adus întregul lot la București, nu-i așa?

PAUL GOMA: Da, bineînțeles, mă gîndeam la HE[I]NRICH BOELL, săracul, cum ar fi putut fi adus la București.

RED: Ai fost un client vechi al securității, care au fost metodele folosite de data aceasta?

PAUL GOMA: În primele săptămîni, am avut impresie că s-a schimbat, deși... din prima zi mi s-a demonstrat că nu s-a schimbat absolut nimic. Să mă explic. Am fost arestat la 1.30, după care într-un sfert de oră am ajuns la securitate, formalitățile cu percheziția, cu scoaterea obiectelor, cu procesele verbale au mai durat o oră și a început ancheta propriu-zisă.

Primul interogatoriu mi-a fost luat de, am uitat cum îl cheamă, [spațiu liber - pentru: Bistran] SEVER și nu mai știu cum, un locotenent colonel, dar nu a apucat să scrie cu stiloul prima întrebare, că au apărut în încăpere doi bărbați în civil, dintre care unul s-a repezit la mine, mi-a smuls barba, m-a lovit cu picioarele, m-a pălmuit, și mi-a zis așa: jidane, curistule, fascistule, legionarule - legionar merge foarte bine cu jidan.

După ce s-a răcorit un pic, trebuie să spun că în momentul în care m-a văzut a zis: "ei, în sfîrșit, am pus laba pe tine". Probabil că mă pîndea de mult la cotitură, dar eu nu ieșisem din casă. A ieșit. Anchetatorul a mai scris o jumătate de întrebare. După vreo oră, a venit din nou același bărbat în civil și iarăși mi-a tras o serie de înjurături, de palme și de barbă smulsă. Nu am știut, decît foarte tîrziu, cu vreo săptămîină înainte de liberare, cînd simțeam că au de gînd să-mi dea drumul și să nu se mai facă scandal, că furiosul cu pricina era primul adjunct al ministrului, bineînțeles este vorba de ministrul de interne, [Pleșiță] după care lucrurile au intrat într-un curs, zic eu, normal. Anchetă, anchetă, anchetă. Ce am făcut, cu cine am dres, de ce am dres și așa mai departe.

RED: De bătut nu ai mai fost bătut?

PAUL GOMA: Nu, nu am mai fost bătut.

RED: Tot ce s-a întâmplat în străinătate, toate ecourile etc., au făcut să fie abandonată acuzația de complot?

PAUL GOMA: Eu de acolo, mi-am dat seama exact când a început să vorbească presa occidentală despre arestarea mea, pentru că brusc s-a schimbat atitudinea anchetatorilor și soarta anchetei. De asemenea, am știu, am simțit când s-a dat publicității testamentul meu, care a pecetluit soarta mea : urma să fiu eliberat.

RED: Care a fost atitudinea scriitorilor români?

PAUL GOMA: Prezența scriitorilor români s-a făcut simțită în subteran, ca să zic așa. Vorbesc de acele scrisori pe care le-am primit eu înainte de arestare, scrisori din care mi-am dat seama cât de mult sînt eu iubit de confrăți și în același timp cât de mult iubesc confrății mei adevărul. Sigur că, în momentul de față nu țin neaparat să mă consider confrate cu DAN ZAMFIRESCU de pildă, nu mă consideram nici înainte văzînd ce scrie.

În ultimile zece zile de libertate, nu mai știu exact, erau notate în jurnalul meu care s-a pierdut, am primit în intervalul a două zile, foarte multe scrisori violente, vorbesc despre cele ale scriitorilor. Am primit așa: de la DAN ZAMFIRESCU, se cunoaște, de la ALECU POPOVICI, nu-l cunoașteți.

RED: E un scriitor foarte obscur pentru noi.

PAUL GOMA: Mă rog mi-a scris. De la DUMITRU MIRCEA - vă mai amintiți?

RED: Da a scris romanul PÂINE ALBĂ.

PAUL GOMA: Da, PÂINE ALBĂ. Am mai primit scrisori de la H. ZALIS și VALENTIN BERBECARU...

RED: Cine e VALENTIN BERBECARU?

PAUL GOMA: Nu știu, mărturisesc, dar asta nu înseamnă că nu există.

Voiam să spun un lucru interesant, fiecare din acești cinci scriitori mi-a scris cu scriitura sa, unii de mână alții de mașină, însă foarte ciudat, plicurile în care erau expediate scrisorile erau toate cu aceeași poză imprimată și adresa cu același caracter de mașină scris, un caracter de mașină care nu e foarte frecvent la noi. Bineînțeles că toate scrisorile erau de luare de poziție împotriva mea, nu vorbea de noi, de mișcarea noastră, ci numai de mine, de GOMA. Bineînțeles că fiecare în felul lui.

DAN ZAMFIRESCU mă distrugea sub argumente istorice. El este un băiat tare la istorie.

ALECU POPOVICI mă lua cu: tocmai m-am întors din străinătate, eu am niște prieteni la München - lucrează chiar la "Europa Liberă"... - de aici începea cu sfaturi, că nu e bine, că nu e patriotic... - sfîrșind cu niște invective.

ZALIS, începea și el cam în genul lui ALECU POPOVICI, însă nuanțat astfel: Tocmai m-am întors din Israel, unde oamenii sunt indignați de acțiunile duminale... - erau călători, dar fiecare mă atinge în

cîte un punct slab, probabil punctul indicat de securitatea atotștiutoare.

DUMITRU MIRCEA mi-a scris 16 pagini de înjurături legate una de alta foarte strîns și foarte bine, în care eram ticălos, dușman, în sfîrșit, șchiop, chior etc.

Nu îmi aduc aminte de VALENTIN BERBECARU ce-mi spunea dar cred că nu are nici o importanță.

În presa românească s-a ocupat de mine EUGEN BARBU, NICOLAE DRAGOȘ și VASILE BARAN și un tînăr critic, fapt care m-a uimit pentru că un tînăr critic de la Convorbiri Literare, revistă de la Iași, AL. DOBRESCU, care nu s-a ocupat niciodată de fapte politice A avut un articol furibund împotriva lui GOMA.

Amintesc: am primit o scrisoare foarte interesantă de la șapte popi, nu le pot spune prelați, șapte preoți din Breaza, ziceau ei, care mă luau cu duhul blîndeții și în final mă călcau în picioare.[...]

- Știrile pe care le-am avut despre soarta celorlalți mi-au parvenit prin o singură sursă - Europa Liberă.

Prin Europa Liberă am aflat că oamenii au fost arestați, bătuți, intimidați, mulți dintre ei au fost siliți să-și retragă semnătura. Din cîte am aflat după sosirea mea la Paris, o parte din ei au fost internați în azilele psihiatrice, despre care se poate spune că sînt o invenție în timpul anchetei, sînt transformați printr-un ordin al procurorului în nebuni. Mulți au fost condamnați, în tribunale ca de război, care în cîteva minute i-au condamnat la muncă forțată pe traseul Canalului și în insula mare a Brăilei. Sigur că dețin însă, foarte, foarte puține știri, însă sînt sigur că în lunile în care vor urma voi avea mult mai multe știri. E și în interesul celor care au semnat sau care au avut intenția să semneze oricum au intrat în mîinile securității, să încerce să spună, să facă cunoscut ceea ce li s-a întîmplat, pentru că numai așa poate contracara forța securității, forța care în special...

Eu nu am fost șeful acestei mișcări din Valea Jiului, am fost decît un adunător de semnături, un fel de funcționar de la ghișeu, dar spre surpriza mea, spre consolarea mea, pentru că de la arestare, pînă în momentul cînd am aterizat la Orly, am fost violat (?) cu grijă, auzind de oameni care au avut curajul, îndrăzneala, să-și arate revolta, au protestat. Au fost cîteva grupuri care în momentul de față sînt în mîna securității - un eveniment extraordinar: mișcarea minerilor din Valea Jiului. Abia după ce am fost eliberat, am aflat că soția și copilul fuseseră evacuați în ziua de 4 aprilie. Aici vreau să mă reîntorc la o anumită dată. Din Paris, la această dată, cineva ar fi vorbit cu mine. Nu putea din două motive: în primul rînd că eu eram arestat din ziua de 1 aprilie, în al doilea rînd pentru că, nici un membru al familiei nu se mai afla în apartament în acea zi.

Trebuie să mai spun că șoferul SCHUSTER GEORG a fost atras într-o capcană, cam în aceeași zi, în casa mea, casă în care eu nu mai stăteam: a sunat, i s-a deschis, a intrat în casă... Acolo îl așteptau securiștii care l-au bătut. Binențeles, noi nu știam acest lucru, am aflat mult mai tîrziu, după cîteva luni.

Deci, nevastă-mea cu copilul au fost evacuați: au pus lucrurile în

cîteva camioane și au fost duși în Dudești, într-o cameră și o baie. Spre norocul nostru, socrul meu a avut grijă de ei. În momentul în care m-am liberat am stat și eu la socrul meu. Eram destul de bolnav, nu mă prea puteam mișca, “noua locuință” : camera unică nu era potrivită pentru copil, nici pentru un om bolnav. Cîtva timp am mai rămas la socrul meu și spre mirarea mea am fost la un moment dat am fost convocat la securitate la ministru, prietenul meu cel care mi-a smuls barba. Mi-a propus locuință. Eu am spus că vreau apartamentul pe care l-am avut. Mi-a spus că dacă ar putea, ar rade de pe locul acela și blocul, acum a devenise “umanitar”: aveam copil, deci aveam dreptul la trei camere! Mi-a dat un apartament cu trei camere pe Lunca Siretului, la capătul Drumului Taberei și mi-au propus politicienii chiar și o slujbă.

Sigur că pentru mine era foarte mare lucru o slujbă, nu aveam din ce trăi, de ani de zile eram întreținut de socrii mei. Funcționar, bibliotecar la Biblioteca Centrală de Stat, la secția de manuscrise. Însă pentru mine nu era cel mai bun lucru, eram și sînt încă bolnav, supravegheat foarte strîns, condus de acasă la slujbă, de la slujbă acasă. Dacă cumva din întîmplare - s-a întîmplat de vreo vreo ori - să fac un mic ocol, imediat se întîmpleau niște “accidente”. Oamenii care mă întîlneau erau imediat luați la rost de securitate. Pentru mine această vară a fost foarte dificilă, în primul rînd pentru că în aprilie am fost arestat și mi s-au confiscat toate manuscrisele și o bună parte din cărți și casetele muzicale. Am fost avertizat că orice voi scrie de acum încolo, nu va putea lua drumul străinătății, deci eu chiar dacă aș fi scris n-aș fi avut nici măcar sentimentul că scriu pentru sertar - ci pentru securitate.

În al doilea rînd, fiind atît de strîns supravegheat peste tot pe unde umblam, trebuie să spun că la un moment dat a trebuit să mă duc la Constanța să-mi iau soția și copilul de la mare, un lucru cu totul caraghios, s-au ținut după noi și acolo și încă cine: securiștii din București pe care îi cunoșteam. Nu ne-au încredințat nici măcar celor de la Constanța.

Am înțeles că nu mai puteam face deja nimic pentru nimeni. Atunci am hotărît să fac în așa fel să mă salvez pe mine ca scriitor, ca ceea ce scriu să nu cadă în mîna sau în sacul fără fund al securității și să ajung undeva de unde să pot face ceva pentru cei care au semnat și pentru cei care ar fi vrut să semneze și sînt convinși că se poate face.

Am refuzat toate propunerile insistente din partea organelor de a primi un ajutor de emigrare și m-am agățat aproape cu disperare de o invitație a PEN-Clubului Francez. E adevărat căci securitatea aproape timp de două luni a făcut să nu-mi parvină originalul scrisorii, ca să nu mă pot folosi de ea, însă am insistat să mi se dea ca să mă pot prezenta la ghișeu. Aveam nevoie de un act, ori ei îmi dădeau fotocopii.

În cele din urmă, cineva de acolo de sus a încetat să mă iubească și a acceptat să-mi dea un pașaport turistic, ceea ce doream eu, nu voiam emigrare, ci să mă bucur de un drept cetățenesc, acela de

a avea un pașaport, cu care să pot să plec cînd vreau și să mă întorc cînd vreau.

Toată presa franceză a comentat pe larg declarațiile lui PAUL GOMA, posturile de radio, televiziunea și nu numai ziarele franceze ci și ziarele germane, americane, continuu, pentru că nu a fost o mișcare nici a scriitorilor, nici a zugravilor, nici a pictorilor, nici a paznicilor de noapte, ci a foarte multor muncitori și mai ales acei mineri din Valea Jiului.

Am și iau legătura cu sindicatul C.F.D.T. Sînt în legătură de corespondență atît cu sindicatul minerilor, cît și cu GIORGI MILLI [corect: George Meani] din S.U.A., șeful general al sindicatelor și am de gînd să aduc la cunoștința sindicatelor ceea ce se întîmplă cu confrății muncitorilor din occident, cu muncitorii din România.

Paul Goma

Paris, 21 februarie 1995

“Bietul Stumpf...”

Numărul din 15 februarie a.c. al organului guvernamental cotrocenic, *Vocea României* (cum altfel, dacă România este... tot *ei*, chiar mai mult decît atîta..?), prin pana lui Petre Dănoiu se apleacă, precum mama care i-a lipsit, deasupra soartei crude-și-nedrepte a bietului copilăș pe nume Horst Stumpf, fost boxeur de semi-grea și victimă a regimului

ceaușist - și el!, dacă Iliescu se prezintă ca disident, mereu - tot - timpul-fără-conținere persecutat de Ceaușescu în persoană, de ce n-ar fi înfățișat unul ca Stumpf drept jertfă a totalitarismului comunist dinainte de decembrie 1989...?

Ca unul care am fost victimă a lui Stumpf (dar oare numai eu?), însă nu i-am păstrat ranchiună, ba mi-am manifestat mila, compasiunea față de agresorul meu din martie 1977, deși *aflat în serviciul Securității* - am relatat acest lucru în mărturiile vorbite ca și în cele scrise, precum volumul **Culoarea curcubeului (Cutremurul oamenilor '77)**, editat de Humanitas în vara anului 1990, din tirajul de câteva zeci de mii, mai puțin de o mie fiind distribuit - și numai în București - restul retras, depozitat, apoi, în 1992, trimis de filosoful Liiceanu la topit; în 1993 a fost reeditat la Biblioteca Familia din Oradea).

N.C. Munteanu, în comentariul său la microfonul Europei Libere, a pus lucrurile la locul (și la cauza) lor, adică: nu din ordinul Miliției, cum pretinde Petre Dănoiu că ar fi pretins Stumpf, a făcut boxeurul (în fine, ce mai rămăsese din el, în afară de pumni), ci din cel al Securității, mama (mașteră), vreme de 41 ani - din 1948 în 1989 - a... poporului român în cvasitotalitatea lui.

Deși am spus/scriș esențialul despre “Bietul Stumpf”, cum îl căinează în serviciu comandat *Vocea României* (naționale - nu s-a scris încă, are să se scrie, chiar și... *Vocea României românești* - deosebită de România neromânească, cea care lucrează pentru unguri), fac următoarele precizări:

1. Povestea cu... “Într-o zi vine la mine un locotenent major de miliție și îmi spune să fac scandal la Paul Goma acasă...” n-are decît să o povestească Stumpf comesenilor; iar Petre Dănoiu n-are decît să o tot scrie la gazeta de perete a Clubului sportiv Avîntul Cotrocean: din partea fostului boxeur nu este decît o aproximație a cuiva care a încasat milioane de pumni în cap; din a lui Dănoiu: *un neadevăr flagrant*.

Firește, la prima sa vizită (în seara de 19 martie 1977) nu văzusem cine îl adusese pe Stumpf pînă la ușa apartamentului nostru (și, după halul de beție în care se afla, cine anume apăsase pe butonul soneriei), însă, la un moment dat, somat de soția mea să spună cine l-a adus, cine l-a condus la greu-găsibila noastră adresă (unde mai pui că apartamentul nici nu figura pe numele Goma...), Stumpf a răspuns, inocent:

“Niște băieți de la Dinamo”...

Adevărat: “Dinamo” nu înseamnă *neapărat Securitate* - însă *nici doar Miliție, fără Securitate*... O știe pînă și băiatul Dănoiu: pe atunci existau “dinamoviști de la Miliție”, “dinamoviști de la Mînistirea Secu” (Dan Zamfirescu, Virgil Cîndea, Dan Ceachir, Plămădeală, Anania), “dinamoviști de la Barbu-Drăgan” (Traian Filip, Tîrnăcop-Silvestri, Chiuzbaian, Pelin), deasemeni, “dinamoviști de la Steaua”, ca Țiriac...

Numai că, iată: după vreo două luni de la liberarea mea - trecuse chiar și Congresul Scriitorilor români (ce-ar fi dacă s-ar publica

integral “luările de cuvînt - și de atitudine”)?, prin iulie 77 (nu 78 cum scrie Dănoiu), chemat de proaspătul general Gheorghe Vasile (sau: Vasile Gheorghe - nici el nu știa bine), comandantul Securității Rahova - ca să-mi recuperez manuscrisele confiscate - pe cine vedem (eram cu soția) ieșind de la *ei*, iar în clipa în care ne-a recunoscut, a rupt-o la fugă, ca un bezmetic, întâi în susul străzii, apoi întorcîndu-se fulgerător și luînd-o spre Dîmbovița? Pe Horst Stumpf!

Eram, sînt în continuare bine plasat, ca să cunosc următorul amănunt: clădirea de pe strada Rahovei găzduia, în 1977, în partea ei dinspre Dîmbovița, o secție de miliție (exista, în continuarea celularului nostru, un celular al Miliției - despărțit, firește). Numai că Miliția cu pricina avea poarta ei - or Stumpf ieșise pe poarta Securității, cea pe care intrasem... la 1 aprilie, ca-arestat, iar acum aveam să intru ca-liber, în căutarea manuscriselor confiscate...

Proaspătul general Vasile Gheorghe (sau generalul Viceversa) era însoțit de maiorul (pe atunci) Goran, secretarul PCR al “unității”, prieten al lui Gelu Voican-Clytorescu. Am întrebat:

«De ce-a fugit Stumpf? Chiar de-aș fi vrut să-i ard măcar un pumn, n-aș fi putut - în urma tratamentului de care am beneficiat din partea domniei voastre...»

Generalul (zis și Grenadă) m-a întrerupt:

«Lasă, domnule, că prea vezi cai verzi!»

«L-am văzut pe Stumpf ieșind de-aici!», am insistat.

«Păi eu ce spun?», s-a mirat generalul Viceversa Grenadă. “Cînd spun că prea vezi ce nu tre' să vezi!”

L-a înjurat de mamă pe Stumpf, a spus “scozați, conită” și am trecut la manuscrisele mele (pe care nu le-am recuperat în totalitate, pe unele urma să le mai studieze “expertul literar” Adrian König)...

2. Jurnalistul Dănoiu scrie:

“În legătură cu acest caz (evident: Cazul Stumpf - dealtfel articolul este intitulat “Ambiția de a fi Number One” - ce, te pui cu dinamoviștii călătoriți și poligloți?) de un singur lucru nu este lămurit fostul boxer” - și îl citează pe fostul Stumpf:

“«De ce mă face, Domnule, Pacepa, în cartea lui, securist? Eu n-am fost așa ceva! Pur și simplu nu aveam ce face. Miliția s-a folosit de mine cum a făcut, de altfel (Stumpf nu posedă în limba lui, “de altfel” - nota mea, P.G.), toate persoanele din jurul meu»”

Am să mă întorc la... spinarea solidă pe care *trebuie*, din decembrie 89, s-o aibe Miliția, ca să scape basma curată Securitatea - pînă atunci să ne oprim la Pacepa:

Este adevărat, nu am în casă decît un exemplar din traducerea franceză: **Horizons rouges**, publicată în Presses de la Cité, în 1988.

La pagina 13 apare numele: Stumpf. Traduc:

“«Consilierul grec «Romero» trebuie recrutat (spune Ceaușescu) (...) Pleșiță, te ocupi de problema asta, cum ai făcut și pentru Goma. Pe cine ați folosit, atunci? Un boxeur de la Dinamo, nu?»”

“Dinamo fiind clubul sportiv al ministerului de Interne”, precizează autorul (Pacepa).

“«Căpitanul Horst Stumpf», a răspuns Pleșiță. «Face parte din miliția București»”

“«Foarte bine!»”... - și nu mai contează ce spune Ceaușescu, apud Pacepa.

Bietul Stumpf: analfabet (profund, ar fi zis mama, învățătoare) cum este, n-a putut citi “cu ochii lui” cartea lui Pacepa. Să admitem: în România se vor fi publicat și alte opere de-ale generalului de Securitate Pacepa - nu am știre și nici nu doresc să am. Cineva, un “cititor-șoptitor” îi va fi... povestit lui Stumpf că Pacepa, “în cartea lui”, îl face... securist.

După cum se constată, Pacepa îl face - prin gura lui Pleșiță - milițian (și unde mai pui: cu grad de căpitan, dar ce contează, nu gradul pricinuia dureri, ci pumnii foștilor boxeuri Ciobotaru, Linca, Stumpf, folosiți de Securitate ca *mașini de bătut* arestații). Și de ce se va fi simțind “Bietul Stumpf” insultat? - uite, Țiriac nu se simte măcar jenat că a avut și el grad; nici Ilie Năstase (oare Nadia Comăneci să fi avut? - mai știi...).

Încă o dată: am fost primul care, în scris (varianta franceză a mărturiei despre 1977 a apărut în 1979), l-am compătimit pe Stumpf, cel ce mi-a intrat în casă, m-a agresat, mi-a terorizat familia, zile la rând. Eu, victimă a “Bietului Stumpf” am acest *drept*: de a nu-l urî pentru ce mi-a făcut, de a nu nutri gânduri de răzbunare. L-am considerat (păstrînd proporțiile) o fostă victimă devenită călău.

Însă de aici pînă la a-l prezenta pe unul ca Stumpf (adevărat: un idiot, idiotizat și de “nobilul sport”) drept... victimă fără pată - este o obraznicie ce nu mai poate fi pusă pe seama mioritismului analfabetizator al Românului, ci se înscrie într-o vastă - și deloc recentă - *campanie de spălare a sîngelui*.

Pentru a-i scoate, nu doar nevinovați pe criminalii securiști, ba chiar... vajnici patrioți, buni români, daco-romano-thraci de cea mai pură extracție legionaro-comunistă, toate mijloacele sunt bune. Pentru ei, *vinovații*.

Eu, care mă “laud” a cunoaște Securitatea de pe timpul cînd se afla, ca să zic așa, în stadiu intrauterin - prin Maica ei, numită NKVD, în Basarabia anului 1940, ocupată de Ruși; apoi, în 1944, după 12 septembrie (iată: în momentul în care scriu aceste rînduri, în februarie 1995, se împlinesc exact 50 ani de cînd mă aflam, cu mama și cu tata și cu familia fratelui mamei, N. Popescu, în Lagărul de “repatriere” de la Sighișoara - de unde n-aveam să ieșim decît după încheierea războiului, adică spre sfîrșitul lunii mai 1944; iar înființarea “oficială” a Securității ne-a prins... la post: mama, tata, pe dinăuntru, eu, în vîrstă de 13 ani, la poarta Securității din Mediaș, am inaugurat Organul Terorist (ianuarie-iunie 1949), - eu, spuneam, fiind un “abonat al Securității”, n-am fost peste măsură de șocat de “răspunsurile” unor criminali dovediți ca Nicolsky, ca directorul Sighetului, ca, recent, generalii “martori”... M-a intrigat, în schimb, indignarea unor oameni cumsecade, într-un fel sau altul și ei victime ale aceleiași scîrbavnice

instituții: aveau aerul - în 1990, în 1992, sau în 1995 - că abia acum *află* ce a făcut și a dres Securitatea vreme de peste patru decenii; și, desigur, pentru că abia acum au fost informați, ei, bravii români se arată orifiați, revoltați...

Fără nici o reținere, îi disprețuiesc din inimă pe acești recent - indignați; una din două: ori spun adevărul când pretind că “pînă acum nu știuseră” - și atunci te întrebi dacă, din 1948 pînă în 1989, ei, părinții, bunicii lor locuiseră pe o altă planetă; ori mint - și atunci am tot dreptul să mă întreb: **de ce mint ei când pretind că nu au știut?**: nu cumva pentru că îi apasă măcar o parte din vina generală a Securității...?

Dacă am găsit “răspunsurile” călăilor (cîte au fost - de genul: “N-am făcut decît să execut un ordin”; “N-am făcut nici un rău, ba am apărut România de dușmani”, “Am fost un biet martor...” etc.): dezgustătoare, totuși, nu m-au mirat: criminalul neagă, criminalul “relativizează”, criminalul contestă cu îndârjire faptul că el - tată de familie, acum bunic grijuțiu cu nepoții și cîinii - ar fi umilit oameni, ar fi chinuit (citește: torturat direct) adolescenți, femei, bărbați, că ar fi ucis ființe nevinovate - doar pentru că lui, “executantului”, i s-a dat un ordin și pentru că executarea acestui ordin îi aducea lui, “bietului martor - executant”, nu doar simțămîntul îmbătător că este puternic (în fața unei “bandite”, ori în a unui “dușman al socialismului” abia mai ținîndu-se pe picioare), dar și bani; dar și locuință bună; dar și înlesniri pe care nu le aveau cetățenii de rînd (adică nesecuriștii)...

Nu m-au mirat “răspunsurile” acestor lepădături securiste, care, atunci cînd încăpeai în labelle lor, te tocău mărunț-mărunț, îți comunicău că tu ești un nimic, un vierme, pe care El, Atotputernicul Securist îl poate strivi sub călcîi - uite-așa!, îți arăta, pe viu - fără să dea socoteală nimănui, nicicînd; iar acum, cînd timide întrebări se înalță, el, care se știe “acoperit” nu doar de Măgureanu, ci și de Iliescu, îți rîde în nas, cerîndu-ți probe! Probe! Fiindcă, într-adevăr: tu, victimă, nu poți produce probe că Enoiu, că Pleșiță (dau două nume, la împlinire) te-au batjocorit, te-au înjurat, te-au lovit, te-au înfometat...

M-au mirat, în schimb - mai degrabă: m-au izbit, m-au îndurerat, m-au revoltat (pînă la revulsie) intervențiile unor oameni, nu doar de-bine: nu doar oarecari cetățeni intrați în vorbă - ci “reprezentanți ai intelectualității noastre”, cum spun Românii care își imaginează că neamul nostru a produs o asemenea categorie de știutori-de-carte...

Cum *scriitorul* ar fi trebuit să se afle în fruntea poporului (e-he, cîte n-ar fi trebuit - la Români), am fost năucit (nu găsesc alt termen) de intervenția publicistică (în *România literară* din jurul datei de 15 ianuarie 1990 - ca articol de fond!) a scriitorului (ardelean, în plus!) Buzura, prin textul defînitoriu și defînitiv: “Fără violență!”. La trei săptămîni după “revoluție” scriitorul Buzura (în treacăt, dar să nu uităm: prin 1988, ‘89, Buzura bîntuia Germania, mai cu seamă Englischen Garten, explicînd “colegilor” de la Europa liberă: “Marea problemă, acum, nu e Ceaușescu - ci Ungurii!” - nici că se putea “analiză” mai... psihiatrică!) deplîngea, nu soarta Românilor sub

comuniști, o jumătate de veac; nu se arăta sensibil nici la sângele inocenților șiroind, începînd de la Timișoara, trecînd la Cluj, la Sibiu, apoi la București; nici indignat nu se arăta de devastarea sediilor partidelor democratice - nu, deloc; pe Buzura îl durea inima de soarta bieților membri ai Partidului Comunist dizolvat în grabă cu cîteva zile în urmă...

Cum se face, cum nu, însă negru - pe - alb, campania de spălare a sîngelui de pe mîinile Securității a fost inaugurată de un scriitor de seamă, de un important romancier (să nu uităm: ardelean - ba chiar maramureșan): A. Buzura.

Cronologic, i-a urmat (fără însă a-l depăși - e și greu...) un alt scriitor de seamă, tot important romancier (și tot ardelean: de la Baia Mare) : începînd din aprilie 1990, săptămîină de săptămîină, luni, ani, în publicația *Contemporanul - Ideea brebană*, “Romancierul Nr. 1 al României”, cum îi zice I. Buduca - și el ardelean - a propovăduit *relativizarea crimelor comuniștilor împotriva poporului român*, de la relatarea nonșalantă, voit detașată a relațiilor sale, scriitor (și ardelean și fiu de popă, nepot de pătrupopă), cu Cornel Burtică; cu generalul de Securitate și ministru al Securității, Nicolae Pleșiță (vrînd să dea de înțeles că asemenea “relații” erau normale, condiția unică fiind... talentul), pînă la afirmația: “Toți am colaborat - mai mult sau mai puțin...” - iar dacă “toți am colaborat” (cu Securitatea), ce pretenții mai avem acum, să-i cerem socoteală - uite, Virgil Tănase și Al. Paleologu au mărturisit că erau, de multă vreme, “colaboratori” iar Lucian Pintilie, eufemizant, vorbește doar de un “pact diabolic” (sic)...

Păstrînd cronologia - și valoarea (înalță) a intelighenților carpato - danubieni - în luna iunie 1990 își începe “cariera” (sub semnul indubitabil al lui Guță Tătărașcu), cel mai important critic literar - ca un făcut: și el ardelean din Sibiel, sat de lîngă Sibiu: Nicolae Manolescu. Să nu se creadă că Iliescu, încă neconfirmat după alegerile de la 20 mai, apoi cu totul discreditat (pe plan planetar - din pricina televiziunii), după “mineriada” din 13-15 iunie l-ar fi solicitat el pe Manolescu să-i dea cuvîntul, punîndu-i la dispoziție o prestigioasă tribună de la care să se explice, să se disculpe (nu el îi chemase pe mineri, Doamne - ferește - doar le mulțumise pentru că... răspunseseră la chemarea lui): ei bine, nu Iliescu a avut, atunci, nevoie de Manolescu - ci Manolescu a dat din mîini și din picioare, a apelat și la serviciile lui Zigu Ornea (cel ce avea intrare la Cotroceni, ca un legitimist imparțial - ca tot Românul, nu?) ca să ajungă la Omul - cu o mare. Firește, Iliescu, avînd același gen de inteligență ca și Ceaușescu, adică viclenie, pe dată a sărit pe ocazie. Astfel, săptămînalul cel mai prestigios și cel mai... anticeaușist, *România literară*, prin reprezentantul ei cel mai strălucit, Nicolae Manolescu, a solicitat - și a căpătat - **un interview de la Ion Iliescu**; astfel, N. Manolescu i-a liberat lui Iliescu un *certificat de onorabilitate* - pe cînd toți ceilalți îl considerau **vinovat de crime**, ultimele: împotriva “golanilor”, în 13-15 iunie; Manolescu, dialogînd cu Iliescu, casap al studenților, s-a prefăcut, din scriitor și universitar, în spălătoreasă de cămăși însîngerate și de izme-

ne căcate - ale comunistului jîmbăreţ (iată la ce slujesc ne-
membrii de partid: n-a intrat Manolescu în partid, însă cînd a intrat în...
Palatul Cotroceni - s-a simţit).

În ziua de 27 septembrie - tot 1990 - floarea intelectualităţii româneşti, cea care făcuse rivoluţia cu voie de la guvern (de scrisese şi la gazetă!), anume Grupul pentru Dialog Social, a pus în practică cea mai neroadă idee: aceea *de a dialoga cu... Securitatea*. Intelighenţii români, cei care, pe timpul lui Ceauşescu, umblînd în patru labe prin şanţuri, făceau doar cultură, nu “politică”, de cum li se dăduse voie de la Miliţia lui Stumpf, s-au dedat, voiniceşte, la dialog (foarte) înalt... Şi de astă dată, o creatură ca Măgureanu îmi provoacă doar repulsie, ca oricare altă reptilă securistă - dar ce simţăminte să am faţă de *ai mei*? Ce “dialog” putea fi angajat între Kleininger şi Măgureanu?; între Doina Cornea - şi Măgureanu, între Gabriel Andreescu, Liviu Antonesei, Sorin Mărculescu - şi Măgureanu? Şi cum de nu s-a crăpat pămîntul, înghiţindu-l cu tot cu scaunul pe care şedea, picior peste picior, Liiceanu “în dialog” cu monologhistul Măgureanu? Şi, la urma urmei, cu ce *drept* a organizat Liiceanu această... ceremonie de purificare, de legitimare, de onorabilizare a Securităţii criminale?

Orice ar crede - el, Manolescu, Breban: un scriitor român care nu a fost coborît niciodată în *aresturile* Securităţii, ci şi-a tîrgruit (s-o creadă el!) “libertatea de a face cultură” (cu Securitatea!) în birourile ei de la stradă şi în “apartamentele conspirative” (acolo unde colaboraţioniştii-informatori îşi depuneau icrele... culturale) - acela nu este scriitor întreg; îi lipseşte sarea; nu talentul (cine n-are talent, în ţara unde toţi ţăranii se nasc gata-poeti?) - ci colona vertebrală.

Ca să continuu tristul pomelnic al “directorilor de conştiinţă” care, din cinism, din cupiditate, din oboseală, din imbecilitate (să te ferească Dumnezeu de prostia deşteptului! - vezi Ivasiuc, vezi-l pe Virgil Tănase, vezi-l şi pe Manolescu), au regresat în ce are mai... retrograd mioritismul plus ortodoxismul şi, după modelul popimii, s-au pus în slujba lupului, cînd locul le era lîngă, în fruntea turmei - iată-l şi pe Pleşu!

“Disidentul” (de tip Iliescu şi Botez), eseistul, strălucitorul Pleşu - a cărui “sclipire” a devenit aproape ca a lui Ivasiuc: luminiscentă de putregai: director al organului dezinformării naţionale, *Dilema* (scoasă de Fundaţia lui Cîndea - Buzura), “rebelul” Pleşu a devenit un soldat obedient şi execută variaţiuni pe tema dată de Buzura, prin articolul - program: “Fără violenţă!”. După ce a scris negru pe alb că exilaţii în dezacord cu neocomunismul iliesc sunt trădători (O-ho, de cîte ori am mai auzit asta...); după ce, tot în scris, i-a interzis lui Negoîtescu să se rostească despre fenomene ale culturii române (De ce? Simplu: fiindcă era tuberculos!), Pleşu - ce să-i fac: şi el cu ascendenţă ardelenească... - angajează dezbatere de genul: “Bîrfa la Români” - ca să nu se vorbească despre **Crima-împotriva-Românilor**; ne îndeamnă să dizertăm despre Bulă (tot la Români), dar nu, Doamne - fereşte **despre Drăghici, Pleşiţă, Enoiu, Goran, Măgureanu** - şi alţi criminali ce ne sfidează dindărătul zidurilor vilelor de Stat şi de Partid , a pensiilor

grase, ba chiar a *imunității* juridico-morale acordate, în *deplină iresponsabilitate* de “conștiințe responsabile” ca Buzura, Breban, Manolescu, Liiceanu... La care se adaugă cel mai murdar dintre ei, Pleșu, paznic la poarta virginității Securității - teoria lui: “Toți am colaborat, deci toți sîntem vinovați - prin urmare cu toții sîntem nevinovați” (pupături Piața Cotrocenței)!

Iată de ce nepoata unchiului e curvă, de ce ursul n-are coadă și de ce România nu are (încă...) intelectuali, ci doar un număr de alfabetizați.

Fiindcă cei care ar fi fost să fie, uite, n-au mai fost: pe drum s-au avariat, s-au stricat, s-au împuțit: dacă s-au dat cu puterea...

Nici nu merită altă soartă scriitorii care aleargă după... putere; putere - în România!; pe Malul Dîmboviței... Mai mare jalea...

Nu am nici un fel de resentiment față de un nenorocit ca Horst Stumpf. Și nu mă miră nerușinarea criminalilor care pretind că și-au petrecut viața lor de securiști stropind floricele (pe cîmpii) și ajutînd babele patriei să traverseze străzile orașelor.

Mi-e rușine pînă la lacrimi că sînt compatriot și, oarecum “coleg de condei” cu putreziți și putrezitori naționali ca Buzura, Sorescu, Breban, Manolescu, Pleșu (pe Păunescu nu-l mai pun la socoteală, el fiind mereu gata cu “verbul”, din fragedă pruncie).

Mie însă rușinea are să-mi treacă.

Paul Goma